

KRIVE SU SEKA I SEKA

ZORAN PONGRAŠIĆ

SADRŽAJ

Prolog	5
Još jedan prolog ili Kad pisac ne zna odakle početi	6
 PRVI DIO UPOZNAVANJE S LIKOVIMA	8
Bero ili Koji je početak pravi početak	9
Zmija ili O gebisu pokojne tetke i PVC ambalaži	16
Brada ili Okretanje novog lista	24
Ožiljak ili Ognjen i mačem	34
Dule Antilopa ili Pet eura za jaje	43
Čita ili Turopoljska serijska ubojstva	52
~~Mirela i Stela~~ . Stela i Mirela	60
Prostorija za zadržavanje iliti Čelija	68
Druga čelija, takozvana ženska	74
Odjedanput dvije Seke	77
Čelično željezo	80
 DRUGI DIO POČETAK, SREDINA I SVRŠETAK (KRAJ)	84
Početak s umetnutim poglavljem Brada ili Ljubav na prvi pogled	85
Domjenak upriličen uoči božićnih i novogodišnjih blagdana u gradskom zoološkom vrtu – prvi dio	90

Domjenak upriličen uoči božićnih i novogodišnjih blagdana u gradskom zoološkom vrtu – drugi dio	93
Domjenak upriličen uoči božićnih i novogodišnjih blagdana u gradskom zoološkom vrtu – treći dio	94
Domjenak upriličen uoči božićnih i novogodišnjih blagdana u gradskom zoološkom vrtu – četvrti dio	95
Domjenak upriličen uoči božićnih i novogodišnjih blagdana u gradskom zoološkom vrtu – peti a ujedno i posljednji dio	96
Zlatna pitanja kriminalistike	97
Akcija ili Fantomke za sve po deset kuna	103
U autu ili Makina na hibridni pogon	106
Pred stanom ili Majka s bradom i rodna ravnopravnost	113
Što znači da je tratinčica procv(j)etala?	119
Dan poslije na poslu s Umetnutim poglavljem o tome kako je Čita dobila posao	123
Vodič službenog policijskog psa i službeni policijski pas	128
Dan poslije na poslu – još	130
Skok kroz prozor	134
Breaking news ili Na sva zvona osim crkvenih	138
O ključu, napokon	140
Potjera za Sekom	146
Malo i o mobitelu	153
Još tri majmuna	158
Mini market „Nataša“ i Nataša	162
Dica ili Štaj bilo dalje sa Sekom	168
Kod Bake i Prabake i ćorave Milene	173

Onda je vremenski širok pojam	179
Za to vrijeme	183
Deset minuta kasnije i stotinjak kilometara dalje	185
Još sat vremena kasnije	186
Konji lipicanci i Michael Jackson	188
Otmica još jednom	190
Crna i bijela Seka	192
S gradonačelnikom u zahodu	194
Nije istina da su svi policajci glupi	201
Trenutak ili dva prije nego će se oglasiti mobitel Peđe Fišera	204
Nešto kasnije	207
Još nešto kasnije	209
Pouzdana izvor i službena dužnost	210
Slučaj je službeno dovršen	212
Slučaj je i neslužbeno dovršen	215
Epilog	221
 TREĆI DIO	
IMA JOŠ MALO	222
Stara godina	223
Dijelovi teksta izbačeni iz romana	225
 O autoru	233
Impresum	234

PROLOG

Ovo je priča o jednoj od ovih zima u našem gradu. Iako se isto moglo dogoditi u bilo kojem gradu. Zapravo, ne u bilo kojem. U nekom koji ima zoološki vrt. I gradonačelnika kojeg više nema. I dvojicu policijskih šefova od kojih je pogrešan glavni. I nekoliko kriminalaca koji su bili premalo zli da bi mogli biti dobri u svom poslu.

Ovo je priča i o jednom drugom gradu. Ali samo djelomično. O gradu koji nema zoološki vrt, ali ima Naselje u kojem žive ljudi koji nisu dobrodošli. No, ta nas priča ne zanima previše. Jer koga uopće zanimaju ljudi koji nisu dobrodošli.

Ovo je priča o nama. Ili o nekima od nas. Nekima koji su svoju bol nosili skrivenu duboko u sebi, jer tko želi da drugi znaju kad nas boli. O nekima koji su bili beskrajno zaljubljeni, ali nisu znali kako to pokazati. O nekima koji su nas do suza nasmijali, a da to nisu htjeli. Kao i o onima koji su nas rasplakali dok su se smijali. O nekima od nas koji nisu imali previše sreće u životu. No, što je sreća zapravo?

Ovo je priča o likovima koje ćemo prepoznati. Neki od njih će se promijeniti, neki će ostati isti. A neke ćemo tek upoznati.

Ovo je priča i o tome zašto smo svi mi ponekad majmuni. I zašto smo za to sami krivi.

Ovo je priča o strahu, smijehu, nesreći, prijateljstvu, ljubavi, nerazumijevanju i dobroti. Ali prije svega ovo je priča o pretvaranju da jesmo nešto što nismo. A to svi radimo, zar ne?

JOŠ JEDAN PROLOG ILI KAD PISAC NE ZNA ODAKLE POČETI

Bero je prčkao po tatinoj hi-fi liniji.

Osim toga, sve je bilo u redu.

Jer je napravljen kompromis.

Tata se po drugi put vratio kući i obećao da ih više nikad neće napustiti (istina, mama je na to njegovo *više nikad* malo jače zaškiljila). Zauzvrat smio je zastakliti balkon i unutra ugurati svoju golemu hi-fi liniju. I proglasiti balkon samo svojim teritorijem. Na koji nitko nije smio ući bez njegove dozvole. Osim opranog rublja koje se negdje ipak moralo sušiti.

Mama je rodila Seku (iako bi je najvjerojatnije rodila i bez tog kompromisa). I obećala je da će raditi slike manjih formata (što je bilo specijalno dobro jer je broj stanara u stanu porastao, a stan nije). I obećala je da će Bero odsad nositi normalnu odjeću, a ne samo onu koju mu ona sašije. Zauzvrat joj je dozvoljeno da se češće smije.

Bero je obećao da više neće brijati glavu. Ni vješati po sebi koje kakve lance. Bez obzira imaju li na krajevima čepove od sudopera i lavaboja ili nemaju. I obećao je da više neće odsijecati rukave na jaknama i sličnim odjevnim predmetima. Niti će odijevati mamine tajice. Zauzvrat je napokon dobio mobitel.

Kompromisi su dobra stvar. I imaju samo jednu manu. A ta je da funkcioniraju jedino ako ih se beskompromisno pridržavamo. A Bero je sad prčkao po tatinoj hi-fi liniji. Samo zato što mu je to bilo najstrože zabranjeno. Nakon što je prije toga nezakonito ušao na tatin teritorij. Ali čovjek ponekad ne može kontrolirati samoga sebe. Pogotovo kad si u tim nekim godinama kad baš moraš raditi zabranjene stvari.

Još je htio na gramofon staviti neku od milijun tatinih svetih gramofonskih ploča. Ali jedino što je uspio bilo je izvući jednu takvu okruglu i crnu i s rupicom u sredini iz njezina omota i kasnije je, uz puno više prtljanja, vratiti natrag u omot. Jer koji god gumb pritisnuo glupi gramofon jednostavno nije htio proraditi. No zato je uspio upaliti radio. I zaboraviti kojim je gumbom to postigao. Pa se sad mučio pokušavajući ga ugaziti. Za to vrijeme bio je primoran slušati vijesti.

A na vijestima su govorili kako je ovo najhladnija zima u posljednjih sto godina (što uopće nije bilo točno). I usput kako je ovo zima s najviše snijega u posljednjih također sto godina (što također nije bilo točno). I da je ta kombinacija hladne zime sa snijegom prava *kata-strofa* (tako je to izgovarao spiker) ili *kata-klizma* (tako je to izgovarala spikerica). Drugim riječima – smak svijeta. Još jedan tko zna koji već po redu. Jer na vijestima su baš voljeli tako govoriti. Uvijek se radilo o nekakvoj *kata-strofi* ili *kata-klizmi*. Ljeti, kad bi se temperatura zraka popela malo iznad trideset stupnjeva celzijusa, hop!, najtoplije ljeto u posljednjih sto godina, prava *kata-klizma*. U jesen, kad bi kiša padala duže od tri dana zaredom, hop!, najviše kiše po metru kvadratnom u posljednjih sto godina, prava *kata-strofa*, biblijski potop, još je samo trebalo pronaći nekoga tko će napraviti veliki drveni brod. Zimi pak, čim bi se temperatura spustila malo ispod nule, polarna zima, prava *kata-klizma*. Nemojte izlaziti iz kuće ako to nije baš nužno! Kao da je netko htio sve ljude držati pod kontrolom.

I baš kad je napokon pronašao gumb kojim se gase sve te kata-strofe i kata-klizme, spiker je spomenuo Seku. Pa ga je Bero brzo ponovno pritisnuo. Ovaj put čuo je spikericu. Zvučala je uzbuđeno kao da prenosi izvođenje penala u finalu svjetskog nogometnog prvenstva. A zapravo je vrištala kako je netko oteo Seku. Istina, spikerica nije rekla *oteo*, nego je izrekla onaj dugački komplicirani izraz, ali je Bero znao da je to samo drugi naziv za *oteo*. Netko je, dakle, oteo Seku. Zbog čega ženska vrišti od uzbuđenja. Svašta.

Bero je još jednom pritisnuo isti gumb. Ponosan na samoga sebe jer se sjetio cijelo vrijeme držati prst iznad njega.

A onda se sledio.

Seku?!

Netko je oteo Seku?!

Ostao je bez zraka u plućima, a noge su mu se, kako se to kaže, *oduzele*. No usprkos tome otrčao je u Sekinu sobu. Brzo koliko god ga oduzete noge nosile. Seka je spavala u svom kinderbetu. Kao i uvijek kad bi spavala u svom kinderbetu. Ni ne sluteći da će uskoro biti kriva. A ako ju je ipak netko nekim slučajem oteo, to se ni po čemu nije primjećivalo.

Bero je odahnuo.

Premda mu nije bilo jasno zašto je spikerica vrištala.

PRVI DIO

UPOZNAVANJE S LIKOVIMA

BERO ILI KOJI JE POČETAK PRAVI POČETAK

- A otkud da počnem? - upitao je Bero.

Glas mu je zazvučao kao da mu je tek dvanaest, a ne već skoro četrnaest. Jer čudna je stvar s tim našim glasom. U nekim se situacijama odjednom toliko promijeni da ga ni sami ne prepoznajemo. Na primjer, kad se nečega uplašimo.

Osim toga, nije znao kamo bi sa svojim rukama. Jer i s rukama je stvar čudna skoro jednako kao s glasom. Cijelo vrijeme uopće ne obraćaš pažnju na svoje ruke, a onda, kad ih iznenada postaneš svjestan, kao da su nekakav višak.

Neudobna drvena stolica na kojoj je sjedio bila je i bez naslona za leđa i bez rukohvata. Istina, ni ta dvojica u policijskim uniformama nisu sjedili u foteljama, ali su njihove stolice barem imale naslone za leđa.

Bilo ga je strah. Nije točno znao zašto. Možda zato što su ta dvojica u policijskim uniformama sjedila zajedno s one strane stola, dok je on s ove strane bio sam. Možda zato što je prostorija u kojoj su se nalazili bila bez prozora. I golih zidova. I skoro sasvim prazna; taj stol, četiri stolice (dvije s jedne, dvije s druge strane), na stolu crni starinski telefon, i fascikl, i crna kutijica s upaljenom crvenom lampicom. Na jednom zidu državni grb u okviru s napuknutim staklom, na suprotnom zidu jeftin zidni sat s pogrešnim vremenom, u kutu nekakva biljka. I to je bilo sve. A možda ga je bilo strah samo zato što on ni inače nije bio baš najhrabriji čovjek na svijetu. Naprotiv, prije će biti da je bio najnehrabriji. Ovako, odmah na prvu, mogao je nabrojati barem nekoliko stvari koje su ga plašile. Vađenje krvi, zubar, puževi golaći, Andrija Petek kad izvadi svoj skakavac iz džepa, kontrolni iz kemije, mama kad ga pogleda tako da se odmah osjeti krivim, soba bez prozora... A možda su saznali i za onaj liker od sinoć. Uostalom, nitko tko nije policajac ne osjeća se dobro u policiji. A ovo je priča i o strahu.

- Čekaj! - rekao je lijevi u policijskoj uniformi podigavši pritom ruku. - Jelse snima ovo? - upitao je desnog u policijskog uniformi.

- Snima se - odgovorio mu je ovaj. I iz nekog razloga duboko uzdahnuo.

Lijevi je spustio ruku.

- Počmi od početka! - rekao je zatim.

Rekao je to preglasno. Osim toga, bio je debeo i imao je izbrišanu glavu.

- Od početka? - ponovio je Bero.

Ruke su mu drhtale, a nije znao kako ih umiriti. Palo mu je na pamet gurnuti ih u džepove svoje zimske jakne, no smiju li se u policiji držati ruke u džepovima. Problem je riješio tako da ih je zabio sebi pod dupe.

- Od početka - rekao je tad i desni u policijskoj uniformi. Taj je bio mršav i siv. Uz to je i blago kimnuo glavom. A i govorio je tišim glasom. S kojim također nešto nije bilo kako treba.

Bero je pustio da mu glava klone na prsa. Kosa mu je pala preko lica. Svejedno je vidio lokvu prljave vode na podu ispod stolice. Otopio se snijeg s njegovih cipela. Mogao se samo nadati da nitko drugi to neće primijetiti.

- Nu! - oglasio se lijevi u policijskoj uniformi. Zabubnjao je prstima po stolu. - Oćmol?

Hoćemo li? ponovio je Bero u mislima uz automatski prijevod. A što ako *nećemo*?

Podigao je glavu. Sad kad su mu ruke bile zarobljene ispod dupeta nije mogao maknuti kosu s lica. Duga kosa očigledno sa sobom povlači određene nuspojave. Od kojih je jedna bila stalno padanje pramenova preko očiju. Ali kad si hevimalac duga kosa se naprosto podrazumijeva. I po tom se pitanju nije moglo bogznašto napraviti. Osim istrpjeti. Druga puno gora stvar s dugom kosom bili su Andrija Petek i ona dvojica. I Petekov nož na gumb. Bero je jedva sačuvao svoju kosu. U kojem to stoljeću živimo? pitao se.

Pročistio je grlo. Čak ni to nije zazvučalo kako treba.

Gdje se odjednom izgubilo njegovo mutiranje?

- Dakle, od početka? - ponovio je još jednom.

Lijevi je digao ruke sa stola, okrenuo dlanove prema gore, podigao ramena i kimnuo svojom izbrišanom glavom. Sve to umjesto da jednostavno kaže: Da.

A na koji uopće početak misle ova dvojica? zapitao se Bero. Možda bi zato bilo najbolje početi od početnog početka. Samo kad bi se mogao sjetiti što su ono u školi (je li to bilo u petom ili u šestom razredu?) učili o tome. A opet i tu su, čini se, postojala najmanje dva

početka. Jedan iz geografije, a drugi iz vjeronauka.

- Paaa... prvo se dogodio prasak. - Bero se odlučio za geografiju.

- Kaki prasak?! - pitao je lijevi u policijskoj uniformi. Opet preglasno.

A otkud bih ja mogao znati *kakav* prasak? Pa nisam tad bio *tamo*!

- Valjda nekakav *BUM*? Ili možda *PRAS*? - nagađao je Bero.

- Jel neko imo nekako vatreno oružje?! - uzбудio se lijevi u policijskoj uniformi, a onda se okrenuo prema desnom u policijskoj uniformi i dodao: - Okojem ja neznam ništa?!

Sad je i desni u policijskoj uniformi pročistio grlo.

- Ni ja nisam čuo da je u akciji kodnog imena „Majmun“ korišteno vatreno oružje - rekao je, a zatim sa stola podigao fascikl i mahnulo njime po zraku. - Barem se u izvješćima ne spominje.

- Nu, štaj tačno prasnulo?! - upitao je lijevi u policijskoj uniformi Beru.

Stvarno, što je *tačno* prasnulo? Ne sjećam se tog dijela. Ili ipak...

- Svemir - rekao je.

- Svemir? - ponovio je lijevi u policijskoj uniformi. S malom razlikom u interpunkciji, jer se iza Berinog svemira nalazila točka, a iza njegovog upitnik.

- Paaa... ovaj da, svemir. I onda je prvo bila lava. Pa se pojavila kora. Mislim, odozgor. Lava se valjda malo stvrdnula, ne? A bilo je tu i nekih plinova okolo. I onda je počela padati kiša. I bujati vegetacija. - Zbog izraza *bujati* bio je ponosan na samoga sebe jer je zvučao baš onako, stručno. - A nastali su i oceani i u njima valjda ribe. - Tu nije bio baš sasvim siguran. - Od kojih su neke iz nekog razloga odlučile izaći van iz tih oceana. To jest na kopno. Valjda ih je privukla ta vegetacija koja je *bujala*.

U misli su mu uletjele Stela i Mirela. Stalno je mislio na njih dvije. Pogotovo otkako su... *nabujale*. Što god da je radio, o čemu god da je razmišljao, bile su mu u glavi. I ne samo u glavi, bile su posvuda u njemu. U cijelome njemu. U srcu najviše, činilo mu se. U cijelim grudima zapravo. Ali i u trbuhu. I u nogama. I između trbuha i nogu. Baš onako kako jest kad si u pubertetu.

- Jer kad nešto buja onda te to privlači - nastavio je. - Mislim, to je normalno, zar ne?

Lijevi u policijskoj uniformi gledao ga je otvorenih usta. Desni ga je samo gledao.

- I onda su te ribe dobile noge iiii... repove iiii... pluća! Jer bez pluća ne bi mogle preživjeti na kopnu.

Ponovno je pomislio na sestre jednojajčane blizanke. Točnije, na njihove... na njihova pluća.

- Pluća su najvažnija - rekao je Bero.

- Očem ovaj mali melje? - upitao je lijevi u policijskoj uniformi desnog. Na što je ovaj slegnuo ramenima. Što bi u slobodnom prijevodu na mutavi jezik glasilo: Nemam blage veze.

- Jel ti to nas zafrkavaš, jel mali?! - namrgodio se lijevi u policijskoj uniformi.

- N-ne - promucio je Bero. Koji nikad nikoga nije zafrkavao. Jer da bi nekoga zafrkavao moraš biti hrabar, a ne kukavica. Pogotovo ako želiš zafrkavati policajca.

Desni je opet zavirio u svoje papire.

- Berislav - rekao je lijevome. Pa nastavio čitati: - Berislav Kohn, star trinaest god...

- Skoro četrnaest! - izletjelo je Beri. - A to *h* se ne izgovara. Hoću reći, da se mene pita, ja bih ga maknuo. Mislim, iz prezimena.

A kad je vidio kako ga lijevi u policijskoj uniformi gleda, takav debeo i tako izbrijane glave, poželio je pregristi jezik. Problem je bio u tome da je uvijek previše brbljao kad bi ga uhvatio strah. A sad ga je baš uhvatio.

- Daklem, Berslave, kad sam reko da počmeš otpčетка nisam mislijo nato kako je dragi Bog stvorijo svjet! - zarežao je lijevi u policijskoj uniformi.

Mogao je to odmah reći, pomislio je Bero.

Usta su mu bila suha kao pustinja u podne.

Što bi se dogodilo da zamolim čašu vode? zapitao se, ali se nije odvažio provjeriti. Ponovno je pročistio grlo. Ovaj put je ispalo malo bolje.

Pa je rekao: - Prvo je tata otišao od kuće. A onda je mama mene poslala u školu. U nedjelju.

Iako kao što svi znaju škola nedjeljom ne radi. Ali su tamo ipak radila nešto ona dvojica. To jest, krali su kompjuter. A ja sam onda kihnuo. Hoću reći, sasvim slučajno. Mislim, nešto me je zaškakljalo u nosu, valjda. Pa su me ta dvojica skupa s kompjuterom strpala u kombi. To jest, oni su me... *kako se ono kaže?*... Pa su me zatvorili u jedan stan. Mislim da je bio jednosobni, ako se dobro sjećam. I bio je na petnaestom katu ili tako nešto. I onda su me spasile Stela i Mirela. I Šrafciger. A njih dvije su jednojajčane sestre blizanke. I ne samo da su jednojajčane nego i izgledaju kao dva jajeta. Hoću reći, naravno da ne izgledaju kao jaja nego se to samo tako kaže. Mislim, kad netko jako jako sliči nekom drugom. I kad taj netko drugi isto tako jako jako sliči onom drugom. Koji sliči njemu. E, onda se kaže kao jaje jajetu.

- Stani! - prekinuo ga je tada lijevi u policijskoj uniformi.

Bero je ušutio. Ili stao, ako vam je tako draže. Premda prije toga nije nikamo išao. Nego je i dalje sjedio na toj istoj stolici bez naslona i rukohvata. S rukama pod vlastitim dupetom.

- Koja dvojica? - upito je lijevi u policijskoj uniformi.

- Paaa... ova ista dvojica od ovog sad - rekao je Bero. - Hoću reći, taj jedan s bradom i taj s tim ožiljkom ovako tu. - Izvukao je desnu ruku ispod dupeta i pokazao. - Mislim, preko cijelog lica - rekao je. Iskoristio je priliku da zatakne kosu iza uha. Zatim je ruku brzo vratio natrag.

- A kad se to tačno dogodlo? - zaškiljio je lijevi prema Beri.

- Paaa... prije otprilike dvije godine. - rekao je Bero. - Tako nekako.

- Šta?! - uzviknuo je lijevi.

Bero je zamalo pustio u gaće.

- N-ne razumijem - promućao je. Glasom dječaka koji još nije počeo mutirati. Glasom prestrašenog dječaka.

- Prije dvje godne? Prije *dvje* godne?! Prije dvje *godne*?! - derao se lijevi u policijskoj uniformi. Svaki put sve glasnije. I svaki put sve crvenijeg lica.

Desni je napravio facu kakvu obično napravimo kad nam smeta kad se netko pokraj nas dere na sav glas.

Bero je odlučio šutjeti. Nije to bila baš neka *odluka*, ali mu ništa drugo nije padalo na pamet.

- Slušaj mali! - viknuo je lijevi u policijskoj uniformi.

Sad je već bio nalik semaforu kad se upali crveno. Osim što se i naduo. Što semafori ne mogu. Ali mogu na primjer žabe. I baloni.

- Ajd još jednoč odpočetka. - Priprijetio je svojim debelim kažiprstom. - Al ovaj put od drugog početka!

Bero je osjetio kako mu ruke na kojima je sjedio već pomalo trnu.

- Od drugog početka? Paaa... dobro. Ovako. Prvo je tata otišao od kuće...

- Stani! - uzviknuo je lijevi u policijskoj uniformi. Opet. - Tus nam priču sad ispričo!

Bero je odmahnuo glavom.

- Nisam - rekao je. - Hoću reći, ovo je sasvim druga priča.

- Al počinje jednako? - rekao je lijevi u policijskoj uniformi. Zapravo, to je upitao. I izgleda da je zaboravio derati se.

- Pa da - rekao je Bero. - Počinje jednako.

- Berislave, zar tvoj otac svako malo odlazi od kuće? - upitao je tada desni u policijskoj uniformi.

Nažalost, znao je i previše takvih slučajeva. Otac i majka se posvađaju. Pa jedno od njih, obično otac, napusti obitelj. A djeca su ta koja najviše pate.

Bero nije znao kako odgovoriti na ovo pitanje. Njegov je tata zaista dvaput otišao od kuće. Točnije rečeno, dvaput ih je napustio. Njega i mamu. Prvi put onaj put kad su ga... *kako se ono kaže...* i kad je upoznao Stelu i Mirelu, a drugi put onaj put kad je postao panker i po prvi put u životu imao svoju ekipu: Kleša, Bin Mladena, Čvalju i Suzy. Dobro sad, Čvalja mu je bio odvratn, ali se zato u Suzy bio čak pomalo i zaljubio. Ipak, nije bio siguran da to što ih je tata napustio dva puta znači da ih je napuštao, kako je ovaj mršavi i sivi rekao, *svako malo*. Što točno znači *svako malo*?

- Ali se i svako malo vraća kući - rekao je prkosno. To jest, barem se nadao da je zazvučalo prkosno.

Desni je samo kimnuo glavom.

- A kad se *to* tačno dogodlo? - oglasio se opet lijevi u policijskoj uniformi. Opet škiljeći.

- Paaa... prije otprilike godinu i pol - rekao je Bero nesigurno. I što je tiše mogao.

Lijevi je tresnuo šakom o stol. Iz grla mu se čuo nekakav zvuk. Koji nije nimalo lijepo zvučao. Srećom, oglasio se desni u policijskoj uniformi.

- Berislave, hajde sad lijepo kreni od pravog početka - rekao je tihim glasom s kojim nešto nije bilo u redu. Ali je svejedno zvučao blago.

Osim toga se i nasmiješio. Kao da su mu pod nos gurnuli najveće pakiranje sladoleda. Iako se iza osmijeha naziralo nešto pomalo tužno. Kao da je taj sladoled smio pojesti tek sutra.

A Bero je, osim što je bio prestrašen, i osim što su mu ruke bile već sasvim utrnule, i osim što je bio na samom rubu da se rasplače i time do kraja osramoti, sad bio i totalno zbunjen.

- Ali kako da ja znam od kojeg točno pravog početka?! - zacvilio je.

Više ga uopće nije brinulo što mu glas zvuči kao da mu je tek dvanaest, a ne već skoro četrnaest. Jer to je tako u životu. Nešto što nam je važno u jednom trenutku, u nekom drugom trenutku nije.

- Počni od Seke - rekao je desni. I nasmiješio se.

ZMIJA ILI O GEBISU POKOJNE TETKE I PVC AMBALAŽI

- Otpočetak? - prosiktao je Zmija, grebuci noktima jedne ruke kožu one druge. - Paaa ka pvvo, ja se iskveno ispvičajan šta eto malo čudno pvičam. Za to su kvivi zubi moje pokojne tetke. Pvavo za veći, ta moja tetka nije zapvavo moja pvava tetka, jev da je onda bi movala bit vođena sestva od moje pokojne mateve, a nije bila jev moja pokojna mateva nije imala nijednu vođenu sestvu. Ona je cili svoj život bila matev jedinica. Ka šta san i ja cili svoj život bija sin jedinac.

Na tom je mjestu Zmija zastao jer je izgubio nit priče. To jest, naravno da nije izgubio nikakvu nit, jer nije priča nešto što se bilo tka, bilo hekla, bilo plete pa da ima nekakve niti, nego se to samo tako kaže. Pa je zato rekao, u stvari zapitao samoga sebe:

- Al šta san ono tija veći?

Pa je onda neko vrijeme zurio u prazno (ili blejao u prazno, kako vam je draže), tek s vremena na vrijeme klopajući zubnom protezom ili, kako se to stručno naziva, *gebisom* koji se nalazio u njegovim ustima *klak klak!*

- Šta san tija veći? Šta san tija veći? - ponovio je još nekoliko puta. A onda mu se, možda zahvaljujući upravo kloparanju spomenute zubne proteze, iliti gebisa, vratila malo prije spomenuta izgubljena nepostojeća nit.

- Ae! - uskliknuo je Zmija, lica obasjana svjetlošću koju baca ona imaginarna žarulja što se pali kad nam nešto iznenada padne na pamet.

- Sitija san se šta san tija veći! - objasnio je za svaki slučaj Zmija pojavljivanje nepostojeće žarulje iznad svoje glave. - Tija san veći da je ta moja tetka, ta koja nije bila moja pvava tetka jev nije bila vođena sestva moje pokojne mateve, nego je... nego je...

Na tom je mjestu u Zmijinim mislima ponovno došlo do kratkog spoja (koji neki ljudi nazivaju *kurcšlus*, prema njemačkoj riječi *Kurzschluss*, a koja znači *kratki spoj* - uz to, ovaj njemački kratki spoj ima veze samo s električnom strujom, dok ga u hrvatskoj varijanti smatramo zastojem u nečijem misaonom procesu). Srećom, Zmijin je misaoni kratki spoj bio zaista kratak jer je Zmija ubrzo nastavio. Točnije rečeno, nije nastavio nego je zadnju izgovorenu rečenicu (koja zbog kurcšlusa nije bila do kraja ni izgovorena) naprosto izbrisao te umjesto

nje izgovorio novu.

- Tija san veći da je ta tetka nedavno umvla, a ja san naslidija sve njezino naslidstvo. Jev dok je još bila živa nije imala nikoga svoga. Osim moje pokojne mateve. Koku isto tako nije imala jev je moja pokojna mateva bila već neko vvime pokojna. A kad imaš samo nekoga ko je pokojan onda je to skovo isto ka i da ga nemaš. Jev je pokojan. Šta će veći, jev nije živ. Pa je zato šta san ja vođeni sin jedinac moje vođene pokojne mateve sve tetkino naslidstvo postalo moje naslidstvo. A u tom je naslidstvu bilo nešto šoldi, to jest pava, to jest novaca, to jest kako bi vi puvgevi kvivo vekli *love*, i ova tetkina zubna pvoteza. Ili šta bi neki judi vekli *gebis*.

- Jelse snima ovo? - oglasio se jedan od dvojice murjaka koji su sjedili s druge strane stola.

- Snima se - rekao je onaj drugi. I iz nekog razloga odmahnuo glavom.

- A štaj bilo satom pevece ambalažom? - upitao je prvi Zmiju.

Na što je onaj drugi zakolutao očima.

Jer taj drugi o ovom prvom nema baš najbolje mišljenje. Točnije rečeno, ne može ga ni u snu smisliti. Ali to neće ničim pokazati. Osim kolutanjem očima kad ga nitko ne vidi.

Naime, do prije svega nekoliko mjeseci drugi je bio načelnik kriminalističke policije, a prvi je bio njegov pomoćnik. No, onda se dogodila ta nezgoda - u službenoj dokumentaciji zavedena kao ozljeda na radu - zbog koje je morao na bolovanje. A kad se s bolovanja vratio na posao više nije bio načelnik kriminalističke policije, jer je umjesto njega načelnik kriminalističke policije sad bio njegov dotadašnji pomoćnik. A on, dotadašnji načelnik kriminalističke policije, sad je bio njegov pomoćnik.

Možda vam ovo zvuči komplicirano ili nejasno, ali i cijela policija je ponekad komplicirana ili nejasna.

Zmija je pogledao dvojicu murjaka s druge strane stola.

- Doću i dotoga! - odbrusio im je, ljut što mu prekidaju tok svijesti umjesto da ga puste neka sve redom ispriča.

Nervirala ga je i ta stolica koja nije bila baš u najboljem stanju čak i ne računajući to što nije imala ni rukohvate ni naslon za leđa, na kojoj se cijelo vrijeme meškoltio u uzaludnim

pokušajima da za svoje mršavo dugačko tijelo pronađe koliko-toliko udoban položaj. A nervirala su ga i ta dvojica. Taj debeli izbrijani i taj mršavi sivi. Istina, međusobno su bili različiti onoliko koliko dva čovjeka uopće mogu biti različita. Ali Zmiji to nije značilo ništa. Jer su obojica bila u policijskim uniformama.

- Sve ću po vedu ispvičat samo me nemojte nonstop pvikidat! - prosiktao je grebući se noktima po licu.

- Ma šta ne kažeš? Dat ne prekdamo, a? Dat pustimo da *ti* kolo vodiš, a? E pa nemere to tako, majkmu! Nismo mi skupa ovce strizli! A bogami ni krave muzli! Valjdas zna đej kome mjesto! - odbrusio mu je bivši pomoćnik a sada načelnik kriminalističke policije Slavko Budak, kojeg nitko nikada nije zvao Slavek, čak ni Slavko, uvijek samo Budak.

Zmija se sklupčao na svojoj stolici poput opruge (takozvanog *federa*), spreman poskočiti poput poskoka, spreman ugristi poput zmije s tetkinim gebisom. Pa što bude da bude.

Bivši načelnik, a sada pomoćnik načelnika kriminalističke policije Predrag Peđo Fišer, kojega su više-manje svi zvali Peđo, zavirio je u fascikl pred sobom pa pročistio grlo.

- Sve je u redu, gospodine Đapo - rekao je.

Iako je znao da nije.

Jer postoje dvije vrste policajaca. Jedni su pametni, obrazovani i pristojni. I uglavnom ne vole što su policajci. Drugi su manje pametni, još manje obrazovani, ali su zato bahati i grubi. I obožavaju biti policajci. Slavko Budak je ogledni primjerak ove druge vrste. A Predrag Peđo Fišer pripada onoj prvoj. S tom razlikom što on voli biti policajac. Jer vjeruje kako je to častan i odgovoran posao. Ili je u to vjerovao do trenutka kad su na mjesto načelnika kriminalističke policije postavili Slavka Budaka.

A štas ovaj sad petlja?! iznenadio se Budak. Jelga ko šta pito?! Jel nion nezna demu je mjesto?!

Slavko Budak o Predragu Peđi Fišeru nema baš najbolje mišljenje. Točnije rečeno, ne može ga ni u snu smisliti. I nimalo se ne ustručava dati mu to do znanja u svakoj mogućoj prilici.

I baš kad je zinuo očitati bukvicu svom pomoćniku i objasniti mu gdje se točno nalazi to njegovo mjesto, jer ovaj očigledno još nije shvatio tko je kome nadređen a tko kome podređen, Zmija je provirio iz svog klupka. Pa se Budak predomislio. Barem zasad.

- Nu! - rekao je svom pomoćniku. Što bi prevedeno na hrvatski jezik, a i ponešto prošireno, značilo: Dobro, hajde sad ti nastavi s ispitivanjem ovog kriminalca.

Ajd baš davdim štać ovaj sad saovim! zburado je pomislio.

A ovaj, to jest Peđo Fišer, pogledao je Zmiju ravno u oči.

- Možete nastaviti, gospodine Đapo - rekao mu je.

Budak nije mogao povjerovati vlastitim ušima. Majkmu, ovaj je pravi mlakonja!

Zmiji je trebalo neko vrijeme da shvati kako je upravo on taj, već dvaput spomenuti, Đapo.

- Da nastavin sa pvićon? - upitao je oprezno. Jer murjacima nikad ne treba vjerovati.

- Samo vi dajte, Marinko - kimnuo mu je Peđo Fišer.

Budak se teškom mukom suzdržao da ne skoči sa svoje stolice.

Ovaj kakoj kreno jošćga ponudt i kafom i kolačma!

Zmija se nije mogao sjetiti kad je posljednji put čuo svoje vlastito ime. Vjerojatno kad ga je pokojna tetka dozivala. Ili mater ako je bila dovoljno pri sebi da ga prepozna.

- Dakle - nastavio je zatim grebući se čas po jednoj čas po drugoj mršavoj ruci. - Tija san veći da je tetka umvla i u naslidstvo mi ostavila svoje naslidstvo, to jest nešta šoldi i ovi gebis.

Pa je zinuo da bi ovi drotovi, glupi kakvi već jesu, mogli shvatiti o kojem je točno gebisu riječ. I još je, da bi im pomogao, jezikom nekoliko puta pomaknuo gebis gore-dolje *klak klak!* i lijevo-desno *klak klak!* A kad je zaključio da su shvatili, čak i oni takvi glupani kakvi su bili, zatvorio je usta i nastavio s pričom. U stvari, jest zatvorio usta, ali ih je ponovno otvorio čim je nastavio s pričom. Jer se sa zatvorenim ustima ne može pričati. Osim ako si trbuhozborac. U tom slučaju možeš pričati trbuhom.

- Pa san pvvo odlučija da si sa tin pavama napvavim nove zube. Pa san da da mi izvade ona moja dva koja san još ima u ustima. I tu san se zajeba, da opvostite na izvazu, jev san tek posli iša vidit na intevnetu kako se to pvave novi zubi. A pvave se tako da ti pvvo skalpelom izvežu zubno meso, pa ti u te kvvave vane uguvaju željezne šavafe, pa ti to onda zašiju, pa čekaš da zavaste, a taman kad ti zavaste ponovno ti sve izvežu, pa ti sad u te šavafe uguvaju

umjetne zube... Gospe blaženadivicomavijo! Pa to mova da boli ka san vvag! A i košta gomilu pava, pa... pa...

- Pa ste vi zato počeli krasti plastične boce iz odlagališta pe-ve-ce ambalaže u Interšparu? - predložio je Peđo Fišer.

A Zmija je zbog tog vi u množini pogledao oko sebe. No, i dalje su tu bila samo ova dvojica drotovskih kretena i on. I taj jadni fikus. Ili filadendron.

Taj bi cvit tribalo prišno (hitno, žurno, op. a.) prenit u neku kamaru (sobu, op. a.) koja ima ponistru (prozor, op. a.) i češće zalivat (zalijevati, op. a.), pomislio je.

- Koji to *mi*? - upitao je zatim.

- Molim? - zbunio se Peđo Fišer.

- Vekli ste: *Vi* ste počeli kvasti plastične boce. A ja san pita: Koji to *mi*? Jev osim mene niko se dvugi nije bavija tim biznison. Niko dvugi se nije sitija tako genijalne ideje! Bavem koliko je meni poznato.

Načelnik kriminalističke policije koji je donedavno bio pomoćnik načelnika kriminalističke policije, ali mu se posrećilo kad je ovaj otišao na bolovanje (a i neka veza mu se našla pri ruci), sad je sa zanimanjem pogledao svog pomoćnika.

E baš me zanma kakćes pametnjakovć sad izvuć izovog?

A pametnjakovć, to jest Peđo Fišer je samo uzdahnuo.

- I nisan *zato* počea kvasti plastične boce! - siknuo je Zmija.

- Dobro - rekao je Peđo Fišer.

- Tija san veći da nisan počea kvasti plastične boce zato šta su mi tvibale pave da si ugvađim nove zube jev ka šta san već veka kad san na intevnetu vidiija kako se to vadi odusta san od tog pvojekta!

- Dobro - rekao je Peđo Fišer.

- A i da nisan odusta ima san dovljno šoldi za nove zube jev ka šta san van isto već veka ostavila mi ih je u naslidstvo moja pokojna tetka, koja nije bila moja pvava pokojna tetka jev

nije bila... Da skvatim pviču, tim biznison s plastičnim bocama poćeja san se bavit onako šta bi se veklo iz gušta a ne zato da zavadim pave. Jev san umisto da si napravim nove zube odlučija iskovistit ove tetkine.

Na tom je mjestu Zmija još jednom izveo sve ono s jezikom i tetkinim gebisom *klak klak klak klak!* prije nego je zaključio: – Pvavo za veći, bilo bi boje kad bi ova zubna pvoteza bila otpvilike dva bvoja manja, tetka je bome imala ogvomna usta, al znate kako se veče: Niko nije savvšen.

Tko će znati iz kojeg razloga, ali tada se Zmija sjetio ružnih ožiljaka od preboljene dječje paralize na svojim nogama, i svog hrabrog srca ali krhkog tijela – kombinacije koja ga je cijeli život uvaljivala u neprilike u kojima je gubio svoje zube – pa je pomislio: A i da si napravim nove zube već bi se naša neko ko bi mi ih razbija!

Pa je nastavio.

– A šta se biznisa sa plastičnin bocama tiće, pvvo san ih kvao od stavih i nemoćnih gvađana, al mi je onda postalo ža tih stavih i nemoćnih gvađana koji cile dane kopaju po kontejnevima za smeće, a onda na kvaju dana dođe neki odvatni i zli lopov, to jest ja, pa im otme sve te boce. A bila je tamo i jedna skvoz na skvoz mića nonica šta se nije mogla ni popet do vuba kontejneva nego je imala jednu katvigu, šta bi vi Puvgevi kvivo vekli *stolicu* jeli, u stvavi katvigicu, isto miću jev ona, ta nonica takva mića, ne bi ni mogla podići novmalno veliku katvigu, nego samo takvu miću katvigicu, pa se na nju movala penjat pa je sa nje movala silazit pa ju je po cile dane movala vuć sasobon. Pa to ti je da ti svce pukne od tuge. A i malo mi je vukla na moju pokojnu matev.

Zmija je odjednom ušutio. Onakav tanak i dugačak kakav je bio, sad se još više sklupčao na svojoj stolici, dok mu se lice izgubilo negdje u sredini tog klupka. A dvojica su ga policajaca potpuno neočekivano pustila da u toj pozi ostane koliko mu je volja. Rekli bi neki: Kao da je vrijeme stalo. A nije. Osim na onom zidnom satu na kojem je još od isteka baterije stajalo isto vrijeme.

Zmija ne kaže zašto mu je mater pokojna. Odnosno od čega je umrla. Policajci ga ne pitaju. Jer nije tema ovog ispitivanja. Možete reći da je policija beščutna. Ali policija samo radi svoj posao.

Onda se negdje iz sredine zmijskog klupka začuo drhtavi uzdah nakon kojeg se Zmija ponovno uspravio na stolici, nabrzinu rukavima prevelike košulje obrisao crvene oči,

pročistio grlo zaklepetavši pri tome tetkinim gebisom *klak klak!*, i nastavio.

- Pa san se onda dositija jadu pa san lipo čeka da ti stavi i nemoćni gvađani pvedaju te svoje boce ovima iz odlagališta pe-ve-ce ambalaže u Intevšpavu i spveme si šolde u đep, a onda bi ja te iste boce noću ukva iz odlagališta pe-ve-ce ambalaže Intevšpava i ponovno sutva ujutvo pvoda Intevšpavu. To mi je bija najveći gušt, pvodat Intevšpavu njihove vlastite boce! I onda bi naša onu miću nonicu, pvićeka bi da se popne na katvigicu i zavoni u kontejnev, i onda bi joj se pvišulja sa leđa da me ne vidi i onda bi joj u bovšu, ili šta bi vi Puvgevi kvivo vekli *tovbu*, ubacija te šolde od ukvadenih boca.

Zmija je još jednom rukavima svoje prevelike košulje obrisao oči.

- Osića san se ka pvokleti Vobin Hud, mateve mi pokojne ako nisan! - pa se pomalo na silu nasmijsao: - *Hi hi hi hi!* - Što je zvučalo više kao: - *Si si si si!*

Dvojica policajaca nakon ovoga nisu rekla ništa. Peđo Fišer zato što i policajci imaju dušu. Možda ne svi, no on ju je svakako imao. Pa je sad zbog te duše bio zaokupljen vađenjem nevidljivih trunčica koje su mu, začudo, istovremeno upale u oba oka. I Budak je možda imao dušu, no nije joj dozvolio da se razmaše. Umjesto toga pitao se tko je taj prokleti Vobin Hud kojeg je ovaj kriminalac malo prije spomenuo. I ne bi li trebalo tu ženu kojoj je ovaj ubacivao novce u njezinu torbu privesti u policiju. Jer su ti novci bili stečeni na protuzakonit način. A posjedovanje bilo čega stečenog na protuzakonit način je također protuzakonito.

- A smijen li ja vas nešto pitat? - upitao je zatim Zmija.

- Smiješ - rekao je načelnik kriminalističke policije Slavko Budak.

- Smiješ - rekao je istovremeno i pomoćnik načelnika kriminalističke policije Predrag Peđo Fišer.

Budak je sijevnuo očima na svog pomoćnika.

- Mislim, smiješ ukoliko se načelnik slaže - rekao je Peđo Fišer. Jer se policijska hijerarhija mora poštivati. Bez obzira tko je kome nadređen.

- Pa već samu reko da smije! - obrecnuo se Budak na svog pomoćnika.

Gospe mi ćaćine i materine ako ovi nisu zreli za ludnicu. Ako su svi drotovi ovako glupi, a čini se da jesu, onda bi im ja bez ikakvi problema moga bit ministar! A i dok se nji dva

međusobno dogovore ja ću zaboravit šta san tija pitat, pomislio je Marinko Đapo zvan Zmija. Ili Zmija zvan Marinko Đapo. Pa je pokazao rukom prema kutu sobe za informativne razgovore.

- Jeli ono tamo fikus ili je filadendvon? - upitao je.

- Fikus - rekao je Budak.

- Filadendron - rekao je istovremeno Peđo Fišer.

To san si i mislija, pomislio je Zmija slavodobitno, nemaju drotovi pojma ni o čemu!

Onda je u sobi za informativne razgovore kriminalističke policije zavladała tišina.

I vladala tako sve dok se ponovno nije oglasio jedan od drotova. Onaj debeli izbrijane glave.

- A sad priznaj das ukro Seku!

BRADA ILI OKRETANJE NOVOG LISTA

- Otpočetka sam, ono, sve zasral - promumljao je Brada polako odmahujući glavom s lijeva nadesno i natrag.

Kapljica znoja kliznula mu je sredinom leđa. Druga mu se spustila niz čelo i zaustavila u gustoj obrvi iznad oka. Kao prazna limenka bačena u potok kad naleti na dabrovu branu. Bilo mu je hladno, a obilno se znojio.

- Jes ti siguran das ovo snima? - upitao je jedan od dvojice policajaca drugog policajca.

- Siguran sam - odgovorio je drugi ispuhivši zrak na nos.

Onda je Bradi sinulo što je malo prije izgovorio. Pa se požurio ispraviti.

- Htel sam reč, otpočetka sam sve krivo napravil - rekao je ovaj put malo glasnije. - Još od onog pudinga od vanilije kaj sam ga, ono, maznul iz kuhinje u domu dok sam bil klinac. A nisam imal pojma da je taj puding najobičnija prevara. Jel kad sam se skril u vece i otvoril vrećicu nutra opče nije bil puding kakav je bil naslikan na vrećici neg samo prašak kaj je mirisal na puding. I jedva se je, ono, dal gutat.

Podigao je glavu i susreo se s pogledima dvojice policajaca.

- Ak vas baš zanima nije bil ni bogznakak fini. Taj prašak mislim. A posle sam, ono, dobil i sračku, ne. Al sam svejedno nastavil mažnjavat stvari.

Pokušao je nasloniti ruke, ali stolica na kojoj je sjedio nije imala rukohvate. Na trenutak je sličio ptiću koji leprša tek izraslim krilcima. Velikom bradatom ptiću doduše.

- Prvo sam bil bedast pa sam maznul neke igračke iz doma. A igračke iz doma nemreš maznut kak treba. Jel prvo to su bile, ono, igračke od sviju nas. Htel sam reč bile su od doma al se z njima mogel igrat ko god je htel, ne. Pa je onda ispadalo ko da ih, ono, mažnjavaš od samog sebe. A drugo ak si maznul neku igračku nisi je imal gde držat, ne. Jel bi tete odma vidle da nije na svom mestu. Tak da ak si je htel skrit na sigurno to je bilo jedino da je skriješ, ono, među ostale igračke. Al to onda nije izgledalo ko pravo mažnjavanje pa je bilo bez veze, ne.

Obrisao je vlažne dlanove o nogovice hlača.

- Onda sam se opametio pa sam počeo mažnjavati u školi. Jel smo mi iz doma išli u školu skupa s onom decom kaj nisu bila iz doma. Kaj su imala svoje roditelje, ne. I kaj su imala svoje vlastite stvari. Koje nisu bile zajedničke. Samo sam trebao, ono, paziti da ne pobrkam nas iz doma s ovima kaj nisu bili iz doma, ne. E tam sam od jedne Alemke maznuo super flomič! Pisao je žuto ali je glavna fora bila u tome da si s njime, ono, mogao prefarbat bilo kaj. A to kaj si prefarbati bi se svejedno vidlo! A od jednog s očalama kaj se je nonstop pravilo važan sam maznuo autič. Ovak mali. A mogao si mu, ono, otvorati vrata i dizati poklopac i od haube i od gepeka! A gospodži učiteljici Blaženki Salopek sam maznuo ravnalo kaj je u sebi imalo ribe. Pa kad ga nagneš si sve ribe idu si a kad ga nagneš tam sve idu tam!

Počeo se po bradi koja mu je posljednjih mjeseci ponovno izrasla, gusta i čvrsta, prekrivajući mu veći dio lica. Tako da je samom sebi opet izgledao kao onaj stari dobro mu poznati Brada. Osim što ga je iznenadilo par srebrnih dlaka kojih u prethodnoj bradi nije bilo. Jedina stvar u ljudskim životima koju nitko ne može promijeniti je starenje.

- I sve kaj sam maznuo sam skrivao među igračkama u domu. Sve dok tete nisu skužile kak im tu, ono, neka ne štima, ne. Pa su otišle u školu na razgovor s gospodžom učiteljicom Blaženkom Salopek i s roditeljima od ove dece kaj nisu bila iz doma. Pa se, ono, nekak skužilo da sam ja, ne.

Lice mu se razvuklo u osmijeh. Ili bi bolje bilo reći brada mu se razvukla u osmijeh.

- Bila je to moja prva istraga! - rekao je veselo.

Onda se zamislio.

- Jedino kaj nikad nisam bio ziker jel se ona cura zvala Alemka ili Alenka.

Razmišljao je o tome neko vrijeme čupajući bradu. Na kraju je odmahnuo glavom.

- Posle sam mažnjavao prave aute. Hteli sam reći uglavnom ih nisam mažnjavao cele nego sam samo provaljivao nutra i mažnjavao neke, ono, stvari, ne. Ko na primer radije i cedeje ili ak bi neko ostavio tašku i tak. A isto sam tak provaljivao i u gajbe. Hteli sam reći stanove, ono, obiteljske kuće, vikendice na moru, vikendice kaj nisu na moru, i to, ne. I u kijoske bilo gde da jesu. I u domove za penziče. I u ljekarne. Ali u ljekarne sam prestao otkak su im metnuli alarme. A mažnjavao sam sam ono kaj se je dalo ponest sa sobom. Hteli sam reći nemreš maznut ormar ili frižider ili vešmašinu ak ih nemreš, ono, ponest sa sobom, ne.

Dvojica policajaca s druge strane stola nisu rekla ništa. Jer postoje dvije vrste

osumnjičenika. Jedni iz kojih svaku riječ moraš kliještim izvlačiti. I drugi koji pričaju kao navijeni. Jedni policajci više vole one prve. Drugi policajci više vole ove druge. Dobri policajci nemaju svoje favorite. Zato Budak sad uživa. Kao policajac naučio je kako na svijetu postoje dobri i loši ljudi. Kao policajca dobri ga ne zanimaju. Zanima ga samo kažnjavati loše. A da bi nekog lošeg mogao kazniti potrebni su dokazi. I zato se sad naslađuje jer jedan od takvih loših sad sipa dokaze protiv samoga sebe.

- Bogamisse naprovaljivo, a? - rekao je Budak.

Brada se zbunio. Zvučalo je kao pitanje, a opet možda i nije bilo.

- Ne kužim jel mislite na aute il na gajbe stanove kuće vikendice il...

- Polako - prekinuo ga je murjak podigavši ruke.

Izgledalo je kao da dlanovima pritišće zrak prema dolje.

Dok je drugi murjak odmahivao glavom prevrćući papire koji su se nalazili u njegovom fasciklu.

- To uvek i ide polako - rekao je Brada ozbiljnim glasom.

Zaboravio je na kakvoj stolici sjedi pa je opet pokušao nasloniti ruke na nepostojeće rukohvate. Veliki bradati ptić.

- Htel sam reč prvo trebaš, ono, snimit situaciju, ne. Nemreš sam tak uletit. Mislim ak ne znaš jel ima nekog nutra il nema nikog nutra i jel su si dali metnut alarm il si nisu i tak to. Osim ak su u pitanju domovi za penziče. Jel tam znaš da uvek ima nekog nutra. To jest, ima panziča, ne. Al to radiš po noći kad spavaju, ne. A i nisu baš, ono, brzi. Ti penziči mislim. I osim u aute. Jel z autima ide nabrzaka. Ak znaš posel, ne. I ak imaš dobar alat. Jel ak nemaš onda buš prtljal oko brave pol noći a alarm bu zbudil celi kvart i onda niš od toga.

Peđo Fišer također zna da na svijetu postoje i dobri i loši ljudi. Ali isto tako zna da ta granica može biti tanka. Da i dobri ljudi katkad mogu počinuti loša djela. Kao što i loši katkad mogu napraviti nešto dobro. I zna da nitko od nas nije predodređen biti dobar ili loš. I jedno i drugo se naprosto dogodi. A također se i jedno i drugo u nekom trenutku može promijeniti. Zato mu je sad pomalo žao Brade koji sam sebe uvaljuje u veću nevolju od one koja bi ga snašla kad ne bi ovoliko pričao. Ali i Peđo Fišer je policajac. I zato ne može Bradi reći da prestane s brbljanjem.

- Al najlakše je otimat ženskama njihove mobitele na ulici - nastavio je Brada svoju ispovijed. - Jel ih nosiju na dlanu. Ovak. Ko da su, ono, na polici u dućanu, ne. I brbljaju u njih i osim toga niš drugo pod milim bogom oko sebe ne vide. Il muškima izvlačit njihove nofćanike v tramvaju. Uvek ih furaju ovak tu - lupio se dlanom po turu - u premalim guznim žepovima. Tak da im, ono, do pol vire van. Ko da su na izvolte, ne. Pa se lepo staneš iza takvog nekog muškog i pričekas da tramvaj zakoči a kad zakoči sam se ko fol spopikneš i nasloniš mu se na ledža i dok sa ustima veliš oprostite sa rukom mu izvlečeš nofćanik i tutneš ga sebi u žep. Ono, čas posla, ne?

- Majkmu, tisse baš pošteno nakro, a? - rekao je Budak.

- Jesam! - rekao je Brada ponosno.

Istina, malo mu je čudno što jedan murjak njegov posao naziva *poštenim*. Jer čak i Brada zna da kriminal nije pošten posao. Ali je također istina i to da on svoj posao jest pošteno radio.

Napokon se dosjetio pogledati lijevo dolje i desno dolje da provjeri zašto ne može nasloniti ruke.

- Al sad sam okrenul novi list! - rekao je zatim.

- A tob trebalo šta značt? - upitao je Budak zaškiljivši prema Bradi.

- Tak mi je rekla upraviteljica zatvora gospodža Hrvojka Zovko kad su me, ono, dofurali u njezinu kancelariju onaj zadnji dan kaj sam tam provel, ne? I ak vas baš zanima nije mislila na list od lišća kaj sam ga tam grabljal zadnjih mesec dana po celom nutarnjem dvorištu neg je mislila na list od papira. Rekla mi je, ta gospodža upraviteljica Hrvojka Zovko, nek si zamislim da je moj život, ono, teka i da sam je do sad skoro do pol ispisal. Valjda sa svim ovim kaj sam vam ispričal, ne? Pa sam si točno tak i zamislil. I još sam si, ono, zažmiril jel si tak bolje zamišljam neg kad gledam, ne. I onda je rekla da sad kad okrenem novi list on bu, ono, skroz na skroz prazni i po njemu mogu pisat nekaj sasvim drugo neg kaj sam pisal na onim listovima od prije. Jel kad je list prazni samo o tebi ovisi sa čime ga buš popunil, ne.

- I sad utu tvoju teku pišeš o majmunma, a? - rekao je Budak.

Brada je pogledao u pod gdje nije bilo ničega osim izgrebenog parketa i male lokve prljave vode, pa u strop gdje je žmirkala jedna neonska svjetiljka dok ostale nisu ni to, a zatim je rukama protrljao lice kao da se umiva na suho. Osim što su mu dlanovi bili mokri od znoja pa nije bilo sasvim na suho.

- Znal sam da bute me to pitali – pokunjeno je promrljao sebi u bradu.

- E moj... – zaustio je Budak trenutak prije no što mu je sinulo da je osumnjičeniku s druge strane stola zaboravio i ime i prezime, ako ih je ikad i znao. Srećom, policijski šefovi uvijek imaju svoje pomoćnike, a pomoćnici policijskih šefova između ostalog služe i kao podsjetnici pa je tako bilo i ovaj put.

- Nazor. Velimir – došapnuo mu je Peđo Fišer. Kad je u izvješćima prvi put naišao na Bradino ime i prezime Peđo je, znatiželjan kakav je već bio, malo istražio stvar i tako saznao da je Brada u dom za nezbrinutu djecu dospio kao sasvim mala beba kojoj nitko nije znao ime. Pa su ga nazvali prema pjesniku po kojem se zvala ulica u kojoj se dom nalazio. Uz ponešto promijenjeno ime.

- E moj Nazore! – ponovio je zatim Budak preglasno.

Brada se u međuvremenu bio zabuljio u napola osušenu biljku u kutu prostorije. Niti je imao pojma kako se ta biljka zove niti ga je to zanimalo, ali sjetio se iste takve u domu za nezbrinutu djecu. Sad se prestrašeno trgnuo.

- Tu sam! – uzviknuo je zaboravivši da se trenutačno ne nalazi ni u popravnom domu ni u pritvoru, a ni u zatvoru.

- A kakob bilo da nam sad ispričaš otim majmunma? A, šta kažš nato? – nacerio mu se murjak s druge strane stola.

- Može! – složio se odmah Brada. – Hoćete od tam kad se je rodila Seka? – predložio je zatim.

Debeli murjak obrijane glave okrenuo se prema mršavom sivom murjaku. Ovaj je pak prelistao nekoliko papira iz fascikla pred sobom pa kimnuo glavom.

- Može – rekao je Budak.

- Ne može – rekao je Brada.

Murjaci s druge strane stola su ga iznenađeno pogledali.

- Htel sam reć nemrem baš, ono, točno od *tog* trenutka. Jel u baš *tom* trenutku nisam bil na poslu – rekao je Brada raširivši ruke. – To jest Seka se je rodila prek vikenda kad sam ja imal slobodne dane, ne? Tak da kad sam stigel na posel ona je već dva dana bila rodžena, ne? –

Podigao je palac, kažiprst, srednjak. – Ili tri. – Spustio je srednjak napola. – Ili dva i pol?... Al mogal bi od *tog* trenutka pa na dalje, ne?

– Ajd ondak otog trenutka – rekao je Budak.

– U stvari nemrem ni od tog trenutka – rekao je Brada.

Debeli izbrijani murjak je uzeo puna usta zraka i tamo ga zadržao. Onaj drugi murjak se nasmiješio.

– Trebal bi još od malo prije. Tak da imate, ono, celu sliku. Mislim tak se veli *celu sliku*, ne?

Murjaci su čekali.

A Brada je nastavio.

– Početak bi zato trebal bit od tam kad su nas, ono, poslali u zoološki vrt. Na re... na re-ha...

– Rehabilitaciju – pomogao mu je Peđo Fišer.

– Tak je! Na reha... Na to! – zakimao je Brada glavom.

– Novopokrenuti projekt rehabilitacije kriminalaca nižega ranga – šapćući je pojasnio Peđo Fišer Budaku bez da ga je ovaj išta pitao.

– Mislim, ono, nas tri, ne? Mene i Ožiljka i Zmiju – rekao je Brada.

– Njega, Ognjena Žilića i Marinka Đapu – došapnuo je Peđo Fišer Budaku.

– Tak je! Zmi... ovaj, Marinka su zadužili za zmije baš kak treba. Ožilj... Ognjena su stavili u onaj paviljon kaj je non-stop v mraku. Valjda da ga se ne vidi kak treba, ne? Mislim zbog tog njegovog ožiljka. Da se ne splaše ljudi. A mene su metnuli među majmune.

Tu se Brada zamislio. Naime, ako su Marinka Zmiju stavili među zmije zato što je i sam bio nalik zmiji, a Ognjena Ožiljka u zamračeni paviljon zato da mu se ne vidi ružni ožiljak na licu, zašto su onda njega rasporedili u paviljon s majmunima?

Slegnuo je ramenima.

– Ne znam zakaj su mene metnuli baš, ono, među majmune al tam su me metnuli, ne?

Pa se ponovno zamislio.

- Taj prvi dan su me odveli kod gospodže doktorice Vere Kraus, jer je ona, ono, šefica celog majmunskog paviljona. Prvo me je pitala jel znam kaj o majunima, a ja sam rekel da znam da su smešni. Pa me je onda pitala jel znam još kaj osim toga da su smešni, a ja sam rekel da ne znam. Onda me je pitala da kaj bum popil. Pa mi je sa svojom rukom pokazala automat u koji ubaciš kovanice pa ti izadže piče. Nisam nikad nikaj popil iz takvog automata, pa sam joj rekel da ni to ne znam. Pa me je onda pitala da jel ja uopće ikaj znam. Mogel sam joj reč da znam provalit u taj automat i uzet sve kovanice kaj se nutra nalaze, al nisam htel da pomisli da bum to htel napraviti. Pa sam joj rekel da znam kak se upotrebljava pumpica za asmu. Onda je ona viknula *Čita!* A kad je Čita došla rekla joj je nek me upozna sa svim majmunima. Pa sam se tak upoznao i sa Kingom i sa Mirjanom koji su bili muž i žena. Sa Kingom se zapravo i nisam tad upoznao jer se on nije htel upoznavat. On vam je takav, ono, nepristojan, ne. Ali sa Mirjanom sam se upoznao. A kad sam pital Čitu da zakaj je tak debela ona mi je rekla zato kaj čeka bebu. I onda se mesec dana kasnije rodila Seka. A ja sam tad već stanoval kod gospodže Zore. Gde sam imao svoju sobu. Htel sam reč, nije to bila, ono, baš *moja* soba, jel je celi stan bil od gospodže Zore, ne? Ja plaćam samo tu sobu a smijem koristit i sve ostalo, i vece i kupaonicu i kuhinju, jedino ne smem sobu u kojoj spava gospodža Zora.

Budak je rukom signalizirao Peđi Fišeru neka ovo zapiše. Peđo Fišer je prstom kvrcnuo po maloj crnoj kutiji s upaljenom crvenom lampicom.

- A koliko godna ima ta *gospđa* Zora? - oglasio se Budak.

- A kak bi ja to mogao znati? - začudio se Brada. - Tak nekaj se žene nesme pitati!

- A *gospđa* Zora ite jestels dobri međsobno?

- Jesmo! - rekao je Brada bez oklijevanja.

- Jestel u intimnim odnosima?

Brada je imao tek približnu ideju što bi mogli biti intimni odnosi, a nije bio siguran ni je li to nešto dobro ili nešto loše pa je bio sasvim iskren. Rekao je: - Ne znam.

Ovaj nema pol mozga! pomislio je Budak.

- Gospodine Nazore, na koji način ste vi i gospođa Zora dobri jedno prema drugom? - upitao je Peđo Fišer.

Kako se uopće mjeri dobrota? Vjerojatno drukčije za nekoga tko je odrastao u normalnoj obitelji (pod pretpostavkom da takve postoje, ma tko što mislio o tome) i za nekoga tko nikad nije imao svoju obitelj. Nego je, recimo, odrastao u domu za nezbrinutu djecu. Vjerojatno se dobrota mjeri drugačijim metrom za nekoga kome su mama i tata kupovali vlastite igračke i za nekog tko ih je morao krasti.

- Ona mene uči kuhat ajngemaht. I još malo pa bum naučil sam od sebe skužit kolko točno treba zagrabit onog za noklice. A jel se ona, ono, srami ić u ljekarnu svaki put joj otidžem ja. A ona mi onda da deset kuna. Nekad i dvajst. Iak sam joj stoput rekel da ne treba jer da ja, ono, imam svoju plaću iz zoološkog vrta koja je veća od njene penzije, ne. Al mi ona uvek veli uzmi sine.

- Zašse ona srami ić u ljekarnu? - javio se Budak.

Brada je slegnuo ramenima.

- Pa pošta ideš u ljekarnu?!

- Po pelene.

Gospođa Zora nikad nije imala djecu. Brada nikad nije imao roditelje. Kažu kako nikad nije kasno. Ali što to točno znači? Dobiti majku kad ti je već skoro dvadeset pet? Ili dobiti sina kojem je već skoro dvadeset pet. Kad mu nisi mijenjao pelene. Kad ga nisi učio hodati. Ni čitati prva slova. Niti bilo što drugo. A roditelj je tu da bude uz svoje dijete kad napravi prve korake. A dijete je tu da bude uz svog roditelja kad napravi svoje posljednje korake. Jer to tako ide u normalnom životu. Ali nisu svi životi normalni. Zato u nekima od njih majka, a ne sin, nosi pelene.

- A jelste pelne važne zaovu priču, majkmu? - upitao je Budak Bradu.

- Paaa... Ak sve izbacim ne bu niš ostalo - odgovorio je Brada. Kao da čita misli iskusnog pisca za djecu i mlade.

- De ti nastav otam desi stao - rekao je Budak.

- Može! - složio se Brada.

Podigao je glavu prema stropu i tamo očigledno pronašao što god da je tražio, jer je trenutak kasnije nastavio.

- Kad sam tog jutra stigel na posel prvo sam se ko i uvek presvlekel u radni kombinenzon. - Ne kaže kako mu se svaki put kad prođe kroz vrata na kojima piše NEZAPOSLENIMA ULAZ STROGO ZABRANJEN grudi nadimaju od ponosa. Jer po prvi put u životu ne spada među te takozvane nezaposlene. - I onda sam se otišiel pozdravit z majmunima.

- Dobro jutro! - začuo je iza svojih leđa.

- Bila je to Čita! - pojasnio je murjacima dok su mu se zjenice pretvorile u zvijezde. Ili možda u srca.

Skupa sa svojim visoko podrezanim šiškama i nisko spuštenim pletenicama. I u radnom kombinezonu sličnom njegovom, s tom razlikom što se na njezinom nalazila i pločica na kojoj je pisalo GLAVNI TIMARITELJ.

- Kaj je značilo da je ona skupa z gospodžom doktoricom Verom Kraus šefica celog tog majmunskog paviljona, ne. Skupa sa svim majmunima kaj su bili nutra. Računajući i mene!

Čita je, ako bi se Bradu pitalo za mišljenje, bila najljepša žena na svijetu. U to nije bilo nimalo sumnje. Doduše, uvijek je bila u prevelikim zelenim gumenim čizmama i nosila je pletenice, čak dvije, na način kako su ih nosile djevojčice iz ruralnih krajeva sredinom prošloga stoljeća, ali na njoj su savršeno stajale. I pletenice i prevelike gumene čizme.

- Ko da je z njima rodžena! - pojasnio je Brada.

Osim toga je i tako lijepo mirisala.

- Ko auto-osveživač! - pojasnio je Brada.

I sad je stajala tamo pred njim u prevelikim gumenim čizmama i s ruralnim pletenicama i s visoko podrezanim šiškama, tako lijepa i mirišljiva da se Bradi zavrtjelo u glavi.

- I onda me je pitala jel z menom sve u redu - nastavio je Brada. - A zapravo sam se sam, ono, iznenadil kaj mi se je tak prišuljala pa sam ostal bez zraka. A pred njom nisam htel vadit pumpicu. To sam tek posle kad sam otišiel na vece gde me niko nije mogel videt. I još mi je rekla da sam sav crveni u faci i da možda, ono, imam temperaturu i da ona tu u ambulantu, a ambulanta je isto bila tam u majmunskom paviljonu - mahnuo je rukom iza sebe, iako iza njega nije bio nikakav majmunski paviljon - da u ambulantu ima toplomer i da bi mi mogla izmerit, ne. A ja sam si pomislil: Da mi meri temperaturu z toplomerom sa kojim temperaturu meri ovim majmunima?! Da mi ga, ono, gurne tam gde ga i njima gura?! Ma

nema šanse! Pa sam joj rekel da hvala al da ne treba. A ona je rekla da kak hoću. I onda više niko nije niš rekel. Istina možda je neki od onih tam majmuna zaroktal al osim toga niš, ne.

A nitko ništa rekao nije ni u sobi za informativne razgovore kriminalističke policije. Slavko Budak načelnik te iste kriminalističke policije se ljuljao na svom stolcu zatvorenih očiju, njegov pomoćnik se pretvarao da nešto traži u svom fasciklu, a Brada se zabuljio u onaj fikus ili filadendron. I tko zna do kad bi to tako da Peđo Fišer nije pogledao prema Budaku, a onda preklopio svoj fascikl i tresnuo njime po stolu *TRES!* Na što se Budak umalo prevrnuo sa stolice.

- Kojmoj?! - uzviknuo je i otvorio oči.

- Muha - mirno je slagao Peđo Fišer.

Budak je složio zgađenu facu i rekao: - Nu, oćmol napkon doć i do Seke?!

A Brada je rekao: - E, da! Onda je Čita rekla hajde da vidimo kako je naša mala Seka. Pa sam krenul za njom.

OŽILJAK ILI OGNJEN I MAČEM

- Otpočetak želim odvjetnika! - rekao je Ožiljak.

Hej, ovo sam se baš dobro setil! pomislio je zadovoljno.

- A jel? - rekao je Slavko Budak načelnik kriminalističke policije, mrko ga pogledavši.

Majkmu, štaj ružan! pomislio je zgroženo.

- Da - potvrdio je Ožiljak. Premda ne više onako odrješito kao malo prije. Jer, u stvari, nije imao pojma što bi s odvjetnikom čak i kad bi ovoga trena sjedio tu pokraj njega.

Hm, a kaj opće delaju odvjetnik i njegov... njegov... kak se kvragu zove taj kaj ima svog odvjetnika? Štićenik? Ne ne, nije štićenik. Štićenici su oni kaj žive u domu za napuštenu decu, i oni u maloljetničkoj buksi, i oni kaj nemaju sve ofce na broju pa se o njima neko mora brinut... Il se veli sve koze na broju? Il su ipak ofce?... Klijent? Tak je, klijent! Kaj opće delaju odvjetnik i njegov klijent?

U svim filmovima s odvjetnicima i njihovim klijentima koje je gledao, obično bi se nešto međusobno došaptavali, odvjetnik i njegov klijent. Ali nikad nisi mogao čuti o čemu se došaptavaju. U stvari, u filmovima se najvjerojatnije i nisu došaptavali. Nije Ožiljak bio glup. Zašto bi pobogu pisac koji piše filmove (znao je da se ta vrsta pisaca zove nekako specijalno, ali trenutačno se nije mogao sjetiti kako) pisao rečenice koje se na filmu ne čuju!?

Najvjerojatnije su samo otvarali usta jedan drugome na uho i glumili da se nešto došaptavaju. Na kraju krajeva, ti odvjetnici i ti njihovi klijenti su i bili glumci, zar ne? Pa su valjda znali kako se glumi da nešto nekome šapćeš, a zapravo mu uopće ništa ne šapćeš.

- Daklem, priznajš das kriv? - upitao je Budak.

Ma otkud mu sad to?! zaprepastio se Ožiljak.

- Nikaj ja ne priznajem! - pobunio se.

Stolica na kojoj je sjedio bila je vraški neudobna, ali puno više ga je nerviralo sve to sivilo oko njega. Sivilo s kojim je već godinama bio prisiljen živjeti. Još otkako ga je njegov stari pijan udario u glavu šakom s tim prokletim prstenom. Nakon što su mu u bolnici već bili zašili lice i rekli kako je imao sreće što mu je prsten tek malo zahvatio oko. I da će mu

doduše ostati ožiljak, ali će s njegovim vidom biti sve u redu. E pa to je ispalo neriješeno. Jedan naprema jedan. Za ožiljak su bili u pravu. Za vid nisu.

- Jelse još uvijek snima? - upitao je Budak Peđu Fišera.

- Svijetli li crvena lampica? - uzvratio je Peđo Fišer pitanjem.

- Svjetli - odgovorio je Budak.

- Onda se još uvijek snima - rekao je Peđo Fišer.

- A štaak iscuri traka? - upitao je Budak.

Peđu Fišera se štrečno.

- To je digitalni snimač - rekao je najmirnijim mogućim glasom.

- Znači neće iscure traka? - Budak je želio biti siguran.

Kako je ovaj uspio završiti Policijsku akademiju?! Pomislio je Peđo Fišer. Iako je znao kako *takvi* završavaju Policijsku akademiju. Zato je samo duboko uzdahnuo.

- Neće iscureti - rekao je zatim.

Budak je bio zadovoljan odgovorom. Pa se okrenuo prema Ožiljku.

- Slušaj ti... - počeo je, ali...

- Žilić - rekao je Peđo Fišer. - Ognjen Žilić. Zvan Ožiljak.

Nadimak mu je baš po mjeri, pomislio je sućutno.

- Ognjen?! - živnuo je Budak. - Jel to ko ona knjiga?!

- Knjiga? - zbunio se Peđo Fišer.

- Ma znaš našta mislim! Ona šta smo imali za lektiru na Policijskoj akademiji! „Ognjen i mačem“!

„Ognjen i mačem“? „*Ognjen i mačem*“?! zavapio je u mislima Predrag Peđo Fišer, i sam nekadašnji pitomac Policijske akademije, u nevjerici odmahujući glavom bez imalo volje objašnjavati sad ovom... ovom... tupoglavom bivolu! kako se *ta* knjiga nije zvala „*Ognjen i*

mačem“ već „*Ognjem i mačem*“.

A Budak se okrenuo natrag prema osumnjičenom s druge strane stola.

- Daklem, Žilić, štaći odvjetnik ako nis kriv, a?

Fakat, kaj bu mi odvjetnik ak nisam kriv? zbunio se Ožiljak. Za kog sam ga vraga opće išal spominjat?!

Zatim se odigrao sljedeći dijalog:

Ožiljak: - Hm, ali ja jesam kriv.

Ožiljak: - Da, ali oni to ne znaju.

Ožiljak: - A kaj ak ipak znaju?

Ožiljak: - A kaj ak znaju a nemaju dokaza?

Ožiljak: - Osim kaj sam zatražil odvjetnika.

Ožiljak: - Paaa...

Ožiljak: - Čini se da je ovo sad krenulo po zlu.

Ožiljak: - Ak je i krenulo po zlu, nije krenulo *sad* neg *prije*. Puno *prije*.

Ožiljak: - Kad točno?

Da, kad je točno krenulo po zlu? zapitao se Ožiljak.

- Ne treba mi odvjetnik! - rekao je zatim. Ne treba mi niko ko bu se sam pretvaral da mi nekaj šapće u uho! pomislio je.

- Daklem, predomslijos se? - Zaključio je Budak.

Kimnuo je glavom prema svom pomoćniku.

- Zapiš da osumnjičeni ne želi odvjetnika.

- Nema potrebe - rekao je Peđo Fišer. - Sve se snima.

- A kakos to zaradjo? - upitao je Budak uperivši kažiprst u Ožiljkov ožiljak.

Ožiljak se ukrutio na svojoj stolici. Zna on da su ljudi po prirodi znatiželjna stvorenja. Koja vole zabadati nos i gdje treba i gdje ne treba. Uostalom, i on sam je bio puno puta itekako znatiželjan ima li kakvog nakita ili gotovine u onoj kući, ili što se sve nalazi u toj torbi ostavljenoj na suvozačkom sjedalu parkiranog automobila, ili kako zalijepiti žvakaću da se ne oglasi alarm u dućanu. Ali njegov prokleti ožiljak nije se ticao nikoga!

- Zanima vas kak sam to *zaradil*? - zarežao je i vrhom prsta polako prešao cijelom njegovom dužinom. A bio je to dugačak ožiljak. Protezao se sve tamo od ispod njegovog oka do vrha brade. - E pa zaradil sam ga tak da ga nisam *zaradil* neg sam ga *dobil*! Onak, gratis. Kužite, skroz besplatno. Ko božićni poklon. A Deda Mraz je bil prerušen u mog pijanog starog. I ak mislite da sam baš jako htel takav poklon onda se grdno varate!

Jer da nije *zaradio* taj ožiljak ne bi cijelo posljednje polugodište osmog razreda proveo u bolnici (dok su se liječnici borili da mu spase oko i da mu poprave mozak poslije potresa koji je izazvala tatina teška ruka s tim vražjim prstenom kojim ga je pošteno zakvačio), nego bi završio osnovnu školu, pa gimnaziju, a onda i likovnu akademiju. Jer je uvijek imao peticu iz likovnog. I jer je mašta nešto na što svatko od nas ima pravo.

Odjednom je osjetio miris bolnice u nosu.

Otresao je glavom.

Svatko ima pravo na maštu, ali ne možeš biti slikar ako ne vidiš boje, zar ne? Dobro sad, bila je ona jedna gluhonijema slikarica, ali slika se očima, a ne ušima ili ustima, zar ne? Sreća je što svatko može biti kriminalac.

- Utvom dosjeu nema ničeg otom štas sad ispričo - rekao je Budak.

- Nisam ga ja sastavljaj - nacerio se Ožiljak.

Kad bi mu se usta razvukla u osmijeh, razvukao bi se i ožiljak pri čemu je bivao još ružniji. Dvojici policajaca ne bi ni na pamet palo da je kao dječak bio lijep. I da su se, zbog njegove frčkave plave kose i plavih očiju, sve djevojčice htjele s njime igrati. I da kasnije, kad su malo poodrasli, nisu imale ništa protiv ni držanja za ruke ni prvih poljubaca. Sve je tada bilo dobro, a razloga za smijeh bilo je napretek. Zbog ožiljka se odavno prestao smijati. Ovakvo ružno cerenje čuvao je za posebne prilike. Baš kao što je ova sad.

- No i kaj piše nutra? - pita Ožiljak jednako se cereći.

Predrag Peđo Fišer je već dvadeset godina policajac. On itekako dobro zna procijeniti svaku osobu koja sjedne s druge strane stola u sobi za informativne razgovore. Možda u posljednje vrijeme više nije sasvim siguran što osjeća prema svom poslu, ali dugogodišnje iskustvo policijskog inspektora naučilo ga je prepoznati tuđe osjećaje. Pa tako sad ispod Ožiljkovog baš-me-briga paravana prepoznaje ranjivost.

I Slavko Budak je već skoro dvadeset godina policajac. No, za razliku od Peđe Fišera koji vidi i ono nevidljivo, Budak vidi samo ono što želi vidjeti. Pa tako sad pred sobom vidi unakaženog kriminalca koji se uz to još i sprda s policijom, a samim time i s Budakom osobno. Pa ga zato poželi tresnuti posred tog njegovog nakaznog lica. Jer ljudi koji izgledaju ružno i opasno u nekim drugim ljudima izazivaju upravo takve emocije. No, fizička primjena sile od strane policije (ili kako se to već točno naziva) u ovakvim je slučajevima zabranjena pa sve što Budak može napraviti je istrgnuti vražji dosje iz ruku svog pomoćnika i tresnuti njime po stolu.

Peđo Fišer odmahne glavom.

A Ožiljak kaže: – Ak nameravate razvalit stol trebalo bu vam nekaj malo čvršće od papira.

A Budak poželi da je pas pa da barem smije nabrati gubicu, iskeziti zube i glasno zarezati.

Umjesto toga ljutito rastvori fascikl zvan dosje i počne naglas čitati.

– Ime i prezime dvotačka Ognjen Žilić.

Dok je bio dijete, tata i mama, a kasnije i sestra, zvali su ga Ogi.

– Nadimak dvotačka Ožiljak.

Predrag Peđo Fišer je već dvadeset godina policajac. Prije nego je postao načelnik kriminalističke policije imao je nekoliko šefova, nekoliko sebi hijerarhijski nadređenih policajaca. Ali još nijednom nekoga tko je (ma je li to stvarno moguće?!) naglas čitao znakove interpunkcije. Peđo Fišer je dovoljno dugo policajac da bi ga nešto moglo iznenaditi kad je policijski posao u pitanju. No sad je zabezeknut.

– Završene škole dvotačka prazno. Stručna sprema dvotačka prazno. Zaposlen dvotačka prazno.

Budak je podigao pogled s dosjea i zaškiljio prema Ožiljku.

- Daklem Žilić tis oličenje uspješne osobe! – glasno se nasmijao vlastitoj duhovitosti.
- Bolje nikaj neg drot! – procijedio je Ožiljak kroz zube.

No, je li baš tako? Zar je stvarno bolje ne biti ništa? Ožiljak zna da nije tako. Istina, on nikad, ali baš nikad ne bi pristao biti policajac (što je s ovakvim dosjeom srećom ionako nemoguće), ali da baš u svakoj proklesnoj rubrici piše *ništa*... Uostalom, te praznine nisu točne. Što se škole tiče trebalo mu je još samo to zadnje polugodište, što znači da su trebali upisati „sedam i pol razreda“, a sedam i pol razreda ni u kojem slučaju nije ništa, zar ne? Što se stručne spreme tiče, ono u čemu je on stručan iz nekog se razloga ne upisuje. Inače bi u proklesnoj rubrici pisalo „visokokvalificirani kradljivac“. A moglo bi pisati i „stručnjak za provaljivanje“. A u rubrici zaposlen moglo bi pisati „poduzetnik“. Na kraju krajeva bio je kriminalac, a u ovoj državi svaki kriminalac sebe naziva poduzetnikom.

S druge strane, mi smo ono što nam drugi kažu da jesmo. Ne moramo se s time slagati, ali malo što se tu može promijeniti.

- Članovi uže obitelji dvotačka otac zarez majka zarez mlađa sestra – nastavio je Budak.

A onda mu je Peđo Fišer prstom pokazao zvjezdicu pokraj „otac“, a zatim prst premjestio na dno stranice gdje se nalazila slična zvjezdica. Po toj je kucnuo noktom. Pa je Budak pročitao taj dio.

- Pahuljica hrvatski branitelj zarez ratni heroj zarez ptsp zarez alc tačka.
- Nije pahuljica nego je zvjezdica, a to *c* se čita kao *k* – nije mogao ne reći Peđo Fišer.
- Koje *c*? – upitao je Budak.
- To u *alc*. Čita se *alk*. Što znači alkoholičar.
- Ma šta ne kažš!

Ožiljak je bio premali da bi se sjećao rata u kojem je njegov stari postao heroj. Ali se sjećao da ga je tad još zvao tata, a ne stari. I da ga je volio. Jer je bio najjači tata na svijetu. Jer je njega i njegovu mlađu sestru zajedno mogao podići na svoja ramena. Dok se mama pretvarala da vrišti od straha. A tatina su ramena bila itekako važna. Jer očeva ramena djetetu služe da s njih vidi svijet koji ga čeka kad odraste. I sve je bilo kako treba. Dok tata još nije bio heroj. Dok je još bio trijezan.

Onda je rat završio, tata je postao heroj i počeo piti. A kad je pio više nije bio dovoljno snažan da njega i sestru digne na ramena. Bio je dovoljno snažan samo da ih udari. A mama se više nije pretvarala da vrišti. Vrištala je zaozbiljno. Jer je nju udarao najviše. Srećom, sve obitelji za opravdanje modrica imaju vrata s kvakama na koje se možeš slučajno nabiti i kuhinjske elemente u koje možeš udariti glavom jer nisi pazio. Neke obitelji imaju i skliske stepenice.

Onda je mama uzela sestru i otišla. Bezbroy se puta Ožiljak pitao zašto nije uzela i njega. Sve dok nije shvatio da su mama i sestra žene, a tata i on muškarci. Pa je valjda u redu da žene budu skupa na jednoj strani, a muškarci skupa na drugoj. Osim što on nije htio biti na tatinoj strani. Jer sve batine koje su ranije bile raspoređene na mamu, sestru i njega, sad su bile samo njegove.

- Ustanove dvotačka dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi - čitao je dalje Budak.

Ožiljak je zatvorio oči.

U dom su ga doveli ravno iz bolnice. Više nije bio lijepi plavokosi i plavooki dečko. Sad je bio nakaza. Mlađi od njega su ga izbjegavali. Stariji su ga maltretirali. Sve dok ga jedan veliki dečko nije uzeo u zaštitu. Istina, taj je bio glup kao kamen. Ali i jednako toliko jak. Zvali su ga Debelguz, a on se na to uopće nije obazirao.

Ožiljak se, i dalje žmireći, nasmiješio prisjetivši se golobradog Brade iz mlađih dana.

- Čemus ti sad smiješ?! - zanimalo je Budaka.

Majkmu, kako jezivo izgleda dok se vako kesi! zgrozio se.

A Peđo Fišer je pomislio: Da sam ja imao takvo djetinjstvo ništa mi ne bi bilo smiješno.

- Setil sam se jednog idijota - rekao je Ožiljak protrljavši oči.

- Opaska dvotačka upao u loše društvo - nastavio je Budak.

To nije bila istina! Nije on *upao* u loše društvo. On se svim silama trudio da u loše društvo bude *primljen*. Jer, koliko god neobično zvučalo, pripadati lošem društvu značilo je biti zaštićen od loših ljudi.

- Postao nasilan...

Ni to nije bila istina. Ožiljak nije bio nasilnik. Samo je glumio da je. Bila je to njegova životna uloga. Koji nije tražio, ali mu ju je život dodijelio. I otad više nije imao izbora, morao ju je igrati. Da bi prikrrio strah.

- Tjelesne karakteristike i obilježja dvotačka paraliza fak tačka živca uzrokovana...

Peđo Fišer je ovaj put uspio zadržati jezik za zubima. Ali ne i svoje glasnice pod kontrolom. Koje su nekako same od sebe proizvele zvuk nalik stenjanju. Na njegovu nesreću dovoljno glasan da ga Budak čuje.

- Štaj sad?!

- Ovaj put se čita *c* - rekao je. - Hoću reći, tu gdje piše *fac*, to se i čita *fac*. *Fac* je skraćenica za facijalni. U ovom slučaju facijalni živac. Što znači lični živac.

- Misliš *osobni* - ispravio je sad Budak njega. - *Lični* je na srpskom!

Što bi mi da nemamo Srbe, pomislio je Peđo Fišer.

- Pod *lični* se misli na *lice* - rekao je oprezno. Onda mu je nešto palo na pamet. - Na *hrvatsko* lice. - Dodirnuo se po obrazu. - Ovo ovdje - dodao je za svaki slučaj.

- A ti misliš da ja ne razlukujem lice od guzce, jel?! - prasnuo je Budak. - Sad sam zbogtebe izgubio red!

Peđo Fišer je prevrnuo očima.

- Ovdje - pokazao je prstom. - Tjelesne karakteristike i obilježja.

- Daklem, tjelesne karakteristike i obilježja dvotačka paraliza fak... *fac* tačka živca uzrokovana ozljedom nanesenom oštrim predmetom zarez tetovaža desnog bicepsa otvorna zagrada fot tačka u pril tačka zatvorna zagrada.

Što se Ožiljka ticalo, stvar je bila jednostavna. Ako više nije mogao biti lijep, mogao je svoju ružnoću dotjerati do savršenstva. Zato je obrijao glavu. Bio je zadovoljan kad je na ogoljenom tjemenu ugledao još nekoliko što manjih što većih ožiljaka. Nije se više mogao sjetiti kako i kada je koji od njih *zaradio*, ali sad je bio čak i zahvalan svom starom. Nedostajala mu je samo još neka opaka tetovaža.

Tattoo majstor mu je pokazao album sa zabranjenim simbolima. Odabrao je jedan za koji mu

je ovaj rekao da se zove *svastika*. Blesavo ime, ali taj je bio, kako mu je lik rekao, najzabranjeniji od svih i to je prevagnulo. No, kad je stvar obavljena i kad se pogledao u ogledalu nešto nije bilo kako treba. Krakovi svastike su bili naopako! Ožiljak je skočio sa stolice i zgrabio tattoo majstora za vrat. Ovaj je počeo muljati nešto o ogledalu i obrnutoj slici, ali ga je Ožiljak zviznuo preko usta i zapovjedio neka ispravi stvar.

- Tak da napraviš krakove kak treba. Na pravu stranu. Ovak kak je u albumu!

A kad je stvar ispravljena, Ožiljak je u ogledalu na svom desnom bicepsu ugledao... hm... prozor?

Tattoo majstor (*majstor*, da ne bi!) se tresao od straha. Uspio je promucati tek: T-takvu tetovažu nema niko. Č-časna riječ!

Odjednom se u sobi za informativne razgovore kriminalističke policije začula grmljavina. Dopirala je odnekud ispod stola, baš nekako s mjesta gdje je sjedio načelnik kriminalističke policije Slavko Budak.

- Vremej za nešto prigrisat! - rekao je, odgurnuo stolicu i krenuo van iz sobe za informativne razgovore.

Peđo Fišer je slegnuo ramenima pa se uputio za njim. On neće jesti. Umjesto toga, na službenom policijskom parkiralištu popužit će dvije ili tri cigarete. Iako mu je liječnik zabranio pušenje.

- A kaj je z menom?! - upitao je Ožiljak.

Budak se okrenuo u vratima. Pri čemu je malo nedostajalo da se u njima zaglavi.

- A štaj sa Sekom?

DULE ANTILOPA ILI PET EURA ZA JAJE

- Na početku najprije hoćem prevajalca - rekao je Dule Antilopa.

Iako stolica na kojoj je sjedio nije imala ni naslona za leđa ni rukohvate, prebacio je nogu preko noge kao da sjedi u kakvoj fotelji, poravnao nepostojeće crte na hlačama, pritegnuo ono što je ostalo od kravate (Gradonačelnik mu je baš mogao dati da zadrži onu posuđenu!), pa zagladio nauljenu kosu najbolje što se dalo.

- Šta kaže? - upitao je Budak.

Pedo Fišer je slegnuo ramenima.

- To je slovenski.

- Ma šta ne kažš.

Budak se okrenuo prema Duletu Antilopi.

- Oš ti ponovt to štas reko?

Pri tome je zavrteo rukama kao kotačima ne bi li ga ovaj bolje razumio. Izgleda da su kotači pomogli.

- Hoćem prevajalca - ponovio je Dule Antilopa.

Pretvarao se da ga uopće ne smeta to što mu je odijelo zaflekano smeđim mrljama koje je vodom uspio samo još više razmazati. Pretvarao se da ne primjećuje kako mu gornji džep sakoa otkinut visi na svega par niti konca. Pretvarao se kako je najnormalnija stvar u modnom svijetu nositi cipele od kojih na jednoj nedostaje žniranac. I košulju poderana ovratnika. I prsluk s nedostajućim gumbima.

- Mhmnda - kimnuo je Budak glavom. Nije imao pojma o čemu se radi, ali to ne bi priznao ni na mukama. Pogledao je svog pomoćnika i rekao: - Želi prevalajca.

- Ne prevalajca ampak prevajalca. Pre-va-jal-ca - javio se Dule Antilopa. - Ki prevaja iz enega jezika v drugega.

- Mislim da želi prevoditelja - pogodio je Pedo Fišer.

- Ma šta ne kažš - rekao je Budak.

Klatio je svojom izbrijanom glavurdom. Zatim je kažiprstom počeo trzati donju usnicu. Da bi malo kasnije počeo ispuštati zvuk. Pa je sobom za informativne razgovore neko vrijeme odzvanjalo *brlm brlm brlm brlm!*

- A šta znamo onjem? - upitao je zatim, kimnuvši glavom prema Duletu Antilopi kao da ovaj ne sjedi s druge strane stola te ga niti vidi niti čuje.

Pedo Fišer je iz fascikla izvukao list papira.

- Znamo da je državljanin Republike Slovenije - pročitao je.

- Daklem Slovenac - zaključio je Budak.

- Znamo da se zove Dušan Karađorđević.

- Daklem nije Slovenac - zaključio je Budak.

- Nisem Karađorđević ampak sem Karadžordžević - pobunio se Dule Antilopa.

Kad su doselili u Sloveniju valjalo je promijeniti prezime. Istina, samo to zadnje slovo. Čak ne ni cijelo slovo, trebalo je samo prilagoditi ga slovenskom jeziku. Drugim riječima, izmijeniti kvačicu iznad njega. Da bi dotadašnje Karađorđević postalo Karađorđevič. Nisu bili jedina takva obitelj. Petrovići su postali Petroviči, Babići Babiči, Hadžići Hadžiči, Ristići Rističi, a Kovačevići Kovačeviči. Kakav je to narod kad ni sva slova nema, gundao je Duletov tata. Bio je tvrdoglav čovjek, podosta na svoju ruku. A kad već moram to ć utvrdo, rekao je, onda ću bogami i đ utvrdo pa nek si jezik polome!

A to što su prezimena svih njih sad završavala na č, nije značilo da su postali Slovenci.

- Daklem ipak jest Slovenac! - zaključio je Budak. - Jer Slovenci nemaju ć. - U to je bio sasvim siguran. - A ni đ. - U to nije bio baš sasvim siguran. Zatim se nagnuo prema svom pomoćniku.

- Pa šta neznaju svi Slovenci hrvacki? - upitao je ispod glasa.

- Vjerojatno znaju - složio se Pedo Fišer. - Ali strani državljani po zakonu imaju pravo na prevoditelja.

- A de da ja sad nađem tog prevodtelja? - prostenjao je Budak.

Pedo Fišer nije volio lagati. Čvrsto je vjerovao kako bi ovaj svijet bio puno bolje mjesto za život kad bi ljudi bili iskreni. Policajci na prvom mjestu. No, znao je kako je u nekim slučajevima laž dio posla. Pogotovo policijskog.

- Imam ideju - došapnuo je Budaku. A naglas mu je rekao: - Izgleda da gospodin Slovenac ne zna kako hrvatska policija ima puno veće ovlasti od slovenske policije. On izgleda ne zna da hrvatska policija prilikom informativnih razgovora smije koristiti podosta čvršće metode koje uključuju korištenje određenih sprava i pomagala. Nije li tako?

Dok je govorio nekoliko je puta jedva primjetno kimnuo glavom.

Hoće li ovaj bivol shvatiti koju igru igram? zapitao se.

A ovaj bivol, to jest načelnik kriminalističke policije Slavko Budak, nekoliko je trenutaka blejao u svog pomoćnika kao već tradicionalno tele u šarena vrata, pritom se čudeći kao također tradicionalna pura dreku. A onda mu je ipak sinulo. Žaruljica se upalila. Lice mu se ozarilo.

- Znam našta misliš - šapnuo je.

Kob reko da i pametnjakovć ima svjetlih trenutaka?! pomislio je.

- Misliš naono sa strujom i vodom? - namignuo je pametnjakovću, to jest svom pomoćniku.

A Dule Antilopa, koji to namigivanje nije mogao vidjeti, ukočio se na svojoj stolici.

- Il misliš naono sa noktima i klještima? - nastavio je Budak.

Dule Antilopa iz iskustva zna koliko brutalna može biti slovenska policija. Doduše, ne iz vlastitog iskustva, ali čuo je priče. O hrvatskoj policiji dosad nije čuo ništa. No, ovo što upravo čuje zvuči mu puno lošije. Zato proguta knedlu.

- Il naono sa pekmezom i mravima?

Dule proguta i drugu knedlu.

- Il naono sa prasetom i vješalcom?

Duletu treća knedla zapne u grlu.

- Il naono sa glistama u tetrapaku?

Pedo Fišer nije volio lagati. Ali je volio kad istraga ide u dobrom smjeru. A sudeći prema reakciji osumnjičenog to se upravo zbivalo. Bez obzira što se ovaj svim silama trudio ne pokazati ikakvu reakciju. Policijski je posao, barem kakvim ga je Pedo Fišer doživljavao, prije svega odgovorna i ozbiljna stvar, no malo zabave koja nikome neće naštetiti nije na odmet.

- Il naono sa...

- Ustavite se! - zavapi Dule Antilopa. - Ne bo potrebno! Nič od tega! Niti z elektriko in vodo, niti z žebli in kleščami! Še posebej ne tisti s črvi v tetrapaku!

- Ništja tebe ne razumjem - kaže Budak ozbiljnog izraza lica, šireći ruke i odmahujući glavom.

- Hotel sam povedati... Ovaj, hteo sam da kažem da nije neophodno ništa od toga! Ni struja ni voda ni nokti ni klešta! A posebno ne gliste u tetrapaku! Upravo sam se setio da razumem hrvaški! A umem i da ga govorim! Kao što možete da vidite! Ovaj, hteo sam da kažem kao što možete da čujete! Tako da, ovaj...

- Daklem ne trebaš prevodtelja? - prekinuo ga je Budak.

- Prevodioca? Ma kakvi, ha-ha, baš smešno! - rekao je Dule Antilopa skamenjenog lica. - To sam ja samo hteo da se malo našalim, ha-ha! Da se svi zajedno malo, kako da kažem, opustimo. Da nam bude udobnija atmosfera!

Sramio se samoga sebe dok je ovo izgovarao. Ali još se više sramio svog straha od fizičkog maltretiranja bilo koje vrste. Iako je od tada prošlo puno vremena. I bio je sretan što je pred ovom dvojicom policajaca sam. Jer ga nitko drugi ne može čuti.

- Zapiš da osumnjičeni ne želi prevodtelja - rekao je Budak Peđi Fišeru.

Pedo Fišer je duboko uzdahnuo. Zatim je, pretvarajući se da zapisuje, u kutu jednog od papira iz svog fascikla nacrtao govno. Onako kako ga je crtala njegova kći Lena. Kad bi poželjela da se on tobože naljuti. Kad bi joj valjda bilo previše tatine ljubavi.

Budak se okrenuo prema još uvijek od straha ukočenom Duletu Antilopi.

- Daklem sad moremo početi?

- Seveda! Lahko začnemo - potvrdio je Dule Antilopa. Pa brzo dodao: - Ovaj, hteo sam da kažem, možemo da započnemo. - Na trenutak se zamislio. - A sa čime tačno?

- Kos ti i odaklens? - upitao je Budak.

Zaista, ko sam ja uopšte? I odakle sam uopšte? zapitao se Dule Antilopa. Ili se možda zapitao: Zares, gdo sem jaz sploh? In od kod sem sploh?

Kad je imao sedam godina sa svojim je roditeljima otišao iz Banje Luke i došao u Novo Mesto. E sad, jesu li u Novo Mesto došli da bi im bilo bolje ili su iz Banje Luke otišli da im ne bi bilo još gore, ostalo je neizrečeno. Kad je pitao čaleta ovaj je samo nešto promrmeljao. Keva je rekla da će Novo Mesto biti njihovo novo mesto za život. Ali njihovo novo mesto za život nije bilo cijelo Novo Mesto, nego tek jedan njegov mali dio. Koji su Slovenci iz Novog Mesta nazivali naselje beguncev ili proseljencev ili naselje čefurjov. A oni, bjegunci ili izbjeglice ili čefuri, zvali su ga jednostavno Naselje.

- Ja sam čefur iz Naselja - rekao je zato Dule Antilopa.

- Štat znači to čefur? - upitao je Budak.

Dule Antilopa o tome nije volio pričati.

- To morate da pitate Slovence - promrmeljao je.

- Čefur je pogrdni naziv za stanovnike Slovenije srpskog, bosanskog ili hrvatskog porijekla - rekao je Peđo Fišer koji je znao ponešto o tome. Kao što je znao barem ponešto o puno toga.

- Pogrdni naziv za doseljenike, imigrante - dodao je za svaki slučaj. A slučaj se zvao Slavko Budak.

- I iz Hrvacke?! - iskreno se začudio Budak.

Peđo Fišer je kimnuo glavom.

- Ma šta ne kažš!

Majkmu, pomislio je, zate Slovence svi smo mi isti, jel?

- A zaštos vas zvali čefuri?

Dule Antilopa je glasno ispuhnuo kroz stisnute zube. Bila je to bolna tema. A i kako objasniti

što je ili tko je čefur nekome tko nikad u svom životu nije bio čefur? No, onda se prisjetio onih črvi v tetrapaku i žeblji in kleščami. I događaja otprije puno vremena.

- Zato što smo živeli u getu - rekao je i zabio ruke u džepove. U stvari zabio je samo jednu ruku u džep. Jer mu je onaj drugi džep bio poderan.

Istina, Naselje jest bilo svojevrsni geto. Da je kojim nesretnim slučajem taj komad betona iz kojeg je stršalo šest nebodera bio ograđen bodljikavom žicom Naselje bi moglo proći i pod koncentracijski logor. Dobro, ne kao oni strašni koncentracijski logori iz Drugog svjetskog rata s plinskim komorama i željeznim pećima, ali slično njima i ovdje su živjeli ljudi (žene, djeca, muškarci) koji su na više načina bili odvojeni od ostatka grada. Istina, nitko im nije branio da napuste taj kvart i nađu neko drugo mjesto za život. Ako su ga mogli priuštiti. A nisu. Naselje je bilo njihova jedina mogućnost. Betonski neboderi kao okomito postavljene kutije cipela, bez suvišnih balkona, nakrcani socijalnim stanovima tankih zidova i loših instalacija, s mračnim stubištima u kojima su se miješali mirisi ukiseljenog kupusa i prženog luka, s nepouzdanim liftovima čije su stjenke bile izgrebene natpisima od kojih nijedan nije bio na slovenskom jeziku, ali su zato svi bili uobličeni u pogrde i psovke. Ti su neboderi okruživali nešto što je vjerojatno bilo zamišljeno kao dječje igralište, ali se od prvobitne zamisli odustalo negdje na pola puta. Postojao je asfaltirani pravokutnik s dva košarkaška koša bez mrežica i željezna konstrukcija za ljuljačke bez ljuljački, što nije smetalo ni djeci ni većim klipanima da igraju košarku ili mali nogomet. Postojala je pekarnica „Triglav“ Mustafe Mehmedovića kojeg su u starom kraju naravno zvali Mujo, ali su mu ovdje osim prezimena poslovenili i nadimak pa je od Muje postao Mojca, i dućan mješovite robe „Drina“ u vlasništvu bivšeg boksača bivšeg boksačkog kluba „Drina“ iz Zvornika, Steve Petrovića zvanog Šteka, u kojem je bilo svega osim slovenske robe i u kojem šteke prošvercanih cigareta nisu bile skrivane ispod pulta.

- Zato što moj ćale nije hteo da nauči slovenački kako treba - nastavio je Dule Antilopa. - A ni njegovi drugari.

Pa su ga, baš kao većinu radno sposobnih čefura, zaposlili u Komunali, gradskom komunalnom poduzeću, gdje je prvo radio na *vzdržavanju zelenih površin*, a kasnije je unaprijeđen u *voznika tovornjaka za pranje ulic*.

- Zato što moja keva nije mogla da radi u njihovom vrtecu - nastavio je Dule Antilopa. - Hteo sam da kažem u obdaništu. Čak ni sa dojenčecima. To jest sa malim bebama.

Duletova majka je bila odgajateljica, a u Banjoj Luci je radila kao teta u vrtiću. U Novom Mestu za nju nije bilo takvog radnog mjesta.

- Zato što kad mom ćaletu dođu drugari odma krene da im sipa rakiju - nastavio je Dule Antilopa. - Pa onda piju na eks i viču: Uuuu, dooobraaa! Sve dok ne dođe policija da ih ućutka.

A zbog policije u Naselju su zamijenili pločice s brojevima nebodera (Naselje je jedini kvart u gradu čije ulice nemaju imena, a i da su imale i ti bi natpisi bili ispremiješani), a ponekad i tablice na automobilima.

- Zato što su njihova deca nosila originalne farmerke i prave najkice, a mi smo u školu dolazili u trenerkama i lažnim patikama.

Već prvog dana škole učenike iz Naselja smjestili su u zadnje klupe. Zbog čega su još sporije savladavali gradivo i novi jezik. Iako se, ruku na srce, nisu posebno ni trudili. Važnije je bilo dobiti slovensko državljanstvo nego peticu iz slovenskog jezika. No glavna razlika između malih Slovenaca i djece iz Naselja nije bila ni odjeća ni obuća već stav. Mali Slovenci su se držali kao pobjednici, a djeca iz Naselja kao poraženi. Kao čefuri.

- Zato što smo se na času slovenačkog jezika smejali svaki put kad bi učiteljica rekla *dvopičje*.

Nije slovenski bio baš toliko težak. Ali učenici iz Naselja namjerno su ga činili težim. Čak i kad su naučili da je dvopičje dvotočka, a podpičje točka sa zarezom, svejedno su se smijali. Na silu. Taj smijeh je bio njihov bunt. Čefurski bunt.

- Zato što nismo bili dovoljno zahvalni - rekao je Dule Antilopa.

To si mogao čuti na svakom koraku. Na ulici, u dućanu, u školi, na televiziji:

Spustili smo jih v svojo državo.

Pustili smo jim da ostanejo tukaj.

Dali smo jim naše državljanstvo.

Dali smo jim službo.

Sprejeli smo njihove otroke v naše šole.

Dali smo jim zdravstveno zavarovanje.

A oni sveeno niso dovolj hvaležni.

- Al najviše zato što su i čefuri hteli da budu čefuri - rekao je Dule Antilopa.

Kad su Duleta za njegov deseti rođendan, kako to već biva u takvim prilikama, pitali što bi želio biti kad odraste, on je kao iz puške odgovorio: Slovenac! Mama je rukom prekrila usta, a tata mu je odvalio šamar; zbog kojeg se odmah pokajao, ali to nikada nije priznao. A Dule je odustao od te želje. Nova želja je bila otići nekamo gdje nitko nikome neće biti stranac. Nekoliko godina kasnije takvo je mjesto i pronašao. Zvalo se kriminal.

- A čimse ti baviš u životu a, jel ti... - upitao je Budak naginjući se nad fascikl Peđe Fišera - ... ti Karadžordževiću - dovršio je lomeći jezik zbog slovenskog prezimena.

- Bavim se boksom - odgovorio je Dule Antilopa.

I bila je to istina. Doduše ne cijela, ali istina.

Većina čefura iz Naselja htjeli su, pa makar o tome šutjeli, biti Slovenci. Črtomir Križaj zvan Jaje bio je jedini Slovenac koji je htio biti čefur. Jedan od rijetkih *domaćih* koji se usudio doći u Naselje i uspio odande otići žive glave. A zatim doći ponovno i ovaj put ostati. Prirodno ćosav i izbrijane glave nalik izokrenutom jajetu nadimak mu je pristajao kao devi grba, a dvogrboj obje. Iako je od škole odustao već u sedmom razredu, čefurski je jezik svladao u tren oka. Istina, govorio ga je na svoj način. Uskoro je postao strah i trepet Naselja. Strateški stacioniran u prolazu između „Triglava“ i „Drine“, dočekivao je djecu (ne onu najmanju jer ta su bila bez novca) i otimao im pare. Prvo bi kao ljubazno pitao: - Hej fant bre, imaš nešto malo? - Zatim bi rekao: - Daj šta daš. - A na kraju bi im izvrnuo sve džepove. Pa ako u njima nisu imali ništa zviznuo bi im šamar ili koks, već prema trenutačnom raspoloženju. A ako bi nešto u tim džepovima imali, opet bi im zviznuo šamar ili koks, opet ovisno o raspoloženju. Ono prvo zato što ga je ljutilo što ništa nemaju, a ono drugo zato što ga je valjda ljutilo kad mu lažu da nemaju. A na kraju je slijedio legendarni Jajetov vritnjak.

Dule je bio njegova stalna mušterija. Jajetova stalna žrtva. A s jedanest ili dvanaest godina ne možeš ništa osim staviti zlostavljača na svoju crnu listu i čekati da odrasteš, da ojačaš, da budeš dovoljno velik da mu se osvetiš. I tako je Dule trpio šamare, koksove i vritnjake. I čekao. A kad je Stevo Šteka Petrovič skladište iza svog dućana preimenovao u boksački klub, on je Duletu postao drugi dom. Svakodnevno je trenirao boks i švercanje robe. I jedno i

drugo išlo mu je poprilično dobro. Jer je imao dobrog učitelja i još boljeg trenera. Sve u istoj osobi.

A Stevo Šteka Petrovič mlatio je Duleta kao vola u kupusu. Jer je znao da je to za njegovo dobro. Jer je znao kakvu je karijeru Dule izabrao i prije Duleta. A ako se želiš baviti takvim poslom, moraš biti čvrst. I naučiti primati udarce. A na samom kraju jednog treninga, udario je Duleta nogom između nogu. To je izuzetno bolan udarac. I nije po pravilima boksa. Ali ni život nije uvijek po pravilima. Pa dok se Dule previjao na betonskom podu skladišta, prekrivenom samo rasklopljenim kartonskim kutijama na kojima je pisalo DRINA FILTER, Šteka mu je to i rekao.

No, kako život već zna biti nepredvidljiv, kad je konačno došlo vrijeme da se izravnavaju računi Jaje je bio skroz propao. Prvo alkohol, potom droga, a onda opet puno jeftiniji alkohol učinili su svoje. Teturao je Naseljem sav odrpan i zapišan. A kad je, klateći se na nogama, stao pred Duleta, ispružio ruku i zaplićući jezikom rekao: – Hej fant bre, imaš nešto malo? Daj šta daš. – Dule je shvatio da je s osvetom debelo zakasnio. Onda je izvadio pet eura i gurnuo ih Jajetu u džep prljave košulje. Bilo je to najbolje potrošenih pet eura. Jer je njima kupio tuđe iskustvo. Da ga sam nikad ne stekne.

Peđo Fišer je iz svog facikla uzeo jedan papir i dodao ga Budaku. Ovaj je neko vrijeme bezglasno micao usnama, a zatim ih razvukao u osmijeh.

– Samo boksoms baviš, jel ti Karadžordževču? – upitao je pa, ne sačekavši odgovor, dodao: – I malo švercanjem, a?

U glavi Duleta Antilope i dalje su čučale gliste u tetrapaku.

– Pa jeste – priznao je povlačeći rukave gornjeg dijela svog uništenog odijela. – Pomalo. Za trgovinu mešovite robe. Za čefure iz Naselja. Uglavnom cigarete. I rakiju.

– A životnje?

– Kakšne živali?! Hteo sam da kažem kakve životinje?!

– Majmune naprimjer?

ČITA ILI TUROPOLJSKA SERIJSKA UBOJSTVA

- Otpočetka? - upitala je Čita tiho, pognute glave.

Pitanje nije postavila dvojici zastrašujućih uniformiranih muškaraca koji su sjedili s druge strane stola, nego vrhovima svojih prevelikih zelenih gumenih čizama. A kad joj čizme nisu ništa odgovorile, nastavila je.

- Otpočetka sam htjela biti Tarzan... Htjela sam to još od malih nogu... Ne znam zašto se kaže još od malih nogu jer kad si mali nisu ti samo noge male nego si cijeli mali.... Ali nisam mogla... Jer da bi netko mogao biti Tarzan prvo mora imati džunglu s onim što visi za što se možeš uhvatiti dok se prebacuješ s jednog drveta na drugo drvo. A u Turopolju nema džungle. U Turopolju raste samo normalno drveće hrast grab vrba topola bukva s kojeg ništa ne visi... I još da bi netko mogao biti Tarzan mora imati opasne životinje lavove slonove gorile krokodile... A ja sam u Turopolju imala samo krave konje svinje patke kokoši... Jedino je Mirko bio opasan.

Čita se zahihotala.

Nije to mogla vidjeti, ali dvojica zastrašujućih uniformiranih muškaraca koji su sjedili s druge strane stola međusobno su se pogledala. Obojica visoko podignutih obrva.

Majkmu, ova nije skroz čista, pomislio je jedan od njih.

Jadna djevojka, pomislio je drugi.

Nisu znali što bi je sad trebali pitati. U stvari samo jedan od njih dvojice nije znao. Drugi nije želio. Ali pitati se moralo. Jer ipak se ovdje radilo o informativnom razgovoru. Znači o razgovoru kojim se prikupljaju nekakve informacije. Ili se provjeravaju nekakve već ranije prikupljene informacije. U svakom slučaju taj se posao ne može obaviti kako treba ako se samo šuti. Pitanja se naprosto moraju postavljati.

- Koj Mirko? - upitao ju je jedan od njih.

Čita nije mogla znati da je to pitao samo zato što mu ništa drugo nije palo na pamet.

- Više nitko - odgovorila je.

Rekla je to svojim čizmama. Jer se njih nije bojala. Bez obzira što su joj bile prevelike.

- Jel možto malo glasnije? - upitao je isti. - Očelse išta čut nasnimci? - još je upitao, ali sad više ne nju. - Jel treba pojačat to snimanje?

- Ne treba. Kasnije se može pojačati reprodukcija - rekao je drugi.

- Oš reć snimak satrake - rekao je prvi.

- Mirko je mrtav - rekla je Čita.

Opet se zahihotala.

Dvojica uniformiranih muškaraca su se ponovno pogledali. Jer kad si policajac onda su neke riječi važnije od nekih drugih riječi. A riječ *mrtav* je jako važna ako si policajac. Riječ *mrtav* može sve okrenuti naglavačke.

- Mrtav? - upitao je onaj isti od malo prije.

Želio je biti siguran da je dobro čuo.

- Mrtav - rekla je Čita.

Kad je bila mala, cijela mala a ne samo noge, čitala je knjige o Tarzanu, a u tim je knjigama Tarzan razgovarao s lavovima slonovima gorilama. Možda i s krokodilima, u to nije bila sigurna. A ona jedna što je prošla kroz ogledalo mogla je razgovarati i sa zečevima gusjenicama mačkama koje su imale samo usta i ništa više. Čak i s napuklim jajima. Zašto onda ona ne bi mogla razgovarati sa svojim čizmama?

Onaj jedan je pročistio grlo.

- A kakoj umro taj Mirko? - upitao je.

- Ubijen je - rekla je Čita svojim čizmama.

Riječ *ubijen* također je jako važna riječ ako si policajac. Čak i važnija od riječi *mrtav*. I zato, čim je bila izgovorena, dvojica zastrašujućih uniformiranih muškaraca s druge strane stola uspravila su se na svojim stolicama.

Čita je čula kako se uspravljaju.

- Mirko je ubijen? - upitao je onaj jedan.

Čita je to već bila rekla.

Nije bilo potrebe da kaže opet.

- A kakoj ubijen?

To je bilo novo pitanje.

- Zaklan je - odgovorila je svojim čizmama.

Dvojica zastrašujućih uniformiranih muškaraca s druge strane stola opet su se međusobno pogledali.

Čita to nije mogla vidjeti, ali je znala.

A *zaklan* je bila još jedna važna riječ ako si policajac.

- Kogaj zaklo? - upitao je isti.

- Maruška - odgovorila je Čita.

Osjetila je kako tom odgovoru nešto nedostaje.

- Baka - dodala je zato.

- Maruška? Baka?!

Čita je poželjela začepiti uši. Ali to nikad ne uspije kako treba. Uvijek čuješ *nešto*. Ako ne izvana onda iznutra. Iz glave.

- Aha. Ona je bila zadužena za takve stvari.

Poželjela je staviti dlanove oko svojih usta i pustiti krik kao Tarzan.

- Daklem, Mirko nij jedini kojeg je zaklala? Ta Marška baka?

Čita je čula kako mu se promijenila boja glasa.

Ona nije znala zašto se kaže boja glasa kad glas nema boju. Boju imaju samo stvari koje se vide. Zato u školi nije htjela naučiti da voda nema boju, jer se i voda vidi. Zato su je

premjestili u specijalni razred.

- Naravno da nije jedini - rekla je svojim čizmama. - Pa sad sam vam rekla da je Maruška bila zadužena za takve stvari. Ona je bila glavna. Osim kad bi je priklještilo u križima. Pa joj se morala donijeti daska. Da joj se izravna kičma. Tad je umjesto nje klao Stipan. A jednom se dogodilo da je Maruška bila priklještena a Stipan je imao ruku u gipsu jer mu je zapeo klip kukuruza u runilici pa ga je išao pogurati rukom a nije isključio runilicu pa je taj put morala klati Svekrva. Jel' vam sad jasno?

Čizmama je, čini se, bilo jasno.

Čula je disanje jednog od te dvojice. Čula je kako onaj drugi ne diše. Svašta je ona mogla čuti. U Turopolju su govorili ova sluša travu kako raste i mislili su da joj se tako rugaju. A zapravo su se rugali sami sebi. Jer za razliku od nje oni ništa nisu mogli čuti. Ni mrak kad uzdiše ni znoj na koži ni kišobran kad se suši. Čak ni travu kako raste.

- Ovo postaje sve bolje ibolje - čula je onog jednog kako mrmlja sebi u bradu.

Nije znala zašto se kaže sebi u bradu kad za slušanje služe uši. A brada služi da ti ima po čemu curiti slina kad te strefi šlag kao Stipanu sestro Gitu. I muškarcima za brijanje.

Načelnik kriminalističke policije Slavko Budak razmišljao je o tome kako već skoro dvadeset godina radi u policiji, a nijednom nije čuo za ubojstva u Turopolju. Serijska ubojstva! A sad se pojavila ova ovdje i... Zatim je zamislio svoju fotografiju na naslovnim stranicama svih novina. Zamislio je i naslov iznad fotografije i zapitao se zvuči li bolje INSPEKTOR SUPERMEN ili SUPERMEN INSPEKTOR? Zamislio je i podnaslov ispod fotografije: MASOVNA UBOJSTVA U TUROPOLJU. Zamislio je uvodni ulomak napisan onim masnim slovima kakvima se pišu uvodni ulomci: Mirno Turopolje dosad poznato samo po govedu smiješnog imena Tur, a koje je odavno izumrlo te ga kao takvog više nema, godinama je skrivalo strašne zločine koje je počinilo čak troje serijskih ubojica, zločinačka organizacija pod vodstvom krvoločne bake Maruške i njezinih jataka (posebno mu se svidjela riječ *jataka*, jer je zvučala baš moćno i jer nije znao što točno znači) koljača Stipana i krvave svekrve... svekrve...

- Čijaj svekrva ta krvava svekrva?! - uzviknuo je. - I kakos zove?!

Svekrva je imala stakleno oko. Kojim nije mogla gledati. Ali ga je mogla izvaditi i obrisati maramicom. I vratiti natrag sebi u glavu. Svi su je zvali samo Svekrva. I nije bila ničija. Ili je

bila svačija. Jer je to jedno te isto. Ali Čita nije znala kako to objasniti. Čak ni svojim čizmama.

- A ti? Kolkosih ti zaklala?!

Čita nije mogla povjerovati vlastitim ušima. Zato je morala na trenutak podići glavu i provjeriti da li se to ovaj šali ili misli ozbiljno. Nije se šalio!

Brzo se zagledala natrag u svoje čizme i rekla im: - Ja? Zaklala? Nekoga? Bilo koga? Ikoga? Ikada? Vi niste... Pa ja nisam... Ja to nisam mogla ni gledati! Kad bi nekoga klali! Čak ni poslije! Kad bi već bio zaklan! Nisam mogla ni slušati! Kako se otimaju! I kriče! I cvile! I hropću dok ih se kolje! Ja sam bježala! Oni su mi se smijali! Ja sam...

Zatim se onesvijestila.

Kad je ponovno otvorila oči, stajao je iznad nje.

- Ja Tarzan - rekao je.

Znam, pomislila je.

- Ti Džejn? - upitao je.

- Ne - rekla je. - Ja sam Čita.

- Julija - rekao je.

- Julija - rekao je još netko.

- Julija.

- Julija!

Tarzan se pretvorio u mladu bucmastu policajku. Pružila je čašu s vodom, a Čita ju je prihvatila i naiskap popila.

- Jeste li dobro? - upita je policajka smiješeći se brižnim osmijehom.

Čita je kimnula glavom. Iako nije bila dobro. Jer su dvojica zastrašujućih muškaraca u policijskim uniformama i dalje bila tu. Zato se ponovno zabaljila u svoje prevelike gumene čizme.

Mlada bucmasta policajka se zove Elizabeta Pijuk. Do malo prije stajala je ispred sobe za informativne razgovore uhom priljubljenim uz vrata. Sve je čula. Elizabeta nikad nije voljela svoje ime, ali ima mlađu sestru koja ima dijagnozu. Ta dijagnoza nije toliko strašna koliko dijagnoze znaju biti, no Elizabeta zna da i Julija Furlan ima istu dijagnozu. I točno zna što treba napraviti. Zato sjedne na praznu stolicu pokraj osumnjičene i stisne joj ruku. Ona je možda kriva, ali Elizabeta zna da ne moraš biti kriv da bi te bilo strah, pa je još malo jače stisne. Kad par trenutaka kasnije Čita nabrzinu svrne pogled sa svojih čizama na lice mlade policajke pa natrag na čizme, Elizabeta zna da će odsad sve biti bolje.

Istovremeno Budak se okrenuo prema Peđi Fišeru.

- A šta ti čekaš? Zov interventnu! Zov specijalce! I forenzčare! I kerove tragače! One za leševe, a ne one za drogu! I dva landrovra! I nek imaju tapecirane siceve a ne ko prošli put da mi opet bubrezi otpanu!

Peđo Fišer je slegnuo ramenima i mašio se telefona.

- A ti slušaj vamo! - viknuo je Budak. - Koj bijo taj Mirko?

Čita ne zna zašto, ali osjeća kako joj ukočenost popušta.

- Patka - promrmlja.

Sad to ne kaže samo svojim čizmama. Sad to kaže i mladoj bucmastoj policajki koja je čvrsto drži za ruku. I koje se ne boji.

- Patka - odglumi Budak jeku.

- Zapravo patak - kaže Čita malo glasnije.

Budak zaškilji.

Osmijeh nestaje s njegova lica.

I pojavljuje se na Elizabetinom.

- Oš reć da muj to nadmak? - kaže Budak. - Otom Mirku? O, imaju ljudi svakake životnjske nadimke? Ev znam ja jednog koj ima nadmak Antlopa, a nije nikaka antlopa nego Slovenac!

Pokuša se ponovno nasmiješiti. Ali mu ne uspije. Pa odustane.

- Jel ti to ozbiljno? - upita oprezno.

Čita kimne glavom.

Uvijek je dobro kad te drži za ruku netko koga se ne bojiš.

- Mirko je bio patak - kaže glasno.

- Pa... patak? - ponovi Budak u nevjerici. - Patak?! - uzvikne. - Mirko kojgje zaklala ta baka Marška je bijo patak?! Patak ko životnja patak?! - zaurla.

- Zapravo *ptica* - ne može Peđo Fišer protiv samoga sebe. Čak i dok pritišće tipke crnog starinskog telefona.

Budak ga ošine pogledom. Zatim klone na svojoj stolici.

- Mirkoj bijo patak - promrmlja.

- Opasni patak - kaže Čita još malo glasnije. - Zaletavao se na sve oko sebe. I štipao sa svojim kljunom. Zato ga je baka Marška zaklala.

Još jednom pogleda mladu policajku. I vidi taj izraz na njezinu licu. Točno zna o čemu se radi. Takav izraz imaš kad se poželiš glasno nasmiјati, a ne smiješ.

- A svi ti ostali ubijeni? - pita Budak. - Jel ikoji odnji bijo čovjek?

Bila mu je to zadnja nada.

- Nije - kaže Čita mladoj policajki s izrazom na licu.

- Gospodine načelniče, da i vama donesem čašu vode? - upitala je Elizabeta.

Budak je odmahnuo glavom. Nekoliko puta. Zatim je pogledao svog pomoćnika.

- A kog ti zoveš?! - upitao je.

- Interventnu, specijalce, forenzičare, pse tragače i dva landrovera s tapeciranim sjedalima - izrecitirao je Peđo Fišer. I on je na licu imao taj izraz.

- O majkmu! - zavapio je Budak.

- I što ćemo sad? - upitao je Peđo Fišer Budaka kad su ostali sami u sobi za informativne

razgovore.

Budak se rukama čvrsto držao za glavu. Kao da mu je napukla pa ju je zalijepio selotejpom, ali nije siguran hoće li selotejp izdržati.

- Saćmo se vratit na Seku! - zajecao je.

MIRELA I STELA. STELA I MIRELA

- Za početak mogli ste ovo malo ljepše srediti - rekla je Stela zaokruživši pogledom oko sebe. - Mogli ste na primjer staviti nekakve slike na zidove, mislim osim tog jadnog grba s napuknutim staklom, na primjer nekakve mrtve prirode, s nekakvim što ja znam na primjer mrtvim suncokretima u vazama, ili na primjer sa zdjelama s mrtvim voćem i povrćem, može i samo s praznim zdjelama, ili na primjer s lopočima u nekakvom jezercu, iako je glupo da se slike s lopočima zovu *mrtva* priroda jer su lopoči *živa* bića, osim ako ih slikar prvo ne iščupa iz tog jezera pa pričekava da uginu pa ih tek onda naslika, ili na primjer ukrasne tanjure iako je s njima opasnije jer se uglavnom uvijek razbiju, a može i goblene, ne one komplicirane kakve radi Baka koji su skroz na skroz prazni pa uz njih morate dobiti papire s uputstvima u koju ćete točno rupicu upiknuti koji konac nego one jednostavnije kave radi Prabaka za koje vam ne trebaju nikakva uputstva jer je na njima već nacrtana cijela cjelcata slika na primjer djevojčice s trešnjama ili na primjer one malo starije cure u žutoj haljini koja čita knjigu ili se pretvara da čita jer u stvari samo pozira ili onaj goolemi goblen s Isusovom posljednjom večerom, jer se uopće ne morate truditi s brojanjem rupica i biranjem koje boje konac trebate i ne morate se gooodinama patiti i mučiti dok ne popunite sve rupice baš onako precizno da bi sve trešnje i svi apostoli plus Isus ispali kako treba. A i ta jedna biljka tamo... Zalijevate li je vi *ikada*?!

A odmah zatim oglasila se i Mirela.

- Ova stolica je glupa! - rekla je ljutito. - Kako *uopće* zamišljate da se čovjek tu smjesti da bi mu bilo *imalo* udobno?! I kamo bi *uopće* čovjek trebao sa svojim leđima i svim svojim rukama kad ova stvar *uopće* nema naslone?! Mislim, lako je vama dvojici kad ste taj blesavi stol privukli samo sebi pa se možete lijepo nalaktiti i baš vas briga. A i neki od vas su koliko vidim dovoljno debeli da vam ništa ne može našuljati vaša velika dupeta. Ali što da rade *normalno* građeni ljudi poput mene?! Zar je *stvarno* moguće da u cijeloj policiji nema ni jedne jedine pristojne garniture za sjedenje?!

Dvojica policajaca s druge strane stola su završetak kritičkih osvrta na uređenje ineterijera u kojem su se trenutačno nalazili dočekali na različite načine. Načelnik kriminalističke policije Slavko Budak razrogačenih očiju i širom otvorenih usta, to jest u dubokoj nevjerici i općem zaprepaštenju. A zamjenik načelnika kriminalističke policije Predrag Peđo Fišer s rukom preko usta pokušavajući se ne nasmijati naglas.

Majkmu, ove dvje su skroz jednake! pomislio je Budak, čudom se čudeći.

Prisjetio se vremena dok je još kao dječak živio u svom rodnom selu. Svih onih jednakih janjaca, i jednakih prašćića, i jednakih tek izležanih pilića, i ona dva teleta koja je jednom prilikom otelila Jovanka. Osim što je, za razliku od ove dvije, jedno tele bilo muško, a drugo žensko pa se uskoro ipak vidjela nekakva razlika. Dok su ove dvije...

Majkmu, pa kakdai čovjek razlkuje?!

- I što mi uopće radimo ovdje? - nastavila je Mirela. - Mislim na nas dvije? Ovo je policija, je li tako? - upitala je.

Dvojica u policijskim odorama istovremeno su kimnula. Jedan skrivajući rukom usta s očima koje su se glasno smijale, a drugi poput dobro utovljenog šarana izvučenog na suho koji se u čudu pita kamo je odjednom nestalo vode za disanje.

- A vas dvojica ste policajci, je li tako? - upitala je Stela.

- U stvari... - oglasio se Budak.

Ali Mirela ga je prekinula tako što se okrenula prema Steli i rekla: - Kakvo ti je to glupo pitanje?! Naravno da su policajci! Jer da nisu ne bi bili odjeveni u policijske uniforme, zar ne?

- Mi smo... - pokušao je Budak još jednom.

No, Stela je bila brža.

- Ja mislim da bi si ovaj - pokazala je glavom na Budaka - trebao nabaviti malo veći broj uniforme, recimo dva broja veći broj, ili tri za svaki slučaj, inače će mu popucati gumbi na toj njegovoj trbušini, a od pretijesne odjeće može se dobiti i zaplitaj crijeva pa čak i unutrašnje krvarenje od kojeg se ako se ne primijeti na vrijeme može skroz na skroz iskrvariti sve do smrti. Pitam se koliko stvarno moraš biti glup da napraviš vlastito samoubojstvo tijesnom odjećom?

I Mirela je, naravno, imala što za reći.

- A ovaj pak - pokazala je glavom na Peđu Fišera - izgleda kao da već je skroz na skroz iskrvario i umro, kakav je sav siv i kako sve na njemu visi kao da mu je barem dva broja preveliko, ako ne i cijela tri broja.

Istina, Peđo Fišer je na bolovanju izgubio desetak kilograma i još ih nije vratio. Ali to ga nije zabrinjavalo. Rastvorio je fascikl, pročistio grlo i počeo čitati.

- Mirela i Stela Frankopan...

- Zašto je ona prva!? - prekinula ga je Stela skočivši na noge.

- Kako to misliš? - upitao je Stelu.

- Zašto ste prvo pročitali *nju*, a tek onda *mene*?!

- Kakve sad *to* ima veze? - upitao je.

A Mirela je pomislila: O bože! Zašto baš ova glupača mora biti moja vlastita sestra? I još se pravi važna jer je pola centimetra viša od mene. Što zapravo uopće nije fer. Jer ako već jesmo jednojajčane blizanke ne bi li tada bilo normalno da smo i jednako visoke? Žirafa jedna najobičnija!

- Meni ima! - rekla je Stela ljutito. - A ako vama nema, onda mene stavite na prvo mjesto!

Spustila se natrag na svoju stolicu.

Peđo Fišer je slegnuo ramenima.

Budak je zurio otvorenih usta.

Mirela je glasno otpuhnula. Namjerno preglasno.

Što ova sad otpuhuje? pomislila je Stela. I još je pomislila: O bože! Zašto baš ta glupača mora biti moja vlastita sestra? I još se pravi važna jer ima pola centimetra veće grudi od mene. Što zapravo uopće nije fer. Jer ako već jesmo jednojajčane blizanke ne bi li tada bilo normalno da su nam i sise jednake veličine? Mljekara jedna najobičnija!

- Tko je glavni od vas dvojice? - upitala je tad Mirela.

- Pa zar ne vidiš da je ovaj? - upitala ju je Stela.

- A po čemu *ti* to vidiš, molim te lijepo?

- Po tome što tu - Stela se potapšala po ramenima - ima jedan zlatni gumb više od ovog drugog, eto po čemu!

- To nije gumb – javio se Peđo Fišer.

Budak ga je iznenađeno pogledao.

- To je romb – rekao je Peđo Fišer.

Budak je htio pogađati epolete na svojoj uniformi, ali nije mu uspjelo dovoljno okrenuti glavu. Zapinjali su mu podbradci.

Romb? pomislio je. *Romb?* Nikad čuo. Majkmu, šta to stvarno nisu gumbi?!

Budak se, doduše, oduvijek pitao zašto su ti zlatni gumbi četvrtasti, a ne okrugli kao svi normalni gumbi. Ali ljudi poput njega nikad ne priznaju kako nešto ne znaju.

- Ja sam glavni – rekao je Budak.

- A mi smo maloljetne – rekla je Mirela.

Budak je zaškiljio prema njoj.

Peđo Fišer je sa zanimanjem podigao glavu.

- Mmdaaa – promrmljao je Budak. – I šta satim?

- Jeste li sigurni da policajci smiju ispitivati maloljetne osobe? – pitala je Mirela.

Steli je bilo neizmjereno krivo što se ona nije ovoga dosjetila. No svejedno je kimnula glavom u znak slaganja.

- Mmdaaa... Al ovo nij *pravo* isptivanje. Jer da jest...

- Nas dvije bismo imali lisice! – ubacila se Stela. – Na rukama! Ili na nogama! Ili i na rukama i na nogama!

Bila je sva ushićena.

- Ili ako ne bi bilo lisica onda bismo bile zavezane na primjer nekakvim užetom! Samo ne znam za što bismo točno tad bile zavezane kad ove glupe stolice nemaju naslona ni za leđa ni za ruke.

Pogledala je stolicu na kojoj je sjedila.

- Možda ovdje ispod!

Pokazala je rukama ispod svoje stolice.

- Pa ovuda preko struka! Ili bi nam tim užetom bile zavezane samo noge! Za noge od stolica! Ili ne bismo bile zavezane za stolice nego na primjer samo same za sebe to jest uže bi nam bilo omotano oko nas ovako!

Razmahala se rukama posvud oko sebe.

- I u lice bi nam bila uperena nekakva lampa!

Podigla je glavu prema stropu. A trenutak kasnije uperila je prst prema jednoj od neonskih svjetiljki.

- Ova neonka vam je pokvarena! Zar ne vidite da non-stop žmirka?! Trebali biste je zamijeniti! Inače će nam oštetiti vid!

I tko zna dokle bi ona tako da s vremena na vrijeme ipak nije morala udahnuti zraka.

Što je iskoristio Budak.

- Daklem, htijo sam reći da ovo nije nikakovo ispitivanje, negje samo... razgovor. Tako je, najobičniji razgovor! Ev ljepo ovde sjedimo i razgovaramo o... o stolcima, i o... rasvjetnim tjelma, i o... policijskim uniformama, i o ... - Majkmu, opet se nemog sjetit kakos zovu ti gumbi koji nisu gumbi. - I o gumbima, šta ne?!

Budak zna da je ova mala u pravu. Ali ovako će se dobiti na vremenu, tako da će još stići na onaj domjenak.

Pedo Fišer također zna da je ova cura u pravu. Jer zakon kaže da policija ne smije ispitivati maloljetne osobe bez nazočnosti roditelja. Iako to samome sebi ne želi priznati ipak mu je drago što Budak upravo radi nešto protuzakonito. Zato zadovoljno protrlja ruke.

- Štaj teb ladno? - upita ga Budak.

- Mislim da mi je ostalo još nekoliko komadića one muhe - mrtav-hladan slaže Pedo Fišer.

Budak s gađenjem odmahne glavom.

- Znači, mi nismo na ispitivanju? - upita Mirela sumnjičavo.

- Zar nismo?! - razočarano će Stela.

Pedi Fišeru je neugodno.

- Policija ne smije ispitivati djecu mlađu od četrnaest godina - kaže on. Kaže to više Budaku nego ovim curama.

Pedo Fišer ima kći Lenu koja još nema ni sedam godina. I vjerojatno je to razlog što ne zna da tinejdžeri naprosto ne podnose kad ih se naziva djecom. Ali sad će saznati.

- Nas dvije nismo djeca! - pobuni se Stela.

- Da, nas dvije već *odavno* imamo mjesečnicu - kaže Mirela.

- Šta imate? - pita Budak.

- Menstruaciju - pojasni mu Stela.

Budak ne kaže više ništa. On je od one vrste muškaraca koji ne govore o ovakvim temama. Jer to su ženske teme, a on je pravi muškarac. Tradicionalni muškarac. U njegovoj se kući o tome ne priča. Ili se barem ne priča dok je on u kući. A što njegova žena i njegove tri kćeri pričaju dok on nije u kući, to ga se ne tiče. I zato sad nalazi kako je baš pravo vrijeme da malo pomnije promotri onaj fikus tamo u kutu sobe za informativne razgovore. Čak i ako se ne radi o fikusu nego o filadendronu.

- A jel imate vi ono?! - upita tad Stela dvojicu policajaca s druge strane stola.

Ruku na srce, nije to bilo baš najpreciznije pitanje.

- Koje ono? - pita Budak.

- Ono na što te prikopčaju sa žicama pa ti postavljaju svakakva pitanja na koja moraš odgovoriti a onda to pokazuje kad si rekao istinu a kad si slagao! - pojasnila je Stela.

Ponovno je bila uzbuđena kao sam vrag.

Budaku i dalje nije bilo jasno o čemu ova mala brblja.

No zato je Pedo Fišer odmah pogodio.

- Misliš na poligraf?

- Ne znam. Valjda. Možda. Da znam kako se *to* zove onda bih vam tako i rekla!

- Poligraf ili detektor laži je uređaj kojim se mjeri veći broj različitih fizioloških funkcija, na primjer puls, krvni tlak, tjelesna temperatura, disanje i slično – stručno je pojasnio Peđo Fišer. A odmah zatim i nešto manje stručno: – Ili drugim riječima rečeno, ono na što te, kako si rekla, prikopčaju pa ti postavljaju pitanja, a onda to pokazuje kad si rekao istinu a kad si slagao.

- Da, to! – uzviknula je Stela poskočivši na svojoj stolici. – Ja bih to htjela isprobati! Evo možete me pitati što god želite! Na primjer koja mi je najdraža boja ili na primjer tko mi je najbolji glumac ili na primjer što najviše volim jesti ili kakvog kućnog ljubimca imam iako nemam nikakvog ili tko me najviše nervira ili što mislim o seksu ili koje mi je omiljeno doba dana ili koji je moj sretni broj ili s kime se najviše volim ljubiti... – Bacila je pogled prama svojoj sestri blizanki. – Ne, to ne, na to ne bih odgovorila ništa, ali možete me pitati na primjer jesam li se ikad napila nekakvog likera a ja ću odgovoriti da nisam pa ćete vi odmah znati da lažem! Ja bih htjela da mene na to prikopčate! Hoćete li? Hoćete li?! Mooolim vas!

- Da tebe prikopčaju na detektor laži, taj bi istog trena krepao u najtežim mukama – frknula je Mirela.

- Možda kasnije – rekao je Peđo Fišer. Bila je to, naravno, najobičnija laž. Jer se djecu ne smije podvrgavati poligrafskom ispitivanju. Ali ova cura mu je zaista bila simpatična. I ona druga isto. Na kraju krajeva, tko bi ih uopće mogao razlikovati. Osim toga bile su tako... tako pune života. I energije. Činilo se da ni dvije sekunde zaredom ne mogu mirno sjediti. A i zašto bi mirno sjedile. Za razliku od Lene njih dvije nisu bile vezane uz kolica.

- A das mi konačno privatimo posla? – upitao je Budak.

- Kakvog posla? – obrecnula se Stela. – Nama traju zimski praznici, nije li tako!? A dok traju zimski praznici ne mora se raditi nikakav *posao*, zar ne!? Zato se to i zove zimski *praznici*! Jer su *prazni* od bilo kakvog posla! Ista stvar je i s ljetnim *praznicima*! I s proljetnim također! Uostalom, drugi naziv za zimske praznike je zimski *odmor*! A ako netko ne zna što znači *odmor*, e onda je taj ne samo kreten nego kreten na kvadrat!

- Budalo! – prosiktala je Mirela Steli na uho. – Kreten ne misli na posao na kojem se nešto radi, nego misli na to sa Sekom!

- Prskaš me slinom, glupačo! – uzviknula je Stela.

A Mirela se zapitala: Kako je *uopće* moguće da od dvije jednojajčane sestre blizanke jedna bude *toliko* pametnija, *ja*, od one druge, *ona*?

- Mislijo sam nato sa Sekom - rekao je Budak.

- Jesam ti rekla, glupačo?!

- Daj makni ta slinava usta na drugu stranu, fuj!

- Daklem, kakoj išlo to sa Sekom? - upitao je Budak.

- *Ti* si slinava!

- A ti si gubava!

- A ti imaš zakržljale sise!

- A ti si patuljak!

- Slušajte vas dvje! - podviknuo je Budak.

- Ja slušam cijelo vrijeme! - odvrtila je Mirela. Pa je isplazila jezik prema Steli.

- I ja slušam cijelo vrijeme! - javila se Stela. Pa je isplazila jezik prema Mireli.

- Onda nam odgovorte na pitanje! Kakoj išlo to sa Sekom?!

Sestre su se pogledale.

- S kojom od njih dvije? - upitala je Mirela.

- Ha?! - zinuo je Budak.

A Stela je nagnula glavu prvo na jednu stranu pa rekla: - Sa Sekom? - a zatim je nagnula glavu na drugu stranu i rekla: - Ili sa Sekom?

- Dvje Seke?! - uzviknuo je Budak.

PROSTORIJA ZA ZADRŽAVANJE ILITI ČELIJA

Kad se četvorica odraslih muškaraca nađu na jednom mjestu svaki od njih daje sve od sebe kako bi pokazao i dokazao da je bolji, jači, vrijedniji od ostale trojice. Da je upravo on najbolji kandidat za vođu čopora. Ta igra se zove „Tko ima veći“. U toj predstavi dozvoljeno je muljanje, laganje, pretvaranje, izmišljanje. Jer takvi su muškarci. Tako to ide u njihovom svijetu.

Time je neobičniji bio ugođaj u jednoj od dvije prostorije za zadržavanje kriminalističke policije, koju njezini posjetitelji kolokvijalno nazivaju *čelija*. Naime, iako su se u njoj našla četvorica odraslih muškaraca ni jedan od njih nije pokazivao ni najmanji interes za gore opisanom igrom.

Dubok uzdah.

Tišina.

Klak!

Tišina.

Dubok uzdah.

Tišina

Klak!

Tišina.

Dubok uzdah.

- Buš ti već jednom prestal?! - zarežao je Ožiljak.

Jer su ga obuzele crne misli. Jer je razmišljao kako je možda ipak pogriješio što se upustio u sve ovo. I to ga sad muči. A da bi se riješio muke mora režati.

- Kaj? - trgnuo se Brada iz svojih misli.

- Buš već jednom prestal s tim disanjem?!

Ali Brada tu ne može ništa. Jer se pita što misli gospođa Zora zašto se već dva dana nije pojavio doma. Pita se pita li se ona tko će joj sad ići po pelene u ljekarnu. Pita se hoće li sad ostati bez posla u zoološkom vrtu. Zapravo to se i ne pita, zna da hoće. Ali pita se hoće li od njega tražiti da vrati vrpcu za timaritelja mjeseca. I pita se tko će sad Mirjani davati banane. I pita se koga će umjesto njega King učiti majmunski jezik. Svašta se još pita, a poslije svakog od tih pitanja naprosto mora duboko uzdahnuti. No najviše ga muče dvije stvari: što se sad zbiva sa Sekom, i što će nakon svega ovoga o njemu misliti Čita.

Brada ne zna ništa o ljubavi. Tete iz doma u za nezbrinutu djecu jesu bile brižne prema šticienicima, ali to nije bila ljubav. Jer nije ni mogla biti. No, iako ne zna ništa o ljubavi, zna da Čitu ne bi nikad povrijedio. A ni ona njega. Isto tako zna da je ona sad u susjednoj ćeliji. Možda je naslonjena na isti ovaj zid, tamo s druge strane. Pa dok ga nitko ne gleda on pomazi zid iza svojih leđa.

Dubok uzdah.

Tišina.

Klak!

- A i ti isto! - zarežao je Ožiljak.

- Ja ne dišen! - pobunio se Zmija.

On razmišlja o pokojnoj tetki i o tome kako je naslijedio gebis. I zbog toga je tužan. Onda se sjeti male nonice i male stolice na koju se penjala da bi mogla dosegnuti rub kontejnera za smeće, pa je još više tužan.

- Buš prestal s tim kloparanjem?!

- A to! - živne Zmija. - Taj san tvik naučija od moje pokojne tetke! I to po sićanju! Jev dok je ovi gebis još bija u njezinin ustima dok ona još nije bila mvtva tada još nisan bija posebno zaintevesivan za taj tvik jev nisan moga znati da će kad ona umve ovi gebis svvšit u mojin ustima. A fova, to jest cili štos, je u tome da ovako jezikon odlipiš gebis, a tu moveš bivati oćeš odlipit govjni ili donji dio, pa ako si se odlučija da odlipiš govjni onda sa njim udavaš po donjen ovako *klak klak klak klak!* a ako si se odlučija da odlipiš donji onda sa njim udavaš po govnen ovako *klak klak klak klak!*

- Odvratno je kaj si ga uzal iz nečijih mrtvih usta i stavil ga u svoja!

Dule Antilopa zuri u vrata ćelije. Onda vidi kako se pomiče kapak na prozorčiću i netko viri unutra.

- Pa pvije toga san ga dezinficiva - kaže Zmija. - Sa vvućon vodon i detevđenton. I sastvuga san kamenac. - Na tom se mjestu zamislio. - A možda nisan tviba sastvugat kamenac? Jev da ga nisan sastvuga možda mi sad gebis ne bi bija pvevelik? I zato kad vadim taj tvik movam bit opvezan da mi ne izleti iz usta! Jev ako ga mvdnem pvebvzo, napvimjev ovako...

Uto mu je gebis izletio iz usta i pao Ožiljku u krilo.

- Aaaaa! - kriknuo je Ožiljak kao da ga je pokojna tetka upravo ugrizla.

Zmija je brzinom zmije dograbio gebis, puhnuo u njega, obrisao ga o rukav svoje jakne i strpao natrag u usta.

- Eto, baš ka šta san upvavo veka! - prokomentirao je (ne)zgodu. - *Klak klak!*

- Ti si fakat odvratan! - s gađenjem je uzviknuo Ožiljak.

- Fakat odvatan si ti sa tin tvojin ožijkon! - odvratio mu je Zmija.

Iako je izrečeno bila nepobitna istina, nitko se ne bi začudio da je Ožiljak istog trena skočio na Zmiju i razbio tetkin gebis ne vadeći ga iz njegovih usta. No, on to nije napravio. Umjesto toga samo je odmahnuo glavom. Pa se okrenuo na drugu stranu kako Zmija ne bi primijetio koliko ga je njegova primjedba zaboljela.

Ali na toj drugoj strani susreo se s pogledom Duleta Antilope. Koji, otkako su ih strpali u ćeliju, nije ni riječi prozborio.

- A kaj ti nonstop šutiš?! - zarežao je Ožiljak.

Režanje je jedan od načina da se prikrije bol. Možda jedini način.

- In kaj naj rečem? - zbunio se Dule Antilopa.

- Kaj veliš?! - upitao je Brada.

- Hteo sam da kažem da ne znam šta da kažem - preveo je Dule Antilopa.

U mislima se vratio u neka, sad mu se čini, davna vremena, u skladište iza dućana mješovite robe „Drina“ kad ga je njegov trener, bivši boksač bivšeg boksačkog kluba „Drina“ Stevo

Šteka Petrovič, mlatio kao vola u kupusu. Bile su to najbolje batine u njegovom životu. Bila su to najbolja vremena u njegovom životu. A sad u prljavoj i poderanoj odjeći sjedi na dasci koja glumi krevet i razmišlja da li bi bilo bolje kad bi preostali žniranac prerezao na dva dijela pa onda imao dvije polužnirane cipele ili je bolje imati barem jednu zažniranu kako treba. Osim što nema ništa čime bi žniranac prerezao.

- Pvičaj nam kako izgledaju pvžuni u tvojoj dvžavi! – predložio je Zmija.

- Kak izgleda kaj?! – upitao je Brada.

- Buksa, bajbok, ćuza, ćovka, pvdekana! – nabrojio je Zmija brzinom zmije. No, kad je primijetio da ga Brada bijelo gleda, dodao je: – Zatvov, movonu jedan!

Pa se okrenuo prema Duletu Antilopi.

- Kako izgledaju zatvovi u tvojoj dvžavi? – ponovio je. – U Vepublici Sloveniji! – dodao je. Valjda za slučaj da Dule Antilopa ne zna koja država je njegova država. Iako Dule počesto i nije znao.

I sad se Dule Antilopa našao u problemu. Ne zato što često i sam ne zna je li Slovenija zaista njegova država i, ako jest, uolikoj mjeri, već zato što još nikad nije bio u zatvoru. A kriminalac koji nije bio u zatvoru ne može biti pravi kriminalac, zar ne? Bilo je to koliko nepisano toliko i jedinstveno pravilo za kriminalce iz svih država svijeta pa i za one iz Republike Slovenije.

I zato je Dule Antilopa, otkako su ih sve strpali u ćeliju, sa zavišću gledao išarane zidove ljubomorana na tog nekog Stjepana bez obzira što je pisalo STJEPAN NIJE KRIV, i na nekog nesretnog Ljubu (LJUBO NEMA SREĆE, s vjerojatno naknadno dopisanim OPET), i na neopreznog Juru (JURI SU SMJESTILI!), a pogotovo na Radovana (RADOVAN TREĆI PUT, RADOVAN ČETVRTI PUT, RADOVAN ŠESTI PUT).

A sad su sve oči bile uperene u njega, i na svim je čelima stajao znatiželjni upitnik, i vladala je tišina. Ovaj put i bez dubokih uzdaha i bez kloparanja bilo kakvih zubnih proteza.

- Slovenski su zapori veliko boljši – kaže zato Dule Antilopa.

- Kaj veliš?! – pita Brada.

- Hteo sam da kažem da su zatvori u Sloveniji mnogo bolji od ovog ovde. Jer Slovenci imaju

puno veći standard od Hrvata.

Ali ne kaže kako ni on ni ostali stanovnici Naselja od tog slovenskog standarda nisu imali ama baš ništa. Živjeli su po standardu Naselja. A taj je standard uglavnom podrazumijevao jednog zaposlenog i jednog nezaposlenog roditelja, polovni auto niže klase stariji od deset godina (a često i ukraden) i minimalnu plaću u Komunalni.

Zmija prasne u smijeh, a gebis mu zamalo još jednom izleti iz usta. Onda se i Brada nasmije. Na kraju je i Ožiljak razvukao usta skupa s ožiljkom.

- Zakaj se zdaj smejate? Hteo sam da kažem šta se smejete?

- Ovo ovde nije zatvov, *si si si!* Ovo je najobičnija pvostovija za zadvžavanje, *si si si!*

- Kot da ne vem! - nabrzinu je slagao.

- A da sad malo ne izmišljamo, a? - nacerio mu se Zmija.

- Hoćeš da kažeš da ja nikad nisam bio u zavoru?! - kaže Dule Antilopa.

U sljedećem trenutku već skače na noge, staje pred Zmiju, stišće šake i podiže ruke u boksački gard. Ne želi se tući, ali tu se više ništa ne može. Jer takvi su muškarci. Tako to ide u njihovom svijetu.

Onda i Zmija ustane. Polako, polako, baš poput zmije kad nakon duge i hladne zime prvi put isplazi na sunce. Zna da nema nikakve šanse s Duletom koji je triput krupniji. Ali kakve to veze ima? Zube mu više nitko ne može izbiti. A uz malo sreće Janez će ga ovako mršavog promašiti barem jednom, barem prvi put. Kad se uspravi u svoj svojoj dužini izvadi gebis iz usta, spremi ga u džep na jakni i obliže usne. Ne želi se tući, ali tu se više ništa ne može. Jer takvi su muškarci. Tako to ide u njihovom svijetu.

Ožiljak ih promatra. On zna da Zmija nema nikakve izgleda u tučnjavi s ovim Slovincem. I zna da bi se trebao umiješati. Jer se pravi vođe uvijek umiješaju u ovakvim situacijama. Zato bi sad trebao ustati i stati između njih dvojice. No, umjesto toga, samo se još čvršće osloni leđima o zid.

Bolje on nego ja, pomisli zatim. Zbog takvih ga je misli sram.

Tad netko izvana zalupa po vratima prostorije za zadržavanje i vikne: - Mir tamo!

Ožiljak, Zmija i Dule Antilopa s olakšanjem odahnu.

Da ne razmišlja o Čiti, Brada gleda išarane zidove ćelije. Pročita RADOVAN TREĆI PUT, pa pročita RADOVAN ČETVRTI PUT, pa pročita RADOVAN ŠESTI PUT. Zatim broji na prste dok mu se usne bezglasno pomiču. Onda se iznenada zasmijulji.

- Kaj ti je pak sad?! - začudi se Ožiljak.

- Radovan, ono, ne zna brojat! - kaže Brada i ovaj put se glasno nasmije.

Onda se zagrcne pa iz džepa na hlačama išeprika pumpicu, gurne je sebi u usta i pritisne gumb.

Malo kasnije Dule Antilopa grebe noktom po zidu. Kad mu nokat pukne, zamijeni ga drugim. Kad mu i taj pukne, promijeni ruku. A kad dovrši svoj mukotrpni posao, sjeda natrag na dasku koja glumi krevet i gleda u zidu izgrebano DULE ANTILOPA. Slova nisu ispala baš najbolje. Ali sretan je kao malo dijete.

DRUGA ĆELIJA, TAKOZVANA ŽENSKA

Elizabeta Pijuk je policajka tek nepune tri godine, ali već jako dobro zna da ona uobičajena, prečesto izgovarana i poprilično otrcana fraza kako su pred zakonom svi ljudi jednaki, naprosto ne drži vodu. Ista stvar je i s policajcima. Žena u policijskoj uniformi mora se truditi dvostruko više od muškarca u policijskoj uniformi da bi bila prihvaćena na ravnopravan način. A i ta je ravnopravnost samo formalna, lažna. S druge strane, ako si žena osumnjičena za kazneno djelo, s tobom će se postupati blaže nego ako si osumnjičeni muškarac. Ako si pak dijete, postupat će se još blaže. Barem u početku. I zato je sasvim normalno što sad ovu mladu ženu s prevelikim gumenim čizmama i dijagnozom, skupa s ove dvije nevjerojatno međusobno slične djevojčice i tim zbunjenim dečkom, odvodi u bolju od dvije prostorije za zadržavanje. U onu drugu odveli su četiri muškarca.

Kad otvori vrata, Čita uđe prva i sjedne na jedan od dva nasuprotna drvena ležaja. Ona ne zna ništa o ljubavi. Nikad nije upoznala svoje roditelje. Odgojila ju je Svekrva. No, iako ne zna ništa o ljubavi, zna da je Brada ne bi nikad povrijedio. I zna da je on sad u susjednoj ćeliji. Možda sjedi naslonjen na ovaj isti zid, tamo s druge strane. Pa dok je nitko ne gleda ona pomazi zid iza svojih leđa.

Stela se u zadnji tren provuče ispred Mirele. Ona u svemu želi biti prva. Baš kao što to isto želi i njezina jednojajčana sestra blizanka. Ni ulazak u ćeliju nije izuzetak. Svejedno, obje sjednu sasvim blizu jedna drugoj. Bero zastane na vratima. Nešto mu nije jasno, a ne zna što. Sve dok ne ugleda WC školjku. Limena je, bez daske za sjedenje i bez poklopca. I bez zidova oko nje. I bez ikakvih vrata.

Pa da, pomisli on, što će ti vrata ako nemaš zidove.

- Bit će vam ovdje sasvim dobro - kaže Elizabeta.

- Meni neće! - usprotivi se Bero.

- Zašto? - troglasno će sestre i mlada policajka.

Čita gleda vrhove svojih prevelikih gumenih čizama.

- Zato što... - zausti Bero pa se zaustavi. Reklo bi se *u pola rečenice*, ali sad to nije ni približno pola, jer ostatak, koji izgovara u sebi, glasi ovako: ... su ove tri žene, a ja sam

muškarac. I što ako ću morati na WC a morat ću sigurno jer uvijek moram, a ovaj WC nema ni zidove ni ...

- Zato što je ovo ženska ćelija! - zavapi naglas. Pa se sjeti dodati: - A ja sam muško!

- Ti si kukavica! - kaže Mirela.

Jer da nije, valjda bi dosad već odlučio koja mu se od njih dvije više sviđa. Ne valjda ova žirafa od njezine sestre, samo zato što on više voli visoke nego niske cure.

- Jesi, kukavica si! - javila se odmah i Stela.

Jer da nije, valjda bi dosad već odlučio koja mu se od njih dvije više sviđa. Ne valjda ova krava od njezine sestre, samo zato što on više voli cure s velikim nego s malim grudima.

- Nisam kukavica! - uzvikne Bero. Iako zna da je to najobičnija laž. Jer da nije, valjda bi ih dosad već pitao hoće li hodati s njim. Barem jedna od njih dvije. Svejedno mu je koja. Ionako se nimalo ne razlikuju.

Elizabeta se dobro zabavlja. Ali što ako je treba netko od šefova? A zato što je tek nepune tri godine policajka, a uz to i žena, više-manje svi ostali u policijskim uniformama su joj šefovi. Zato kaže: - Istina, u ovu ćeliju obično smještamo žene i djecu, pa zato vas tri žene ostajete ovdje - naglašava *tri žene*, jer ima mlađu sestru Stelinih i Mirelinih godina pa itekako dobro zna da blizanke ne smije nazvati djecom. - A tebe ćemo - kimne glavom prema Beri - smjestiti s ostalim *muškarcima*. U *mušku* ćeliju. Hajde, idemo!

Dok kreću prema vratima, Bero ugleda natpis RADOVAN BI RADO VAN ODAVDE. Pa se upita je li taj Radovan, kojem se želja očigledno ispunila, bio žena ili dijete.

Minutu kasnije Elizabeta i Bero stoje pred zatvorenim vratima one druge prostorije za zadržavanje. Iliti ćelije. Muške ćelije.

- Jesi li siguran da ovo želiš? - pita Elizabeta.

Minutu ranije, tamo u ženskoj ćeliji, Bero je bio siguran stoposto. Sad više nije siguran ni koliko je uopće siguran. Zato ne kaže ništa. Ali ipak kimne glavom. Zato što je muško. Ne, nego zato što je *rekao* da je muško.

Elizabeta svejedno itekako dobro čuje to što nije izrekao. Vrata prostorije za zadržavanje imaju prozorčić s limenim kapkom izvana. Ona ga povuče u stranu. Ne sasvim, napravi samo

malu pukotinu, tek toliko da se može zaviriti unutra.

- Pogledaj - šapne Beri na uho.

On je poslušao.

Onog bradatog i onog s groznim ožiljkom na licu prepozna odmah. Onog mršavog tek malo kasnije jer su mu u međuvremenu, čini se, izrasli svi zubi. Čak malo preveliki. Četvrtog, u poderanom odijelu i s patrljkom od kravate oko vrata, nikad prije nije vidio, ali kad ga ovaj primijeti i pogledi im se sretnu, sretan je što je tako. Kad začuje Ožiljka kako vikne: - Odvratno je kaj si ga uzet iz nečijih mrtvih usta i stavil ga u svoja! - Bero se brzo odmakne od prozorčića.

Elizabeta zatvori limeni kapak. Bez da išta kaže krene natrag hodnikom. Bero krene za njom.

- Sad ću ispasti prava kukavica - promrmlja dok je slijedi.

Ona čuje sav jad u njegovom glasu.

Kad otključa vrata ženske ćelije i propusti Beru pokraj sebe, kaže glasno da je svi mogu dobro čuti: - Žao mi je, ali morat ćete se nekako snaći. Tamo nije bilo mjesta.

Iako mu se ta bucasta policajka uopće ne sviđa, Bero bi je najradije zagrljio.

Da ne razmišlja o Bradi, Čita gleda išarane zidove ćelije. Zatim pročita RADOVAN PETI PUT, pa pročita RADOVAN SEDMI PUT, pa zaokruži pogledom po svim ostalim natpisima, a onda se zahihće.

Blizanke i Bero je začuđeno pogledaju.

- Jel s vama sve u redu? - pita Mirela.

- Pa zar ne vidiš da nije?! - šapne joj Stela u uho.

A Čita se zahihće još jednom i kaže: - Radovan ne zna brojati!

ODJEDANPUT DVIJE SEKE

- Ma otkud sad najdanput dvije Seke?! - vikao je načelnik kriminalističke policije Slavko Budak sav zajapuren. I očajan. Jer mu je odjednom cijeli slučaj, matematički gledano, postao dvostruko kompliciraniji. Bez obzira što on o matematici jedva da je imao ikakva pojma.

- Nije najedanput - rekla je Mirela. - Dvije Seke su bile oduvijek.

- Nisu oduvijek! - kontrirala joj je Stela. - Nego od onda kad su se našle zajedno u kolicima.
- Iako je bila zadovoljna svojim pojašnjenjem nešto je tu ipak nedostajalo. A onda joj je sinulo o čemu se radi. - Glupačo! - dodala je.

- Daj ne budi picajzla! - prosiktala je Mirela.

Doduše, koliko god bila pametna, nije bila baš sasvim sigurna što točno znači *picajzla*, ali je Baka to znala reći Prabaki, to jest svojoj mami (ma koliko čudno i nevjerojatno zvučalo da neka baka ima mamu!), svaki put kad bi Prabaka prigovorila Baki da je prešećerila njezin čaj za upalu mjehura (iako je vjerojatno ispravnije reći čaj *protiv* upale mjehura) ili premalo pošećerila njezin čaj za upalu mjehura (kaže li se u tom slučaju *podšećerila*?), ili da je ćoravoj Mileni (njihovoj prastarjoj mački koja je, bez obzira što je bila mačka a ne konj, imala *konjuktivitis*) dala premalo ili previše dehidrirane specijalne hrane za mačke starije životne dobi, i slično.

To sam joj baš dobro rekla! pomislila je Mirela zadovoljno. A onda se sjetila da je nešto preskočila. - Glupačo! - brzo je dodala.

- Smirte se vas dvje, majkmu! - viknuo je Budak nimalo manje očajan.

- Ja sam cijelo vrijeme smirena! - odbrusila mu je Mirela.

- I ja sam cijelo vrijeme smirena! - kao jeka javila se Stela.

A kakve su onda kad nisu? zapitao se Peđo Fišer.

Budak je zažmirio pa palcem i kažiprstom čvrsto stisnuo korijen svog nosa, a zatim još i duboko uzdahnuo. Ni jedno ni drugo ni treće nije mu bilo ni od kakve pomoći.

- Ajda razjasnimo stvar - rekao je plačnim glasom. - Koje dvije Seke?

Drugu je rečenicu izgovorio riječ po riječ, s upitnikom iza svake od njih, ne otvarajući pri tome oči, i dalje stišćući nos, zbog čega je zvučao kao stariji brat Zekoslava Mrkve.

- Koje? Dvje? Seke?

- Pa Seka Seka i majmunica Seka - rekla je Stela.

Mireli to objašnjenje nije bilo po volji pa je izrekla svoje. Naravno, bolje.

- Majmunica Seka i Berislavova sestra Seka.

- Koja nije majmunica nego je beba - ubacila se Stela jer je njezina morala biti zadnja. - Mislim i ova druga Seka je također beba, ali nije Berislavova sestra, a nije ni sestra od Seke, mislim Berislavove sestre Seke.

Mirela je podigla pogled ka stropu.

Budak je i dalje žmirio držeći se za nos. Ili se i dalje držao za nos žmireći. Dok je Peđo Fišer pomislio kako u nekim situacijama i nije toliko loše kad nisi šef.

- Baš vam je jadan onaj fikus tamo - rekla je Stela.

- Nije fikus nego filadendron - rekla je Mirela.

- Ti si filadendron, glupačo!

- A ti si fikus, budalo!

- Prestante više! - uzviknuo je stariji brat Zekoslava Mrkve.

Njegov dvojnik Budak je bio na rubu plača.

- Ajda razjasnimo još jednu stvar! - zavapio je iskreno nesretan.

Toliko nesretan nije bio još od onda kad je tjerao Jovanku s ispaše kući, zureći pri tome u nebo i pitajući se lete li te divlje guske u obliku slova V ili u obliku slova A kojem fali crtica, a kako ni tad baš kao ni sad nije imao dvije glave od kojih bi jedna gledala gore a druga dolje, tako nije mogao vidjeti da se Jovanka ispred njega upravo posrala sve dok cijelim stopalom nije ugazio u njezinu frišku tortu.

- Molim vas! - dodao je sad.

Pedo Fišer je bio uvjeren da je pogrešno čuo.

Budak je pričekao da se dvije identične glave okrenu prema njemu pa je, koliko god je smirenije mogao, upitao: – A jel itu drugu Seku neko kidnapiro?

– Koju drugu? – upitale su jednojajčane sestre blizanke u isti glas.

A Budak je puknuo.

– Tu koja nije majmunca negje sestra! – zaurao je kroz suze.

Stela i Mirela su se pogledale i opet prasnule u smijeh.

ČELIČNO ŽELJEZO

- Daklem, tvoji roditelji ošli naput - rekao je Budak. - A tis osto čuvat Seku, tačnije tvoju *sestru* Seku, i ondasse susro saone dvje... - pucnuo je prstima.

- Mirela i Stela Frankopan - uskočio je Peđo Fišer. - U stvari, Stela i Mirela Frankopan - brzo se ispravio. Bez obzira što ga nijedna od njih nije mogla čuti.

- E sate dvje - nastavio je Budak. - I ondas izgubjo ključ odstana, i ondaj ona druga Seka...

- Nisam rekao da su otišli na *put* nego na *koncert*! - prekinuo ga je Bero. - I nisam ja *ostao* čuvati Seku, nego su mi oni *ostavili* Seku na čuvanje a da me uopće nisu pitali želim li ja to ili ne želim. I nisam *izgubio* ključ od stana nego sam samo *mislio* da sam ga izgubio. A zapravo je ostao u bravi. S krive strane. To jest iznutra. A sve je to bilo *prije* nego sam se susreo sa Stelom i Mirelom. Ili s Mirelom i Stelom. Jer s njima čovjek nikad ne zna koja je koja.

- Kakav koncerat? - upitao je Budak.

- Heavy metal - rekao je Bero.

- A? - zinuo je Budak.

- Heavy metal je vrsta glazbe - ubacio se Peđo Fišer.

- Amhmma - promrmljao je Budak. Pa se okrenuo natrag prema Beri.

- Al nataj koncerat su otptovali, šta nije tako? - upitao ga je.

- Nije - rekao je Bero odmahujući glavom. - Putovanje je kad ideš na put, a oni nisu otišli na put nego na koncert. S kombijem i s opremom. To jest, s bubnjevima i gitarama i pojačalima i sa svime ostalim što ti je potrebno za jedan koncert. Koliko sam ja mogao vidjeti s prozora stana kombi im je bio pun puncat. A onda je još trebalo i mamu nekamo ugurati. Jer je ona naslikala plakat za taj koncert pa ju je tata za nagradu poveo sa sobom. Jer je on glavni u bendu. A njih ima pet u „Čeličnom željezu“, plus mama. Ukupno šest. I ako mene pitate ja mislim da bi im bilo jednostavnije kad bi svirali punk, a ne heavy metal. Htio sam reći, jer bi u kombiju imali veći komfor. Mislim, jer ti za punk ne treba ni upola toliko opreme.

Pedo Fišer je požurio s objašnjenjem.

- Punk je također vrsta glazbe - rekao je Budaku.

- Amhmma - promrmljao je Budak. - Kaki željezni čelik? - upitao je Beru.

- Molim?

- Rekos dai ima pet utom željeznom čeliku?

- U „Čeličnom željezu“ - ispravio ga je Bero. - Tako se zove tatin heavy metal bend. „Čelično željezo“.

Baš dobro ime za jedan heavy metal bend, pomislio je Pedo Fišer.

- A jes poznati ti... željeznčari? - upitao je Budak.

Tata je znao reći kako „Čelično željezo“ ima svoju publiku što je valjda točno, pomislio je Bero. Jer kad im nitko ne bi dolazio na koncerte onda se to valjda ne bi ni zvalo *koncerti*. A ako ti netko dođe na koncert onda je taj netko valjda *publika*. No, zapravo su svirali zabadava jer od koncerata nisu imali nikakvu zaradu. Iako tata kaže da nije zabadava jer ne moraju platiti struju, a mogu popiti besplatnog piva koliko god žele. Osim Kokosa koji ima čir na želucu, ili nekom sličnom mjestu, pa ne smije piti ništa s mjehurićima. I osim Kamenog koji pije bezalkoholno pivo jer je liječeni alkoholičar, iako on tvrdi da nije.

Ali kad si dijete, pa makar i tinejdžer, ne želiš da netko pomisli kako imaš roditelje koji su totalni promašaj.

- Poznati su - slagao je zato Bero.

- Daklem, mlates pare, jel?

Koliko je Beri bilo poznato, njegov tata svakog dana odlazi na posao. Dakle, ima posao, a onda valjda ima i plaću za taj posao. Bubnjar Šiljo, koji je bio tatin i mamin vjenčani kum na oba njihova vjenčanja, i kojem je pravo ime Ivica Vešligaj radi kao teta u vrtiću. Limeni, kojem je pravo ime Marijan, a prezime Beri nepoznato, u bendu je pjevač, a inače autolimar na crno. Bero nije znao što znači *na crno*, ali je čuo tatu kad je to jednom rekao mami. I osim toga Limeni je vlasnik tog kombija s kojim svi skupa idu na koncerte, na kojem doduše piše AUTOLIMARIJA zbog čega ga uvijek moraju parkirati malo dalje da netko ne bi pomislio da se bend ne zove „Čelično željezo“ nego „Autolimarija“. Što zapravo također nije loše ime za

heavy metal bend. Bas gitaru svira Kameni, kojem je pravo ime isto Marijan što je baš čudno da su od pet ljudi čak dva Marijana, a ovaj Marijan se preziva Ptiček, ili Ftiček, u to Bero nije bio siguran. Kameni radi u prodavaonici glazbenih instrumenata pa su iz te prodavaonice mogli posuditi poneko pojačalo ili poneki stalak za mikrofon i sve što im još fali. A Kokos, kojemu Bero ne zna ni ime ni prezime jer ga svi non-stop zovu samo Kokos, svira klavijature i jedini od svih njih živi samo od sviranja. Istina, ne od sviranja u „Čeličnom željezu“ nego od sviranja u grupi koja se zove „Plavi gumb“ i koja ima koncerte na svadbama, i na krstilkama, i na krizmama i slično.

- Da, mlate se pare - slagao je Bero i gurnuo kosu iza uha.

- Tib dečko trebo malo podrezat tu kosurdu - rekao je Budak.

Sličnu stvar mu je bio rekao i Andrija Petek kad ga je onaj put skupa s onom dvojicom sačekao iza školske dvorane za tjelesni.

- Baš sam sutra namjeravao kod frizera - slagao je Bero.

- Mhmmda. Daklem, tvojis rodtelji ošli napu... nataj koncerat, tis osto čuvat tvoju sestru Seku, pas se susreo saone dvje... sestre blizanke, pas izgubjo ključ od stana, paj onda ona druga Seka...

- Ali nije to išlo tako brzo - rekao je Bero.

Budak ga je prostrijelio pogledom.

- Htio sam reći, sve to sa Sekom i... sa Sekom... je išlo sporije.

- Ma jel to bitno za slučaj?!

Beri se nije svidjela riječ *slučaj*. Zvučala mu je opasno. Sjetio se školskog izleta putevima glagoljaša i onog malog čekića pokraj prozora u autobusu i natpisa U SLUČAJU NUŽDE RAZBIJ STAKLO. A tko je toliko lud da ide razbiti prozor na autobusu bez ikakvog slučaja? Na primjer, bez slučaja da se autobus zapali. Ili, na primjer, bez slučaja da se surva u neakvu provaliju.

Ruke su mu se ponovno počele tresti. No, sad je već znao kako to riješiti.

- Za koji slučaj? - upitao je. Za svaki slučaj.

- Pa zaovaj sa Sekom! I sa Sekom! - Budak je podigao glas.

Pedo Fišer je podigao prst.

- Šta ti sad oćeš?! - upitao ga je Budak.

- Htio sam spomenuti kako je za *naš* slučaj bitna samo jedna Seka. Druga nije - rekao je Pedo Fišer.

No kad je vidio na koji ga način Budak gleda, požalio je što je malo prije podigao prst. Uostalom, od ovog slučaja ionako neće biti ništa. To mu je već neko vrijeme bilo jasno. Zato je odustao od daljnjeg objašnjavanja. Pogledao je na svoj sat. Iako to nije imalo previše smisla. Jer kao i uvijek, s jedne strane ne može dočekati kraj radnog vremena. Htio bi što prije kući vidjeti Lenu. S druge strane htio bi na poslu ostati dan i noć. Da se ne mora vratiti kući i vidjeti Lenina kolica.

Budak je istovremeno pogledao zidni sat na kojem je još od isteka baterije stajalo isto vrijeme. Zaključio je kako ima sasvim dovoljno vremena stići na onaj domjenak. Pa je odmahnuo svojom velikom izbrijanom glavom i prekrižio ruke preko golemog trbuha.

- Dobro - rekao je Beri. - Ajd pričaj. Kojom god brzinom oćeš.

DRUGI DIO

POČETAK, SREDINA I SVRŠETAK (KRAJ)

POČETAK

Ono što je početak za nekoga, za nekog drugog nije. I obratno. Zato je ponekad potrebno dogovoriti se kad, gdje i kako je nešto počelo. Je li početak kraste na koljenu kad prvi put potrčimo ili kad prvi put padnemo? Počinje li nas biti strah da nećemo biti dobar roditelj čim nam se dijete rodi ili tek kad pokupi prve uši u vrtiću? Uz to, ponekad početak ne mora biti na početku romana. Može biti čak bliže sredini. Kao što je, evo, ovdje slučaj. Neka zato ovdje početak bude Sekino rođenje. Ili, kako se obično kaže, dolazak na svijet. Jer da tog dolaska nije bilo, ne bi bilo ni svega ostalog...

(Slijedi poglavlje za koje pisac nije znao gdje ga umetnuti pa ga je umetnuo usred ovog poglavlja)

BRADA ILI LJUBAV NA PRVI POGLED

- Čim sam je prvi put videl ja sam se zaljubil - rekao je Brada blaženog izraza lica. Upravo onakvog izraza kakvog posjeduju zaljubljeni ljudi.

- Bila je ovak mala - pokazao je rukama - i imala je ovak male noge i ovak male ruke - pokazao je palcem i kažiprstom - i ovak malu glavu - spojio je dva palca i dva kažiprsta u krug - i ovak mala dva uha - iz nekog je razloga pokazao svoje uši - i bila je sva crna i sva, ono, dlakava osim kaj je na sebi imala pelenu ovak malu to joj je valjda metnula Čita, ne, i sisala je Mirjanu ovak - pokazao je ustima - i kad sam prišiel bliže otvorila je oči ovak male i pogledala me z njima a da opče nije prestala sisat. I onda sam pital Mirjanu jel je smijem pomaziti, a ona mi je rekla da smijem, i podigla je jedan svoj prst u zrak pa sam i ja podigel prst, a Seka ga je primila sa svojom ovak malom rukom.

Svi mi znamo opisati, više ili manje precizno i s više ili manje detalja, kako smo se zaljubili. Ali nitko ne zna kako se zaljubljivanje točno dogodi. Znanstvenici spominju nekakav hormon

koji se zove *dopamin*, ali što znanstvenici uopće znaju. Ovo s Bradom i Sekom išlo je tako da je Seka, kao i sve bebe kad prebrzo jedu, dobila grčeve pa je postala nervozna, pa ju je Mirjana predala Čiti, pa je Čita jedva primjetno kimnula glavom prema Bradi, na što je i Mirjana jedva primjetno uzvratila kimanjem, poslije čega je Čita predala Seku Bradi, a kad ju je Brada primio u naručje Seka se odmah primirila. Mazila je Bradu po njegovoj bradi i na kraju zaspala. A u Bradi se, ma koliko to nemoguće zvučalo, iznenada stvorio majčinski instinkt i on se zaljubio u malu majmunicu.

- Koj ta Mirjana? - prekinuo ga je Budak.

- Sekina mama - rekao je Brada. - Pa sad sam vam rekel da ju je sisala a kog buš sisal ak ne mamu? Je posle je, ono, sisala i bočicu al to kad je bila već malo veća, ne. A tata joj je King. Al on je non-stop, ono, namrgodžen i uvek je nekak loše volje i nije volel Seku tolko kolko sam je ja. A i ona je mene volela više neg njega. Kaj da sam joj ja tata a ne King!

- Pasje zato otuđjo? - rekao je Budak.

- Pa sam je kaj? - upitao je Brada.

- Ukrao - preveo je Peđo Fišer na jezik koji je Bradi bio poznat.

Brada ih je obojicu gledao lica zgrožena u nevjerici.

- Nisam ju ukral!... Htel sam reč jesam al nisam!

Pametni ljudi kažu kako je ponekad jezik brži od pameti. Pa se tako ponekad dogodi da kažemo nešto prije nego smo promislili što ćemo reći zbog čega kasnije žalimo. Ali tad se više ne da ispraviti. I onda se moramo nositi s posljedicama.

Kad je Brada prvi put čuo ideju o krađi neke rijetke egzotične životinje iz zoološkog vrta koju bi prodali nekom trgovcu rijetkim egzotičnim životinjama u Sloveniji, prvo mu je na pamet pala Seka. Zapravo nije. Prvo mu je na pamet palo da nema pojma što su to *egzotične* životinje. Pa tek pošto mu je Dule Antilopa objasnio kako se radi o životinjama koje nisu ni konj ni krava ni ovca ni kokoš guska patka puran, nego koje su na primjer antilopa, ili još bolje majmun, a najbolje mladi majmun, tek tad mu je prvo na pamet pala Seka. Ne zato što je htio da bude ukradena i prodana tko zna kamo i tko zna kome, nego naprosto zato što je tih dana stalno mislio na nju. I samo zato je spomenuo Seku. A da prije toga nije razmislio. A onda je bilo prekasno.

- To nije bilo tak kak je bilo! - razmahao se Brada rukama na sve strane pokušavajući valjda opisati kako je bilo to što nije bilo tako kako je bilo. - Bilo je drukčije! A trebalo je ispast drukčije! Al je ispalo drukčije neg je trebalo! To vam je tak u životu, ne. Trebalo bi bit ovak al ispadne onak, ne. Trebaš imat, ono, kaja znam, na primer mamu i tatu da te vole i da budeš sa njima i da brinu za tebe ak dobiš temperaturu il ak ti je zlo od praška za puding i da ti kupuju igračke koje buju bile samo tvoje i flomiče isto i cipele koje niko prije tebe nije nosil na svojim nogama i da se sjednete skup ispred televizije pa se zajedno smijete, mama tata i ti, i da ti na roditeljski sastanak u školu idu roditelji a ne teta Valijantina koja ti nije roditelj, i da idete u goste kod drugih ljudi. Eto to trebaš imat al ispadne da nemaš pa te metnu u dom!

Brada je opak momak. A opaki momci nikad ne plaču. I zato suze koje mu sad klize niz lice to rade same od sebe.

- Htel bi videt Seku - kaže Brada mokrih očiju.

- Bojim se da to više nije moguće - kaže Peđo Fišer.

Je li to i on zvuči pomalo tužno?

- Nisam ja kriv kaj je skočila kroz prozor - promrmlja Brada pognute glave.

(Ovdje završava umetnuto poglavlje, a nastavlja se poglavlje naslovljeno „Početak“)

POČETAK - NASTAVAK

... U svakom slučaju Sekino je rođenje bilo veliki događaj. Možda i zato što je tako odlučio Gradonačelnik. Jer je Gradonačelnik bio od one vrste ljudi koji jako vole kad ih se jako hvali. A nije im neugodno ni kad hvale sami sebe. Pa se Gradonačelnik tako hvalio kako je napravio ovo i sagradio ono. I mnogi su očekivali da će se pohvaliti kako je i Seku upravo on rodio. Ili joj je barem bio tata. No, zadovoljio se izjavom u stilu da nije bilo njega ne bi bilo ni ovog grada ovakvog kakav jest, a onda ne bi bilo ni gradskog zoološkog vrta, ni majmunskog

paviljona, a samim time ni tog para majmuna koji su Seku donijeli na ovaj svijet. Uz to, Gradonačelnik je kumovao Sekinom imenu. Doduše, to se dogodilo sasvim slučajno. Jer kad je saznao kako je ZOO vrt dobio prinovu, prvo što je pitao bilo je je li muško ili žensko. Pa kad su mu odgovorili da je žensko, rekao je: – Znači, seka.

– Svi su poludeli! – rekao je Brada dvojici policajaca s druge strane stola. – Ispred paviljona od majmuna se svakog dana skupljalo milijon ljudi, a svi su dolazili bez veze jer se po zimi majmuni ne puštaju van da se ne prehlade, ne, pa ionak nisu mogli niš videt. Ni Seku ni bilo kojeg drugog majmuna. Osim mene kad bi me Čita poslala da im to velim. I onda su sve te vrećice z bananama davali meni da ih odnesem nutra Seki i ostalim majmunima. Nikad u životu nisam pojel tolko banana ko kad se je rodila Seka!

Sekin dolazak na svijet popraćen je od strane medija skoro poput srebrne medalje naših nogometaša. Vijest o tom dolasku bila je objavljena na svim programima svih televizija, preko svih radiostanica, u svim novinama, na svim internetskim portalima, u svim časopisima. Pisale su se i snimale reportaže. Vodile su se ozbiljne rasprave o suživotu majmuna i ljudi. Ponovno se pokrenulo pitanje je li čovjek postao od majmuna ili od nekih ljudi postanu majmuni.

Neki su kasnije tvrdili da je Gradonačelnik bio *poprilično veseo*. Drugi da je bio *pod utjecajem alkohola*. Treći da je bio *pijan kao majka*. Kako bilo da bilo, sazvao je hitnu sjednicu Gradske skupštine na kojoj je dogovoreno pokretanje novog gradskog projekta pod nazivom LJETO NA SAVI S MAJMUNIMA te izgradnja nekoliko fontana po ugledu na onu s Augustinčićevim dječakom koji piški. S time da će na ovima umjesto dječaka piškiti majmun. Začudo, prijedlog o izmjeni gradskog grba prema kojem bi u otvorenim gradskim vratima trebao stajati majmun, nije prošao. A sljedećih dana građani su uz žute vreće za odlaganje plastičnog otpada na dar dobili i majice sa Sekinom fotografijom i natpisom GRAD MAJMUNA, što ih je toliko obradovalo da uopće nisu primijetili povećanje cijene komunalnih usluga. Gradonačelnik je sjednicu Gradske skupštine zaključio riječima: Dok sam ja gradonačelnik u ovom će gradu uvijek biti majmuna! A na zidu zoološkog vrta osvanuo je golemi grafit SVI SMO MI MAJMUNI. U moru fotografija snimljenih tih dana našla se i jedna na kojoj je Seka u Bradinom naručju.

– To kad sam dobio vrpcu za najboljeg timaritelja meseca – pojasnio je Brada. – Zato su, ono, Seku slikali z menom i metnuli nas u novine, ne.

To je bilo prvi put u cijelom Bradinom životu da je proglašen za najboljeg u nečemu. S druge

strane, često je proglašavan za najgoreg u bilo čemu. U domu za nezbrinutu djecu bio je, ni sam nije znao koliko puta, proglašen za najgoreg spremača kreveta i za vlasnika najlošije opranih ruku. U školi je bezbroj puta proglašavan za najlošijeg učenika iz svih predmeta redom. Uključujući i tjelesni.

- A snimali su nas i za televiziju! - rekao je Brada. - Osim kaj se King opet nabacival z drekom.

Vijest o Sekinom dolasku na svijet proširila se i preko granica. Pa je tako došla i do Novog Mesta u susjednoj Sloveniji i do jednog prastarog televizora ugrađenog u još prastariji regal koji se nalazio iza dućana mješovite robe „Drina“ u kutu skladišta koje je njegov vlasnik Stevo Šteka Petrovič preimenovao u boksački klub. A regal prenamijenio iz komada namještaja u kojem se drži posuđe, porculan i keramičke figurice u komad namještaja u kojem se drže boksačke rukavice, štitnici za glavu i zube, ručnici i takozvana sredstva za čišćenje. Televizor je iz nekog nepoznatog razloga uvijek bio uključen dok mu je ton iz poznatog razloga, da ne ometa boksačke treninge, uvijek bio isključen. No kad se na ekranu pojavio snimak malenog majmuna u pelenama, Mustafa Mehmedović zvan Mojca, vlasnik pekarnice „Triglav“, kojeg boks nije ni najmanje zanimalo, ali je u Štekino skladište volio doći prelistati novine iz njihove bivše države i zafrkavati buduće boksače, upravo je u tom trenutku digao nos iz novina, bacio pogled prema regalu i viknuo: - De pojačaj!

Na njegov uzvik Dule Antilopa prestaje udarati kožnu vreću napunjenu pijeskom, spušta gard pa preko svojih boksačkih rukavica vidi bradatog muškarca u radnom kombinezonu kako u naručju drži malenog majmuna i zaljubljeno ga gleda. Stoje ispred rešetaka kroz koje je jedan majmun provukao svoje dlakave ruke pa jednom zagrlio muškarca u radnom kombinezonu a drugom malenog majmuna i sa svim se svojim zubima smiješi u kameru. Iza njih u drugom planu jedan drugi majmun se duri prije nego kamermana pogodi drekom.

Cijeli snimak ne traje duže od par sekundi, ali Duletu je to dovoljno. Pruža ruke prema Šteki, a kad mu trener ništa ga ne pitajući razveže rukavice, odlazi do regala, uzima mobitel i bira nekoliko brojeva. Jer kad se želiš baviti kriminalom, a dosad si uspio postati tek sitni švercer, ovakva se prilika ne propušta.

To je prvi početak.

Drugi početak mogao bi biti domjenak upriličen uoči božićnih i novogodišnjih blagdana u gradskom zoološkom vrtu.

DOMJENAK UPRIILIČEN UOČI BOŽIĆNIH I NOVOGODIŠNJIH BLAGDANA U GRADSKOM ZOOLOŠKOM VRTU - PRVI DIO

- Nazore! - zazvao je načelnik kriminalističke policije Slavko Budak i treći put zaredom.

Brada je zadrijemao. Na stolici bez naslona za leđa i rukohvata. Poneki ljudi posjeduju vještine kojih ni sami nisu svjesni.

- Alo Nazore! - zazvao je Budak i četvrti put.

- Brada! - javio se tad pomoćnik načelnika kriminalističke policije Predrag Peđo Fišer.

Brada se istoga trena prenuo iz drijemeža.

- Kaj?! - uzviknuo je, ogledavajući se uokolo.

Malo prije bio je s Čitom u kinu gdje su gledali film kojeg se nije sjećao jer su se za trajanja cijelog filma on i Čita držali za ruke i ljubili, a onda su se našli u nekakvom restoranu s bijelim stolnjacima, i vazama s bijelim ružama i s malim bijelim... hm... ručnicima? kuhinjskim krpama? pokraj bijelih tanjura, i s bijelim konobarima posvud oko njih, i... a sad se odjednom našao pred dvojicom muškaraca u policijskim uniformama. S kojima se ni u kojem slučaju nije želio ni držati za ruke ni ljubiti.

- Štaj bilo natom domjenku? - upitao je Budak.

- Gde? - upitao je Brada.

- Na domjenku! - uzviknuo je Budak - Božćnom domjenku!

Brada ga je neko vrijeme gledao otvorenih usta, a onda mu je sinulo što ga to ovaj murjak pita.

- Aha! Mislite na onu zabavu! Iak mi i nije bilo baš, ono, previše zabavno tam. Barem ne u početku. I u sredini. Na kraju mi je bilo. Iak se kraja baš i ne sećam. Zbog onih, kak se zove, koktela! Mislim, ono, dok ih piješ niš ne osećaš, sam slatko i fino ko sok sam još finije, al posle... - Brada se odjednom zamislio. - Sad sam se setil! Tak je to i Čita rekla! - uzviknuo je. - I Čita je tu zabavu zvala *domjenak*!

Štoviše, Čita je rekla *svečani* domjenak. Zbog čega se Brada našao u nevolji. Jer ako ideš na nekakvu svečanost onda je valjda red da tamo dođeš u svečanoj odjeći, zar ne? Istina, Brada nije baš točno znao kako bi svečana odjeća trebala izgledati, ali nešto mu je govorilo da izlizane traperice i žuta majica s natpisom LIDL u kombinaciji s dvije fleke različitih boja *nisu* svečana odjeća. Isto to nešto mu je govorilo da bi svečana odjeća moglo biti odijelo. S kravatom. A on u cijelom svom životu nikad nije imao ni odijelo ni kravatu. Doduše, jednom prilikom tamo u domu oko vrata su mu stavili leptir mašnu na pretijesnoj gumici koja ga je gušila pa je cijelo vrijeme ispod mašne morao držati prst.

Onda se dosjetio nečemu toliko savršenom da se sam sebi začudio kako je uopće moguće da se tako nečemu dosjetio sam od sebe. Naime, svečani domjenak je bio za zaposlene iz zoološkog vrta, a on je bio zaposlen kao timaritelj. Doduše pomoćni, ali ipak timaritelj. A svečana odjeća jednog timaritelja je njegov radni kombinezon, zar ne?! Trebalo ga je samo oprati.

Pa je kombinezon ponio kući, to jest u stan gospođe Zore, koja nije imala ništa protiv da ga opere u njezinoj vešmašini. Jedino što je u vezi toga rekla bilo je: Šareno na četrdeset. Pa je Brada cijelim putem prema kupaonici u kojoj se nalazila vešmašina u sebi ponavljao: Šareno na četrdeset, šareno na četrdeset. Malo ga je zbunjivalo to što je njegov kombinezon bio uglavnom zelen ako se ne računaju mrlje od majmunske hrane i majmunskeg dreka, ali te će mrlje nestati u pranju pa će ostati samo zelena, a zelena nije šarena. Ali gospođa Zora je valjda poznavala svoju vlastitu vešmašinu. Osim toga, cijelih je sat vremena uživao gledajući bubanj kako se vrti deset okretaja ulijevo pa deset okretaja udesno, pa deset okretaja ulijevo pa deset okretaja udesno. Nikad se ranije nije tako dobro zabavljao.

Kako bilo da bilo, na svečani je domjenak došao u čistom svečanom timariteljskom kombinezonu. Još mokrom od pranja.

- A na domjenak je bil pozvan, ono, celi zoološki vrt - pričao je dvojici u policijskim uniformama. - U stvari nije celi jer nisu bile pozvane životinje al osim životinja bil je celi, ne. I nikad prije u životu nisam videl tolko hrane na jednom te istom mestu. A bome ni piča. A bila je tam u čošku i prava jelka, htel sam reč, ono, bor, onak velki od poda do stropa, i baš je bil lepo sredžen. Sa kuglicama i sa onim srebrenim i zlatnim kaj se stavlja okolo u krug po granama. I sa svim ostalim kaj treba. A dole je bila ona štalica u kojoj se je rodil mali Isus. Htel sam reč, nije bila baš ta štalica mislim prava u kojoj se je rodil baš onaj pravi Isus, jer je ova ipak bila dost manja, ne bi se u njoj niko živ mogel rodit, al baš, ono, lepo napravljena. U sredini mala... kak se zove ono u kaj se stave mala deca kad se rode?

- Kolijevka - rekao je Peđo Fišer.

Na što je Budak, iz samo njemu poznatog razloga, a možda i iz njemu nepoznatog, ispalio: - Od koljevke pado groba najljepšej đaćko doba!

A Brada je poskočio na stolici i ushićeno rekao: - E da! To! Koljevka! E i u toj maloj koljevki je bil mali Isus a iza koljevke njegova mama Marija i njegov tata Josip. Htel sam reč, nisu bili skroz iza neg je mama Marija bila ovak malo kakti levo od koljevke a tata Josip malo kakti desno, ali ipak dost iza... - Pa se zamislio. - Mislim nisam baš sto posto ziher jel taj Josip bil Isusu baš, ono, tata il mu je bil nekaj drugo jer svi znaju da je Isusov pravi tata dragi Bog, ne? - Pa se opet zamislio. - Osim ak Isus nije imal dva tate. - Onda je duboko uzdahnio pa puno tišim glasom dodao: - Eh kak je život čudan. Neko može imat dva tate, a neko ni jednog. Ko naprimer ja.

- I štaj još bilo? - prekinuo ga je Budak nestrpljivo. Misleći, naravno, na događaje koji su se zbili na spomenutom domjenku.

A Brada je nastavio: - Bil je tu još jedan mali konj. Il je to možda bil, ono, magarac? Nisam ziher. Al magarci jesu manji od konja, kaj ne? I bila je krava. Magarac je stajal, a krava je ležala. Onak kak to krave rade. Sa podvinutim nogama ispod sebe. To znam jer sam radil sa kravama kad sam bil u odgojnom zavodu u Turopolju. Tak da nisi mogal znat kolko je ona velka. Jer kad ležiš onda si uvek manji neg kad stojiš, ne?

Budak je pročistio grlo.

- I bila je ofca... Hm, sad se nemrem točno setit jel bila sam jedna ofca il su bile dve...

Budak je puhnuo na usta.

- I bila su još ona trojica. Njih je bilo točno tri. Imali su v rukama božične poklone za malog Isusa. Ili to nisu bili božični pokloni neg nekakvi, ono, kaja znam, drugi pokloni jer božične poklone nosi Deda Mraz a ne ta tri lika, ne. Al da sam ja bil mali Isus ja se ne bi uzrujavao, časna reč ak bi! Jer ipak su najglavniji pokloni a ne ko ti ih nosi, ne.

Budak je glasno zastenjao.

- Nisam mislijo štaj bilo u jaslama, idijote! - uzviknuo je. - Neg sam mislijo štaj se dogodlo na tom domjenku?!

DOMJENAK UPRIILIČEN UOČI BOŽIĆNIH I NOVOGODIŠNJIH BLAGDANA U GRADSKOM ZOOLOŠKOM VRTU - DRUGI DIO

- *Si si si si!* Bvada se napija ka cistevna! A zna san ja da to neće ispast dobvo čim san vidija da je Bvada pvvo zgxabija žmul umisto pjat, ili šta bi vi Puvgevi kvivo vekli *ćašu* umisto *tanjuva*. Jev osnovno pvavilo glasi: Nemoj pit na pvazan stomak! A šta je najgove od svega još je iša pit koktele, a tek to movaš znat kako se pvavilno vadi jev su kokteli slatki ka sokići, a onda te samo tvesnu *puf!* vavno u mozak! E sad, mova mu se pviznat da se je hvabvo dvža pvije nego se pvevvnija ka cistevna na autoputu. *Klak klak klak klak!*

- Nisam nato mislijo! - uzviknuo je Budak lupivši šakom o stol. Zaboravivši pritom da ga je boljela još od prošli put. Pa je zamlatarao rukom po zraku kao da mu je netko zapalio prste pa sad želi ugasiti vatru.

- A otkud ja mogu znat na šta ste vi mislili? - siknuo je Zmija. - Pa nisan ja tvbuhozbovac!

- Štaj bilo sa Sekom?! - zauralao je Budak i dalje tresući rukom.

- Ea to ne znan - Zmija je slegnuo svojim uskim ramenima. Zatim je gebis pokojne tetke razvukao u širok osmijeh. - Ona nije bila na tom domjenku! *Klak klak klak klak!*

DOMJENAK UPRIILIČEN UOČI BOŽIĆNIH I NOVOGODIŠNJIH BLAGDANA U GRADSKOM ZOOLOŠKOM VRTU - TREĆI DIO

- Onda sam odvukal Bradu na šekret pa je tam zagrlil vece školjku a ja sam pričekal da nutra zriga sve to kaj je popil, a onda sam mu glavu metnul pod pipu i odvrnul vodu - rekao je Ožiljak.

Nije rekao koliko se uplašio kad je vidio Bradu kako leži na podu, a Čita kleči pokraj njega. Nije rekao da je Bradi, dok je ovaj povraćao, rukom držao čelo da mu olakša muke. Nije rekao da mu je papirom umočenim u vodu pažljivo obrisao lice, a malo kasnije i mrlje s kombinezona. Nije rekao ni riječi o tome. Neke stvari naprosto moraju ostati neizrečene kad se radi o prijateljima.

Jer prijateljstvo nije nešto što se može nabaviti, naručiti, kupiti. Prijateljstvo se ne može ni isplanirati. Ono se ili dogodi ili se ne dogodi. Tako je bilo i s dvojicom dječaka iz doma za nezbrinutu djecu, s Debelguzom i Nakazom. Naprosto se dogodilo. Pa se zadržalo i između Brade i Ožiljka. Iako njih dvojica nisu o tome nikad razgovarali. Uostalom, što se tu i ima za reći?

S neprijateljstvom stvar stoji potpuno drukčije. Neprijatelje stvaraš. Iako se ponekad moraš poprilično potruditi.

- I štaj bilo poslje?! - upitao je Budak.

- Posle tog je bil ko novi - nacerio se Ožiljak.

- A ondak?!

- Onda smo se vratili na domjenak.

DOMJENAK UPRIILIČEN UOČI BOŽIĆNIH I NOVOGODIŠNJIH BLAGDANA U GRADSKOM ZOOLOŠKOM VRTU - ČETVRTI DIO

- Potem sem mislil da iz vsega tega ne bo nič - rekao je Dule Antilopa, pitajući se bi li izgledao urednije ako bi poderani džep na svom sakou otrgnuo do kraja. - Ožiljak je vzel Brado v stranišće in...

- Alo momak, nijti ovo slovenska policija! - prekinuo ga je Budak. - Ovde se govori hrvackim jezikom!

- Izvinite, malo sam se zaneo - rekao je Dule Antilopa. A zatim je upitao: - Ako smem nešto da vas pitam, da li je i Zmija Hrvat? Hteo sam da kažem, njega ništa ne razumem kad priča.

- To je zato što je Dalmatinac - rekao je Peđo Fišer.

- Znači da ipak nije Hrvat? - rekao je Dule Antilopa.

- Ma neg štaj neg Hrvat?! - uzviknuo je Budak. - Svi smo mi Hrvati! I Dalmatinci takođe!

Mada mij ovaj pametnjakovć tu malo sumljiv, pomislio je.

- Neg štas ti tijo reć? - upitao je Duleta Antilopu.

- Hteo sam da kažem da kad je Ožiljak odveo Brado v stranišće, da sam ostao samo sa Zmijom i da sam pomislio da neće da bude ništa od tog posla.

Budakove obrve našle su se odjednom na vrhu njegove izbrijane glave.

- Znači natom domjenku stes dogovorli da otmete tu malu majmuncu?!

- Jeste - rekao je Dule Antilopa olabavivši patrljak od svoje kravate. - Tačno tako.

Budak je zadovoljno pljesnuo rukama.

Kao da to već nismo znali, pomislio je Peđo Fišer.

DOMJENAK UPRIČEN UOČI BOŽIĆNIH I NOVOGODIŠNJIH BLAGDANA U GRADSKOM ZOOLOŠKOM VRTU - PETI A UJEDNO I POSLJEDNJI DIO

- Al znate kaj bum vam rekel, to je bila, ono, najlepša zabava u celom mom životu! - rekao je Brada.

ZLATNA PITANJA KRIMINALISTIKE

Postoji osam takozvanih zlatnih pitanja kriminalistike. Što? Gdje? Kada? Tko? Koga? Zašto? Kako? Čime? A kad si policijski istražitelj važno je znati svih osam odgovora. Što se dogodilo? Događala se krađa. Gdje se dogodila? U gradskom zoološkom vrtu. Kad se dogodila? U noći s petka na subotu. Tko je krađu počinio (ili, pojednostavljeno, tko su kradljivci)? Ožiljak, Brada, Zmija i Dule Antilopa. Iako u ovoj fazi istrage ni Čita nije isključena. Koga su ukrali? Malu majmunicu Seku. Zašto su je ukrali, kako i čime, još se ne zna. No, sad je na redu zašto. Odnosno motiv. A kad si policajac onda je *motiv* jako važna riječ.

- A koji vam je bijo motiv da otuđite tog majmuna? - pita zato glavni voditelj istrage, načelnik kriminalističke policije Slavko Budak.

- Kaj?

- Šta?

- A?

- Kaj? Hteo sam da kažem što?

- Molim?

- Zašto ste odlučili ukrasti Seku? - Peđo Fišer je pojednostavio Budakovo pitanje.

- Zato kaj je Slovenac rekel da tak nekaj nemre izvest bilo ko - zarežao je Ožiljak. Pa kad pomisli kako ova dvojica murjaka ne razumiju o čemu priča, nastavi. - On je došiel iz tam neakve dežele, onak sav zbigecan, ancug, bela šulja, kravata, izglancane šuze, pol kile gela u zurki, i sa tom blesavom tetovažom, pa se je počel pravit važan tu u mom gradu, kužite? U mom gradu?! E pa nemre to tak! Nema šanse!

Ono što Ožiljak ne kaže je da on ne voli svoj grad. Zapravo ga mrzi. Jer je u njemu doživio sve najgore što mu se u životu dogodilo. Jer mu je taj grad oduzeo snove i natjerao ga da osvetu potraži u kriminalu. A ni s tim se nije baš najbolje snašao. Jer, iako to neće priznati, nakon svih ovih godina i dalje je samo sitni kriminalac. Sa sve manje ambicija da se uspne na ljestvici. Tako da je ovo sa Sekom za njega samo još jedan od nezakonitih poslova kojima

se buni protiv svih. A najviše protiv svoje sudbine. Koju je sam sebi odabrao.

- Ea ja san se odma zaintevesiva za cilu tu stvav jev je izgledala napeto ka u pvavoj kviminalističkoj sevjiji! - kaže Zmija. Jer za njega je sve ovo samo igra. Dobra zabava. Još jedna prilika da nekog zezne i nekome napakosti. Ali bez namjere da bilo koga povrijedi. -

Ono ka otmica nekog diteta od nekih bogatih voditelja, pa juvnjava po cilom gvađu, pa policijske sivene *di-du-di-du-di-du*! i ona votivajuću plava svitla, pa pucnjava, ovužani sukob okovjelih kviminalaca s jedne stvane i jakih muvjačkih snaga s dvuge stvane, pa zaletavanje u jude u navančastin lancunima, pa...

- Šta melješ ti sad?! - prekine ga Budak. - Kake sirene? Kaka jurnjava? Kaka pucnjava? - Pa se okrene prema svom pomoćniku. - Jes ti stoposto siguran da nije bilo nikake uporabe vatrenog oružja?

- Ni slova o tome - rekao je Peđo Fišer.

- Kaka slova? - zbunio se Budak.

Peđo Fišer je uzdahnuo.

- Gospodine načelniče - rekao je najozbiljnije što je u tom trenutku mogao. - U akciji kodnog imena „Majmun“ nije ispaljen ni jedan jedini metak. - Barem dosad - promrmljao je sebi u bradu.

- Nisam ja niš odlučil neg sam se dal nagovorit - kaže Brada.

I to je istina. Jer on ništa u svom životu nije napravio a da je prije toga imao bilo kakav plan. Naprosto bi to napravio. Neki to nazivaju instinktom. Ali takvi ne poznaju Bradu. Jedini instinkt koji je Brada imao bio je Ožiljak. Ožiljak je planirao, Brada ga je instinktivno slijedio. Jednostavno, zar ne? A slijedio ga je zato što mu je Ožiljak bio najbolji prijatelj. Još iz vremena dok su obojica bili šticećnici doma za nazbrinutu djecu. I zato ga nikad nije morao ni na što nagovarati.

- A kotej nagovorjo? - želi znati Budak.

Brada se uzvrpolji na stolici. Uhvaćen je u zamku. Pravo prijateljstvo se može prekinuti samo na jedan način. Izdajom. Brada ima stotinu mana, ali nije izdajica. Doduše, mogao bi reći *Zmija*, jer mu *Zmija* nije pravi prijatelj. Mogao bi reći *Dule Antilopa*, jer mu *Dule Antilopa* uopće nije prijatelj. Pa to ne bi bila izdaja nego samo laž. A barem se laži u životu

naizgovarao.

- Nemrem se setit - kaže nimalo uvjerljivo. A kad vidi da faca debelog murjaka poprima boju bijesa, brzo dodaje: - Ja sam se nagovoril! Sam sebe! I da vam pravo velim nimi bilo lako nagovorit se sa menom. Prvo sam si rekel: Brada, posle ovog buš bil bogat pa buš pital Čitu da se uda za tebe pa bu se ona udala jer ženske vole bogate frajere. Pa sam si onda rekel: Nebu se htela udat za mene ak opet budem kriminalac. Pa sam si rekel: Nebu se udala ni ak buš celi život čistil majmunška govna i sa sebe skidal drek od Kinga! Pa sam si rekel: Ak me voli bude! Pa sam si rekel: Tebe može volet sam idijot od žene! Pa sam si rekla: - Ma ko je idijot?! Pa sam si rekel: Ti si idijot! A na kraju sam se sa menom skoro i potukel.

- Kad sam Seku video na televiziji, setio sam se da je Almir ili Amir Leopard rekao da može lepo da se zaradi u trgovini sa retkim životinjama - kaže Dule Antilopa. - Ne znam da li su majmuni baš toliko retki, ali sam pomislio da ako jesu da je to dobra prilika da, da tako kažem, napredujem u poslu. Nakon toga ko bi više smeo da me zove čefur? A i mnogo lepo zvuči kad te neko pita da šta radiš u životu pa da mu odgovoriš da si trgovac retkim životinjama. Mnogo lepše nego da mu kažeš da si trgovac cigaretama.

- A boksač? - upita ga Peđo Fišer.

Dule Antilopa se zbuni. Nije siguran može li ovaj mršavi sivi policajac čitati nečije misli ili samo pogađati tuđe snove. Jer prava istina jest da nikad nije sanjao ni o tome da bude švercer cigaretama ni o tome da postane kradljivac životinja. Otkako je kao dvanaestogodišnji dječak prvi put zavirio u skladište iza dućana „Drina“ koje je Stevo Šteka Petrovič proglasio boksačkim klubom imao je samo jedan san. Da jednog dana postane profesionalni boksač. No sad samo odmahne rukom.

- Ma to ja samo onako, amaterski - kaže. Iako po licu tog policajca vidi da ovaj zna da laže.

Peđo Fišer je saznao tačno ono što ga je zanimalo pa dalje ne inzistira. A zanimalo ga je je li Dule Antilopa zao. I sad se uvjerio da nije. I sad zna da ima posla s četvoricom momaka od kojih zapravo nijedan nije to što naizgled je. Dvojica sitnih provalnika, jedan švercer cigaretama na malo, jedan kradljivac plastičnih boca. Svaki od njih s prevelikim snovima o tome što bi htjeli biti. Ili s pogrešnim snovima.

- Jes malopre reko Almir il si reko Amir? - ubaci se Budak. Pa se okrene prema Peđi Fišeru.

- De ti prkontrolraj jel se ovo snima.

Peđo Fišer na trenutak zažmiri. Zatim pritisne jedan gumb na snimaču. Pa još jedan. Pa glasnoću postavi na maksimum. Kad pritisne sljedeći gumb sobom za informativne razgovore prolomi se gromoglasno „De ti prkontrolraj jel se ovo snima“.

- Aaaaaaa! - vrisnuo je Budak.

Peđo Fišer ponovno pritisne jedan gumb i kaže: - Snima se.

Dule Antilopa prvi put u dva dana dozvoli samom sebi da se nasmiješi.

Pa kaže Budaku: - Ne morem vam natančno povedati... Hteo sam da kažem da ne mogu tačno da vam kažem da li se Leopard zove Almir ili se zove Amir, pošto dasa ume mnogo brzo da priča pa nikad ne stigneš da čuješ da li ima ili nema / u imenu.

Ono što im ne kaže je da mu je Almir ili Amir zeznuo nadimak. Naime, kad je Dušanu Duletu Karadžordževiću došlo vrijeme za izabrati profesionalno ime (jer tako to ide u tom poslu, pa nećeš se valjda svima predstavljati svojim pravim imenom i prezimenom poput onog idiota Bonda Jamesa Bonda) većina je nadimaka već bila zauzeta. Pa su tako u Naselju već postojali opaki likovi s opakim nadimcima koji su ih itekako dobro opisivali. Kao što su bili Mićo Vepar, i Zvone Sječivo, i Miki Zver, i Alija Kobra, i Ico Helikopter, i Marijan Klok, i Stevo Slepo Crevo, i Đuro Utroba, i Božo Ralje. I nešto manje opaki likovi, ali također s nadimcima koji su ih opisivali: Joža Pola Mozga (golemog tijela i sasvim sićušne pameti), Adam Februar (jer mu je jedna noga bila kraća), Milica Kokoš (jer je non-stop svima nešto kvocala), Miljenko Sarma (jer je smrdio na ukiseljeno zelje) i tako dalje, i tako dalje.

A da bi te u tom poslu ljudi ozbiljno shvaćali nadimak je morao zvučati ozbiljno pa se Dušan prozvao Dule Leopard. Pa je iznad srca tetovirao leoparda s iskešenim očnjacima. A onda se iz zatvora vratio taj Almir ili Amir Leopard. Pa se ispostavilo da je poprilično velika faca. Pa Duletu nije preostalo ništa drugo no izabrati novi nadimak. Problem je bila tetovaža. Pa je leopard dobio rogove. A antilopa naslijedila očnjake.

Peđo Fišer je dugo policajac. Ispitivao je gomilu osumnjičenika. Zato zna da oni ne moraju ništa reći, a da se na njima vidi da su krivi. To se zove govor tijela. Dovoljan mu je jedan pogled na Juliju Furlan da zna da ona to nije.

I Slavko Budak je dugo policajac. Također je ispitivao puno osumnjičenika. On zna da veliki šefovi vole kad je slučaj brzo riješen. Pa makar krivim proglasio i pogrešnu osobu. Osim toga i Budak zna prepoznati takozvani govor tijela. Dovoljan mu je jedan pogled da mu bude

jasno koliko je Čita prestrašena. Ali ovo je priča i o grubosti i zato on izabire taktiku napada.

- Priznaj das ti glavna! Priznaj! - više na mladu ženu koja se trese od straha. A zatim izgovara onu čuvenu rečenicu koju izgovaraju svi nasilni moćnici kad nekog žele uništiti: - Znamo mi sve otebi!

Znamo mi sve o tebi. Nije ta rečenica bez veze. Jer svi mi imamo tajne koje su samo naše. I za koje želimo da zauvijek ostane tako. Upravo nam zato ta rečenica i tjera strah u kosti.

Tako i Čita ne želi da itko, bilo tko, zna sve o njoj. Ona nikako ne želi da itko zna sve ono što joj se dogodilo dok je još bila djevojčica. Ni sama to ne želi znati. Želi vjerovati da se to što se dogodilo nije dogodilo. Ili barem da se nije dogodilo njoj. Jer tako to ponekad ide sa žrtvama.

Ovo je priča i o strahu. I zato je Čita sad toliko prestrašena da joj cvokoću zubi.

- Priznaj! - više Budak sve glasnije i glasnije. - Priznaj! Priznaj!

Ovo je priča i o dobroti. I zato se dogodi nešto neočekivano.

Peđo Fišer ustane sa svoje stolice, pride sasvim blizu Budaku, nagne se nad njega i kaže: - Sad je dosta.

Ne kaže to nimalo glasno. Tek toliko da ga ovaj može čuti.

Budak ne vjeruje svojim ušima.

- Prestani maltretirati jadnu djevojku - čuju njegove uši dok oči vide odlučnost u sivom licu i očima nasuprot.

Budak je barem dvostruko teži od Peđe Fišera i mogao bi ga smlaviti jednim udarcem. Osim toga pa on je načelnik, *majkmu*, on je šef, on je glavni, a ovaj ovdje *pametnjakovć* on je samo njegov pomoćnik. Ali iz nekog razloga ostaje sjediti na svojoj stolici. I kad konačno progovori nije mu jasno zašto mu je odjednom toliko teško gurati riječi kroz grlo. Ali ih svejedno progura.

- Znaš šta Fišeru, aktis ne sviđaju moje metode, a ti ljepo iziđ van. A moš i ključeve od svoje kancelarje ostavt naporti.

Peđo Fišer se nekoliko trenutaka dvoumi. Posljednjih mjeseci sve češće razmišlja o tome da

da otkaz i sve ovo pošalje k vragu. Što ga sad sprječava da napravi upravo to što Budak kaže? Da lijepo izađe van i ključeve svoje kancerije ostavi na porti? I da se više nikad ne vrati? Sprječava ga ta prestrašena djevojka. Ne želi je ostaviti na milost i nemilost ovom gadu. Ne može to napraviti sve i da hoće. Jer neki su ljudi naprosto tako sazdani. Zato žurnim koracima prelazi sobu za informativne razgovore i otvara vrata. Mlada bucfasta policajka s druge strane jedva se stigne odmaknuti. Kad ugleda Peđu Fišera odahne. Jer mogao je to biti Budak. Peđo Fišer zatim pozove Elizabetu Pijuk da uđe u sobu za informativne razgovore i pokaže joj neka sjedne pokraj Julije Furlan.

Snimka informativnog razgovora može se izbrisati. U potpunosti ili neki njezin dio. Sa svjedokom koji je uz to i policajka to ide malo teže.

Kad se par trenutaka kasnije vrati na svoje mjesto s druge strane stola Peđo Fišer se okrene prema Budaku i kaže: – Sad možete nastaviti, načelniče.

Budak ga zauvijek zamrzi.

Mlada bucfasta policajka se zauvijek zaljubi u jednog od svojih šefova.

AKCIJA ILI FANTOMKE ZA SVE PO DESET KUNA

Stvar je išla glatko. Ipak su njih četvorica bili iskusni u svom poslu. Točno u ponoć našli su se pred ogradom sa zadnje strane zoološkog vrta.

- Janez je nonstop pvigovava šta je okolo bija snig - rekao je kasnije Zmija. - Te da će muvjaci otkvit naše tvagove, te da mu je smoćija mudante do kolina, te da mu je uša u postole. Ka da je zabovavija da je zima i da po zimi nekad ima sniga. Ka da je bija doša iz Afvike, a ne sa Tviglava!

Prvo su se najnužnije maskirali fantomkama koje im je podijelio Dule Antilopa.

- Slovenac se valjda splašil da bi nas majmuni mogli prepoznat i cinkat muriji - rekao je kasnije Ožiljak.

- Janez je ležljivac ko pvavi Pinokijo. Malo mu fali da mu navaste nos - rekao je kasnije Zmija. - Pita ga Bvada di je nabavija te lipe tople kape, a ovaj se pvavi važan pa kaže da je pvovalija u skladište NATO-a kod amevičke ambasade, a kveten zabovavija odsić etikete na kojima lipo piše „Ofevtisima - sve po deset kuna“!

- Ta kapa ima ovak tu dve rupe kroz koje možeš gledat - rekao je kasnije Brada. - I ovak tu još jednu kroz koju možeš disat na usta. I kroz koju možeš provuč pumpicu za asmu. I niš više, ne. Tak da te, ono, baš lepo grije po celoj glavi. Nisam ni znal da ih možeš kupit za sve po deset kuna!

Zatim su preskočili ogradu zoološkog vrta.

- Bradonju smo morali dizat zato kaj nije mogel dosegnut do vrha - rekao je kasnije Ožiljak. - A Slovenac se zabrinul da bu si zaflekal to njegovo šminkersko odelo pa je prije neg je išel preskakat sa maramicom brisal šipke od ograde. Zmija nije ni moral preskakat, onak mršavi sam se je provukal kroz ogradu na drugu stranu.

- Ja sam preskočil prvi! - rekao je kasnije Brada. - A onda je Ožiljak podignul Duleta i dodal mi ga prek ograde jer je ovaj cvilel da si bu zmazal ancuga, ne. Onda sam pomogel još i Ožiljku da se prehiti prek. A Zmija se sam provukel.

- Janez je onda pvigovava da kako to da nemamo nikakvu opvemu - rekao je kasnije Zmija. -

Da di su nam skale na vasklapanje, da kako će on pviko te pvljave ogvade. Baš mi je iša na živce!

Pa su provalili bravu na vratima majmunskog paviljona.

- Je, znam da sam rekel da ne bum više nikad provaljival jer sam okrenul, ono, novi list, al posle ovog bum okrenul još jedan novi! - rekao je kasnije Brada.

- Tiste tri sploh niso strokovnjaki - rekao je kasnije Dule Antilopa. - Hteo sam da kažem da njih trojica uopšte nisu profesionalci. Najprej, hteli su da krenu u akciju bez da su se pre toga maskirali. Sreća da sam se ja prethodno setio da nabavim te kape iz skladišta NATO-a kod američke ambasade. In drugo, hteli su da provaljuju u kombi, umesto da potraže ključeve i da ga lepo otključaju. - Dule Antilopa širi ruke kao da kaže eto s kim sam ja imao posla. Zatim duboko uzdahne. - A i šta čovek da očekuje od nekog ko ima tetovažu prozora?

- Onda smo pola uve movali pvetvaživat di su vvažji ključevi od kombija - rekao je kasnije Zmija. - Zato šta se je Janez pvepa da ako pvovalimo bvavu na makini da će se uključit auto-alavm.

- A kaj mislite da nismo pronašli ključeve da ne bi mogli uć u kombi, haha! - rekao je kasnije Ožiljak.

Ne paleći svetlo ušli su u dvoranu s majmunskim nastambama.

- Janez nije tija ući unutva kod majmuna - rekao je kasnije Zmija. - Nego je veka... Ne znam tačno šta je veka, al nešta ka da se ne želi zapvljat.

A rekao je: - In kaj će v temi stopim v kakšno sranje?

A Brada je rekao: - Kaj veliš?!

A Dule Antilopa: - Hteo sam da kažem da ne bi hteo da nagazim neko sranje.

A Ožiljak: - Ak misliš na te svoje šminkerske šuze ne moraš se brinut, već si ih skroz zasral!

Bradi mrak nije ni najmanje smetao. U majmunskom se paviljonu snalazio kao već tradicionalna riba u vodi. Iako bi logičnije bilo reći kao šišmiš u mraku.

- Kad sam došiel do kaveza od Mirjane, pozval sam ju na majmunskom jeziku ovak - Brada zagrokće - al mi nije nit htela prič nit mi nikaj nije htela reč. Čučala je skroz tam u čošku i

skrivala Seku z rukama. Onda sam se setil da je to zato kaj imam kapu prek celog lica. Valjda je pomislila ko je sad ovaj, ne. Al čim sam si dignul kapu, zafrknul sam si je ovak na čelu, odma je došla do mene i posle više nije bilo nikakvih problema, ne.

Mirjani nije bilo ništa neobično kad joj je Brada dao bananu i uzeo Seku u naručje. Pa ni to što je Seku umotao u dekiću. Bilo joj je neobično samo to što je zatim ponovno navukao vunenu kapu s prerezima za oči i s rupom za usta preko lica. Ali iz iskustva je znala da se ljudi čudno ponašaju. Pogotovo od proljeća do jeseni kad stoje pred majmunskim kavezima pa se krevelje i mašu rukama i iz nekog razloga ispuštaju te smiješne *u-u-u-u-u* zvukove.

- Dule je šizil da kaj smo tak spori, al ja sam Seki moral još navuč pelenu i pronač nekakvu dekiću - rekao je kasnije Brada. - I još sam, ono, moral Mirjani objasniti da bum Seku odvel u šetnju i da bum je posle vratio natrag, ne. Jel da sam joj rekel da je više nikad ne bu vidla bila bi žalosna. Ovak sam sam ja bil žalostan jel sam joj slagal. Al kad posle ovog okrenem, ono, novi list ne bum više nikad lagal!

Onda su se svi ukrkali u kombi. Zmija je sjeo za upravljač (koji neki ljudi, pretežito vozači, sasvim pogrešno nazivaju *volan*, što dolazi od francuske riječi *volant* koja znači: *letjeti*, što je samo po sebi potpuno pogrešno jer automobili, kao što je svima poznato, ne lete, a osim toga zna se kako se pravi volani ne nalaze u automobilima već na ženskim haljinama ili na zavjesama, gdje ne služe ni za kakvo upravljanje). Ožiljak se smjestio pokraj Zmije. Ne sasvim pokraj nego na suvozačko sjedalo. Iako bi se pokraj mršavog Zmije komotno mogla smjestiti još dvojica takvih. A Dule Antilopa, Brada i Seka sjeli su otraga na stražnje sjedalo. Osim što Seka nije sjela na sjedalo jer je već bila zaspala umotana u dekiću u Bradinom naručju.

- Vozi, Miško! - uzviknuo je Zmija, a kombi se trznuo, proklizao u snijegu, poskočio pa jurnuo.

U AUTU ILI MAKINA NA HIBRIDNI POGON

- Ajme koja lipa makinaaaa! - uzviknuo je Zmija po ne zna se koji put.

Objema je rukama držao volan na sve moguće način osim ispravnog. Palio je čas duga čas kratka svjetla, blicao nikome u mrak pred sobom, uključivao žmigavce dok je vozio ravno, a isključivao ih dok je skretao, mijenjao je brzine rada brisača vjetrobranskog stakla...

- To si već stoput rekel! - zarežao je Ožiljak sa suvozačkog mjesta.

Sasvim netipično za njega vezao se sigurnosnim pojasom već nakon prvih sto metara Zmijine vožnje. Još se i desnom rukom čvrsto držao za rukohvat iznad vrata dok se lijevom upirao o upravljačku ploču, iako apsolutno ničim nije upravljao.

Otraga na stražnjem sjedalu sjedili su Brada sa Sekom u naručju umotanom u dekiću i Dule Antilopa koji je, čim su krenuli, izuo cipele da bi iz njih mogao istresti snijeg, a zatim je svukao mokre čarape, izmikao ih koliko se dalo pa je sad lamatao njima po zraku. Pri tome je cijelo vrijeme mrmljao nešto o profesionalcima i amaterima.

- Ko je Miško? - upitao je Brada.

- Ea to ne znan - rekao je Zmija.

- Pa zakaj si onda rekel nek Miško vozi? - upitao je Brada.

- Zato šta je tako govovila moja pokojna tetka svaki put kad bi me slala u peškaviju po svdele ili po kvuv u pekavnicu.

- A to si išel isto sa kombijem?

- Ti nisi novmalan! Kakvi kombi? Pa bija san dite!

- Aha - rekao je Brada. I dalje mu nije bilo jasno. Kakve je veze onda imala Zmijina pokojna tetka s ovim sad kombijem iz zoološkog vrta? I tko je zaista taj Miško?

- A kaj je to peškavija? - upitao je još.

- Nije peškavija nego peškavija. Sa v - ispravio ga je Zmija. Doduše, najbolje što je mogao. - To ti je šta vi Puvgevi zovete *vibavnica*.

- Misliš ribarnica?

- Ae, ka šta san veka. Vibavnica.

- Hej ti, pazi kak voziš! - javio se tad Ožiljak.

Pa se okrenuo unatrag prema Bradi.

- A ti prestani brbljat gluposti!

- A kaj je to makina? - svejedno je upitao Brada.

- Makina je, lipi moj, ovi auto! - rekao je Zmija.

- Aha, znači ko i ona tvoja Peglica kaj joj truba nije htela trubit?

Zmija je pogledao u retrovizor provjeravajući šali li se Brada ili je ozbiljan. Ispalo je ovo drugo.

- Ti nisi novmalan! Uspoveđivat onu Peglicu i ovi svemivski bvod pa to ti je smvtni gvijeh, ćoviće! Pa... pa... pa Peglicu i ne smiš zvat auton! Peglica je igvačka, a ne auto! A kad ima ćelave gume ka šta je imala ta moja onda je to pokvavena igvačka! A bila je i bez vetvovizova, a vidi ovog! - Zmija je podigao glavu prema retrovizoru. - Panovamski pogled unatvag na tu tvoju veliku glavu! *Si si si si!*

Brada je bio ljubomoran. Uvijek je on bio glavni vozač u ekipi. Vozio je i Stojadina, i Ladu Nivu, i onaj kombi, i tu Peglicu, i sve su to bili stari i više ili manje neispravni automobili, a sad kad po prvi put imaju ovo čudo od auta koje su maznuli iz voznog parka zoološkog vrta, on nije za volanom. Umjesto toga sjedi otraga. I drži malu uspavanu majmunicu u naručju. Brada voli voziti automobile. I volio bi voziti ovu makinu. Ali ipak više voli u naručju držati malu uspavanu majmunicu.

- A makina može bit i samo motov od auta - Zmija je nastavio svoje predavanje. - A može bit i samo motov, onaj na dva kotača. A može bit i motov od motova, tog na dva kotača. A može bit i neki dvugi stvoj. Na pvimjev makina za pvanje vobe šta ju vi Puvgevi kvivo zovete *pevilica vublja*. Makina može bit i neka spvava.

- Ko ta tvoja kaj je imaš u ustima - zarežao je Ožiljak.

- A ne, zubna pvoteza se ne ubvaja ni u spvave ni u makine. Ona spada u medicinsku

opvemu i pomagala – odvratio je Zmija sasvim ozbiljno. – Uostalon, i nije moja nego je...

– Od tvoje pokojne tetke! – prekinuo ga je Ožiljak. – I tu si nam priču već stoput ispričal.

No, Zmija ga više nije slušao.

– Ajme, čuj ovo, gas do daske, a motov se opće ne čuje! – uzviknuo je veselo. – Ti hibridni motovi su zakon!

– I to si već rekel! – zarežao je Ožiljak. – A kaj sam ja tebi rekel, ha?!

– Ne znan na šta misliš?

– Rekel sam ti da usporiš da ne budemo sumnjivi! Sam bi nam trebalo da nas sad zaustavi mурija! Kužiš, usred noći se furamo u crnom kombiju i još sa zatamnjenim staklima. Pa ko god da nas vidi pomislil bu da smo pripadnici organiziranog kriminala kaj su krenuli opelješit neku banku.

– Aha, da ne bi! Pripadnici organiziranog kriminala idu ovobit banku u kombiju na kojem velikim slovima piše ZOO?! Ma da nas bilo ko vidi sigurno bi pomislio: Gle ovi iz zooškog vrta izveli malo pvozat neku noćnu beštiju! Neku pantevu napvimej! Ili nekog nosovoga! Ili neku živafu! Ili nekog netopiva! Ili neko bvađivačasto pvase!

– Nisem prepričan da je nosorog noćna žival – oglasio se Dule Antilopa.

– Kaj veliš?! – upitao je Brada.

– Hteo sam da kažem da nisam siguran da je nosorog noćna životinja – preveo je Dule Antilopa.

– A i ti si mi neki tvgovac beštijama, a ne znaš da se nosovog hvani samo noću! – javio se Zmija. Pa se okrenuo prema Ožiljku. – A ti nemoj da bvineš, lipi moj, neće nas niko zaustavit. Vidiš da su ceste skvoz na skvoz pvazne. Muvjaci su se zavukli negdi na toplo.

Ožiljak se okrenuo prema Duletu Antilopi.

– Do kad buš ti mlatil po zraku sa tim čarapama?! – zarežao je.

– In kaj storiti ko so mokre? – odvratio mu je Dule Antilopa.

– Kaj veliš? – pitao je Brada.

- Hteo sam da kažem a šta da radim kad su mokre – preveo mu je Dule.
 - Pa guvni jih u otvove za gvijanje – predložio je Zmija. – *Klak klak klak klak!*
 - A kad buš nazval onog svog, kak si ono rekel da se lik zove, Damir Gepard? – upitao je Ožiljak. – Da mu veliš da je posel obavljen?
 - Amir Leopard – ispravio ga je Dule Antilopa. – Ili je Almir – ispravio je i samoga sebe. – Leopard je u oba slučaja. I već sam pokušao da ga nazovem. Kao šta smo se i dogovorili.
 - I kaj?
 - Ne odgovarja. Hteo sam da kažem, ne javlja se.
 - Hej, prošel si kroz crveno! – uzviknuo je Ožiljak.
 - A kako ti znaš da je bilo cvveno kad si daltonista, molin te lipo?
 - Znam da je crveno najgornje – odbrusio mu je Ožiljak kojeg je Zmijina primjedba istovremeno razbjesnila i rastužila. A oboje zato što je bila istinita. – I ja nisam daltonist, jel ti to jasno?!
 - Nego si šta?! – iskreno se začudio Zmija.
 - Neg sam... Neg samo ne kužim koja je koja boja!
- Zmija se okrenuo prema Ožiljku otvorenih usta tako da je gebis pokojne mu tetke zaklepatao sam od sebe *klak klak klak klak!*
- Gledaj napred! – viknuo je Ožiljak. – I uspori!
 - Stvarno bi mogel malo sporije – javio se Brada sa stražnjeg sjedala. – Seki je ovo prvi put da se vozi u autu pa da joj, ono, ne bude zlo, ne.
 - Če jo jaz dobro vidim, ona spi kot iz topa – rekao je Dule Antilopa.
 - Kaj veliš?! – upitao ga je Brada.
 - Hteo sam da kažem, da ako ja dobro vidim, ona spava ko haubica – preveo je Dule Antilopa.
- I stvarno je tako izgledalo. Umotana do nosa u deku Seka je u Bradinom naručju spavala kao

haub... kao beba. Ni ne sanjajući da je upravo ukradena iz zoološkog vrta.

- S majmunima nikad nemreš znat - rekao je Brada. Ipak je on sad, sa stažom od skoro puna tri mjeseca za sobom, bio već iskusan timaritelj. A imao je ponešto i osobnog iskustva kad su majmuni u pitanju. - Tak sam i ja mislil da sam se sprijateljil z onim Kingom, uvek sam mu daval najveću bananu, i trudil sam se naučit njegov jezik, i...

- Da naučiš njegov jezik? - začudio se Dule Antilopa. - Majmunski jezik?!

- Pa da - rekao je Brada kao da je to najnormalnija stvar na svijetu. - Slušal sam kak on rokta pa sam onda i ja tak roktal. Naprimer, ja mu pokažem bananu i velim: King, kaj je ovo? Pa on zarokče *banana* na majmunskom jeziku, pa onda i ja zarokčem točno kak i on, ne. Pa onda podignem metlu i pitam ga: King, kaj je ovo? Pa on zarokče *metla* na majmunskom jeziku, ne. Il mu pokažem kantu: King, kaj je ovo? Pa on zarokče *kanta*, i tak, ne. I zato sam, ono, pomislil kak smo se on i ja sprijateljili, ne. A onda jednog dana baš kad smo se lepo porazgovarali ja se okrenem a on me pogodi drito u glavu, ovak tu otraga.

- Šakom? - upita Dule Antilopa. Jer je bio boksač.

- Z drekom - kaže Brada.

- S čigavim sranjem?!

- Kaj veliš?!

- Hteo sam da kažem sa čijim drekom?!

- Pa z njegovim. To jest sa svojim.

- Trebal si mu vratit - komentirao je Ožiljak.

On nikad nikome nije ostajao dužan u sličnim situacijama.

- Kak?! - upitao se Brada.

- Na isti način.

- Pa nisam ja majmun!

Ožiljak je samo frknuo i okrenuo se prema naprijed.

- Vidi one tamo! - uzviknuo je Zmija.

Ispred i malo ulijevo, odmah pokraj jedne od bezbrojnih gradskih fontana, pjevala je i plesala skupina u narančaste plahte odjevenih ljudi. Istina, njihovo se pjevanje u kombiju jedva čulo, a i toliko samo zahvaljujući nečujnom hibridnom pogonu, ali plesanje se dalo itekako dobro vidjeti.

- Ajme gospe ti, usvid zime oni samo u tim navančastin lancunima!

- To su oni Mare Krišne - prokomentirao je Ožiljak. Lancune, to jest plahte, je mogao vidjeti, ali ne i njihovu narančastu boju.

- A jel vas zanima kak pričam majmunski?! - živnuo je tad Brada. - Kantu još nisam, ono, najbolje skužil jer se malo teže izgovara, al metlu i bananu znam baš onak za pet!

Dule Antilopa je rekao: - Daj no res me zanima.

- A jel bi htel čut metlu il bananu?

- Daj no banana!

Pa je brada zaroktao.

Pa se Seka istog trena probudila.

Pa je iskočila iz Bradinog naručja.

Pa je Brada pomislio: Možda bi bilo bolje da sam rekel metlu!

Pa je Seka skočila prvo Ožiljku, a onda Zmiji u krilo.

Pa je Ožiljak otvorio usta da nešto kaže, ali nije stigao.

Jer je Zmija naglo okrenuo volan ili je, kako se to stručno kaže, izgubio kontrolu nad vozilom (on će kasnije tvrditi da je volan okrenula Seka, ali mu nitko neće povjerovati), zbog čega se kombi zanio prvo udesno a zatim ulijevo, ravno prema fontani i ljudima u narančastim plahtama.

Zmija će poslije reći: - Ti Mave Kvišne ne znaju ni plesat ni pivot, ali bome znaju tvcat bvže od zećeve!

Bila je to živa istina. Jer jedino što je Zmija uspio kombijem pogoditi bila je fontana. A i nju je tek okrhnuo. No, kako bilo da bilo, Ožiljak je kao vođa ekipe odlučio zamijeniti vozača. Pa je na vozačko mjesto sjeo Brada. Sa Sekom u krilu. Pa kad malo kasnije i on i ona stave ruke na volan, njezine mršave male dlakave između Bradinih debelih velikih dlakavih, Brada je u sedmom nebu.

Možda nije King, ali osjeća se kao kralj.

PRED STANOM ILI MAJKA S BRADOM I RODNA RAVNOPRAVNOST

Lift je bio premalen za sve njih. Ožiljak kao vođa ekipe je, bez da ikoga išta pita, ušao prvi. Jer vođe tako rade. Inače ne mogu biti vođe. On nikad nikome ni pod koju cijenu ne bi priznao da ga vožnja liftom užasno plaši. Brada je nosio Seku pa je bilo logično da i on ide liftom. A za Zmiju onako mršavog mjesta bi se našlo i u mrtvačkom kovčegu pokraj njegovog pravog vlasnika. Dule Antilopa je izvisio.

- V katerem nadstropju je tisto stanovanje? - upitao je, već krećući prema stepenicama.

- Kaj veliš?! - rekao je Brada.

- Hteo sam da kažem, na kom je spratu taj stan?

- Nemam pojma - rekao je Brada. - Zaboravil sam.

- Nisi ti nikaj zaboravil neg ne znaš tak daleko brojat - zarežao je Ožiljak. Režanje je ponekad dobar lijek protiv straha od vožnje liftom. - Petnajsti - rekao je Duletu Antilopi i nacerio se. I cerenje također.

O tem bomo še razpravljali, ko bo vsega konec! pomislio je Dule Antilopa stišćući šake. Ili možda: Ovo ćemo još da raspravimo kad sve prođe!

- Kveće lansivanje u ovbitu! - uzviknuo je Zmija pritisnuvši gumb na kojem je pisala brojka petnaest.

No, teško da bi se takvo što moglo nazvati lansiranjem. Lift se cimnuo kao da mu se ne da, ali je onda ipak krenuo. Jer kad si lift nemaš puno izbora. Osim kad nestane struje. Iako ni tad nemaš izbora.

Zmija je poput kakvog ludog konduktera svaki kat najavio svojim gebisom pokojne tetke. Prvi *klak!* Drugi *klak klak!* Treći *klak klak klak!* Četvrti *klak klak klak klak!* Peti *klak klak klak klak klak!* Šesti...

- Išćupal ti bum taj gebis iz usta pa bum te nateral da ga progutaš! - zarežao je Ožiljak.

Zmiju je ta prijetnja zbunila.

- Ne vazumin kako da ga pvogutam ako mi ga pvije toga izvadiš iz usta?!

- Pssssss, probudili bute Seku! - javio se Brada.

- Samo začepi, kužiš! - rekao je Ožiljak Zmiji.

- Pa nisam viči pvogovovija otkad smo ušli u ovi lift!

Na ovom je mjestu Ožiljak ispustio zvuk koji se ne može napisati. A Zmija je nastavio s brojanjem katova.

Klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak!

Klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak!

Klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak klak!

- Sletili smo! - obznanio je Zmija kad se lift zaustavio.

Ožiljak je, baš kako i priliči vođi, izašao prvi. Puno brže no što je bilo potrebno. I još je pomislio kako je baš dobro što je zima pa se nose debele jakne pa se ne može vidjeti kad nekome od straha srce prebrzo kuca.

- Kod kog je ključ? - zarežao je.

Brada je htio raširiti ruke u internacionalnu ne-znam-ništa-o-tome gestu, ali se u zadnji tren sjetio Seke u svom naručju.

- Nemam pojma - rekao je.

Sreća da je nije držao zubima.

- Kod Janeza! - sjetio se Zmija.

- Kod Jan... - Ožiljak se lupio rukom po čelu. Ili tu negdje. Budući da je bio izbrijan, granica je bila nevidljiva poput onih između država Europske unije.

Zmija je naćulio svoje povelike uši u smjeru stepenica.

- Po mojoj slobodnoj pvocjeni sad je oko sedmog spvata - rekao je. - A to je skovo na pola!

Onda su se otvorila vrata na kojima je pisalo KRANJEC-BEDEKOVIĆ, a kroz njih je provirila

glava Fahrudina Hadžisulejmanomerpašića. Poveća glava, kako i priliči čovjeku s tolikim prezimenom. Premda se isti svojim prijateljima a i onima koji mu to nisu bili predstavljao kao Franjo. Dok ga je svega troje živih bića na cijeloj kugli zemaljskoj znalo i pod tajnim imenom Šrafciger.

- Izvinte šta pitam, a koji ste vi i otkud u ovo gluvo doba noći? - rekao je umjesto bilo kakva pozdrava.

Ožiljak, Brada i Zmija su se međusobno pogledali.

Ožiljak se prvi snašao.

- Mi smo ovi iz ove gajbe tu - rekao je i pokucao na vrata iza svojih leđa.

- Aaaaa pa vi ste komšije! - dosjetio se i ujedno obradovao Šrafciger.

A kad je riječ o komšijama (ili ako taj turcizam pohrvatimo - *susjedima*) nikako nije u redu s njima općiti samo glavom provirenom kroz vrata, bez obzira koliku zapreminu ta glava sadržavala. Pa se stoga Fahrudin Hadžisulejmanomerpašić, koji je samoga sebe smatrao pristojnim i finim komšijom, ukazao cijeli. Što će reći izašao je ispred KRANJEC-BEDEKOVIĆ vrata u svoj svojoj pozamašnoj cjelini, odjevenoj u potkošulju bez rukava (gore), nešto nalik donjem dijelu pidžame (dolje), te u čarape s ravnopravnim rupama u predjelu oba palca.

- Znam ja vas iako vas dosad nijednoč nisam vidijo! - rekao je veselo. - Vi ste roditelji od one djece!

- Koji roditelji? - upitao je Ožiljak.

- Od koje dece? - upitao je Brada.

Šrafcigera su zbunila dva različita a istovremena pitanja. Kako istovremeno dati dva različita odgovora sa samo jednim ustima?

Pa je prvo odgovorio Ožiljku: - Roditelji koji su prvo bili nepokretni i gluhonjemi i skoro skroz sljepi pa su ih operirali da mogu govorit a doktori su pogrešili pa su gospođu majku operirali tako da je progovorila muškim umjesto ženskim glasom - Šrafciger je pogledom potražio tu gospođu majku - al su još uvijek bili gluhi jer su na operaciju ušiju morali još čekati.

A zatim i Bradi: - Roditelji od onih troje djece za koje sam prvo mislijo da ih je dvoje jer sam

mislijo da su one dve djevojčice jedna djevojčica, od one dobre djece koja sva zajedno idu bacit jedno te isto smeće.

A onda se dosjetio još nečega.

- Izvinte šta pitam, a jestel uspjeti nabavit namještaj i televizor? – upitao je Šrafčiger

- Namještaj? – začudio se Ožiljak.

- Televizor? – začudio se Brada.

- Pa rekla su mi vaša djeca, to jest vaša kćerka, mislim jedna od vaše dve iste kćerke, da kad ste uselili niste imali nikakav namještaj jer ste siromašni. Jel imate sad barem televizor?

Ožiljak i Brada se pogledaju pa počnu kimati glavama. Jer na kraju krajeva tko još danas živi u stanu bez televizora.

- A nije vrag da ni vi nemate ključ?! – upitao je tad komšija. – Ko šta ga već dvaput nisu imala ta vaša djeca? Pa je trebalo sa šrafčigerom. – Onda je malko porazmislio. – A jel očete i vi sa šrafčigerom?

- Hvala al ne bu trebalo – rekao je Ožiljak najljubaznije što je umio. – Ključ bu nam uskoro stigel.

- Po mojoj slobodnoj pvocjeni sad je oko desetog spvata! – obznanio je Zmija.

Ali Šrafčigeru još nešto nije dalo mira.

- Izvinte šta pitam, a ko je od vas gospođa majka?

Brada drži Seku u naručju, pokrio ju je dekom preko glave.

Pa Zmija kaže: – On je – pokaže na Bradu. – Evo upvavo ga vvaćamo iz vodilišta.

- Četvrto djete?! Ljepo, ljepo. Bogami ljepo – kimao je Šrafčiger glavom.

Sve dok mu nije sinulo kako tu nešto ne štima.

- Ali... – zaustio je. Pa nastavio stišanim glasom. Kao da će zbog toga cijela stvar postati manje čudna. – Gospođa majka ima bradu?!

- Ah ti doktovi, nikad ne znaš kako će s njima ispast – odmahnuo je Zmija sućutno. – Gospođi

su nakon povoda dali pogvešnu tevapiju. Zna, događa se. Ma nisu ni doktovi skvoz kvivi. Zna, puno je tu posla, te noćna dežuvstva te pvekovvemeni vad pa budu umovni, a i oni su samo judi je li tako, pa imaju i oni pvavo na pogvešku je li tako?

Da nisu možda napravili i neku operaciju viška? Zapitao se Šrafčiger. O, jedna ta njihova djeca!

- A jel sin ili je kćer? - upitao je pokazujući prstom na smotuljak u Bradinom naručju.

- Sin - rekao je Ožiljak.

- Kćer - istovremeno je rekao Brada.

Šrafčiger je zinuo.

- Ae - ubacio se Zmija. - Još se nisu stigli dogovorit!

- Pa šta se tu ima dogovarati? - zaprepastio se Šrafčiger. - Pa vidi se to odma. Mislim, čim iziđe, jel.

- Ea pa nećemo sad tako! - rekao je Zmija i priprijetio prstom. - Pa šta vi dvagi gospodine ne znate da su sad modevna vvemena? Nema tu više sin kćev muško žensko ovo ono. Sad se sve može bit. Sad svako dite koje ima pvavo na život ima i pvavo kad odvaste samo odlučit hoće li biti sin ili će biti kćev! Ili neće bit ništa od toga. To vam je, dvagi moj gospodine, vodna vavnopvavnost!

- Nisam znao, izvinte - posramio se Šrafčiger. Pa se još nečega dosjetio, a znatiželjan kakav je bio (a bio je jedan od onih ne baš rijetkih ljudi koji nemaju vlastiti život pa zato guraju nos u tuđe du... u tuđi tanjur): - A šta si onda dijete i ime samo izabire?

- Nego šta nego samo? - rekao je Zmija. - A dok ne postane punoljetno vođitelji ga movaju zvati neutvalno, na pvimjev Saša ili Vanja ili Matija ili Dite to jest ako nije Dalmatinac onda Dijete. Ka šta je Tavzan svog majmuna nazvao Čita, a to u pvijevodu znači majmun, i ko šta je svog vlastitog sina nazva Boy šta opet u pvijevodu znači dečko.

Uto se začulo sve glasnije stenjanje da bi koji trenutak kasnije iza ugla provirila glava Duleta Antilope. A još koji trenutak kasnije ukazao se i cijeli Dule. Pušujući poput mravojeda koji se prejeo mrava, a oni mu u trbuhu otvorili disko-klub.

- A evo nan i ključa! - uskliknuo je Zmija.

- Dvestoštiriinpetdeset stopnica! - produhtao je Dule Antilopa.

- Kaj veliš? - rekao je Brada

- In ni petnajsto nadstropje, ampak šesnajsto! In pol! Ker je najprej razizemlje! In potem visoko pritličje!

- Kaj veliš?! - rekao je Brada.

- Nič! - produhtao je Dule Antilopa.

Kasnije, dajući izjavo za novine, Fahrudin Hadžisulejmanomerpašić zvan Franjo, a zvan još i Šrafčiger, češući se po trbuhu ispod potkošulje, rekao je: - Oni su svi skupa meni bili otprve sumnjivi samo šta to nisam odma znao.

ŠTO ZNAČI DA JE TRATINČICA PROCV(J)ETALA?

- A zašt niste odma ošli u Sloveniju? -animalo je Budaka. - Negste ostali ovde?
- Nismo ni tvibali odma otić u Sloveniju - rekao je Zmija grebući se noktima jedne ruke po koži one druge. - Pvvmo smo tvibali otić u Vepubliku Bosnu i Hevcegovinu, taćnije u Vepubliku Svpsku, pa od tamo u Vepubliku Svbiju, pa od tamo u Vepubli... - Na tom je mjestu zastao i okrenuo se prema Peđi Fišeru. Jer je dotad shvatio tko je od ove dvojice drotova ipak nešto malo manje glup. Pa je upitao: - Jel Mađavska je vepublika ili nije?
- Kake to sad ima veze? - odbrusio mu je Budak. Jer je bio ljubomoran što ovaj pita njegovog pomoćnika umjesto njega. Iako ni sam nije znao odgovor.
- Pa jel vi hoćete da ispvićam toćno kako je bilo ili da ispvićam pogvešno? - rekao je Zmija.
- Republika je - javio se Peđo Fišer.
- Et sad znaš - rekao je Budak. Et sad ija znam, pomislio je.
- Onda dobvo - rekao je Zmija. Čak je na trenutak pomislio tom sivom mršavom murjaku reći *hvala*, ali srećom na vrijeme se predomislio. Ipak bi to bilo malo pretjerano, zar ne? Pa je nastavio. U stvari, krenuo je odpoćetka: - Dakle, pvvmo smo tvibali otić u Vepubliku Bosnu i Hevcegovinu, taćnije u Vepubliku Svpsku, pa od tamo u Vepubliku Svbiju, pa od tamo u Vepubliku Mađavsku...
- Budak je kolutao očima i glasno ispuhivao zrak kroz nos. Nalik na bika s koride kad mu se maše crvenom krpom pred očima. Osim što bik tada vjerojatno ne koluta očima. Peđo Fišer se sve više zabavljao.
- Pa od tamo u Vepubliku Sloveniju.
- Ma zakog vruga stes tjeli vozat preko pol Evrope?! - začudio se Budak.
- Zmija ga je pogledao kao da je to pitanje postavilo trogodišnje dijete.
- Pa da zavavamo tvag! - objasnio je nešto sasvim očigledno.
- Ovaj murjak je stvarno ogranićen, pomislio je. Nije mi jasno šta se stalno ćudi?

- Takav smo plan vazvadili, je li? - dodao je zato. - Jev kad ideš u neku akciju, najvažnije je pvije svega napvavit dobav plan. I vazvadit ga u najsitnije detalje. - Na tom se mjestu malo zamislio. - Ali koliko god se tvudija čini se da ti uvek nešto pvomakne. - Uzdahnuo je i tužno klaknuo gebisom pokojne tetke *klak klak!* - Život je stvavno nepvedvidljiv.

- Dobro i zašt ondak niste odma krenli uBosnu? - upitao je Budak.

- Mislite u Vepubliku Bosnu i Hevcegovinu, taćnije u Vepubliku Svpsku, pa onda...

- Da da da, to mislim! - uzviknuo je bik. To jest načelnik kriminalistićke policije Slavko Budak.

- Nismo odma kvenuli u Vepubliku... Nismo odma kvenuli zato šta je bilo isplanivano da se pvvo Janez ćuje sa tim dvugim Janezom. Mislin pošto mi obavimo svoje u zoološkom vvtu. Da mu javi da je stvav obavljena. Odnosno da je tvavinćica pvocvetala. Pa tek onda...

- Štas reko?! - prekinuo ga je Budak.

- Vekao san da nismo odma kvenuli u Vepubliku... Vekao san da nismo odma kvenuli zato šta je bilo ispla...

- Ma nemo jope sve ponavljat, majkmu! Štas reko ovo zadnje?! To sa cvjećem?!

- E al to nije zadnje. To je nekako onako otpvilike taman u svedini, jev ima toga i ispvid, a ima toga i iza.

Budak se opet pretvorio u bika s koride.

- Naćelnika zanima što znaći da je tratinćica procvjetala - oglasio se Peđo Fišer. Manje kako bi pomogao u razrješenu ovog verbalnog nesporazuma, a više kako bi što prije udovoljio i vlastitoj znatiželji.

- Ea to je šifva - rekao je Zmija. - Ka šta san već vanije veka, najpvije tveba sve dobvo isplanivat. Pa smo tako isplanivali i šifvivanu komunikaciju. Pa je tako dogovoveno da je ta mića majmunica tvatinćica. A kad je ukvademo onda ona pvocveta. A ne pvocvjeta ka šta ste vi malopvije vekli. Jev smo tu uzeli svednju vavijantu. Jev mi Dalmatinci na pvimjev kažemo pvocvita, ovi Puvgevi kažu pvocveta, a ovi Janezi svpskog podvijetla kažu isto pvocveta, pa kad smo ju ukvali ovaj je Janez tviba javit onom dvugom Jenzu ne ukvali smo miću majmunicu, nego tvatinćica je pvocvetala, vazumite?

- Aha - rekao je Budak ne baš posebno uvjerljivo dok je Peđo Fišer kimnuo glavom. - I ondak?

- I onda se taj dvugi Janez nije javja na mobitel. To nije bilo isplanivano pa smo bili pvisiljeni impvovizivat. Pa smo odlučili da se malo pvitajimo. Pa smo otišli u tajni stan u onom nebodevu. Tu je bilo još malo neplanivanih pvoblema sa jednin komšijon šta vajda pati od nesanice i šta voli zabadat svoj nos u sve i svašta, al smo ga se višili.

- Riješili ste ga se? - upitao je Peđo Fišer. Jer kad si policajac, onda *riješiti* nije obična riječ. Onda *riješiti* može značiti svašta loše.

- Ae - potvrdio je Zmija ni ne sluteći kakve se misli trenutačno vrzmaju u glavama dvojice murjaka s druge strane stola.

- Kako stegas rješli? - upitao je tada Budak.

- Ea ne znan sve detalje jev je to napvavija Ožijak. Veka mu je da smo zabovavili kupit kafu pa ako bi nam on moga posudit a mi ćemo mu sutva vvatit.

- I ondak?

- Onda je komšija veka da nije dobvo pit kafu tako kasno jev da nećemo moć zaspāt. A on je to vajda zna iz osobnog iskustva jev mova bit da se pošteno nalija sa kafom kad je u to doba noći bija budan ka netopiv.

- I ondak?

- Onda mu je Ožijak veka da mi vadimo tveću smjenu, šta će veći noćnu, i da zato baš i movamo bit budni, pa je komšija veka a onda dobvo, pa su otišli unutva u njegov stan po kafu.

- I ondak?!

- Onda smo mi svi ostali napokon ušli u naš stan. Koji zapvavo i nije bija naš al to je sad sasvim dvuga pviča pa vas ne bi tija sa njome zamavat. A onda je nakon nekog vvimena doša i Ožijak pa se nacevija i pokaza nam ključ koji je dvža u vuci i veka da je stvav viješena. A to je bija ključ od stana od tog komšije.

- I ondak?!

- Onda je Bvada pita da di je kafa, a Ožiljak mu je veka daj začepi.

- Kojaj to adresa?!

- Ea to ne znan. Al je ista ona di nas je muvija pvošli put ćapala jev smo ka dilali dvogu, a zapvavo smo dilali travu koju smo ubvali na livadi i bombone „Petsto pet sa cvtom“ sa kojih je bila maknita cvta.

Glupi murjaci, pomislio je. Pa se glasno nasmijao: - *Si si si si!*

- A šta ti čekaš?! - dreknuo je Budak prema Peđi Fišeru. - Pronađ kojaj to adresa i zovi...

- Interventnu, specijalce, forenzičare, pse tragače i dva landrovera s tapeciranim sjedalima - ubacio se Peđo Fišer.

Majkmu, pametnjakovć se razgoropadjo, pomislio je Budak.

- Za početak će bit dovoljna jedna patrola - rekao je.

Nek se zna koje ovde šef, pomislio je zadovoljno. Pa se okrenuo natrag prema Zmiji.

- I ondak?

- Onda se dvugi Janez i dalje nije javja na mobitel pa smo sutvadan, to jest već je bio sutvadan, pa smo ujutvo kao novmalno otišli na posal.

DAN POSLIJE NA POSLU - PRVI DIO

- A kaj da vam velim? Bilo mi je tak strašno neugodno da sam htjel, ono, u zemlju propast - kaže Brada dvojici murjaka s druge strane stola. Onda se malo zamisli. Pa nastavi: - Al u zemlju se nemre propast. Osim ak baš naidžeš na nekakv, ono, šaht bez poklopca, ne. Osim kaj to onda nije zemlja neg je, kaja znam, nekakva, ono, rupa. Al baš me je bilo sram, ne. A kad sam išel hranit majmune Mirjana me je pitala da gde je Seka, a ja nisam znal kaj bi joj rekal. Pa sam joj rekal da nek niš ne brine, al to sam, ono, slagal pa me je zato bilo još više sram, ne. Čak je i King bil tužan tak da nikog nije gadžal z drekom. Sreča je kaj niko osim mene ne zna govorit majmunski jezik, iak mi je Čita kaj se tog tiče dost sumljiva jer se ona druži sa tim majmunima već, ono, kaja znam kolko dugo.

Bila je to istina. Čita se s majmunima, kako je to Brada rekao, *družila* već punih pet godina...

(Slijedi još jedno poglavlje za koje pisac nije znao gdje ga umetnuti pa ga je umetnuo usred ovog poglavlja)

UMETNUTO POGLAVLJE O TOME KAKO JE ČITA DOBILA POSAO

Neki ljudi su drukčiji od većine drugih ljudi. To je naprosto tako. A zato što u današnjem svijetu sve mora biti potanko opisano, klasificirano, razvrstano u odgovarajuće registre, police ili ladice, izmišljena je riječ *dijagnoza*. Služi da se pomoću nje obilježe ti drukčiji ljudi. Čita je bila jedna od njih.

Imala je devetnaest (i nije bila najstarija) kad je bila u završnom trećem razredu gdje je učila za pomoćnog kuhara i slastičara, kad ih je ravnateljica škole gospođa Slava Požgaj odvela na nagradni izlet u posjet zoološkom vrtu. Čita je, tko zna zašto i kako, prošla kroz vrata na kojima je pisalo NEZAPOSLENIMA ULAZ STROGO ZABRANJEN i našla se u unutrašnjem

dijelu majmunske nastambe, a da to nitko nije primijetio. Bilo je proljeće i majmuni su bili u vanjskim kavezima kako bi mogli zabavljati posjetitelje vrta. Ili kako bi se posjetitelji mogli zabavljati oponašajući majmune. Zato su unutra u paviljonu svi kavezi bili prazni. Svi osim jednog. U njemu je bio King.

King je u to vrijeme zadavao puno glavobolje svima koji su vodili brigu o majmunima. Nije bilo nijednog timaritelja koji bi se usudio makar i približiti rešetkama njegova kaveza, a kamoli u kavez ući. Kad bi takvo što postalo neophodno, Kinga bi štapovima sa sigurne udaljenosti primorali da se makne u drugi kavez dok njegov ne bi bio očišćen. Pa se predlagalo da mu se u hranu stavljaju tablete slične tabletama kakve se daju posebno agresivnim štíćenicima u nekim mentalnim ustanovama. I predlagalo se da ga se preda nekom drugom zoološkom vrtu na brigu i veselje. A netko je čak bio predložio i da ga se uspava. Što je samo blaži izraz za usmrti. A sve su to predlagali obični ljudi. Takozvani zdravi ljudi. Ljudi bez dijagnoze.

Nikad nećemo saznati tko je koga prvi ugledao. King Čitu ili Čita Kinga. Nikad nećemo saznati ni tko je od njih dvoje prvi prišao rešetkama kaveza. Niti tko je prvi ispružio ruku. Ali znamo što je pomislila šefica majmunskog paviljona, veterinarka doktorica Vera Kraus, kad je izašla iz svog ureda-ambulante i bacila pogled prema Kingovom kavezu.

- Pomislila sam da sanjam! - pričala je kasnije svima koji su je htjeli slušati. A htjeli su je slušati svi kojima bi pričala. I zato to još uvijek rado priča i još uvijek s istim uzbuđenjem. - Taj veliki, strašni, zločesti majmun jednom je rukom držao za ruku tu mladu djevojku, a drugom ju je mazio po njezinoj crvenoj kosi! - Na tom mjestu u priči doktorica Vera Kraus voli napraviti takozvanu dramaturšku pauzu. Prije nego kaže: - A ona se samo smješkala!

- Osjećala sam se kao Tarzan - rekla je jednom prilikom Čita.

A dok je vani trajala velika strka jer je netko primijetio kako učenice završnog trećeg razreda za zvanje pomoćnog kuhara i slastičara Julije Furlan nema među ostalim učenicima, Julija Furlan, kasnije nazvana Čita, sjedila je u uredu-ambulantu doktorice Vere Kraus gdje su obje pijuckale toplu čokoladu iz automata s toplim napitcima.

Nešto kasnije, doktorica Vera Kraus razgovarala je s ravnateljicom Julijine škole gospođom Slavom Požgaj, koja je umjesto tople čokolade iz automata s toplim napitcima radije iskapila dvije čaše obične hladne vode iz pipe (koju neki ljudi pogrešno nazivaju *slavinom*), jer je vjerovala kako je obična hladna voda puno efikasnije sredstvo za takozvano dolaženje k sebi

nakon golemog stresa kakvog obično izazove iznenadni nestanak ponekog učenika. Treću čašu vode iskoristila je da se popraska po licu.

Još kasnije, nakon što je maturirala, Čita iliti Julija Furlan je dobila poziv da se javi na razgovor u upravu zoološkog vrta. Tamo se ponovno susrela s tom ljubaznom gospođom u bijeloj kuti. Sljedećih desetak minuta gospođa u bijeloj kuti razgovarala je s gospodinom u sivom odijelu dok je Čita promatrala uokvirene fotografije stanovnika zoološkog vrta gusto obješene po zidovima njegove kancelarije. Na jednoj od njih prepoznala je majmuna kojem se svidjela njezina crvena kosa. Pa kad joj je doktorica Vera Kraus rekla da je dobila posao...

- Pomoćnog kuhara i slastičara? – upitala je Čita.

- Pomoćnog timaritelja – odgovorila joj je gospođa u bijeloj kuti.

... i pozvala je u svoj ured-ambulantu na toplu čokoladu, Čita je rekla da se prvo želi pozdraviti s Kingom.

Otad je od pomoćnog timaritelja napredovala do glavnog timaritelja. Možda i zato što majmunima njezina dijagnoza nikad nije bila važna.

(Ovdje završava i to drugo umetnuto poglavlje, a nastavlja se poglavlje naslovljeno „Dan poslije na poslu“)

DAN POSLIJE NA POSLU - DRUGI DIO

... I sad, punih pet godina kasnije, Čita možda nije razumjela, kako je to Brada nazivao, majmunski jezik, ali je itekako razumjela majmunске emocije. Čim je tog jutra ugledala Mirjanu, a malo kasnije i Kinga, odmah je znala da nešto jako nije u redu. A znala je i da to nešto ima veze s Bradom. Ali u to nije željela vjerovati. Nikako nije željela vidjeti istinu. Valjda zato kažu da je ljubav slijepa.

- Prvo su svi pomislili da je Seka nekam odlutala – kaže Brada dvojici murjaka s druge

strane stola. Pa se ponovno zamisli. – Htel sam reč to su pomislili svi osim mene jel sam ja znao da nije nikam odlutala neg da smo ju mi, ono, ukrali, ne.

– I ondak? – upita Budak.

– Onda su je svi živi tražili okolo. Ja isto. Iak sam se samo, ono, pretvaral da je tražim jer sam znao da nije tu neg je u onom stanu sa Slavoncem Duletom.

– Slovencem – ispravi ga Peđo Fišer. Jer je volio ispravljati. Iako svjestan te svoje mane.

– Pa to sam i rekel – kaže Brada.

– I ondak? – upita Budak.

– Onda je gospodža doktorica Vera nazvala muriju... Htel sam reč policiju. Pa su došla dva mur... policajca. Jedan debeli ovak kak ste vi i jedna sitna ženska.

Bila je to patrola iz najbliže policijske postaje. Debeli policajac je bio Tomislav Šmirgl, među kolegama znan kao Debrecinka. Sitna policajka je bila Margita Kos koju su jedni zvali Magi, drugi Gita, a ona se smješkala i jednima i drugima jer je bila takve nekakve vesele naravi. A i zato što još nije bila prava policajka nego tek policijska vježbenica.

– Nisam ja debel neg sam krupan! – pobuni se Budak.

Brada ga ne sluša.

– A z njima je došel i jedan sa cuckom.

Taj jedan je bio vodič službenog policijskog psa Vinko Kralj, a cucak je bio službeni policijski pas, čistokrvni njemački ovčar hrvatskog porijekla, Drago Drugi.

– E cucak mi se je baš, ono, jako svidel! – kaže Brada, a lice mu se ozari poput dječje guze netom premazane Johnsonom i Johnsonom. – Zgledal je ko vuk sam kaj je bil još veći i imal je ko nekakvu malu mur... policijsku uniformicu, ovak tu prek ledža i tu sa strane, al je na njemu baš onak dobro zgledala za razliku od ovih drugih mur... policajaca na kojima nije tak lepo zgledala. Osim možda na toj ženskoj. A malo mi ga je bilo i žal, tog cucka u uniformi, jer je prek nosa i prek usta imal one, kak se to zove, rešetke....

– Brnjicu – kaže Peđo Fišer.

- Da to! Tak da jadan nije mogel ni znut kak treba.

- I ondak?

- Onda su ova dva, to jest taj debel... krupan i ta ženska, oni su izvadili tekice i olovke pa su sve nekaj pitali. I onda to zapisivali u te tekice. Pa su rekli ovom sa cuckom da nek udže u majmunski paviljon pa da tam, ono, nekaj njuška, ne. Al cucak nije htel. Pa ga je ovaj povlačil sa tim remenom. Al cucak svedno nije htel. Pa ga je ovaj povlačil još jače. I još mu je govoril *drogec drogec* i još nekaj kaj nisam mogel skužit jel je govoril na nekom čudnom jeziku. Na kraju ga je ipak nekak uvukel nutra. A kad su izašli natrag van ovaj je vlekel cucka na sve strane i nostop je vikal *njeuši njeuši njeuši...*

VODIČ SLUŽBENOG POLICIJSKOG PSA I SLUŽBENI POLICIJSKI PAS

- A štaaks ker popiša? - upita načelnik kriminalističke policije Slavko Budak.

Iako su u sobi za informativne razgovore dvije slobodne stolice, vodič službenog policijskog psa Vinko Kralj stoji pokraj njih u stavu mirno kako i dolikuje uzornom policajcu kad mu se obrati višerangirani policijski službenik. Međutim, službeni policijski pas Drago Drugi odmah je sjeo na zadnje noge, nimalo impresioniran trenutačnim okruženjem.

- Kie ja ker? - zbuni se Vinko.

- Načelnik misli na psa - pojasni mu pomoćnik načelnika kriminalističke policije Peđo Fišer. Kimnuvši glavom prema Dragi Drugom. Iako je ovaj bio jedini pas u sobi za informativne razgovore.

- Aha pes! - usklikne Vinko Kralj. Koji je uvjeren da ga ljudi tim bolje razumiju što glasnije govori. - Jau, nača gespon nočelnik! - nastavi istom glasnoćom. - Temu ne murota biti strohu! Če trebo tie pes vum sa nabu cielji dien pufcol! Drogec Drogi čauko zopevest do sa bou pufcol! En imu buolji mehuor nek po jo!

Vraga mi se ne piša, majmune jedan glupi! pomisli Drago Drugi. Vidio bih ja tebe da imaš upalu mjehura jer ti neki idiot svako malo zapovijeda *sjedi* i *lezi*, a da ga uopće nije briga koliko ti je hladno ispod guzice!

Kažu da je pas najbolji čovjekov prijatelj. I da to prijateljstvo traje punih dvanaest tisuća godina. A koliko je toga čovjek saznao o svom najboljem prijatelju s kojim je u vezi dvanaest tisuća godina? Ne puno toga. Saznao je da njegov najbolji prijatelj laje. Da podigne jednu od stražnjih nogu kad obavlja malu nuždu. Da njuši druge pse ispod repa. Da se s vremena na vrijeme liže između zadnjih nogu. Da ima dlaku. Da zna iskesiti zube. Da obožava kad mu baciš lopticu da ti je donese natrag. A kad se radi o službenom policijskom psu onda još i to da nema baš ništa protiv ako mu je cijelog dana brnjica na nosu. I nitko se ne pita što pas misli o svom najboljem prijatelju čovjeku. A tako je vjerojatno i bolje.

Jer kad bismo pitali na primjer službenog policijskog psa Dragu Drugog, saznali bismo da mu se uopće ne sviđa biti službeni policijski pas. Jer svog vodiča Vinka Kralja smatra izuzetno glupim ljudskim bićem. Jer ga ljuti što su mu, bez da su ga išta pitali, promijenili

ime iz Wolfgang (a tako se, pa barem to svi znaju; okej, svi osim nekih policajaca među koje svakako valja ubrojiti Vinka Kralja; zvao veliki Mozart Amadeus) u Drago Drugi. I jer ga to što je očigledno postojao i neki Drago Prvi baca u težu depresiju.

- Ništga ja ne razumjem! - kaže Budak. - Odaklen je ovaj, majkmu, jel iz svemira?!

- Jo sum z Bednja gespon nočelnik! - usklikne Vinko Kralj. Još poželi lupiti petama svojih službenih čizama, ali kako je to malo prije već bio učinio pete su mu ostale spojene. - Jo sum vos sa rauzmel! Istinja, skere sa! Nie sum znul koj ja *ker*!

Budak se okrene prema Peđi Fišeru i upita: - Oćel se ovo šta ovaj vako rokće i cokće ko vepar čut i nasnimci?

- Neće - odgovori Peđo Fišer smrtno ozbiljnog izraza lica. - Bit će automatski prevedeno na hrvatski književni jezik.

- Ondak dobro - kaže Budak. Pa pita Vinka Kralja koji i dalje stoji u stavu mirno: - Kakoj išla potraga zatom majmuncom?

- Jo naznum koj bi vum rakel! - kaže Vinko. - Drogec Drogi sa nie nujpređi daul netiroti nutru f hižu ed tieh mojmunef, a peklje sa nie daul netiroti vun to! Jo naznum koj mu ja bile!

Što mi je bilo? pomisli Drago Drugi. Pa bilo mi je to da sam pas pa imam osjetljiv njuh kao i svi psi, idiote glupi! Nije bilo potrebe ulaziti unutra samo zato da bih onjušio nešto što sam nanjušio čim si me izveo iz landrovera, budalo! I nije istina da se poslije nisam dao van. Samo sam se htio, kad sam već bio unutra, malo ugrijati, kretenu jedan!

- Tum v Zološkemu vertu nija nošel nikukvego traugo!

Aha, možeš misliti kako nisam, pomisli Drago Drugi. Onog s ožiljkom sam nanjušio nakon pet minuta. Samo što se ovaj debil uplašio onih riba pa je počeo bježati prije nego sam stigao zarežati. A onaj s umjetnim zubima me baš lijepo počeo iza uha pa namjerno nisam zarežao.

- A peklje ja ražol ne detača kuolco i no grodenočelniko! Če sa mana pito zo mišljanja, ende ja tie pes zo editi f penziju!

Može! Pa makar i u prijevremenu! Pa makar i u invalidsku! pomisli jedan službeni policijski pas. Gdje se podnosi zahtjev?!

DAN POSLIJE NA POSLU - JOŠ

- Murja je zujala po celom zoološkom vrtu – kaže Ožiljak dvojici murjaka s duge strane stola.
- Ganjali su sve kaj tam delaju da ih mogu ispitat. Al mene nisu uspeli nać jer sam se skril iza akvarija sa piranama. Il sa piranjama. To se ni oni kaj tam već dugo delaju nemreju dogovorit – nacerio se.

Ožiljku su se pirane (ili piranje) sviđale. Čak je razmišljao da si jednu tetovira, samo nije znao na kojem točno mjestu. Možda preko dvostruke svastike koja je, morao je to samome sebi priznati, zaista bila nalik prozoru.

- Ubaciš im komad mesa u akvarij i dok si okom trepnul nema više ni trunkice! – kaže s neskrivenim divljenjem u glasu.

Koliko bi im trebalo da od ovog debelog murjaka ne ostane ni trunkice? pita se sad gledajući Budaka. Onda pogleda prema Peđi Fišeru. Za ovog drugog im ne bi trebalo više od pet minuta, stručno zaključti.

- A imal sam i sreće jer me onaj džukac umalo nanjušil – kaže još. – Al se onaj njegov kaj ga je držal na lajni usral od straha kad je videl pirane kak ždereju onu hrgu mesa. Pa se je okrenul na peti i zbrisal van. A džukac nije imal drugog izbora neg je moral skup sa njim.

Ožiljak se smiješi. To se na njegovom licu ne vidi. Smiješi se u sebi. Jer ne viđa se svakog dana policajca koji bježi.

Zmiju su pronašli u Zmijarniku.

- A baš san bija nešta vazmišlja jev san gleda one zmije pa san se pita da ja movan bit zmija koja bi tija bit.

Svi smo kao djeca igrali tu igru. Nije se moralo raditi o zmijama. Moglo se birati bilo što. Na primjer, da moram biti ptica, koja bih ptica želio biti. Pa bi netko rekao orao. Jer su orlovi gospodari neba. A netko drugi bi rekao lastavica. Jer svi vole lastavice. Ta igra je dječja igra. A Zmija je zapravo vječni dječak. Odlučuje se za pitona.

- Jev ni piton nema zube – kaže drotovima s druge strane stola. Onda se nasmije. *Si si si si!* – Kad piton pvoguta cilo pile na polovici njegove dužine se napvavi balun. Ili šta bi vi Puvgevi

kvivo vekli *lopta*. A tako san i ja izgleda svaki put kad bi me pokojna tetka nahvanila sa tvi tanjuva blitve i kumpiva! *Si si si si!*

Zmija je oduvijek bio beskrajno mršav. I beskrajno gladan. Nije da nije imao što jesti. Pokojna tetka je cijele dane provodila u kuhinji i stalno nešto kuhala.

- Bvate mili, koliko san ja u to vvime moga pojist! Jednon san tako uša u tetkinu kužinu dok tetke nije bilo pokvaj špakeva, šta vi Puvgevi kvivo kažete *šparhet*, pa san poiija dva pjata juve šta se kvčkala na špakevu. A posli mi je tetka vekla da to nije bila juva nego da je bila voda u kojoj je kuvala kuhinjske kvpe! *Si si si si!*

Onda se iznenada prestao smijati.

Pa kaže: - Al šta god da je tetka finog kuvala moja stava je više volila jist one svoje tablete.

Onda više ne kaže ništa. Sve dok Peđo Fišer ne pročisti grlo. A pročisti ga samo zato da preduhitri Budaka koji bi zasigurno izrekao nešto grubo i neprilično.

A Zmija kao da čita misli Peđe Fišera, prene se i kaže: - Ae i od mene su tamo u zoološkom vvtu tvažili da in dan intevvu!

Onda mu je nešto palo na pamet.

- A jel smijen ja nešta da vas pitan?

Peđo Fišer se u zadnji tren zaustavio.

- Aj pitaj - rekao je Budak

- Pa šta vi panduvi stvavno mislite da će van neko veći: Je ja san to ukva? Ili: Je ja san tamo pvovalija? Ili: Je ja san dvpija pevece ambalažu iz skladišta u Intevšpavu? Ili: Je ja san kidnapiva tog majmuna? Ma neće van to niko veći. Svi će van slagat nešta.

- Pa tis nam reko za Intršpar - nacerio se Budak.

- Veka san van zato šta san van tija veći! - siknuo je Zmija. - Jev da nisan tija ne bi van nikad ništa veka! Tako san i onim panduvima, onom jednom debelom i onoj mvšavoj cuvi, veka da neman blage veze o kakvon to majmunu pvičaju. A kad su vekli onome pasu da me mova ponjušit ja san ga odma počeša iza uveta, znan ja šta pasi vole, pa nije ni zaveža na mene. *Klak klak klak klak!*

- Jaz sem ostal v tistem stanovanju - kaže Dule Antilopa. - Hteo sam da kažem da...

- Das osto kotkuće - ubaci se Budak.

Onda se i on i Dule Antilopa začude. Budak samome sebi, a Dule Antilopa Budaku. Čak se i Peđo Fišer lecne.

- Tako je. Ostal sem paziti na Seko - kaže Dule Antilopa. Zatim pogleda to što je ostalo od njegovog odijela.

- A najviše su ispitivali Čitu - kaže Brada. Pa se još jednom zamisli. - Znae kaj mi je bilo čudno? Bilo mi je čudno to kaj je ona na sva pitanja, ono, odgovarala svojim čižmama, a ne ovima kaj su je ispitivali, ne. I još mi je bilo čudno da mene nije ni jedamput htela ni pogledat. I opće mi ni jasno zakaj je plakala kad nije bila niš kriva, ne.

Možemo plakati od bijesa. Možemo plakati od sreće. No najčešće se plače od tuge. A tuga ponekad zna biti tako velika da nam se čini kao da ćemo se raspasti.

- Nije istina da te Čita nije *htjela* pogledati - kaže Peđo Fišer Bradi. - Nego te nije *mogla* pogledati.

- Zakaj? - začudi se Brada sasvim iskreno.

Toliko iskreno da se Peđo Fišer nekoliko trenutaka dvoumi da li da mu kaže ili da prešuti. Pa mu ipak kaže: - Zato, Velimire, što si joj slomio srce.

Brada vjeruje da je ovog murjaka pogrešno razumio. Zato mu se zagleda ravno u oči. Pa shvati da nije.

- Ali kak sam joj slomil srce?! Pa srce se nemre slomit! Možeš, ono, slomit bravu na vratima, i možeš slomit, kaja znam, staklo na prozoru, i možeš slomit naprimer ruku ak si nespretnan. Al srce je tu nutra - udari se šakom u grudi, jače no što bi bilo potrebno. - Nemre se do njega doč! A nemreš slomit nekaj do čeg se nemre doč! Pa kaj nije tako?! - zavapi na kraju.

Peđo Fišer ne kaže više ništa. Jer ima stvari u životu koje nam mogu slomiti srce, ali ima i onih koje nam srce slamaju non-stop, bez prestanka, iz dana u dan. Peđo Fišer se s time bori svakog dana, bez prestanka, non-stop. A kad Lena kaže: Tata, vidi što sve mogu sa svojih šest nogu! pa se u svojim kolicima zavrti u krug i pritom se glasno smije, onda se i Peđo glasno smije. I još podiže palce visoko u zrak i s odobravanjem kima glavom. Jer su mu neki

pametni ljudi rekli neka to prihvati i neka se suoči sa životom. I on je prihvatio. Poslije toga, kad izađe na balkon popušiti cigaretu, suze mu moče duhan. Jer suočavanje sa životom ne znači da mora biti sretan.

Brada u glavi još jednom odvrti prizor iz zoološkog vrta. U kojem vidi Čitu kako pognuta sjedi na stolici u kutu ureda-ambulante doktorice Vere Kraus i jedva čujno odgovara na pitanja debelog policajca i sitne policajke, zagledana u vrhove svojih prevelikih zelenih gumenih čizama. I tad shvati da je ponovno zeznuo stvar. Ovaj put najvažniju. Jedan ljudski život.

- I štaj bilo ondak? - ogласi se ponovno Budak.

Brada skrene pogled s mršavog na debelog murjaka. Treba mu neko vrijeme da se uopće prisjeti zašto je ovdje na toj stolici bez rukohvata i naslona za leđa. Treba mu neko vrijeme da barem malo popusti grč u njegovom trbuhu. Nije lako kad ti netko slomi srce. Ali nije ni lako kada znaš da si ga ti nekome slomio. A pogotovo nije lako kad si slomio srce nekome do koga ti je toliko stalo.

- Onda je došlo još murjaka - kaže glasom mrtvaca. I više ga uopće nije briga što koristi taj za policajce očigledno uvredljiv izraz. - I sa ofrabanim autima sa onim plavim svetlima na krovu kaj se vrtiju u krug, i sa običnim autima sa plavim svetlima na krovu kaj se vrtiju u krug. I došli su svi ovi glavni iz zoološkog vrta. Pa su se nekaj dogovarali... Pa su se dogovorili da se zoološki vrt zatvori za taj dan... A svi kaj su odgovorili na pitanja da nek lepo odu doma.

- I ondak?

- Pa onda smo otišli doma, ne? Htel sam reč da smo nas tri to jest Ožiljak i Zmija i ja otišli u onaj stan. A kam su otišli svi ovi drugi to vam nemrem reč.

SKOK KROZ PROZOR

- Ona je kriva! - vikne Dule Antilopa a da ga nitko ništa nije pitao. - Hteo sam da kažem da je ona kriva! - kaže zatim ne primjećujući da se ta rečenica izgovara jednako i na slovenskom i na, pa recimo, Duletovom hrvatskom jeziku.

Kad su se Ožiljak, Brada i Zmija vratili iz zoološkog vrta, stan je bio u neredu. Dule Antilopa također. Po zidovima, parketu pa čak i po plafonu su smeđe mrlje. Nisu velike, ali ima ih posvuda. Najviše, čini se, po Duletu Antilopi. A Seka na sebi nije imala pelenu. Pa nije bilo teško zaključiti o kakvim se točno mrljama radi. No, kad je ugledala Bradu i od sreće mu jurnula u zagrljaj, Brada ju je zagrljao kao da je sve u najboljem redu. Što se njega ticalo, u tom trenutku sve i jest bilo u najboljem redu. Sve dok mu i po drugi put nije sinulo da je jako zeznuo stvar.

- Vse je obrnila na glavo! - vikne Dule Antilopa. - Hteo sam da kažem da je sve isprevrtala!

- Ea najviše je čini se isprevvtala tebe - kaže Zmija, pokazući rukom na Duleta. - *Si si si si!*

Duletovo odijelo sad više nije odijelo. Sad bi se moralo zvati nekako drukčije. Na primjer *prnje*. Ili možda *krpe*. Još k tome s mrljama nečega jako nalik na...

- Posrala se je name! - uzvikne Dule Antilopa.

- To je na tatu - kima glavom Brada misleći na Kinga.

Odnese Seku u kupaonicu, opere joj guzu iznad lavaboa, stavi joj čistu pelenu i nahrani iz bočice. A ona mu zaspe u naručju. Brada je sretan kao malokad u cijelom svom životu. Istovremeno je i jednako nesretan.

- Prekleta opica! - uzvikne Dule Antilopa držeći u ruci otkinuti dio svoje kravate.

- Kaj veliš? - pita Brada. A zatim mu sine prije nego što je Dule zaustio prevesti. Pa se okrene prema njemu sav smrknut od brige, jada i ljubavi. - Ak još jedanput veliš da je ona prokleta...

- Kaj boš potom naredil? - zareži Dule Antilopa. Ljut je poput risa zbog svog uništenog odijela. Premda je ris uglavnom ljut iz nekog drugog razloga. Jer risovi uglavnom ne nose odijela. - Hteo sam da kažem šta ćeš tada da uradiš?

- Prebil te bum – kaže Brada. Kao da kaže da će i dalje udisati zrak.

Ljudi se međusobno razlikuju na puno načina. Po onome što se vidi, kao na primjer boja kože, spol, visina, debljina, frizura, odjeća. I po onome što se ne vidi. Barem ne na prvi pogled. Kao na primjer je li netko dobar ili loš, vrijedan ili lijen, dosadan ili zabavan, pametan ili glup. Za Bradu se zato može reći da je u suštini dobar. Ili barem da nije zao, a ni pretjerano loš. No, njegova osnovna karakterni crta jest da nije... pa recimo baš najpametniji. A reći ćemo da nije *baš najpametniji* samo zato što reći za nekoga da je glup nije nimalo lijepo. A zato što nije baš najpametniji, Brada uopće nije svjestan da bi od Duleta mogao dobiti poštenih batina. Kao što su toga svjesni Ožiljak i Zmija. Kao što je toga svjestan i sam Dule Antilopa.

S druge strane, a mogli ste to vidjeti u dokumentarnim filmovima na televiziji, u prirodi je sasvim uobičajeno da neka patka, na primjer, neće pobjeći pred lisicom ako ima pačice. Naprotiv, ta će patka napasti lisicu! Jer, iako protiv lisice nema nikakve šanse, ima pačice. A pačice mora štiti. Možda je i s Bradom tako. Iako protiv Duleta Antilope nema nikakve šanse, ima Seku.

- Ozbiljno ti velim – kaže zato Brada. Koji nije baš najpametniji. Ali ima pačice.

- To bi rad videl! – zareži Dule Antilopa.

Ovo je sve više nalik na razdor. A razdor je zadnja stvar koja vam treba u ovakvoj situaciji. Ožiljak je, čini se, jedini svjestan toga. Jer je vođa ekipe. Nije da je to htio biti. On samo nije htio da to bude netko drugi. A pogotovo ne ovaj uobraženi Slovenac. Kako bilo, svađa između dvojice iz ekipe ne može donijeti ništa dobro. A može donijeti puno toga lošeg. Iako i bez svađe stvari stoje poprilično loše. Jer se drugi Slovenac ne javlja na mobitel. I jer su zato neplanirano zaglavili. Kad se pojavi razdor tad se sve još više pogorša. Zato se to valjda i zove razdor. A Ožiljku, ako već jest vođa, razdor je posljednja stvar koja mu je trenutačno potrebna u ekipi. Zato ga mora spriječiti. Zato sad mora izabrati stranu. Mora izabrati između Brade i Duleta Antilope. Mora izabrati između prijateljstva i posla.

- Daj začepi! – vikne zato. To vikne Bradi. Iako je svim srcem htio viknuti Duletu.

Brada je zaprepašten. Gleda svog jedinog prijatelja i ne može vjerovati svojim očima. Ni ušima.

Brada itekako dobro zna kako je to kad nemaš nikog svog. Ni mamu ni tatu ni sestru ni

brata. Ožiljak mu je bio kao stariji brat, iako je bio godinu dana mlađi. Zato mu sad nije jasno zašto nije uz njega kad je dosad uvijek bio. Baš kao što je i on uvijek bio uz Ožiljka. Još od onog prvog dana kad ga je ugledao u hodniku doma sa zavojima preko lica.

Osim toga, obećanja se moraju održati. U protivnom ih nema smisla davati. A kad se dvojica dječaka u dobi od četrnaest ili petnaest godina zakunu da će uvijek paziti jedan na drugog, onda to nije bilo kakvo obećanje. Onda je to zakletva za cijeli život. A taj cijeli život još traje. I zato Brada ne zna što bi sad rekao. Pa kaže prvo što mu padne na pamet.

- Ti začepi! - A onda, zato što je toliko povrijeđen, doda: - Nakazo!

Ožiljak Bradu doživljava kao mlađeg brata, iako je Brada godinu dana stariji. Da nije bilo tog debelog dječaka koji bi se potukao sa svakim tko bi viknuo *Nakazo*, tad kad je on ravno iz bolnice stigao u dom, tko zna bi li uopće preživio sljedećih nekoliko dana. I zato ga njegov stari nadimak, jer je izgovoren ustima njegovog brata, sad ujeda ravno za srce. Ali krajičkom oka vidi da Dule Antilopa više ne stišće šake. Pa natjera samoga sebe da se naceri i zareži: - Debelguz!

Dule Antilopa više ne obraća pažnju na njih dvojicu. Pokušava već prljavom maramicom očistiti smeđe mrlje sa svog odijela. Pokušava otrgnuti džep sakoa vratiti na njegovo mjesto. Pokušava pronaći žniranac koji nedostaje. Ništa od toga mu ne uspijeva. Ožiljak odahne tako da to nitko ne primijeti. Razdor je zaustavljen. Barem zasad.

Jer u sljedećem trenutku Brada ustane i krene prema Ožiljku.

Njih dvojica se nisu nikad potukli. Čak ni u igri. Ali Ožiljak zna da s Bradom nikad ne znaš na čemu si. Kad pomisliš da se samo zafrkava ispadne da je ozbiljan kao druga gladna godina zaredom. A kad si siguran da misli ozbiljno ispadne da se samo zafrkavao. Jer to valjda ide tako s ne baš najpametnijim ljudima. Zato je sad spreman na sve. Ali ne i na to da će mu Brada predati Seku.

- Hajd je malo pričuvaj moram se, ono, popišat - glasi Bradino objašnjenje.

- Ovde smvdi ka u paklu! - javi se tad Zmija. - Tvebalo bi šivom otvoviti ponistvu da se malo pvozvači!

No, Dule Antilopa je zaokupljen samim sobom. Ožiljak je zbunjen jer je prošlo više od dvadeset godina otkako je u naručju držao malo dijete (tad je imao pet godina i tad se radilo o njegovoj mlađoj sestri, a ne o majmunu), a Brada je za sobom zatvorio vrata kupaonice,

baš onako kako ga je gospođa Zora naučila da treba. Pa Zmija ne čeka da to napravi netko drugi, sam se dohvati kvake. U tom trenutku Seka otvara oči, vidi lice s ožiljkom koje je toliko prestraši da u dva skoka preskoči cijelu sobu i skoči kroz otvoreni prozor.

BREAKING NEWS ILI NA SVA ZVONA OSIM CRKVENIH

Nekako baš u isto vrijeme policajac Tomislav Šmirgl, među kolegama znan kao Debrečinka, mimo pravila službe sa svog privatnog mobitela šalje poruku jednom novinaru. Ne prođe ni pola sata i novinar je već u zoološkom vrtu, a još pola sata kasnije Sekin je nestanak oglašen na sva zvona. To jest, na sva osim crkvenih. Jer crkvena zvona ipak imaju neku drugu namjenu. Dakle, Sekin je nestanak oglašen na svim televizijskim i radijskim stanicama, a ubrzo su se tiskala i posebna izdanja dnevnih novina.

Vijest je među prvima saznao Gradonačelnik. Za njega je to bila još jedna prilika koja se ne propušta. Prvo je domjenak najužeg dijela gradskog rukovodstva (jedan od mnogih u ove blagdanske dane) koji je bio u punom zamahu preimenovao u izvanredni sastanak najužeg dijela gradskog rukovodstva na kojem je dogovorena hitna nabava desetaka tisuća majica (doduše kratkih rukava jer je jedan od donatora izborne kampanje imao puno skladište samo takvih) s natpisom SVI SMO MI MAJMUNI, koje bi u najkraćem mogućem roku trebale biti podijeljene što je moguće većem broju građana, prvenstveno iz rubnih dijelova grada gdje živi većina Gradonačelnikovog biračkog tijela. A dogovoreno je i hitno otvaranje bankovnog računa na koji će građani uplaćivati donacije za pomoć pri potrazi za Sekom. Na kraju je sazvao i konferenciju za tisak na kojoj je obećao kako će on kao Gradonačelnik dati novčanu nagradu za svaku vrijednu informaciju. Konferenciju je završio na uobičajen način, usklikom: - Idemo delati!

Jedna reportaža o Sekinom nestanku viđena je tako i na onom prastarom televizoru ugrađenom u još stariji regal u nekadašnjem skladištu a sada boksačkom klubu iza dućana mješovite robe „Drina“ čiji je vlasnik Stevo Šteka Petrovič. Naravno, to nije pravi boksački klub. Jer nije registriran kao boksački klub. A ne može ni biti. Iz više razloga. Tek jedan od njih je nepostojanje pravog boksačkog ringa. Doduše, sad je betonski pod, umjesto rasparanim kartonskim kutijama, prekriven neakvim isluženim strunjačama koje je tko zna odakle dovukao Šteka. A tu su i četiri željezne štanke; ubetonirane u odbačene automobilske gume; između kojih je privezana špaga. Boksačke rukavice su stare, koža na njima je ispucala kao na rukama kakve stogodišnjakinje. O pravim boksačkim tenisicama ne može biti ni govora. U takozvani ring boksači ulaze ili u svojim tenisicama ili, oni koji ih nemaju, bosi. A klupska je tajna da postoje samo dva štitnika za zube koji se peru svaki put kad boksači zamijene mjesta u ringu.

Televizor je kao i uvijek za vrijeme boksačkog treninga bio uključen, ali s utišanim zvukom. No kad je Mustafa Mojca Mehmedović, vlasnik pekarnice „Triglav“, ponovno na ekranu ugledao malenog majmuna u pelenama, viknuo je: – De pojačaj!

Par minuta kasnije Stevo Šteka Petrovič tužno je odmahnuo glavom i kroz stisnute zube procijedio: – E moj Dule.

O KLJUČU, NAPOKON

- Što si ono rekao, gdje su ti starci? - upitala je Stela.

- Ili je to bila Mirela - kaže Bero dvojici policajaca koji su sjedili s druge strane stola u sobi za informativne razgovore. - Jer su njih dvije, kao što sam već rekao, skroz jednake. I to stalno. Bez prestanka. A to čovjeka može izluditi.

Ne kaže kako su njega izludile, ali na sasvim drugačiji način, dok su svo troje prethodne noći bili budni umjesto da spavaju. Jer je Stela, ili je to bila Mirela, vrag bi ga znao, negdje pronašla onaj liker i jer se poslije dogodilo sve to što se dogodilo. Iako Bero nije sasvim siguran koji dio toga se dogodio na javi, a koji samo u njegovom snu.

Tako to ide s pubertetom. Prvo djevojčicama narastu grudi. Zatim dječaci počnu djevojčice gledati drugačije nego što su ih gledali dotad. I razmišljati o njima drugačije nego što su o njima razmišljali dotad. U početku ni djevojčice ni dječaci ne znaju zašto je tome tako. Naprosto se dogodi. Onda se odnekud pojavi boca nekakvog likera. I ljubav tada dobije puno šire značenje.

- Dobro i štasim odgovorjo kadste pitale de su ti rodtelji? - upita Budak nestrpljivo.

- Prvo im nisam ništa odgovorio, jer sam se mučio sa Sekinim kolicima. Mislim, bio je snijeg i to pa ih uopće nije bilo lako gurati. Valjda imaju neispravne kotače. Mislim, svaki od njih četiri kretao se u nekom samo svom smjeru uopće se ne obazirući na ostala tri. A to što je i Seka bila u kolicima nije nimalo olakšavalo stvar. A osim toga, ja nisam baš točno znao u kojem točno gradu „Čelično željezo“ ima koncert.

- Starci su u... u Karlovcu - odgovorio je Bero Steli. Ili Mireli.

Pa se malo zamislio.

- Ili u Koprivnici - rekao je zatim.

Prednji lijevi kotač na Sekinim kolicima prestao se okretati pa ga je udario cipelom. Mnogi muškarci popravljaju sve što ima kotače upravo na taj način. Da to što ima kotače udare cipelom u neki od njih. Srećom Seka je čvrsto spavala.

- Ili u Virovitici? - rekao je još.

- Znam da se radilo o nekom gradu sa *C* – pojasni dvojici u uniformama s druge strane stola.
- Baš kao što su i KarlovaC i KoprivniCa i VirovitiCa. Ali nisam se toliko dobro sjećao da bih bio baš sto posto siguran. Mislim, nisam baš najpažljivije slušao dok mi je mama govorila kamo tata i ona i ovi ostali točno idu.

Kao što nije najpažljivije slušao ni dok mu je mama objašnjavala što sve treba znati kad je Seka u pitanju. To jest kad je točno treba nahraniti, i čime je točno treba nahraniti, i kako se točno treba pripremiti to čime je treba nahraniti, i kad je treba presvući iz stare u novu pelenu, i kojim je sve kremama treba premazati između skidanja stare i stavljanja nove pelene, i u što je treba obući za šetnju a u što za po doma, i još bezbroj drugih stvari. Ali to i nije morao slušati jer je sva uputstva mama ionako napisala na papir, sve velikim slovima, a papir je magnetičima pričvrstila na vrata frižidera. A vrata frižidera naprosto nisi mogao promašiti.

Uostalom, kad si tinejdžer onda ni ne smiješ baš najpažljivije slušati što ti roditelji govore. A i ako slušaš moraš se pretvarati da ne slušaš. Moraš gledati na sve strane osim u roditelja. A ako gledaš u roditelja onda obavezno moraš kolutati očima, i napadno kimati glavom, i glasno uzdisati u smislu da da da sve sam to već milijun puta čuo, čak i ako nisi nijednom dosad. Jer tako to ide s tinejdžerima i njihovim roditeljima.

- Mogla je na taj papir napisati i kamo *točno* idu tata i ona i ovi ostali – kaže Bero dvojici s druge strane stola. – Razumijete?

- A što si ono rekao, kad se vraćaju? – upitala je Mirela.

- Ili je to bila Stela – kaže Bero Budaku. – Jer to što su sad još zbog hladnoće navukle i vunene kape na glave i umotale se u šalove nije nimalo pomoglo. Istina, nije ni odmoglo. Osim ako bi mi rekle: ova s crvenom kapom s bijelim sobovima sam ja – Stela, a ova s bijelom kapom s crvenim sobovima sam ja – Mirela.

- Sutra navečer – rekao je Bero ispustivši dubok uzdah. Umarala ga je i sama pomisao da će o Seki morati brinuti sve do sutra navečer.

- Znači, do sutra navečer imaš prazan stan?

- To je pitala... jedna od njih. Ne znam zašto je rekla *prazan* stan? Pa nisu moji starci, to jest roditelji, u taj Karlovac ili u Koprivnicu ili u Viroviticu sa sobom ponijeli i sav namještaj. Nisu u stvari ponijeli ni jedan komad nikakvog namještaja. Mama je uzela jedan kofer na

kotačićima, ali mislim da se kofer ne računa pod namještaj. Tako da je stan bio prazan samo od mame i tate. I od tog kofera. Sve drugo je ostalo u njemu. I Seka i ja skupa sa svim onim uputstvima za Sekino održavanje. Ali dobro, sve ovo mi se nije dalo objašnjavati Steli i Mireli.

- Mmmda - promrmljao je Bero. - Do sutra navečer imam *prazan* stan.

- A za kog vraga se mi onda smrzavamo?! - upitala je jedna jednojajčana blizanka. Ona s crvenom kapom i bijelim sobovima.

- Kad možemo biti kod tebe doma na toplom! - rekla je druga jednojajčana blizanka. Ona s bijelom kapom i crvenim sobovima.

- Što u stvari i nije bila loša ideja - kaže Bero dvojici policajaca. - Jer je vani stvarno bilo užasno hladno i još je počeo padati snijeg. Mislim, počeo je padati *opet* jer je već i prije padao tako da ga je sad bilo valjda pola metra ako ne i više i...

- Oćmol mi ikad doć dotih ključeva odstana?! - prekine ga Budak.

Zvučao je iznervirano.

- Evo, baš su sad na redu - odgovori Bero. - Znači, krenuli smo prema mojoj zgradi, prilično sporo jer su se kotači na Sekinim kolicima svako malo prestajali okretati ili su se svako malo okretali u nekom krivom smjeru i u stvari bi bilo puno jednostavnije da tih kotača nije ni bilo nego da su na primjer Sekina kolica bila na neakvim skijama na primjer ili na neakvim sanjkama, a još sam ih morao gurati samo s jednom rukom jer sam s onom drugom, sad se više ne sjećam s kojom točno, htio provjeriti u kojem mi je džepu ključ od stana... Hm, sad mi je palo na pamet da mi ovdje cijelo vrijeme pričamo o *ključevima* od stana, to jest u *množini*, a u stvari od stana je samo *jedan* ključ, to jest u *jednini*. A ostali su jedan od vrata od haustora, jedan od poštanskog sandučića, i jedan od spremišta za bicikle. U kojem nisu spremjeni samo bicikli nego i jedna lopata za čišćenje snijega, i nekoliko vreća s krumpirom, ili se radi o jabukama, u to se stvarno ne razumijem baš najbolje, i jedan stari frižider, i jedna plinska boca, i jedna kutija sa starim papirom...

- Plinska boca?! - prekine ga Budak. - Jel puna il prazna?

- Narančasta - kaže Bero.

Budak pogleda u neonske svjetiljke od kojih je jedna non-stop žmirkala, a zatim u Peđu

Fišera.

- O kojoj se adresi radi? - upita.

Pedo Fišer zaviri u svoj fascikl.

- Ulica Bože Muhe sedam - kaže zatim.

- Točno - potvrdi Bero.

- Ajd pošalj poslje patrolu nek provjere itu plinsku bocu - zapovijedi Budak Pedi Fišeru, a Beri: - A ti mali nastav!

Bero ga zbunjeno pogleda pa kaže: - Mislim da ništa drugo nije spremjeno u spremištu za bicikle.

Pedo Fišer se nasmiješi. Tako da ga nitko ne vidi.

A Budak vikne: - Ključ! Od! Stana!

- E da, htio sam provjeriti u kojem je džepu. Hoću reći, sa svim onim drugim ključevima koje sam vam malo prije opisao jer su svi bili na istom privjesku. Mislim, još su uvijek. Taj sam privjesak dobio od jedne Suzy, piše se sa ipsilonom kao Suzy a ne sa *i* kao Suzi, a predstavlja znak za mir, krug i u njemu ovako crte - pokaže prstima po zraku - slično kao znak za Mercedes samo što ovaj ima i tu srednju četvrtu crtu do kraja do dolje a Mercedes nema nego ima samo tri, i nisam ih mogao nigdje napipati.

Bero ne kaže kako mu je Suzy tom prilikom rekla da više ne može imati taj *peace* privjesak, uz objašnjenje kako će uskoro napraviti nešto nimalo miroljubivo. Slutio je da priča o svom ocu koji joj je redovito crtao modrice posvuda po tijelu, iako su se vidjele samo one na njezinom licu. Ali nije je pitao za detalje. Jer je bila starija od njega. I jer mu se sviđala. I jer ga je bilo strah. Prije dva mjeseca vidio ju je još jednom. Na sprovodu Bin Mladena. Nije bilo puno ljudi. Kleš i on. I Bin Mladenovi mama i tata. I Suzy. Samo mu je kratko mahnula. Valjda zato što je bila u društvo s nekom starijom ženom u čudnoj uniformi.

Bero ne zna da je starija žena u čudnoj uniformi bila pravosudna policajka. Kao što ne zna ni da je Suzy završila u ženskom maloljetničkom zatvoru u Požegi. Jer je napokon ostvarila svoj očajnički plan i prisilila oca da je prestane tući. Zauvijek.

- Sheet! - uzviknuo je Bero.

Što je u prijevodu na hrvatski književni jezik značilo „Velika nužda“. U stvari „Velika nužda!“ Zbog tog uskličnika na kraju.

Sekina kolica su se zaustavila.

Stela i Mirela također.

- Prekopao sam sve svoje džepove - kaže Bero dvojici policajaca s druge strane stola. - I svi su bili prazni. Zapravo, nisu bili *prazni* prazni jer sam u džepovima jakne pronašao rukavice... U stvari te rukavice nisam *pronašao* jer sam znao da se nalaze upravo tu gdje su se nalazile. Hoću reći, kad znaš gdje se nešto nalazi i onda to nešto i bude tamo gdje znaš da se nalazi tada to nije pronalaženje. Mislim, pronalaženje je samo onda kad nešto za što znaš gdje se nalazi ne bude tamo gdje znaš da se nalazi nego bude na nekom sasvim drugom mjestu. Ali dobro sad. Od ključeva ni traga ni glasa. Mislim, glasa ne može ni biti jer se ključevi ne glasaju. Iako postoje i oni privjesci za ključeve koji se glasaju. Onakvi kad ti fućneš, a oni onda sviraju.

- I štaj ondak bilo?! - pita Budak Beru.

- Onda sam pomislio o moj Bože - kaže Bero. - A onda sam pomislio da sam ove godine možda ipak trebao odabrati vjeronauk kao izborni predmet, a ne glupu informatiku, jer da sam odabrao vjeronauk sad bih sigurno znao kako se pravilno moli Boga pa bih ga pravilno zamolio da mi pomogne pronaći ključ, to jest ključeve, ali kad sam umjesto vjeronauka odabrao informatiku a od informatike u ovakvim slučajevima čovjek nema baš nikakve pomoći.

- Nemaš ključ od stana? - upitala je crvena kapa s bijelim sobovima.

- Mislim, imam ga. Naravno da ga imam - rekao je Bero. - Ali sad nije kod mene.

- Tad sam se sjetio da je ostao u bravi - kaže on dvojici policajaca s druge strane stola.

- Nego je gdje? - upitala je bijela kapa s crvenim sobovima.

- Nego je u vratima od stana - rekao je Bero.

- Isuse, pa netko ti je dosad već mogao provaliti u stan! - rekla je crvena kapa s bijelim sobovima.

- Nije. Jer je ključ u bravi s unutarnje strane. A vrata sam zalupio.

- Aaa, onda imaš sreće! - rekla je bijela kapa s crvenim soobovima. - Nitko ti ne može ući u stan!

- Nitko - složila se crvena kapa s bijelim sobovima. - Računajući i tebe.

- A onda sam izgubio i mobitel - kaže Bero dvojici policajaca s druge strane stola.

Budak odmahuje glavom. Kako već odmahujemo glavom kad za nekog tko nam ide na živce napokon s olakšanjem shvatimo da je promašen slučaj. I da je zato u redu što nam takav ide na živce. Jer je to dokaz da je s nama sve u redu. Peđo Fišer se objema rukama prima za čelo. Kako to već radimo kad shvatimo da je netko tko nam je simpatičan zapravo promašen slučaj.

- Hoću reći, nisam ga izgubio nego...

POTJERA ZA SEKOM

- Onaj kveten od Bvade je tija za tom malom majmunicom skočit kvoz ponistvu, ili šta bi vi Puvgevi kvivo vekli *pvozov*, i da Ožijak nije skočija da ga zgvabi...

Ostavio je rečenicu nedovršenom. Još mu je u ušima odzvanjao krik boli iz Bradinog grla. Nikad ranije nije čuo takvo nešto. Istina, znao je on što je bol. Svaki udarac koji je u životu dobio bolio je. Jer je normalno da udarci bole. Ali Zmija zbog takve boli nikad nije odustajao. Jer je imao preveliko srce za predaju. Uvijek bi ponovno ustao i stisnuo šake i navalio na tog većeg i tog jačeg protiv kojeg već otpočetak nije imao nikakve šanse. Sve dok naposljetku više ne bi mogao ustati. Jer mu je tijelo bilo previše krhko za tako veliko srce. No najslićnije Bradinoj boli osjetio je kad je njegova mater napokon uspjela progutati više tableta no što je mogla podnijeti.

- Onda je Ožijak sazva sastanak zbog iznenadne pvomjene plana - nastavio je Zmija. - U stvavi zbog dvuge iznenadne pvomjene plana. Jev je pvva iznenadna pvomjena plana bila kad se taj dvugi Janez nija javija na mobitel kad ga je zva ovaj pvvi Janez.

- I štaj bilo natom sastanku? - upitao je Budak.

- Vazvadili smo novi plan! - nacerio se Zmija. - *Klak klak klak klak!*

Brada se malo primirio nakon što mu je Ožiljak, i dalje ga čvrsto držeći rukama, dozvolio da se nagne kroz prozor i uvjeri kako Seke nema dolje u snijegu ispred nebodera. Što je bilo dobro. Jer je značilo da se nije razbila. Jer je najvjerojatnije skakala s balkona na balkon sve do prizemlja. Zbog čega je Brada mogao odahnuti. Seka je bila živa i zdrava! Osim što je više nije bilo.

- Petnajst katova?! - rekao je Budak sav u čudu.

- Šestnajst - ispravio ga je Dule Antilopa. - In pol. Ker je najprej razizemlje. In potem visoko pritličje. Praktično skoraj sedemnajst.

- Majkmu! - izjavio je Budak

Novi plan je bio sasvim jednostavan, a izgledao je ovako: svi kreću u potragu za Sekom. Dule Antilopa želi ostati u stanu. Uz obrazloženje što ako se Seka predomisli pa se vrati sama od

sebe.

- Ae misliš ka Lassie se vvaća kući?! - kaže Zmija veselo.

- Natančno tak! - složio se Dule Antilopa pun nade. Nije želio ni zamišljati da ga bilo tko vidi u uništenoj i zaprljanoj odjeći.

- Budalo! Nije ona Lassie! - zareži Ožiljak. - A ni ova gajba nije njena kuća pa da se nekam vraća, idijote! Ak se bu nekam vraćala onda bu se vraćala u zoološki vrt, kužiš?! Zato, Slovenac, diži dupe, briši tam i parkiraj se pokraj majmunskog paviljona. Al tak da te niko ne vidi, kužiš?!

- A ko je, ono, taj Lesi? - pita Brada.

- Ea Lassie ti je jedan ženski škotski ovčav šta su je imali jedni sivomašni voditelji, u stvavi šta ju je ima njihov sivomašni sin jedinac, pa je nisu imali sa čime hvanit jev su bili ka šta san veka sivomašni pa su je movali pvodat jednim bogatim judima, pa su je pvodali, ali je ta Lassie odlučila da se vvati kući kod ovog sivomašnog sina jedinca, pa je pobigla od ovih bogatih, pa se vvatila kući, pa su je onda ovi sivomašni voditelji od tog sivomašnog sina jedinca movali vvatit ovim bogatim judima, pa je opet pobigla i vvatila se kući kod sivomašnog sina jedinca, pa su je opet movali vvatit ovim bogatima, pa je opet pobigla, pa je upala u oluju i u gvmljavinsko nevvime i movala je pveplivavat neke opasne i duboke vijeke i imala je tvn u nogi i neki ju je lik vanio iz puške i uvatili su je šintevi i pvodavala je lonce i vajngle i onda je napada snig ka šta je i sad napada pa je navukla upalu đigavice, šta bi vi Puvgevi kvivo vekli *pluća*, i zamalo je umvla, i sve je to tvajalo valjda ijadu godina al se na kvaju ipak opet vvatila kući... A koji je sad tebi vvag?!

To zadnje Zmija je upitao Bradu. Jer su se ovome niz lice slijevale suze.

- Nije mi nikaj - rekao je Brada brišući oči rukavom jakne. - Sam sam pomislil da kaj ak bu se i Seka tak morala vraćat kući. Jer ona je, ono, još beba koja ne zna prodavat ni lonce ni rajngle, ne.

- Onda smo kvenuli u potvagu za Sekon - rekao je Zmija dvojici murjaka s druge strane stola. - Janez je oša natvag u zoološki vrt da se sakvije u gvmlje kod majmunskog pavijona i otamo vveba za slučaj da Seka bude ka Lassie. A mi ostali smo se dogovovili da se za svaki slučaj vazdvojimo pa da Ožijak i Bvada siđu po skalama a ja sa lifton pa da se opet svetnemo ispid nebodya i onda skupa kvenemo dalje.

- I ondak? - upitao je Budak Zmiju.

- Ea onda smo se vazdvojili!

- Pastes opet sreli ispred nebdera, da da, tomij jasno, al štaj bilo dalje?! - Budak je bio nestrpljiv poput proljeva.

- Nismo se sveli ispved nebodeva - rekao je Zmija.

- Kako niste?! - začudio se Budak.

- Ea tako šta san se ja zaglavija u liftu - rekao je Zmija. - To jest nisan se ja zaglavija nego se je lift zaglavija. Sta je tačno između dva spvata i ni da mvdne! Pvema mojoj slobodnoj pvocjeni, jev nisan bvoja, otpvilike negdi između devetog i sedmog.

- Ošreć između sedmog i devetog - ispravio ga je Budak.

Kakve sad to veze ima? zapitao se Peđo Fišer. Iz nekog je razloga na jednom od papira iz svog fascikla pokušavao nacrtati domaću svinju. U policijskoj uniformi.

- Kad se lift spušta onda se spvatovi bvoje odozgova! - ispravio je Zmija Budaka.

Ožiljak i Brada su se sjurili stepenicama. Ispred nebodera nije bilo žive duše. To jest, osim njih dvojice. To jest, od Zmije nije bilo ni traga ni glasa.

- A lift je brži neg noge - rekao je Brada dvojici murjaka s druge strane stola. - Htel sam reč da je Zmija, ono, moral stič pre mene i Ožiljka, ne. A nije. Pa ga je Ožiljak moral nazvat na mobitel.

Ožiljak: - Alo!

Zmija: - Alo!

Ožiljak: - A gde si ti?

Zmija: - Ja san zavobljen u ovi šta ide govi-doli!

Ožiljak: Kaj ide gore-dole?

Zmija: Ništa ne ide. Ni govi ni doli. Zato i jesan zavobljen.

- Taj vazgovov smo isto vodili u šifvama - objasnio je Zmija dvojici murjaka. - Za slučaj da

nas pvisluškuju. Al biće da je Ožiljak zabovavio šifvavnik.

- Zmija se je zaglavil u liftu, a kad se zaglaviš u liftu nikad nemreš, ono, znat kolko dugo buš tam bil zaglavljen – rekao je Brada dvojica murjaka. – A ja sam htel da što pre pronadžemo Seku pa ga ja i Ožiljak nismo hteli čekat neg smo sami krenuli u potragu.

- Kak to mislite zakaj nismo uzeli kombi?! – zarežao je Ožiljak. – Nismo ga uzeli zato kaj je to bil ukradeni kombi! Murja ga je mogla prokužit po tablicama, kužite? Istinabok mogli smo skinut tablice, al ak furaš kombi bez tablica tek si onda sumnjiv, kužite?

- Kak smo ju pratili?! – Brada se čudio zašto se debeli murjak čudi. – Pa i majmuni ostavljaju tragove u snegu pa smo ju mogli, ono, pratit po njenim tragovima, ne.

A tragovi Sekinih malih bosih stopala i, jer je to tako kad trčiš kao majmun, malih golih šaka, išli su nekako u cik-cak liniji: iza ugla nebodera, pa lijevo prema oba doma umirovljenika, prvo „Sveti Ivan i Marija“ (čiji su ga korisnici preimenovali u „Ivica i Marica“), a zatim i „Mirni kutak za posljednji trenutak“ (iliti pojednostavljeno „Kutak“), preko dječjeg igrališta, pokraj jedne od bezbrojnih gradskih fontana...

- Kam su išli tragovi tam smo išli i nas dva – rekao je Brada.

- Tragovi su ušli u dom za penziće pa smo i mi ušli u dom za penziće – rekao je Ožiljak.

- U kojem su svi bili oblečeni u majice na kojima je pisalo SVI SMO MI MAJMUNI – rekao je Brada.

- A posle i u drugi dom za penziće također – rekao je Ožiljak.

- U kojem su isto svi bili oblečeni u majice na kojima je pisalo SVI SMO MI MAJMUNI – rekao je Brada.

O čemu su postojala i svjedočenja očevidaca. Štićenika obaju domova.

Marija Maca Mačković: – I onda mi je uletel u sobu. Črni vrag. Samo malo manji.

Doroteja Dorica Dugandžić (opaska službene osobe: ili Dugančić, ili Dugandić, nejasno jer u osobnim dokumentima piše različito, a izjava je dana bez zubne proteze) : – Pljunuti moj pokojni Đuro. Šav dlakavi i šrni. Ošim što je Đuro dok je bio šiv bio došt krupniji.

Milivoj Mika Trupec: – Neko dete zamaskirano vu majmuna.

Anamarijamagdalena Horvat-Jovanović: – Pomislila sam si evo to je đavo došao po mene. Jedino što nije ponio one svoje vile. (opaska službene osobe: na upit misli li svjedokinja na trozubac, odgovorila je niječno uz napomenu da je tzv. đavo „imao sve svoje zube, a ne samo tri, to se je baš dobro vidjelo kad se nakesio.“)

Gabrijel Gabi Novak: – Kuglasta munja. Crna. Što je rijetkost. Al nisam čuo da je vani grmjelo?

Ivica Šeflja Šerfezi: – Štakor. Veliki. Dlakavi. Crni. Već sam se stoput žalio na higijenske uvjete u „Ivici i Marici“. Al osoblje veli da izmišljam. (opaska službene osobe: svjedok je nekoliko puta ponovio nepoznate riječi koje su zvučale kao *ratus ratus*, u razgovoru s osobljem ustanove saznalo se da svjedok i inače često izgovara nepoznate riječi).

Tereza Kesovija (opaska službene osobe: nadimak Majka Tereza): – Bio je to glasnik sudnjega dana. Baš bih htjela još malo proživjeti da i taj dan dočakam živa. Poslije ćemo ionako svi biti mrtvi. Pa na sud.

Marija Maca Mačković: – Posle su uletela još i ta dva muška. Jen isto sav dlakavi. Jen sa posečenom glavom. A još posle je doletel i jen jako mršavi kojem su non-stop ispadali zubi.

– Kad se je lift odglavlja i kad san se spustija u pvizemlje, Ožijak i Bvada su već pobigli za Sekon – rekao je Zmija murjacima u sobi za informativne razgovore. – Svićon, u snigu se vide tvagovi pa san kvenija za njima. Vavno pvema domu penzioneva.

Doroteja Dorica Dugandž(č, đ)ić: – Taj žadnji, taj jedan tanki mi je užeo gebiš iz čaše. I izvukao švoj gebiš iz švojih ušta. I štavio moj gebiš šebi u ušta. Pa je mićao moj gebiš u švojim uštima. Pa je izvadio moj gebiš iz švojih ušta. Pa ši je štavio švoj gebiš u ušta. A moj gebiš je vratio natrag u čašu.

– Ea ti njezin mi je bija pvemalen – objasnio je Zmija dvojici murjaka s druge strane stola. – Nisan sa njime moga vadit ovi tvik od moje pokojne tetke, *klak klak klak klak!*

Doroteja Dorica Dugandž(č, đ)ić: – A jedan od one dvojice što šu mi ušli u šobu prije tog tankog ša gebišom je bio pljunuti moj pokojni Đuro!

Đuro Dugandžić (opaska službene osobe: Budući da je svjedok bračni drug Doroteje Dugandžić, te ne koristi zubnu protezu, zaključujem da se i Doroteja Dugandžić preziva Dugandžić, dakle sa DŽ!): – Pa zar ne vidite da nisam pokojni?!... Kakav sad majmun?! Nisam ja vidio nikakvog majmuna!

- Pa onda vavno pvema dvugom domu penzioneva - rekao je Zmija u sobi za informativne razgovore.

Jelisaveta Severović (opaska službene osobe: nadimak Svekrva, ima jedno stakleno oko): - Skore sam vmerla od smeha kad mi je pokazival trik od nekakove tetke pak mu je proteza zletela z ustih na parketlina! Tulike sem se smejala da sem se vkočila pa su me morali metnut na dasku.

- Ea onda sam nazva Bvadu na mobitel.

Zmija: - Alo!

Brada: - Ko je... uh... to?!

Zmija: - Pa piše ti na ekvanu, idijote!

Brada: - Zmija... uh... ti si?!

Zmija: - Ma bvavo, kako si samo pogodija?

Brada: - Nisam... uh... pogodio neg mi ono... uh... piše na ekranu. Gde... ..uh... si ti?!

Zmija: - U čekaonici za gvoblje.

- Ea ta šifva nije bila u dogovovenom šifvavniku - rekao je Zmija dvojici murjaka. - Jev u planu nisu bili ukalkulivani penzionevi, ali nisan smija veći da san u domu za penzioneve za slučaj da nas movija, to jest vi pvisluškujete, pa san tamo na licu mista smislija tu šifvu. Jev šta dvugo i je dom za penzioneve nego čekaonica za gvoblje, *si si si si!*

Zmija: - A di ste vas dva?

Brada: - Mi smo... uh... kod ono... uh... vodoskoka.

Zmija: - Di?!

Brada: - Veli Ožiljak... uh... da se ne veli... uh... vodoskok neg... uh... da se veli fontana. Pa smo... uh... onda kod... uh... fontane. Al više... uh... nismo zato... uh... kaj trčimo.

- E al kod te fontane više nisan moga vaspoznat tvagove jer su cili snig okolo vazgazili oni judi u navančastin lancunima, ili šta bi vi Puvgevi kvivo vekli u navanačastin *plahtama*, i u majama na kojima je pisalo SVI SMO MI MAJMUNI, šta cupkaju i devu se *Mave Kvišna Mave*

Kvišna! Pa san ih mova pitat da jel su vidili Ožijka i Bvadu. To jest, nisan ih moga pitat da jel su vidili Ožijka i Bvadu, jev oni ne znaju ko su Ožijak i Bvada, nego san im mova opisat da je jedan sa bvadom a da je dvugi sa ožijkon, pa su onda ubvali o kome je vič pa su mi vekli na koju su stvanu Ožijak i Bvada otišli. U stvavi to mi nisu vekli jev nisu mogli govovit jev su se movali non-stop devat *Mave Kvišna Mave Kvišna!*, nego su mi pokazali sa vukama.

- Onda smo opet vidli Sekine tragove u snegu - rekao je Brada u sobi za informativne razgovore. - Male tragove. Jer Seka ima male noge. Jer je, ono, još beba. I sigurno joj je bilo hladno. Jer nije imala ni čarape ni cipele. Samo pelenu. - Brada je protrljao oči. - I onda smo skrenuli iza jednog vugla i tragova odjedamput više nije bilo. Nestali su. Sam tak. Ono. Ne.

- Brada je već na škrge disal jer nema kondicije, kužite? - rekao je Ožiljak.

Nije rekao kako se ozbiljno zabrinuo za Bradino zdravlje. Jer se nije radilo ni o kakvoj kondiciji. Radilo se o tome da Brada ima astmu. I pumpicu za usta koje se sramio pa je nije koristio. Osim kad je bio siguran da ga nitko ne gleda. Ožiljak se toliko ozbiljno zabrinuo da je htio predložiti da odustanu od potjere. Brada mu je bio daleko važniji od te male majmunice. Točnije, daleko važniji od novca koji im je obećao onaj drugi Slovenac, trgovac rijetkim egzotičnim životinjama. Ono što ga je boljelo bilo je to što je, čini se, Bradi na prvom mjestu u životu sad bila Seka.

- A umesto Sekinih tragova naleteli smo na one klince - rekao je Brada. - Na one dve kaj zgledaju ko jedna te ista i na onog kaj ga nisam odma prepoznal. Jer je sad imal dečja kolica a prošli put ih nije imal.

- Rekel sam Bradi da nek si navuče fantomku - rekao je Ožiljak. - A ja sam navukal svoju.

U tom trenutku Ožiljku je stigla Duletova poruka na mobitel „Čakam da se Lassie vrne domov“.

MALO I O MOBITELU

- Znam, znam, nije mogo nazvat roditelje jer je izgubio mobtel - rekao je Budak.

- Mislite *starce*? - ispravila ga je Mirela.

- Da, mi mladi naše roditelje zovemo *starci* - ubacila se Stela.

Ovo je priča i o tuzi. I zato treba reći kako ni Stela ni Mirela već neko vrijeme svoje roditelje ne nazivaju starcima. To jest, svaki put kad pomisle na njih, pomisle na mamu i tatu. A i jednoj i drugoj sestri već se neko vrijeme srce slama jer se mama i tata rastaju. To, naravno, nijedna od njih neće pokazati pred onom drugom. Mirela svojoj tuzi daje oduška tako da se zaključa u kupaonicu, sjedne na poklopljenu WC školjku i neutješno plače. A Stela svoju tugu olakšava tako da se iskrade na balkon i tamo neutješno plače. Sad obje znaju zašto se takvo plakanje zove neutješno. Zato što ne donosi nikakvu utjehu. Samo privremeno olakšanje. Ono pravo olakšanje obje nalaze tako da se međusobno zadirkuju. Pa kad na primjer Stela kaže Mireli da je glupača, ona to ne misli ozbiljno. Naprotiv, ona zna da je njezina sestra drugo najpametnije biće na svijetu. Odmah iza nje same. Delfini su tek na trećem mjestu. Slično razmišlja i Mirela.

- Da mene moja djeca zovu *starci* jabim noge polomjo! - kaže Budak.

Ali to što kaže nije istina.

Budak ima tri kćeri. U njegovom kraju zbog toga mu se smiju. Jer u njegovom se kraju uvijek smiju muškarcima kojima se umjesto sina rodi kći. A on je to doživio triput. Triput previše. I zato sad mrzi Beru jer je muško, dječak, sin kakvog je oduvijek želio. Na sličan način mrzi i ove blizanke. Jer su tako brbljave i neustrašive. Sve što njegove kćeri nisu. A nisu zato što im je oduvijek bio previše strog otac. Postigao je da se boje pisnuti dok je on u istoj prostoriji. Odgojio ih je tako zato što ih želi mrziti jer se nisu rodile kao sinovi. Iako cijelo vrijeme negdje duboko u sebi zna da ih voli najviše na svijetu. Odjednom ga iznenadi tuga.

- Pa mi smo onda prave sretnice - komentira Stela.

- Inače bi non-stop bile u gipsu - nadoveže se Mirela.

Budak se pretvara da ovo nije čuo.

- Pa nazovi starce – predložila je Mirela još uvijek zbunjenom Beri. – Nije Sisak na kraju svijeta.

- Karlovac, a ne Sisak – rekao je Bero. – Ili možda Koprivnica... Ili Virovitica.

- Svejedno. Nek dođu i otključaju ti stan. Pa nek se vrate natrag – rekla je Mirela. – Čas posla! – Htjela je pucnuti prstima da pokaže koliko bi taj čas posla kratko trajao, ali joj nije uspijevalo. Jer je na rukama imala vunene rukavice. Svejedno, odustala je tek poslije trećeg pokušaja.

- Kladim se da je i mobitel zaboravio kod kuće – rekla je Stela i ispružila ruku.

- A ja se kladim da ga ima – uzvratila je Mirela pa su se rukovale.

Bero je počeo pretraživati džepove. Ponovno. A sa svakim džepom postajao je sve nervozniji. Onda je uzviknuo: – Yes! – Što je u prijevodu na hrvatski književni jezik značilo „Da“. Odnosno „Da!“ Zbog tog uskliknika iza. Pa je izvadio mobitel i podigao ga visoko u zrak.

- Vidiš da ga ima! – uzviknula je Mirela. – Oklada je moja!

E sad, ako nervozno kopate po džepovima tražeći kojekakve mobitele, onda jedno važno upozorenje: nemojte pri tome stajati iznad kanalizacijskog otvora. Čak ni kad je isti prekriven snijegom. Jer je snijeg mekan, a kanalizacijski otvor dubok i uglavnom pun vode.

- Ajme! – uzviknuo je Bero trenutak kasnije. Stajao je iznad kanalizacijskog otvora prekrivenog snijegom. Osim rupe koju je u snijegu napravio njegov mobitel.

- Vidiš da ga nema! – uzviknula je Stela. – Oklada je moja!

- Ali imao ga je! – nije se dala Mirela.

- Aha, po toj logici ga ima i sad – odbrusila joj je Stela. – U kanalizaciji!

Mirela je još jednom pokušala pucnuti prstima. Još jednom bezuspješno.

- Onda smo jedan-jedan? – predložila je Steli.

- Nula-nula? – predložila je Stela.

- Ne može biti nula-nula kad smo obje bile u pravu, glupačo!

- Nismo nego smo obje bile u krivu, glupačo!
 - Što ću sad?! - zavapio je Bero.
 - To je baš sličilo njemu - rekla je Mirela dvojici policajaca s druge strane stola u sobi za informativne razgovore. - On je tako... Tako...
 - Nervozan - ubacila se Stela.
 - Mislim, s njim nikad ne možeš znati - nastavila je Mirela ne obazirući se na Stelinu upadicu. - Jer je...
 - Nervozan - ubacila se Stela.
 - Htjela sam reći, on je dobar dečko i sve - nastavila je Mirela. - Ali je stalno... - razmahala se, pokušavajući opisati rukama ono što nije uspijevala izraziti riječima.
 - Nervozan - ubacila se opet Stela. Pa dodala: - Krivo pokazuješ s tim svojim rukama.
 - Zar stvarno nemate neku bolju stolicu? - upitala je Mirela.
 - Da, neku s naslonima za ruke? - javila se Stela.
 - Ili barem za leđa? - nadovezala se Mirela.
 - Nervira me to žmirkanje! - rekla je Stela.
 - Mislite li vi *ikad* zamijeniti tu neonku?! - upitala je Mirela.
 - I zaliti onu jednu biljku tamo?!
- Peđo Fišer se dobro zabavljao.
- Budak je razmišljao o svojim kćerima. Pitao se gdje je točno pogriješio.
- Jel može jedno glupo pitanje? - upitala je Mirela Beru i sama zagledana u nesretni kanalizacijski otvor.
 - A kao znaš postaviti i neko pametno? - nacerila joj se Stela. Vrhom cipele je proširivala rupu u snijegu koju je napravio Berin mobitel. Bivši mobitel.
 - Može - promrmeljao je Bero.

- Znaš li napamet broj od svojih staraca?
- Od starog ili od stare? - upitao je Bero.
- Svejedno - rekla je Mirela.
- Ne znam - rekao je Bero.
- Kao što rekoh: glupo pitanje - uzdahnula je Mirela.
- Ali ih imam zapisano na papiriću! - rekao je Bero.

Mirela je zinula.

- I od starog i od stare! - rekao je Bero.

Stela je prestala dubsti snijeg.

- A taj papirić jeeee...? - rekla je Mirela.
- Taj papirić jeeee... pričvršćen na vrata frižidera. Magnetićem. Na kojem je Jimi Hendrix. Mislim, samo njegova glava. Hoću reći bez gitare. Jimi Hendrix je tatin najdraži gitarist. Mislim... da.

Blizanke su ga gledale odmahujući glavama.

- Koji si ti kreten! - rekle su u isti glas.
- Znam - rekao je Bero slegnuvši ramenima.
- I onda *ZUM!* - rekla je Mirela dvojici policajaca s druge strane stola istovremeno pljesnuvši dlanom o dlan. Iako to nije zvučalo kao *ZUM!* Već više kao *PLJES!*

Budak se trgnuo iz svojih misli.

- Šta?! - uzviknuo je.
- Nije *ZUM!* nego *HOP!* - rekla je Stela. - *ZUM!* bi bilo da je prošla pokraj nas, što nije, nego je uskočila u kolica, a to je onda *HOP!* budalo!
- Ti si budala, idiote! - rekla je Mirela. - *HOP!* bi bilo da je cijelo vrijeme stajala pokraj kolica i onda uskočila unutra, što nije, nego se pojavila odjednom, stvorila niotkud, dojurila,

a to je onda *ZUM!*

- Ti si *ZUM!* u mozgu, budalu!

- A ti si *HOP!* u šupljoj glavi, budalo!

- Bleeeeeeeee!

- Bleeeeeeeee!

- Alo! - uzviknuo je Budak. Pa kad su se sestre primirile upitao je pun optimizma: - Jel to *ZUM!* i *HOP!* i *PLJES!* napkon Seka?!

- Je - rekla je Mirela.

- *ZUM!* i *HOP!* je, ali *PLJES!* nije - rekla je Stela.

JOŠ TRI MAJMUNA

Dvije stolice u sobi za informativne razgovore primaknute su tik jedna uz drugu. Zato što na njima sad sjedi troje tinejdžera. Po jedna jednojajčana sestra blizanka sa svake strane i Bero u sredini. Dok im se ramena i bedra dodiruju, srca prijete da će im iskočiti iz grudi. Jedva uspijevaju da se to zaista i ne dogodi. Uskoro će prvi put u svojim životima osjetiti onaj iznenadni nalet struje poslije kojeg se više ne pitamo jesmo li ili nismo zaljubljeni. Jer tad znamo da jesmo. I zato, kad Stela kaže: – Fali jedna stolica. – svi se zbune.

Mirela bi je najradije ubila na licu mjesta. Bero bi najradije viknuo: Ne fali! Čak bi si i Stela najradije odvalila šamar.

– Pa taman stanete nate dvje – kaže Budak. A kad ovo troje ne reagira, zadere se: – Mala!

Zbog čega Peđi Fišeru ispadne penkala iz ruke.

– Alo, mala! – drekne Budak još jednom.

Kroz vrata oprezno proviri glava mlade bucmašte policajke.

– Mene ste zvali, gospodine načelniče? – upita Elizabeta Pijuk iako zna da je tako. Ne sviđa joj se to *mala*.

– Ma jok! Tosja derem onak bezveze! – naceri se Budak. – Ajd šta blejiš, dones još jedan stolac!

Elizabeta Pijuk je policajka tek nepune tri godine, ali već je odavno naučila da se žena u policijskoj uniformi mora truditi dvostruko više od muškarca u policijskoj uniformi, i da svejedno nikad neće biti prihvaćena na ravnopravan način. Ona nije postala policajka zato da bi mijenjala nepisana pravila. Ali od ovog će ih trenutka početi mijenjati. Ne mora to biti ništa revolucionarno. Za velike promjene često su dovoljne i male stvari. I zato, kad pola minute kasnije ponovno uđe u sobu za informativne razgovore, namjerno ne nosi stolicu. Nego je vuče po podu tako da ova nesnosno škripi. Od čega se svima naježi koža. Svejedno, dok trlja vlastite podlaktice, Peđo Fišer namigne Elizabeti. A ona mu uzvratiti na isti način.

– Moš ić – kaže joj zatim Budak. – I moš nastavt prisluškivat.

Malo kasnije svatko ima svoje mjesto za sjedenje.

Stela je sad sretna što Bero više nije toliko blizu Mirele. Ali je istovremeno i nesretna što više nije blizu nje. Mirela je sretna što Bero više nije toliko blizu Stele. A nesretna što nije blizu nje. Bero samo nije sretan.

- Daklem! - uzvikne Budak i pljesne rukama. - Tis izgubio ključ odstana - podigne palac u zrak. - Mobtel tij ispo u kanalizaciju - podigne i kažiprst. - I nis znao broj od svojih rodtelja - iz nekog je razloga uz palac i kažiprst umjesto logičnog srednjaka podigne mali prst. - Ni od oca - prstenjak. - Ni od matere - napokon i srednjak.

Bero ne može progovoriti dok ne pročisti grlo. Pa to i napravi. Ovaj put zazvuči baš kako treba kad je u pitanju grlo jednog skoro četrnaestogodišnjaka.

- Već sam vam rekao da ključ nisam izgubio nego...

- Negtij osto ubravi sa krive strane - prekine ga Budak. - Neš ti razlike. - Na trenutak je zastao u stilu desamonostao pa je nastavio: - I ondas izišo van satom Sekom kojaj tvoja sestra, i ondas naišo naove dvje, i ondas...

- Nije on naišao na nas - ubacila se Mirela

- Nego smo mi naišle na njega - dodala je Stela.

- Ajd prestante više! - uzrujao se Budak. - Kodaj to bitno! Bitnoj daj onda naišla ita druga Seka kojaj majmunca! Odatle me zanima štaj bilo dalje. Koće prvi?!

- Ja! - uzviknule su uglas jednojajčane sestre blizanke, istovremeno podignuvši svaka po jednu svoju ruku.

- Ti - kaže Budak uperivši prst prema Beri.

Bero tek sad primjećuje da su mu traperice prekratke. Jer je od prošle zime narastao. Ne previše, jer dječaci uvijek žele biti viši viši i viši, ali to je svejedno iznenadilo nogavice na njegovim hlačama pa su ostale iste dužine. Ista stvar se, izgleda, dogodila i s rukavima njegove zimske jakne.

- Paaa... samo je uskočila u kolica. Hoću reći, u Sekina. Mislim, ta druga Seka. Mislim, nismo odmah znali da se i ona zove Seka. To smo saznali tek kasnije. A onda su dotrčala ona dvojica s fantomkama na glavama. Hoću reći trojica. Iako je taj treći došao malo kasnije. A i ova dvojica nisu dotrčali skupa. Jer je valjda jedan bio u boljoj kondiciji od drugog. Ali još

prije toga se Seka pokrila dekom preko glave. Ta druga Seka. Sekinom dekom. A Seka je spavala. I onda je bilo još teže gurati kolica.

Onda je Peđo Fišer prasnuo u smijeh.

- Jes ti dobro? - upitao ga je Budak.

- Nikad bolje - odgovorio je Peđo Fišer.

I bila je to istina. Ova djeca učinila su da po prvi put u posljednjih nekoliko godina osjeti radost. Onda je zažmirio i u mislima vidio nasmijanu djevojčicu koja se vrti u krug. Kao kakva balerina na kotačima.

- I štaj dalje bilo? - upitao je Budak.

Prije nego je Bero uspio otvoriti usta, oglasile su se sestre.

- Onda su dozujali oni majmuni - rekla je Mirela.

- Komada tri - rekla je Stela.

- Još majmuna?! - zabezeknuo se Budak. - Majkmu, kakvi sad još majmuna?!

Kad si tek mlađi tinejdžer, a zaskoče te dvojica muškaraca s fantomkama preko glave, normalno je da se uplašiš. Zato ne bi bilo fer prigovarati Berinim nogama koje su se počele tresti. Kad si dvojica muškaraca s fantomkama preko glave normalno je očekivati da će se mlađi tinejdžeri uplašiti kad ih zaskočiš. Pod uvjetom da među tim mlađim tinejdžerima nisu i dvije sestre jednojajčane blizanke koje se više-manje ne boje ničega.

Pa kad jedan od dvojice s fantomkama upita: - Hej klinci, ste vidli majmuna?! - A onaj drugi: - Ovak... uh... ono, malog? - Pokazujući pritom rukama, sasvim je normalno da ih dočekaju sasvim neočekivani odgovori.

- Ja upravo vidim dva komada - odgovorila je Mirela.

- Ali ne ovako mala - odgovorila je Stela oponašajući Bradine ruke.

Brada se okrenuo na sve strane.

Ožiljak je zarežao.

Tad je iza ugla banuo i treći muškarac s fantomkom na glavi. Beri su se počele tresti i ruke. Što je bilo i za očekivati.

- A evo i trećeg majmuna! - rekle su sestre u jedan glas.

- I ondak? - upitao je Budak.

- I *ondak*? - oponašala ga je Mirela. - *Ondak* smo kretenima kao pokazali na koju je kao stranu pobjegla Seka.

- Osim što tad još nismo znali da se i ona zove Seka - rekao je Bero.

- I osim što su zbog ovog kretena - Stela je glavom pokazala prema Beri - bili malo sumnjivi.

- Jer je ovaj kreten ovdje - i Mirela je pokazala glavom prema Beri - pokazao u suprotnom smjeru.

- Malo sam se zbunio - promrmeljao je Bero.

Pedo Fišer je kimao glavom. Jer kad si dugo policajac, a uz to imaš i ponešto životnog iskustva, onda ti je više-manje odmah jasno tko se kome dopada. I zbog toga mu je čak i žao što su ovo troje još dovoljno djeca da bi se usudili pokazati svoje iskrene osjećaje. Umjesto toga radije će se međusobno vrijeđati. No, tako to ide u tim godinama.

- I ondak? - upitao je Budak.

- I *ondak* su oni otrčali na jednu stranu - rekla je Mirela pokazavši rukom prema zidu na kojem se nalazio državni grb u okviru s napuknutim staklom.

- A mi smo *ondak* požurili na drugu - rekla je Stela, pokazavši rukom prema zidu na kojem se nalazio zidni sat s pogrešnim vremenom.

MINI MARKET „NATAŠA“ I NATAŠA

- Ja san odma zna da su nas ta dica phevavila, al baš me je bilo bviga! Jev, pvvo, u tom tvenutku san bija uvjeven da od te tvgovine egzotičnim životinjama, u ovom konkvetnom slučaju egzotičnim majmunima, neće biti ništa. Pvpala stvav. Pvohujalo s vihovon. Pvoliveno mliko. Sa vazbijenim kvčagom ne ideš do izvova...

- Šta ovaj trabunja? - upitao je Budak Peđu Fišera.

Peđu Fišer je samo slegnuo ramenima. Nije mu se dalo objašnjavati.

- Jev dvugi Janez, taj kojem smo po dogovovu tvebali pvedati tu miću majmunicu koju smo tvebali dopvemiti u Vepubliku Sloveniju kvoz Vepubliku Bosnu i Hevcegovinu, taćnije kvoz Vepubliku Svpsku, pa od tamo kvoz Vepubliku Svbiju, pa od tamo kvoz Vepubliku Mađavsku, se nije javlja na vvažji mobitel iako je ovi pvvi Janez potvošio najmanje dva punjenja batevije koliko ga je puta bija zva.

Zmija zastane da bi napunio pluća zrakom. Jer čak i zmije moraju disati.

- Dvugo, nisan ja bija glavni u ciloj toj pvići nego je glavni bija ovi pvvi Janez, Dule Antilopa, iako se Ožijak pvavija da je on glavni jev se on uvik pvavi da je on glavni. Ja san samo vadija ono šta bi mi oni vekli da movam napraviti. Hijevavhija se u ovom našem poslu mova poštivat, jeli tako. I tveće, ja zapvavo jako volin snig ka šta ga svi mi Dalmatinci volimo. Za vazliku od vas Puvgeva koji samo kukate čím ga padnu tvi centimetva, te ne voze tvamvaji, te nema dovojno gvtalica, te ovo te ono. Judi moji, pa jel vama jasno da san ja svog pvvog snjegovića u životu napravija tek sa dvadest i tvi godine kad san služija zavovsku kaznu u bjelovavskom zatvovu?!

Na tom se mjestu u Zmijinu izlaganju stvorila stanka (koju neki ljudi pogrešno nazivaju *pauza*, što potječe od njemačke riječi *pause* koja znači *pauza*, premda joj porijeklo seže sve do starogrčke riječi *pausis* koja znači *zastoj*), a na njegovu licu sjetni osmijeh. Koji su potrajali, i stanka i sjetni osmijeh, sve dok Budak nije pucnuo prstima.

- Ae šta san tija veći?! - upitao je Zmija nikog određenog. - Tija san veći da san baš ono tuvbo uživa dok smo se muvali svuda okolo po tom snigu u potvavzi za tom mićon majmunicon. I da nije bilo one fvke sa Bvadon i njegovon kapon bija bi to jedan od lipših dana u mome životu.

- Štaj bilo sa bradom i kapom? - upitao je Budak, čijem izvježbanom policijskom uhu ništa nije moglo promaći. - Sačijom bradom i kapom?

- Gospodin Đapo misli na gospodina Nazora - pojasnio je Peđo Fišer. - Točnije, gospodin Đapo misli na kapu gospodina Nazora. Ako se ne varam?

- Ne vavate se ni milimetva - potvrdio je gospodin Đapo, to jest Zmija.

Majkmu, sama gospoda međ tim krimnalcima, pomislio je Budak odmahujući svojom velikom izbrijanom glavom.

- Vadi se o Bvadinoj kapi - rekao je Zmija. - To jest o kapi gospodina Nazova. - Morao se suspregnuti da ne prasne u smijeh. - A u stvavi o jednoj od fantomki koje je u Ofevtisimi za sve po deset kuna nabavija oni Janez. Dule Antilopa. - Zmija se okrenuo prema Peđi Fišeru. - A kako je njemu vođeno ime? - znatiželjno je upitao.

- Dušan Karadžordžević - odgovorio mu je Peđo Fišer.

- Šta sve tvvdo?! - začudio se Zmija.

- Toj zato štaj on Slovenac, a kodnji je sve tvrdo - pojasnio je Budak.

- Ae dobvo onda - rekao je Zmija. - Tija san veći da je... A jel smijen ja nji zvati ka i dosad pvema njiovim konsprivativnim imenima, a ne pvema vođenim imenima, jev ako ću ih movat zvati pvema vođenim imenima moglo bi se desit da ji svih pobvkam?

Peđo Fišer poučen prijašnjim iskustvom pogledao je Budaka čekajući da ovaj odgovori Zmiji. No Budak je zurio u Zmiju kao da je Zmija kineski jelovnik, ispisan na kineskom. Pa je Peđo Fišer kimnuo glavom. Pa je Zmija još jednom nastavio.

- Tija san veći da je Bvada dok smo mi tako tvćali u pvavcu di su nan ona dica pokazala da je ka fol pobiga majmun i dalje ima fantomku na svojoj glupoj glavi i pviko svoje glupe face, umisto da je skine ka šta smo učinili Ožijak i ja. A Ožijak i ja nismo to na vvime ubvali jev je Bvada tvća iza nas. Ako se to šta je on izvodija uopće smi zvat tvćanje. Lik nema ni tvunke kondicije! Jedino se njegovo dahtanje moglo ćut tvisto metava u kvug. Ovako je dahta.

Zmija je zinuo najjače što može oponašajući Bradino disanje sve dok gebis njegove pokojne tetke nije ozbiljno zaprijetio da će mu ponovno ispasti iz usta.

- I ondak? - nestrpljivo će Budak.

- Onda smo ušli u tu miću butigu, ili šta bi vi Puvgevi vekli *dućan* ili *tvgovinu* ili *pvodavaonicu*.

- Ma kaki sad dućan?! - začudio se Budak.

- Mini mavket „Nataša“ - rekao je Zmija.

- Al kake to veze ima sa Sekom?! - upitao je Budak.

- Ea nikakve - rekao je Zmija. - Ima veze sa tin da smo od tog cjelodnevnog tvčanja ogladnili. I ožednili. A ako mene pitate ja mislin da je tad već i Ožijak svatija da su nas ona dica izigvala. Samo to nije tija pviznat.

- Al štaj bilo satom kapom?! Fantomkom?! - uzviknuo je iznervirani Budak.

Zmija je podigao ruku poput prometnog policajca na nekom križanju.

- Polako - rekao je Budaku. - Doću i dotoga. Ne movate me nonstop pvikidat. Samo mi povemetite pviču. - Pa je ušutio. Pa je rekao: - Ae sad san opet zabovavija di san sta!

- Mini market „Nataša“ - rekao je Peđo Fišer.

- Fala - rekao je Zmija. U sljedećem se trenutku začudio samome sebi. Zar je moguće da se upravo zahvalio jednom murjaku?! *Klak klak!* Morat će o tome kasnije u miru razmisliti. - A taj je mini mavket „Nataša“ bija stvavno mini, a u njemu je vadija jedan lik još mvšaviji od mene jev je vajda samo takav mvšav moga stat iza pulta. Ono, samo kost i koža, živi kostuv. Nisam siguvan je li se on zva Nataša, jev je bija muškavac, bavem na pvvi pogled, jev se to danas nikad ne zna sa siguvnošću.

- Bome - potvrdio je Budak.

A još i svake godne u policju primaju sve više i više ženskih, pomislio je. Ko da smo frizerski salon. A ite ženske šta one znadu, ništa, samo brbljat i prisluškvat sadruge strane vrata. Majkmu, kud to ide hrvacka policja?

- Ožijak je navučija kvuv i tivolsku salamu i sikspek Kavlovačkog piva, a onda je Nataša odjednom podiga svoje vuke u zvak i vvisnija od stvaha, a oni sikspek Kavlovačkog je pa napod i vaspvsnija se *PVAS! PVAS!* ka da je neko opalija iz vevolveva pa smo i Ožijak i ja bvzo podigli vuke u zvak jev kad neko puca iz vevolveva a ti nisi naovužan najboje se je odmah pvedat i saćuvat živu glavu na vamenima. I onda san iza svojih leđa ćuja:

- Kaj se zbiva?! - upitao je Brada začuđen prizorom ispred sebe.

- Koji je on kvetenski cukun! - rekao je Zmija dvojici murjaka s druge strane stola. - Ili šta bi vi Puvgevi vekli *budaletina*!

- Pa bilo mi je, ono, hladno za glavu, ne - rekao je Brada nešto kasnije istoj dvojici murjaka s druge strane istog stola.

Budak se zabulji u Bradinu glavu. Toliko obraslu što u gustu kosu što u još gušću bradu da mu se od cijele glave vide samo oči. Kako nekom tolko dlakavom more bit ladno? Upitao se Budak. Pa jel majmuni nose kapute?!

- Ea kad smo Ožijak i ja skužili da se vadi o tom idijotu od Bvade koji nema nikakav vevolvev, ka šta niko od nas nema nikakvo vatveno ovužje jev mi nismo takva vvsta kviminalaca, skočili smo na njega s namjevom da ga pvopisno istambuvamo, al je onda Nataša povika:

- Zvat ću policiju! - viknuo je Nataša vadeći mobitel iz džepa. - A vas dvojica ćete mi biti svjedoci protiv ovog pljačkaša!

Ožiljak, Zmija i Brada su se međusobno pogledali. (Istina, Bradi se fantomka bila nakrivila tako da mu se jedna od rupica za oči preselila na uho, a uhom se kao što je svima poznato ne može gledati, no srećom se ona druga rupica samo premjestila s jednog oka na drugo.) Jer kad si kriminalac onda su neke riječi važnije od nekih drugih riječi. A riječi poput *policija* i *svjedoci* su toliko važne da ih kriminalci ne vole ni čuti.

- Stani! - viknuo je Ožiljak Nataši dok je ovaj već prčkao po mobitelu pokušavajući se prisjetiti mora li ukucati 112 ili 221 ili 121 ili 212 ili tu postoji i neka trojka. - Mi smo murjaci! Htel sam reć mi smo policajci! U civilu!

- Kaj veliš?! - upitao je Brada uvjeren kako nije dobro čuo. Bez obzira što mu je najmanje jedno uho imalo rupicu za slušanje.

- Pviznajem da se Ožijak pvilično dobvo snaša u tvenutaćnoj situaciji - rekao je Zmija dvojici murjaka. - I još je savija Bvadi vuke na leđa ka šta vade pvavi muvjaci kad nekog uhapse. - Onda se dosjetio kome on to priča. - Ea pa ne movam to *vama* objašnjavat *klak klak klak klak*! A i ja san se onda dositija da pvavi muvjaci kad su u civilu uvijek odnekud izvuku policijsku značku ili policijsku iskaznicu i guvnu je svima pod nos da neko ne pomisli da nisu pvavi muvjaci samo zato šta nisu u unifovmi nego su u civilu. Pa san onda bvže-boje i ja iz

đepa izvuka iskaznicu i guvnija je Nataši pod nos pa je odma pvesta tipkat po mobitelu.

- A otkud teb policijska iskaznica? - upitao je Budak čim je njegovo savršeno izvježbano policijsko uho čulo nedvojbeno sumnjivu informaciju.

I Peđo Fišer je naćulio uši.

- Ma to je bila iskaznica od zatvovske knjižnice iz popvavnog doma u Kavlovcu, maloljetnički odjel - objasnio je Zmija. - Zabovavija san je vazdužit kad su me pvimištali u popvavni dom u Vijeci. Al kad je neko ko je sav pvestvašen ka šta je bija Nataša možeš mu pod nos guvnit bilo šta *si si si si*!

- I kaj bute sad s njim? - zanimalo je Natašu.

- Odveli bumo ga u policijsku stanicu - rekao je Ožiljak ozbiljnim glasom.

- Zakaj?! - upitao je Brada.

- Daj začepi! - prosiktao mu je Ožiljak u uho.

- A kaj ne morate odvest i mene? - upitao je Nataša. Sav je živnuo od silnog uzbuđenja.

- Zakaj tebe? Ovaj, zakaj *vas*? - upitao ga je Ožiljak.

- Pa kao svjedoka! - rekao je Nataša ozareno. - Da vam isprićam sve kaj se dogodilo!

Ožiljak ga je gledao kao što gledaš nekog tko ti želi isprićati sadržaj filma par minuta nakon što ste zajedno izašli iz kino dvorane.

- Pa i mi smo bilu tu celo vreme, kaj nismo?! - zarežao je.

- Samo sam mislio... - rekao je Nataša pokunjeno. Iako nije rekao što je to samo mislio. Bio je silno razočaran što ga ovi policajci u civilu ne žele povesti sa sobom. A ovaj opaki, koji je očigledno bio glavni inspektor, bi mu možda isprićao u kakvom je to okršaju s kriminalcima zaradio taj grozni ožiljak. Pa bi onda Nataša imao što prićati svojim mušterijama. Najmanje cijeli jedan tjedan.

- I onda je Ožiljak vidija novine - rekao je Zmija dvojici murjaka. - Mova mu se pviznat da ima oštvo oko. Mislin obadva. Bez obziva šta ne vaspoznaje boje. Ni sa jednin.

- Kake sad još i novne?! - zavapio je Budak.

Majkmu, ovaj je dosadan ko ionaj štaj napiso „Ognjen i mačem“, zavapio je i u mislima.

- Skvoz fviške - objasnio mu je Zmija.

- Aha - rekao je Budak ne baš uvjerljivo. - A štaj bilo dalje sa Sekom?!

- Ea to ne znan. To movate pitat onu dicu. *Klak klak!*

DICA ILI ŠTAJ BILO DALJE SA SEKOM

- Ne vjerujem svojim ušima! - kaže Mirela zaprepašteno. Zatim s oba kažiprsta nekoliko puta pritisne svoje ušne školjke. Kao da provjerava je li s njima sve u redu.

- Ni ja ne vjerujem svojim ušima! - kaže Stela jedanko zaprepašteno. Zatim i ona s oba kažiprsta pritisne svoje ušne školjke. Zatim kažu: - A ni tvojim.

- Molim? - Mirela zbunjeno pogleda svoju sestru jednojajčanu blizanku. Bilo bi joj u dlaku jednako da je pogledala samu sebe u ogledalu.

- Hoću reći, za slučaj da su i *tvoje* uši čule isto ovo što su čule *moje* uši. Hoću reći, za *taj* slučaj ne bih povjerovala ni tvojim ušima. Mislim, kao što sad nisam povjerovala *svojim* ušima - pojašni Stela pogledavši svoju sestru jednojajčanu blizanku. Bilo bi joj u dlaku jednako da je pogledala samu sebe u ogledalu.

- A zašto *ti* šutiš? - upita Mirela Beru.

- Kako stoji stvar s *tvojim* ušima? - upita ga i Stela.

Bero sjedi u sredini. Zato prvo okrene glavu prema jednoj sestri jednojajčanoj blizanki, a zatim i prema drugoj sestri jednojajčanoj blizanki. Bilo bi mu u dlaku isto da je oba puta okrenuo glavu samo prema jednoj od njih. Prema bilo kojoj.

- Isto - kaže Bero.

Iako su njegove uši crvene. I čini mu se kao da gore. Jer to je tako kad imaš skoro četrnaest, a osobe u koje si zaljubljen sjede posvuda oko tebe. Uostalom, ne kaže se badava: zaljubljen do ušiju. Srećom, kad imaš dugu kosu onda svoju zaljubljenost možeš prikriti. Jer se ispod duge kose ne vide crvene uši.

- Kako nas uopće možete pitati nešto *takvo*?! - kaže Mirela dvojici policajaca s druge strane stola. U stvari, samo jednome od njih. Tom debelom izbrijane glave. Tom koji je malo prije postavio to nevjerovatno glupo pitanje.

- Zašt ste prevarli onu trojcu krimnalaca? - glasilo je to nevjerovatno glupo pitanje.

- Nešto *toliko* glupo?! - ubacila se i Stela.

- Jeste li vi *toliko* glupi ili što?! - upitala je Mirela.

Poslije ovog zadnjeg ni dvojica policajaca više nisu vjerovala svojim ušima. Načelnik kriminalističke policije Slavko Budak zato što ga je upravo netko nazvao glupim. A pomoćnik načelnika kriminalističke policije Predrag Peđo Fišer zato što je načelnika kriminalističke policije Slavka Budaka napokon netko glasno, jasno i precizno opisao.

- Te *kriminalce* smo prevarili zato što su *kriminalci*! - rekla je Mirela pomalo filozofski.

- Kriminalci koji su proganjali Seku! - pojasnila je Stela bez imalo filozofiranja.

- Tu drugu Seku - ubacio je Bero.

Stela i Mirela su ga pogledale.

- Htio sam reći, ne moju sestru Seku nego majmunicu Seku - rekao je Bero tišim glasom.

Stela i Mirela su ga jednako gledale.

- Mislim, da ne bude zabune - rekao je Bero. Sad već sasvim stišanim glasom.

Sestre su odmahnule glavama, svaka svojom, ali na potpuno jednak način. Mogla je to napraviti i samo jedna od njih. U ime obje.

- Što biste vi napravili da ste bili na našem mjestu? - upitala je Mirela.

- Da je vama u kolica uskočila slatka mala majmunica? - upitala je Stela.

- Odjevena samo u slatku malu pelenu? - upitala je Mirela.

- Po ovoj strašnoj cičoj zimi? - upitala je Stela.

- I da su onda dotrčala trojica zamaskiranih kriminalaca? - upitala je Mirela.

- Prvo onaj jedan, pa malo iza njega onaj drugi, pa onda malo više iza tog drugog onaj treći - rekao je Bero.

Sestre su zakolutale očima. I odmahnule glavama.

- Biste li je vi samo tako predali tim kriminalcima? - upitala je zatim Stela.

- Da je ubiju? - nastavila je Mirela.

- Ili da je pojedu? – nastavila je i Stela.
 - Budalo, pa prvo bi je morali ubiti! – odbrusila je Mirela svojoj sestri.
 - Ti si budala! Zar nisi nikad čula da se kaže živog su ga pojeli?! A kad nekog pojedeš *živog* onda ga prije toga nisi *ubio*! – odbrusila je i Stela svojoj sestri.
 - E, hajd se ti živa pojedi!
 - A ti se prvo ubij pa se onda pojedi!
 - Nisuj tjeli ubit negsuj tjeli prodat – prekinuo je Budak sestrinsku raspravu. – U Republiku Sloveniju preko Republike Srb...
- Majkmu, koj mi je vrag?! pomislio je zatim.
- A kako smo mi to tad mogli znati?! – upitala ga je Mirela.
 - Kad nam nitko nije rekao zašto je progone?! – dodala je Stela.
 - A nije imala ni cijenu na sebi – ubacio se Bero.
- Sestre su ga opet onako pogledale.
- Htio sam reći, da je kojim slučajem imala nekakvu cijenu na sebi, tad bismo mogli znati da se prodaje. Mislim, mogli bismo barem pretpostaviti. Jer kad na nečemu stoji cijena... Mislim... Ne?
- Sestre su ponovno odmahnule glavama. Na malo prije opisani način.
- Uostalom, Seka je sama od sebe uskočila u kolica – rekla je Mirela Budaku.
 - Nismo je *mi* ubacili unutra – pojasnila je Stela.
 - Majmunica Seka – rekao je Bero. – Htio sam reći, ne moja sestra Seka. Mislim, ona je već bila u kolicima. Otprije. Ja sam je ubacio. Mislim, nisam je baš *ubacio*. Nego sam je pažljivo stavio.
 - A kako je reagirala tvoja sestra Seka kad je ta druga Seka uskočila u njezina kolica? – upitao je Peđo Fišer iskreno znatiželjan.
 - Probudila se – rekao je Bero.

- I? - upitao je Peđo Fiđer.

Istina je da se ne rađamo s predrasudama. Istina je i da se rađamo radoznali. Prvo smo znatiželjni kakvog je okusa naš palac na ruci, a zatim i prsti na nozi. A to što je osoba s kojom dijelimo kolica sasvim dlakava ne znači nam ništa. Kao što ni njoj ne znači ništa što mi nemamo ni jedne dlake na licu. A kad nam se dlanovi spoje ni to što su jednake veličine ne znači nam ništa. Kao što nam ne bi značilo i da nisu. Jer tako to ide s malom djecom. S malom djecom bilo koje vrste.

- I onda su se njih dvije primile za ruke - rekao je Bero.

- I kudstej ondak odvezli, tu Seku? - upitao je Budak.

- Kod Bake - rekla je Mirela.

- I kod Prabake - dodala je Stela.

- I kod ćorave Milene - dodala je još Mirela.

- Zapravo smo odvezli obje Seke - rekao je Bero. - Hoću reći, bile su zajedno u kolicima. Mislim, u jednim te istim kolicima...

Bilo bi mi bolje da šutim, pomislio je Bero.

Bilo bi mu bolje da šuti, pomislile su sestre.

- Tako da nismo mogli odvesti samo jednu - Bero se nije uspio zaustaviti. - Mislim, mogli smo da smo onu drugu negdje usput izvadili iz kolica, ali...

- Daj šuti! - prekinule su ga sestre jednojajčane blizanke u jedan glas.

- Kakos zovu ta vaša baba i prababa? - upitao je zatim Budak. - I de žive?

Jedna stara žena i jedna još starija žena nekad su imale imena. No već ih dugo ne koriste. Jedna drugu zovu *mama*. Jer su obje nećije majke. Čak i bake. A jedna od njih je i prabaka. Stara žena još stariju ženu zove mama zato što joj još starija žena i jest mama. Još starija žena staru ženu zove mama jer je majka njezine unuke. A kad je unuku čuvala dok je bila mala, govorila joj je tvoja mama ovo i tvoja mama ono. I tako se zadržalo.

Otkako znaju za sebe Stela i Mirela baku zovu jednostavno Baka, a prabaku jednako

jednostavno Prabaka. Čak više nisu sigurne kojoj od njih dvije je pravo ime Divna, a kojoj Gita. I je li to Gita možda skraćeno od Margita ili nije. No to i nije važno. Važno je da ih Baka i Prabaka vole najviše na svijetu. I da njih dvije vole Baku i Prabaku u jednakoj mjeri. Pod uvjetom da se ljubav može izmjeriti.

I zato im sad ne pada na pamet tim dobrim starim ženama natovariti nekakvu policiju na vrat.

- Zovu se Baka i Prabaka - kaže zato Stela.

- A žive u svom kvartu - kaže zato Mirela.

I to je sve što će o tome reći.

KOD BAKE I PRABAKE I ĆORAVE MILENE

- Trebat će nam pelene – rekao je Bero dok su žurili prema Bakinoj i Prabakinoj kući.

Istina, nisu baš žurili onako kako se inače žuri dok se nekamo žuri. Jer su vražja kolica imala neispravne kotače koji su se stalno okretali na sve strane osim na onu pravu. I jer je broj putnika u kolicima sad bio dvostruko veći nego prije. I jer jednojajčane sestre blizanke nisu bile nimalo zainteresirane pomoći Beri s guranjem.

- Bez brige – rekla je Mirela.

Ni Bero ni sestre blizanke ne znaju ništa o bebama. Stela i Mirela zato što nemaju mlađu sestru, a Bero zato što ga imanje mlađe sestre uopće ne zanima. Da je ponio onaj papirić s uputstvima pričvršćen na vrata frižidera glavom Jimija Hendrixa, možda bi sad znao nešto više. Ovako se prisjećajući tek nekih stvari.

- I nekakva odjeća za... – rekao je Bero.

- Bez brige – rekla je Stela.

- I hrana za... – rekao je Bero.

- Halo, pa idemo kod Bake! – rekla je Mirela.

- I kod Prabake! – dodala je Stela.

- Da, ali što ako nemaju ništa za jelo? – upitao je Bero.

Sestre ga ponovno onako pogledaju, a zatim prasnu u smijeh.

- Imale su cijeli paket pelena – priznao je Bero dvojici policajaca s druge strane stola.

- Naših pelena, dok smo bile male – pojasnila je Mirela.

- I gomilu dječje odjeće – priznao je Bero.

- Naše odjeće, dok smo bile male – pojasnila je Stela.

- I punu kutiju igračaka – priznao je Bero.

- Naših igračaka, dok smo bile male – pojasnila je Mirela.

- A kako su reagirale Baka i Prabaka kad ste se pojavili s dvije Seke? – znatiželjan je Peđo Fišer. Toliko znatiželjan da uopće ne mari što ga Budak mrko gleda.

Najvažnija stvar kad su Baka, Prabaka i ćorava Milena u pitanju je da nikad nisu postavljale suvišna pitanja. Na primjer pitanja tipa zašto ste došle. Ili otkud vam taj majmun. Stela i Mirela su kod Bake i Prabake mogle doći uvijek i uvijek bez najave i uvijek bi to bila najnormalnija stvar na svijetu. Možda zato što bake i prabake tome i služe. Da im dođeš kad god poželiš. Ili ne poželiš, ali moraš. Na primjer kad ti se roditelji svađaju. Ili na primjer kad jedan roditelj namjerava napustiti onog drugog roditelja, a usput i svoju djecu, da bi otišao živjeti s nekom sasvim drugom ženom. Ili kad se iznenada pojavi mala majmunica, a netko ostane bez ključa i mobitela.

Baka i Prabaka su imale djecu. I djecu svoje djece. Pa i djecu djece svoje djece. I zato znaju sve o bebama. A što se njih dvije tiče tu se ništa bitno nije promijenilo u posljednjih nekoliko tisuća godina. Bebe ili sisaju ili jedu kolače. Sve ostalo je manje važno.

- Iznijele su kolače na stol – rekla je Mirela.

- Milijun kojekakvih kolača – priznao je Bero.

- Naših kolača, dok smo bile ma... – Stela se zaustavila u posljednji čas.

Druga najvažnija stvar kad su Baka, Prabaka i ćorava Milena bile u pitanju jest prihvaćanje da nešto jest takvo kakvo jest i zato nema potrebe o tome raspravljati. Pa kad ugledaju malu majmunicu u dječjim kolicima prihvate to kao da su male majmunice u dječjim kolicima najnormalnija stvar na svijetu. A kad im djeca odgovore kako nemaju pojma otkud ta mala mamunica u dječjim kolicima dalje ne pitaju. Ne pitaju ni je li gladna, jer znaju da svatko živ uvijek može nešto pojesti. Ako ništa drugo onda barem poneki kolač.

I sad jedna stara žena i jedna još starija žena sjede, jedna za stolom a druga u invalidskim kolicima, i svaka od njih šopa kolačima po jednu Seku. A nijedna Seka se pritom ne žali.

- One zapravo ne trebaju invalidska kolica – objasni Mirela.

- Samo se vole voziti u njima – objasni Stela.

- Prabaka voli kad je Baka gura okolo po stanu – objasni Mirela.

- A kad se Baka umori, onda zamijene mjesta - objasni Stela.

Pedo Fišer duboko uzdahne. On bi dao sve na svijetu da se može zamijeniti s Lenom. Zauvijek. Ili barem kad se ona umori od vožnje svojih kolica. Ali nikad se ne umori. Jer Lena ima snažne ruke kojima sama vrti kotače. Ne voli da je itko gura.

Život baš zna biti čudan. Netko ima preko devedeset pa skoro normalno hoda, a netko drugi nema još ni punih sedam pa ne hoda uopće. A nikad i neće. Pedo Fišer je ranije bio ljut, pa i bijesan. Iako nije znao na koga točno. Sad više nije ni bijesan ni ljut. Sad je samo tužan. Zato još jednom duboko uzdahne. I uspije zadržati vlagu u očima.

- Skroz su ćaknute - objasni Mirela.

- Skroz na skroz - složi se Stela.

Po izrazu njihovih lica svima je jasno kako baš vole imati ćaknute bake i prabake.

- I ondak? - pita Budak.

- I *ondak* što? - pita Mirela.

- Štaste ondak radli? Kudstes kretali? Sakim stes sretali? Sve nam to treba za rekonstrukciju vremenskog sljeda događaja? - objasni Budak stručno. - Daklem, štaj ondak bilo?

- *Ondak* smo se bacile u potragu - kaže Mirela.

- Jer je trebalo pronaći neke stvari - kaže Stela.

- Pa sam se ja popela na tavan - kaže Mirela.

- A ja sam se spustila u šupu - kaže Stela.

Jer je opće poznata stvar da kad moraš pronaći nešto za što ne znaš gdje se točno nalazi, najveće šanse su šupe i tavani. A kad je jedna jednojajčana sestra blizanka otišla na tavan a druga jednojajčana sestra blizanka u šupu, bila je to najveća udaljenost na kojoj su se ikad međusobno našle. Takvo što ne može trajati vječno. I ne mora. Za deset godina između Stele i Mirele bit će jedan cijeli ocean. Jer će jedna od njih dvije tada biti trenerica nacionalne paraolimpijske atletske reprezentacije, a druga prvi časnik palube na nuklearnom ledolomcu „Antartika“. Razmjenjivat će mejlove koji će uvijek počinjati sa „Zdravo, glupačo!“, a završavati sa <3 <3 <3

- Sve smo pronašle – rekla je Stela dvojici policajaca s druge strane stola.
- Dva jednaka zimska skafandera za bebe – počela je Mirela s nabranjem.
- Naša skafandera, dok smo bile male – pojasnila je Stela.
- Dvije jednake vunene kape – nastavila je Mirela. – One što se još i vežu ispod brade.
- Naše kape, dok smo bile male – pojasnila je Stela.
- Dva para jednakih vunениh rukavica, koje su bile kao u kompletu s tim kapama – nastavila je Mirela.
- Naših rukavica, dok smo bile male – pojasnila je Stela.
- Dva jednaka vunena šale, iz istog tog kao kompleta s rukavicama i kapama – nastavila je Mirela.
- Naša šala, dok smo bile male – pojasnila je Stela.
- Crni vodootporni flomaster – nastavila je Mirela.
- Naš flom... U stvari ne znamo otkud se stvorio taj flomaster – pojasnila je Stela.
- Ali nam je itekako dobro došao – rekla je Mirela.
- Da Seku prerušimo u majmunicu – pojasnila je Stela.
- Pa već je bila majmunca. Štaš mejmuncu prerušavat u majmuncu?! – čudio se Budak. A usput i pjenio. Poput utovljenog šarana hranjenog pjenom za brijanje.
- Ne tu Seku – rekla je Stela.
- Drugu Seku – pojasnila je Mirela.
- Moju sestru Seku – dodao je Bero.

Sestrama blizankama je, naime, palo na pamet da će biti manje sumnjivo ako u kolicima budu blizanke, a ne ljudska i majmunска beba. A kako su blizanci uglavnom iste rase, to jest jednake boje kože, tako su mogle ili lice Seke majmunice ofarbati u bijelo ili lice Seke ne majmunice u crno. Presudila je boja vodootpornog flomastera.

- Imale smo sreće - rekla je Mirela policajcima s druge strane stola. - Jer da smo umjesto crnog vodootpornog flomastera pronašle bijeli vodootporni flomaster, onda bismo morale farbati ovu drugu Seku.

- I to dlaku po dlaku - dodala je Stela.

- A to bi trajalo godinama - dodala je Mirela.

- Dok smo s ovom drugom Sekom bile gotove za pet minuta - dodala je Stela.

- A zato Gradnačelnik nij znao kojaj koja! - sinulo je Budaku.

- A malo i zato što je bio dobre volje - dodao je Peđo Fišer.

Jer kad za nekoga tko je više-manje pijan kao majka ne želiš reći da je pijan kao majka, onda kažeš da je dobre volje.

- A pronašle smo i kolica - rekla je Mirela.

- Naša kolica, dok smo bile male - pojasnila je Stela.

- Trebalo ih je samo malo podmazati - rekao je Bero.

On zna da odrasli muškarci često koriste taj izraz. Istina, njegov tata baš i ne. Ali njegov tata nije baš sasvim kao drugi odrasli muškarci. Isto kao što i mama nije baš sasvim kao druge mame. Valjda su se zato i vjenčali. Dvaput. Što samo dokazuje da nisu baš sasvim normalni. Ali Limeni za sve kaže da bi trebalo malo podmazati.

- A kad ste sljedeći put izašli van? - upita Peđo Fišer.

- Sutradan - kaže Mirela.

- Misliš danas - kaže Stela.

- Jučer je bilo sutradan, glupačo!

- Ali on - Stela pokaže glavom na Peđu Fišera - te ovo ne pita jučer nego danas, glupačo!

- Znači prespavali ste kod Bake i Prabake? - pita Peđo Fišer.

- Paaa... Da - kaže Mirela.

- Štat sad znači to pa da? - pita Budak. - Jestel bili cjele noći utoj kući il niste?

- Jesmo - kaže Mirela.

- Al nisamo spavali - kaže Stela.

- Negste šta? - pita Budak.

Stela, Mirela i Bero izmijene brze poglede.

- Ništa - kažu sve troje u jedan glas.

Zatim svatko od njih odjednom pronađe nešto izuzetno zanimljivo na svojim cipelama.

Naravno da neće reći ovoj dvojici da su od Bake i Prabake krišom uzeli onaj liker. Niti će reći da su pravedno podijelili sadržaj boce. Niti će reći da su se poslije toga ljubili. Niti će reći da baš i nisu znali kako se to točno radi, pa je bilo nespretnog sudaranja nosovima i nesretnog griženja usana, ali im ništa od toga nije smetalo. Niti će Stela reći da je sretna što se napokon ljubila s Berom, ali i ljuta jer se i Mirela ljubila s Berom. Niti će Mirela reći da je sretna što se napokon ljubila s Berom, ali i ljuta jer se i Stela ljubila s Berom. Niti će Bero reći da mu je to ljubljenje bilo baš onako... dobro... jako dobro, ali je zbunjen jer nema pojma je li se ljubio samo sa Stelom ili samo s Mirelom ili, zar je i to moguće, s obje. A i to da nisu spavali, nije istina. Zaspali su pred jutro. U obliku nerazmrsivog klupka.

ONDA JE VREMENSKI ŠIROK POJAM

- Štaj bilo utim novnama? - upitao je Budak Zmiju.

- Kvižaljka. Pviko cile duplevice. Ona skandinavka. Pvevedena na hvvatski jezik.

- Ali gospodin Žilić nije mogao vidjeti duplericu tamo u dućanu, zar ne? - ubacio se Peđo Fišer. - Mogao je vidjeti samo naslovnicu, zar ne?

Ovaj murjak i nije baš sasvim bez mozga, pomislio je Zmija. - Bvavo! Bio je oglas. Tvaži se Seka. Sa masnin slovima. I sa ovako debelim - pokazao je palcem i kažiprstom - uskličnikom na kvaju!

Ko štab bilo da sam ja razotkrjo masovna ubojstva u Turpolju, razočarano je pomislio Budak.

- I pisala je nagvada. U bvojkama. Vajda zato jev se vadilo o novčanoj nagvadi. Mislin, mogu se bvojke napisat i slovima. Deset ijada kuna za svaku vvridnu infovmaciju, pesedeset ijada kuna onome tko pvonađe Seku, i sto ijada kuna onome tko Seku vvati natvag u zoološki vvt. Sto ijada kuna! Okvuglo. Plaća Gvadonačelnik glavon i bvadon.

- Možeš mislit - promrmlja Peđo Fišer.

- Štas reko? - upita ga Budak.

- Ništa - kaže Peđo Fišer.

Još mi sam fali da pametnjakovć počme mjesečarit, pomisli Budak. Mislim da je stanje u hrvackoj policiji stvarno alma... arla... alamrantno!

- I štaj ondak bilo? - upitao je Zmiju.

- Kad taćno? - upitao je Zmija.

- A? - upitao je Budak.

- Ae pitali ste da šta je *onda* bilo, a *onda* je vvremenski šivok pojam pa može bit *odma* onda a može bit i *malo kasnije* onda a može bit i *puno kasnije* onda a može...

- Štaj bilo kadstes svi vratli ustan?! - prekinuo ga je Budak.

- Ea nismo se svi vvatili. Vvatili smo se samo Bvada, Ožijak i ja. Oni smotani Janez, oni Dule Antilopa, on je cilo to vvrime ćuća u zoološkom vvtu nasupvot majmunskog pavijona. I svako malo je sla jednu te istu šifvivanu povuku koja je glasila „Še vedno čakam da se Lassie vvne domov“. Šta uopće nije bilo po pvavilima jev smo se dogovovili da se šifvivane povuke šalju uvik na hvvatskom jeziku.

Budak je poželio zaurlati na sav glas. Peđo Fišer je poželio na sav glas se nasmijati. No, ni jedan ni drugi nisu ostvarili svoje želje.

- I ondak? - zacvilio je Budak.

- Ea koji sad onda po vedu? - upitao ga je Zmija sasvim ozbiljno.

Načelnik kriminalističke policije Slavko Budak bio je potpuno spreman doživjeti fatalni srčani udar (koji neki ljudi nazivaju i *infarkt*, a specijalisti za srčane udare *infarkt miokarda*, što dolazi od latinskog naziva *infarctus myocardii*; iz nekog razloga upravo tako, s dva i na kraju; a što u prijevodu znači *srčani udar*). Iako je izgledalo kao da ga je *već* doživio. I to jedan dupli. Pa dok je grčevito zavlacio vrhove prstiju ispod ovratnika svoje policijske košulje plave, riječ je preuzeo njegov pomoćnik, to jest pomoćnik načelnika kriminalističke policije Predrag Peđo Fišer.

- Dobro, gospodine Đapo - rekao je Peđo Fišer. - Vratili ste se u stan, vi, gospodin Nazor i gospodin Žilić. - Zmija se trznuo na svako od nabrojanih imena. - I zatim ste na naslovnici novina vidjeli oglas kojim gradonačelnik...

- Ea nismo svi vidili oglas - prekinuo ga je Zmija. Opet je naizmjenice grebao jednu pa drugu ruku. - Tija san veći da ga je pvvo vidija samo Ožijak. Mene nije intevesiva nikakav oglas. Mene je intevesivala sknadinavka. A Bvadu je intevesivala ćini se samo boćica sa ćućinon ili, šta bi vi Puvgevi kvivo vekli, boćica sa *dudon*. Tek smo kasnije onda svi vidili oglas. Mislin svi osim Duleta Antilope. Koji ga je pak vidija još kasnije onda.

- Dobro, gospodine Đapo - kaže Peđo Fišer još jednom. - Što je bilo nakon što ste pročitali taj oglas?

Smireni glas Peđe Fišera ima, ćini se, umirujuće djelovanje na Zmiju. Pa se prestaje grepsti.

- Ae jel može šta je bilo onda nakon šta ga je Ožijak pvocita na glas? - pita Zmija pomalo sramežljivo. A kad Peđo kimne glavom, kaže: - Onda je Ožijak veka da ako se oni dvugi Janez ne javi ni do sutva ujutvo...

- Ak se Gepard ne javi do sutra u jutro - rekao je Ožiljak.

- Nije Gepard nego Leopard - ispravio ga je Zmija. - Amiv Leopard. Ili možda Almiv.

Ožiljak je zašrgutao zubima. Jer kad si vođa neke grupe ljudi, moraš paziti na vlastiti autoritet.

- Ako se *Slovenac* ne javi do sutra u jutro, vratili bumo Seku u zoološki vrt i pokupili tu nagradu - rekao je Ožiljak.

- Koju Seku? - nacerio se Zmija. Pa je okrenuo glavu na sve strane. - Ja ne vidim nikakvu Seku, *klak, klak, klak, klak, klak!*

- Al buš videl zvezde ak te ja zviznem! - zarežao je Ožiljak.

Zmija nije volio kad mu bilo tko prijeti. I već je bio spreman skočiti na noge, ali se onda predomislio. Ni samom mu nije bilo jasno zašto.

- A kaj ak Seka dobi upalu pluća? - oglasio se Brada. Na glavi je još uvijek imao jednako nakrivljenu fantomku. Ali to kao da nije primjećivao. U rukama je prevrtao Sekinu bočicu s dudom. - Okrenuo se prema Ožiljku koji je upravo otvarao drugu limenku piva. - Ko kaj smo je ja i ti dobili onaj put, se sečaš? Kad si se posvadil sa časnom... Kak se ono zvala? Ona kaj je imala prišt ovak tu na nosu?

- Bradavicu - promrmljao je Ožiljak između dva gutljaja.

Kad odrasteš pokraj oca alkoholičara imaš samo dvije mogućnosti. Prva je da ćeš i sam postati alkoholičar. Druga je da uopće nećeš piti alkohol. I zato Ožiljak pije pivo samo kad ga vide. Jer kakav je to kriminalac koji ne pije alkohol?

- Kaj si rekel? - upitao je Brada.

- Nije imala prišt neg bradavicu! - zarežao je Ožiljak. Itekako se dobro sjećao te časne sestre. - Sestra Anastazija.

Koja je na Badnju večer htjela da se svi štićenici doma za nezbrinutu djecu kroz molitvu zahvale dragom Bogu za sve dobro što im se u toj godini dogodilo. A sve što se Ožiljku u toj godini dogodilo bilo je da ga je mama napustila odvođeci sa sobom i njegovu sestru, i da ga je pijani tata udario tako da je završio u bolnici, i na kraju u domu za nezbrinutu djecu. I sad bi se zbog toga trebao zahvaljivati dragom Bogu?

S druge strane, Bradi se u toj istoj godini dogodila dotad najbolja stvar u životu. Stekao je najboljeg prijatelja. Pa iako nije bio sasvim siguran je li to bila baš zasluga dragog Boga, rado bi se i njemu osobno zahvalio. Ali nije. Jer nije htio iznevjeriti svog najboljeg prijatelja. Klasična kvaka dvadeset dva.

- Pa nas je bez večere zaključala u drvarnicu i rekla da bu nas, ono, išibala ak upalimo svetlo. Pa smo iz mraka morali slušat kak ostalima škripe žlice po tanjurima i kak nama škripi v trbuhima. Tad sam se zakunul da bum jednog dana znal otvorit sva vrata na svetu. A ti se onda setil da zbrišemo kroz prozor.

- Tebe niko nije teral da zbrišeš sa menom! - rekao je Ožiljak.

Rekao je to grublje nego je namjeravao.

Jer mu je tada bilo drago što je Debelguz odlučio pobjeći skupa s njim. I skupa s njim cijelu noć lutati gradom. I skupa s njim gledati sretne ljude kako se vesele Božiću. I skupa s njim zaraditi upalu pluća. I skupa s njim ležati u bolnici. Jer da u bolničkoj sobi na susjednom krevetu nije bilo tog debelog šlampavog dječaka koji ni na sekundu nije zatvarao usta, Ožiljak bi se prepustio visokoj temperaturi i nesnosnoj boli u plućima i možda i umro. Kasnije mu je bio zahvalan. Iako mu to nikad nije priznao. Možda bi mogao sad. No, kad je podigao glavu vidio je kako Brada kao hipnotiziran zuri u bočicu s dudom u svojim rukama. Pa se opet predomislio.

- Ea i onda smo tvibali još samo pvičekati do sutvadan - rekao je Zmija dvojici policajaca s druge strane stola. U stvari, rekao je to samo jednom od dvojice policajaca. Jer se onaj drugi borio za život s gumbima na svojoj košulji. - I nadati se da ćemo pvonaći Seku i dobiti tu novćanu nagvađu. I kvaj pviče.

- Majkmu! - progrgljao je Budak koji trenutak nakon što nije uspio otkopčati najgornji gumb na košulji. Ali ga je zato uspio otrgnuti i lansirati na sasvim drugu stranu sobe za informativne razgovore. Točno u plastičnu teglu u kojoj se nalazi fikus. Ili filadendron.

ZA TO VRIJEME

Mustafu Mojcu Mehmedovića, vlasnika pekarnice „Triglav“, boks uopće ne zanima. A to što neki ljudi taj sport nazivaju plemenitom vještinom za njega je najobičnija glupost. Jer što je pobogu plemenito u želji da nekog tresneš u glavu i onesvijestiš? Plemenito je nahraniti gladnu djecu u Africi. Pa čak i svake večeri ispred pekarnice staviti košaru punu kruha i peciva ispečenih tog jutra, nek se posluže oni čefuri iz Naselja koji nemaju ništa osim ponosa koji im ne dozvoljava da mole i prose. Premda Mojca ni u tome ne vidi ništa plemenito. Naprosto je šteta da se kruh samo tako baca. Već je godinama pekar u Naselju i poprilično točno zna koliko bi kruha trebalo ispeći a da ga na kraju dana ne pretekne. Ali svejedno i dalje umijesi desetak štruca previše.

Iako ne voli boks sad sjedi na drvenoj stolici u nekadašnjem skladištu iza dućana mješovite robe „Drina“ i pretvara se da gleda sliku na starom televizoru utišana tona, dok krajičkom oka promatra takozvani ring u kojem Stevo Šteka Petrovič pokušava svog sedamnaestogodišnjeg sina Stevana naučiti što je direkt, a što aperkat. Vidi Mojca da se Stevan trudi, da izgara od želje udovoljiti svom ocu i to je nešto što valja. Jer djeca bi morala poštovati svoje roditelje bez obzira čime se ti roditelji bavili. Pa makar i ako čekaju da se smrači kako bi uzeli štrucu jutrošnjeg kruha iz košare ispred pekarnice „Triglav“. Ali isto tako vidi Mojca da je mladi Stevan, kad je boks u pitanju, potpuno promašen slučaj. Vidi to i Šteka, ali se uporno iz dana u dan, iz godine u godinu, trudi ne vidjeti. I to je također nešto što valja. Jer roditelji bi morali uvijek biti podrška svojoj djeci bez obzira koliko im nešto krivo išlo.

Stevo Šteka Petrovič stoji u jednom od kutova ringa i pretvara se da gleda kako se njegov već sedamnaestogodišnji sin Stevan sapliće o vlastite noge dok pokušava pogoditi unutaranju stranu sparing-rukavica Debelog Mikija, neslužbenog pomoćnog trenera neslužbenog boksačkog kluba „Drina“. I gleda koliko se Debeli Miki srami svaki put kad Stevan promaši. I pita se srami li se Miki Stevana koji je očigledni antitalent za boks, sebe jer u svemu tome sudjeluje ili Šteke koji ne želi vidjeti očigledno. A zapravo Šteka krajičkom oka promatra Mojcu koji se pretvara da gleda televizijski program. I odmah zna da Mojca nije svratio u klub zato da bi na televizoru utišanog tona gledao slovenske reklame slovenskih proizvoda namijenjenih Slovencima. Niti zato da bi gledao trening sporta koji ga uopće ne zanima. Šteka i Mojca su prva generacija čefura iz Naselja. Moglo bi se reći osnivači čefurske republike unutar Novog Mesta. I zato jedan čefur zna prepoznati kad mu drugi čefur želi

nešto reći.

Pa Stevo Šteka Petrović prebaci ručnik koji je dotad držao u rukama preko špage improviziranog boksačkog ringa i krene prema stražnjim vratima skladišta. Vani pripali cigaretu i otpuhne dim u hladni zimski slovenski zrak. Kad povuče drugi dim, kroz vrata izađe Mustafa Mojca Mehmedović. Stane pola metra od Šteke, pripali cigaretu i otpuhne dim u hladni zimski slovenski zrak.

- Almir je zaglavio - kaže zatim.

- Misliš Amir? - kaže Šteka.

Mojca ispljune komadić duhana u snijeg ispred sebe.

- Leopard - kaže tišim glasom.

Mojca ne kaže Šteki otkud zna. A Šteka ne pita Mojcu od koga je čuo. Jer ni jedno ni drugo nije važno. Teško je reći jesu li njih dvojica prijatelji. Sigurno je samo da bi, da su ostali tamo odakle su došli, bili neprijatelji. Ovdje su jednako čefuri. Ni Mojca ni Šteka nikad ne spominju poslove koje vode uz svoje legalne poslove. Što ne znači da obojica ne znaju čime se onaj drugi bavi. Ali tako to ide među čefurima iz Naselja.

- Trebalo bi javiti Duletu - kaže Mojca pa baci opušak u snijeg i vrati se natrag u klub.

Šteka povuče još jedan dim iz već dogorene cigarete pa baci opušak u snijeg.

- Trebalo bi - promrmlja sebi u bradu.

DESET MINUTA KASNIJE I STOTINJAK KILOMETARA DALJE

Deset minuta kasnije i stotinjak kilometara dalje od boksačkog kluba „Drina“ Duletu Antilopi zavibrira mobitel u džepu poderanog sakoa. Uzme ga u ruku, pogleda ekran na kojem piše ŠTEKA, prihvati poziv, prsloni mobitel na uho i ne kaže ništa. Još minutu kasnije prstima smrznutim od hladnoće utipka poruku „Tratinčico nihče je noče več!“ pa je pošalje. Zatim brzo napiše novu poruku „Hteo sam da kažem da Tratinčicu više niko ne želi!“ pa i nju pošalje.

JOŠ SAT VREMENA KASNIJE

Još sat vremena kasnije Dule Antilopa sjedi na parketu leđima naslonjen na vrući radiator i polako ispija limenku Karlovačkog piva. Ožiljak i Zmija ga netremice gledaju. Brada gleda bočicu s dudom. Na pola limenke (otprilike, jer se kroz lim ne može vidjeti) Dule Antilopa podrigne.

- Pardon - kaže. A onda kaže i: - Leopard je končal v zaporu, kar pomeni da je naročilo preklicano.

Ožiljak instinktivno pogleda Bradu. Očekuje da Brada kaže: Kaj veliš? Ali Brada šuti i samo zuri u tu glupu bočicu.

- Kaj veliš?! - kaže zato Ožiljak umjesto Brade.

- Hteo sam da kažem da je Leopard završio u zatvoru - kaže Dule Antilopa. Ne kaže da mu je zbog toga pomalo zavidan. - Pa je narudžba otkazana.

Ispio je pivo do kraja, primio limenku s obje ruke i poderao je kao da je od papira a ne od lima.

Ožiljak i Zmija su se štrecnuli.

- Nič slave nič denarja - promrmljao je Dule Antilopa. - Hteo sam da kažem... Ma ništa nisam hteo da kažem.

Onda je Ožiljak dohvatio novine i bacio ih na parket ispred Duleta.

- Još nije sve propalo - kaže. Iako ni sam u to ne vjeruje. Ali on je vođa ekipe, a vođa ima dužnost podići moral kad se ekipa nađe u nevolji.

- Znači da samo treba da pronađemo Seku i podelimo pare - zaključio Dule Antilopa nakon što pročita oglas iz novina.

- Ae samo tveba da je pvonađemo - naceri se Zmija. - Pvava sitnica. Ka da tvažiš zvno soli u Svedozemnom movu. Ili dlaku u jajetu. Ili konac u plastu sijena. *Klak klak klak klak!*

Neki ljudi koji sebe nazivaju znanstvenicima tvrde kako se točno zna na koji način

funkcionira ljudski mozak. No, ti isti ljudi očigledno nisu nikad imali posla s Bradinim mozgom. Jer ni Brada počesto nema posla sa svojim vlastitim mozgom. Njegov mozak ima zato podosta slobodnog vremena.

- Moramo spasiti Seku od tih kaj su je drpili! - vikne Brada odjednom.

Ostala trojica ga pogledaju kao da je pao s legendarnog Marsa.

- Pa mi smo je drpili, majmune! - zareži Ožiljak. A zapravo se zabrinuo za Bradino mentalno zdravlje. - Daj si skini tu glupu kapu s glave!

KONJI LIPICANCI I MICHAEL JACKSON

Rumen u licu poput karanfila u punom cvatu, ili poput debelog načelnika kriminalističke policije izbrijane glave i s gumbom manjka na košulji, Budak se okrenuo prema Steli, Mireli i Beri i viknuo: – Ajmo mi ovo privest kraju! – A kad se nije dogodila nikakva reakcija, ispuhnuo je pozamašnu količinu zraka iz svojih jednako pozamašnih pluća, raširio ruke i rekao: – Pa majkmu, šta vama ništ nij bilo sumljivo?

– U vezi čega? – pita Mirela.

– U svezi tog štaj vam ta majmunca uskočila u kolica? – pita Budak.

– Ne – kaže Stela.

– Štas niste zapitali otkud sad ta majmunca? – pita Budak.

– Ne – kaže Mirela.

Jer kad imaš tek nepunih četrnaest najvažnije je da te nitko ne gnjavi. Barem ne previše. Na primjer, škola je najobičnija gnjavaža. Ali je ta gnjavaža podnošljiva, jer se o školi može pričati kad se nema o čemu drugom. Ili kad se ne usudiš pričati o nekim važnijim temama. Na primjer, koliko patiš kad onaj u koga si zaljubljen ide u neku sasvim drugu školu. Ili na primjer o tome koliko ti vlastiti roditelji idu na živce. Zato što ćeš uskoro imati samo jednog od njih. Jer će onaj drugi otići. A to te boli najviše od svega. I zato, kad imaš tek nepunih četrnaest pa u dječja kolica pokraj tebe uskoči mladunče majmuna, ne razmišljaš zašto se to zbilo ni otkud odjednom majmun u dječjim kolicima. Naprosto je tako.

– Ja sam se zapitao – kaže Bero. – Htio sam reći, na trenutak. Mislim, i kasnije sam se nekoliko puta zapitao. Ali ne previše.

Svi su ga ignorirali.

– A ta vaša baba i prababa, štas one rekle u svezi majmunce? – pita Budak.

– Rekle su kako je za malu djecu najvažniji friški zrak – kaže Mirela.

– Pa smo zato svi skupa izašli u šetnju – kaže Stela.

- Jedino što smo svima živima morali non-stop nešto objašnjavati – kaže Mirela.

Kad imaš tek nepunih četrnaest, samo se želiš dobro zabaviti. To je najvažnije. Pa kad te netko pita otkud dvije crne bebe u kolicima, slagat ćeš da bi bilo što zabavnije. Uostalom, laž nema jednaku težinu s nepunih četrnaest i kad si odrasla osoba. Pa su Stela i Mirela na sva pitanja slučajnih prolaznika mrtve-ozbiljne odgovarale:

- Njih dvije su također naše sestre jednojajčane blizanke.

- Mlađe su od nas zato što su njihova jajašca bila duže zamrznuta.

- I nas dvije smo bile crne kad smo se rodile.

- Slično kao kad se rode konji lipicanci.

- I Michael Jackson.

- Počele smo bijeliti kad smo krenule u vrtić.

- A skroz smo pobijelile tek u trećem razredu osnovne škole.

- I ondak?

- I *ondak* smo naišli na one u narančastim haljinama – kaže Mirela.

- I u majicama na kojima je pisalo SVI SMO MI MAJMUNI – kaže Stela.

- Pa su se i oni svi sjatili oko kolica – kaže Mirela.

- Pa je onda jedan od njih viknuo *Seka!* – kaže Stela.

- Pa je onda još netko viknuo *Seka!* – kaže Mirela.

- Pa su malo kasnije svi kao blesavi vikali – oponaša ih Stela – *Hare Seka Hare Seka Hare Seka Hare Hare!*

OTMICA JOŠ JEDNOM

- Imali smo sviću - kaže Zmija dvojici pandura s druge strane stola. - Jev su kod one fontane oni u navančastin lancunima vikali *Mave Seka Mave Seka!* šta je nama odma skvenulo pozovnost pa smo navukli fantomke i zajuvili se pvavo pvema njima.

- Oteli su nam kolica - kaže Mirela. Ne kaže: Bez borbe. I zato se još uvijek srami.

- Skupa sa Sekama unutra - kaže Stela.

- S mojom sestrom Sekom i s majmunicom Sekom - kaže Bero.

- A zašt niste krenli zanjima? - upita Budak.

Da baš, pomisli Peđo Fišer. Troje djece protiv četvorice odraslih muškaraca?

- Zato što smo bili u šoku - kaže Mirela.

- Ja nisam bila u šoku - kaže Stela.

- Ma nemoj! - kaže Mirela.

- Ma damoj! - kaže Stela.

- A zašto onda *ti* nisi krenula za njima? - pita Mirela.

- Zato šte ste vas dvoje bili u šoku pa sam vas morala čuvati, eto zašto - kaže Stela.

- Ni ja nisam bio u šoku - kaže Bero.

- Ti šuti! - odbruse mu sestre u jedan glas.

- I ondak? - pita Budak.

- I *ondak* smo se vratili kod Bake i Prabake - kaže Mirela.

- A zašt niste nazvali policju? - pita Budak.

- Zato što nitko nije znao broj.

- I ondak?

- I *ondak* smo jeli kolače – kaže Stela.
- Dok policija nije došla po nas – kaže Mirela.
- Srećom, jer bih inače pukla kao balon! – kaže Stela.

CRNA I BIJELA SEKA

- Prvo smo se svi skupa movali vvatit natvag u stan - kaže Zmija pandurima s druge strane stola. - Zbog onog kvetena od Bvade.

- Oni su hteli da odmah, ono, odemo kod Gradonačelnika po nagradu, al ja nisam htel - kaže Brada. - Jer sam htel prvo Seki promenit pelenu, ne. - Ne kaže kako se nije radilo samo o mijenjanju pelene, nego i tome da cijele noći nije oka sklopio zbog brige o maloj majmunici, pa je sad želio što je moguće više odugovlačiti prije nego ponovno ostane bez nje. - Al kad sam je izvlekel iz zimskog odela videl sam da ne treba. Neko se je baš, ono, lepo pobrinul za nju. Pa sam za svaki slučaj išel proverit i tu drugu Seku. A kad sam i nju izvlekel iz zimskog odela skužil sam da joj je samo glava crna. Sve ostalo joj je bilo belo.

- Jaz sem spet moral hoditi po stopnicah! - kaže Dule Antilopa ljutito. - Hteo sam da kažem da u liftu opet nije bilo mesta za mene.

Pred sam polazak Brada Sekama ponovno navlači zimske skafandere. Od četvorice muškaraca on je jedini koji ima barem kavu-takvu ideju kako se to radi. Prvo bijeloj Seki s crnom glavom. Pa kad je zakopča, ni ne razmišljajući pruži je prema Ožiljku. A Ožiljak je, također ne razmišljajući, prihvati. Par trenutaka kasnije Seka i Ožiljak se međusobno gledaju. On prestravljen zuri u njezina dva širom otvorena plava oka (ne raspoznaje im boju, naprosto zna da su plava) i pita se koliko će trebati prije nego dijete zavrišti od straha. U sljedećem trenutku Seka ispruži svoju malu ruku pa prstićima dodirne njegovo unakaženo lice. Ožiljak promatra kako se pred njim jedna mala bezuba usta širom otvaraju. A zatim se umjesto vriska iz njih prolje glasane smijeh. Taj trenutak Ožiljak će pamtiti cijelog života. Onako kako pamtimo trenutke koji se nikad ne ponove.

- Ožijak je nosija tu dvugu seku u svojim vukama šta je meni bilo skvoz ćudno - rekao je Zmija. - I još je ima glupu facu na licu. Ali nisan tija ništa komentivat. Jev s takvima nikad nisi siguvan šta in se mota po glavi.

- Kratko i jasno, od Slovenca nikakve koristi! - kaže Ožiljak. - Sve je zaje... Sve je krivo napravil! Celi plan mu je bil za drek! Ak se smijem tak izrazit. Osim toga on je bil zadužen za ključeve od kombija. I onda krenemo prema Gradonačelniku pa ga tražim ključ od kombija, a on se pipa svud po tom zmazanom ancugu pa veli nema, veli zgubil ih je, veli nekam su mu ispali... A kaj opće možeš očekivat od nekog ko ima tetovažu leoparda sa rogovima?!

- Tijos reć antlopu? - pita ga Budak.

- Je, a kad ste vidli antilopu sa očnjacima? - naceri mu se Ožiljak.

- I ondak? - pita Budak.

- Ae onda smo movali pvovaljivat u kombi jev je Janez uspija izgubit ključeve - kaže Zmija. -
Movam pviznat da je Bvada to majstovski odvadija. Nije se stiga ni alavm uključit. A onda
bvm bvm bvm! Vozi, Miško! Pvavo pvema poglavavstvu!

S GRADONAČELNIKOM U ZAHODU

- Ajme koja lipa makina! - uzvikuje Zmija svakih par sekundi.

Sa suvozačkog ga mjesta ovaj put nitko ne ušutkuje. Jer na suvozačkom mjestu ne sjedi Ožiljak nego Dule Antilopa. Jer Ožiljak sjedi otraga skupa s Bradom. Svaki od njih s jednom Sekom u krilu. Brada s dlakavom cijelom crnom, Ožiljak s bijelom s crnim licem. I još ga ta mala sad čvrsto drži svojom rukom za palac. Kao što ga je jednom davno držala sestra kad bi gurnuo ruku u njezin kinderbet. Osjeća kako mu se palac žari, ali ne želi ga više nikad izvući. I dok Ožiljak daje sve od sebe da ne razmišlja što se to odjednom s njim zbiva, Brada daje sve od sebe da ne kaže koliko mu je drago. Jer se boji, ako kaže samo jednu riječ, ove će čarolije nestati, rasprsnut će se kao mjehur od sapunice. I zato brbljavi Brada šuti.

- A kaj da vam velim - rekao je kasnije dvojici murjaka. - Bili smo ko dva tate sa svojim kćerkama. Tam otraga na zadnjem zicu. - Onda mu sine što je upravo izgovorio pa se požuri ispraviti. - Htel sam reč, ne baš ko dva tate sa kćerkama, jer je jedna kćerka bila, ono, majmun, ne, kćerka od Mirjane koja je isto majmun, ne, tak da je samo Ožiljak mogel bit ko tata, a ja sam mogel bit ko naprimer stric... Ili tak nekaj, ne.

- A klima-uveđaj vadi ka zmaj! - uzvikuje Zmija. - Ne vozimo se ni pet minuta, šofevšajba već skvoz odmvznuta, kabina topla ka da smo u pekavnici, a ono šta je Janez izuva postole i skida bičve, ili šta bi vi Puvgevi kvivo vekli *ćavape*, to se više ni ne osića!

- Kaj si s tem mislil povedati? - pita Dule Antilopa. Iz grla mu navire bijes. Jer njegov plan nije uspio. A to što je prokleti Amir ili Almir Leopard opet završio u zatvoru ne opravdava stvar. Nije li mu Šteka govorio kako uvijek moraš imati rezervnu varijantu za slučaj da u boksačkom meču nešto krivo krene? - Hteo sam da kažem, šta si sa time hteo da kažeš?

Dule Antilopa je ljut na samoga sebe. Ali ne možeš se iskaliti na sebi. Treba ti protivnik.

- Tija san veći da kad si ono izuva postole i skida bičve da se je to popvilično osićalo, eto to san tija veći. A ako imaš kakav pvigovov ti ga lipo zapanti pa kad pavkivamo možemo to vazvišit ka muškavac sa muškavcon - odbrusi mu Zmija. Jer je to u njegovoj nemirnoj prirodi.

Pa se neko vrijeme svi voze u tišini. Dok im misli vrište.

- A jel baš movamo vvatit i ovi kombi? - pita Zmija nikog određenog i sve zajedno. - Tija san veći, vvatit ćemo im Seku i još će jednu Seku dobit ggratis, ka ono kad je u nekoj tvgovini akcija dva u jedan, a ovi kombi bi baš mogli i zadvžat.

Nitko mu ne odgovori.

- Iman ja jednog pviku, šta zna jednoga lika, šta poznaje jednog dvugog lika čiji pvika ima autolimavsku vadionu. Istina, tu limaviju vadi na cvno al šta ima veze. Najvažnije je da je dobav majstov, je li tako? Čini mi se da mi je taj moj pvika veka da se čovik zove Mavijan, ne zna mu pvezime al zna da ga pvijatelji zovu Limeni. A kad ne vadi limaviju na cvno onda piva u nekom vokalnom instvumentalnom sastavu. Veka mi je moj pvika i kako se taj sastav zove, al nisan siguvan jel veka *Metalni čelik* ili je veka *Metalno željezo*, nešto takvo metalno. Ea šta san tija veći?

A kako nitko od ostalih ne zna što je Zmija htio reći, tako mu nitko ni ne može odgovoriti na pitanje.

- E da, tija san veći moga bi ja ovi kombi odvest do tog mog pvike pa neka on pita tog jednog lika šta poznaje ovog dvugog lika da taj dvugi pita tog Limenog Mavijana da ga pvelakiva. Mislin, kombi. Na pvimjev u cvveno. A, šta kažete na ovu ideju?!

A kad ne kaže nitko ništa, javi se opet Zmija: - Alo, šta ste svi zamućali? Oli van se svušija cili svit? Oli su van sve bavke potonile? Oli van je maca pvogutala jezik? Oli ste u međuvvemenu izumvli?

Dule Antilopa se pita što mu je sve ovo trebalo. Pita se to na oba svoja jezika.

Ožiljak svoju mlađu sestru nije vidio nijednom još otkako su mama i ona otišle. Pa se pita bi li ona još uvijek mogla svim svojim prstima obuhvatiti njegov palac.

Brada pomišlja na Čitu i pita se što bi ona sad pomislila da ga vidi ovako sa Sekom u krilu.

- A vidi opet onih Mave Kvišni! - usklikne Zmija. - Pa jel se ti nikad ne umove? Da mi je znat na čemu su! Mnogo su mi smišni u tim navanvačastin lancunima! A mova se pviznat da im te maje baš dobvo stoje. Otpvilike i tancaju ka majmuni. *Si si si si!* A saće se opet vazbižat ka zećevi! - usklikne, doda gas pa okrene volan prema rasplesanoj grupi ljudi u narančastim haljinama. Preko kojih su navukli majice kratkih rukava s natpisom SVI SMO MI MAJMUNI.

- Ma nisan pogodija ni jednoga od njih, pokojne mi mateve ako jesan! - kaže Zmija dvojici

pandura s druge strane stola. – Taj koji je slomija nogu slomija ju je sam od sebe jev je tvća napvid a gleda otvaga pa je naletija na fontanu. Ka šta je moja pokojna tetka znala veći uvijek tviba hodat za noson, *klak klak klak klak!*

– A i doć do tog Gvadonaćelnika to su van muke Isusove – rekao je Zmija. – Pvrvo nas jedan kveten iz osiguvanja nije tija pustit na ulazu u poglavavstvo. Taj je bija totalno neinformivan, nije ćuja ni za otmicu iz zoološkog vvta ni za novćanu nagvadu od Gvadonaćelnika. Onda je doša jedan dvugi iz osiguvanja pa je veka onom prvom da je kveten pa su nas odveli do Gvadonaćelnikovog uveda. Tamo nam je neka ženska vekla da je Gvadonaćelnik zauzet na domjenku, a jedna dvuga ženska šta je sidila odma pokvaj ove pvve ju je odmah ispvavila i vekla da Gvadonaćelnik nije na domjenku nego je na izvanvednoj sjednici najužeg dijela gvadskog vukovodstva. Pa su nas onda ta dva iz osiguvanja i te dvi ženske iz Gvadonaćelnikovog uveda odveli do lifta di smo se svi skupa movali dogovovit ko će ići sa lifton a ko će po skalama, ili šta bi vi Puvgevi kvivo vekli *stubama*, jev nas je bilo pveviše. Pa je nakon pvegovova odlučeno da će Ožijak i Bvada sa dvi Seke i sa te dvi ženske ići sa lifton, a Slovenac s ton dvojicon iz osiguvanja i sa kolicima po skalama.

– Na srečo je bilo samo eno nadstropje – rekao je Dule Antilopa dvojici policajaca s druge strane stola. – Hteo sam da kažem da je trebalo da se penjemo samo jedan sprat. A kolica su morala da nose ta dvojica iz osiguranja.

– Ma nema tog lifta u kojem nema mista za mene, *klak klak!*

– I ondak? – upitao je Budak.

– Onda smo se svi skupa našli ispvid jednih dvokvilnih vvata kvoz koja si moga ćuti kako se neko unutva smije na sav glas a neko dvugi piva a da veze sa sluhon nema. A ispvid tih dvokvilnih vvata su stajala neka dvuga dvojica iz osiguvanja koji nas nisu tili pustit unutva jev su vekli da je to zatvoveni domjenak. Pa je ona ženska iz Gvadonaćelnikovog uveda vekla onoj dvugoj ženskoj iz Gvadonaćelnikovog uveda jel vidiš da je ipak domjenak. A ona dvuga ženska iz Gvadonaćelnikovog uveda je vekla da nije domjenak nego izvanvedna sjednica pa je namignila. A jedan od ta dvuga dva iz osiguvanja je vekao navavno da je sjednica pa je i on namignio.

– Ma zašbi neko pjevo na nekakoj sjednici? – upitao se Budak naglas.

– To se i ja pitam – rekao je Peđo Fišer ozbiljnim glasom, a neozbiljna izraza lica.

- De nastav ti dalje - rekao je Budak Zmiji.

Pa je Zmija nastavio.

- Ta dva dvuga iz osiguvanja nas nisu tili pustit na sjednicu, a kad im je ta dvuga ženska iz Gvadonaćelnikova uveda vekla neka pozovu Gvadonaćelnika da izađe sa sjednice jev se vadi o žuvnoj stvavi, ovi nisu ni to tili napvavit. I da Gvadonaćelnik nije mova na zahod ko zna jel bi se ikad susveli sa njim. Svićom on je kvenija na zahod, a zato šta je Gvadonaćelnik odmah su još neki kvenili na zahod skupa sa njim. Ajme, judi moji, ne bi van ja bija gvadonaćelnik ni za sve šoldi, ili šta bi vi Puvgevi kvivo vekli *novce*, na svitu, ako ne možeš sam ići ni na pišanje!

- I ondak? - upitao je Budak.

- Ea onda smo svi lipo kvenili pvema zahodu koji je bija skvoz na dvugoj stvani hodnika. Ka svadbena povovka. Na ćelu povovke Gvadonaćelnik skupa sa tima iz najužeg dijela gvadskog vukovodstva, njih otpvilike deset, jedan ili dva su malo ko tetuvali, jedan je nešto mvmlja sebi u bvadu, neka dva su se zagvlili i nešto ka pokušavali pivat al mi se ćini svaki od njih neku dvugu pismu, jedan je pokušava uguvat košuju u gaće al je nonstop pvomašiva, pa iza njih oni dvuga dva iz osiguvanja, pa te dvi ženske iz uveda Gvadonaćelnika, pa Ožijak i Bvada svaki sa svojom Sekon u vukama, pa ja i Janez, i na začelju povovke su oni pvva dva iz osiguvanja guvali kolica.

- De skrat malo - prekinuo ga je Budak.

Zmija je ušutio. Pa je neko vrijeme zurio u Budaka kao što zurimo kad nam se netko učini poznatim, ali se ne možemo sjetiti otkud. Zatim se sjetio.

- Sad ste mi pokvavili tok svisti! - prosiktao je.

A dok se Budak pitao misli li Zmija pod *svist* na *svjest* i, ako je tako, de ondak ta *svjest* teče, Zmija je nastavio.

- Onda se ta dvuga ženska iz uveda Gvadonaćelnika pvobila na ćelo povovke skvoz do Gvadonaćelnika pa mu počela nešto ka pvićat i mavat sa svojom vukama na sve stvane i pokazivat na nas koji smo hodali iza i to je potvajalo toliko dugo da kad je zavvšila svi smo se skupa našli u zahodu. Onda su se ovi koji su movali obaviti nuždu povedali ispved pisoava, a mi koji nismo movali obaviti nuždu smo ih pvićekali da obave. A dok smo ćekali ta dvuga ženska iz Gvadonaćelnikovog uveda je pokazala onoj pvvoj dvojici iz osiguvanja da doguvaju

kolica nasved zahoda, a Ožijku i Bvadi je pokazala da stave svaki svoju Seku u njih. Ako mene pitate, ta je ženska pvava ovorganizatovica!

- Rekla je Bradi i meni da spustimo Seke u njihova kolica pa smo tak i napravili - rekao je Ožiljak dvojici murjaka s druge strane stola. Nije im rekao da se u tom trenutku osjećao baš kao i onda kad mu je mama istrgnula sestru iz zagrljaja da bi joj navukla jaknu. Sestra je cijelo vrijeme jecala, a on je gutao suze sve dok obje nisu izašle iz stana. Tad je otrčao u kupaonicu, zaključao vrata i udario u pločice najjače što je mogao. Jer mu je bilo lakše podnijeti bol u šakama nego onaj u grudima.

- Njih dve su se tam u kolicima celo vreme držale za svoje male ruke - rekao je Brada. Nije rekao da ga je mala majmunica drugom rukom čvrsto držala za kažiprst. Ni da mu je srce puklo kad ga je na silu izvukao.

- Tisti gradonačelnik in njegovi so bili vsi pijani - rekao je Dule Antilopa. - Hteo sam da kažem da su bili pod gasom.

Nakon što su izvršitelji nužde obavili svoje, i nakon što su s više ili manje uspjeha zakopčali hlače, izgleda kako su napokon shvatili o čemu im ta takozvana druga ženska iz Gradonačelnikovog ureda priča.

O Gradonačelniku našeg grada možete reći što god želite, ali jedna mu se stvar mora priznati. A ta je da se u svakoj situaciji znao snaći kao riba u vodi. Kao dvogrba deva u pustinji. Kao žlica u tanjuru juhe. Kao... Pa je tako bilo i sad. Ako je i bio pod tim neakvim gasom (koji neki ljudi nazivaju *plinom*, što dolazi od engleske riječi *gasoline* koja znači *benzin*, kao i od srpske riječi *gas* koja znači *plin*, a zapravo se u oba slučaja misli na plinovitu smjesu koja pokreće motore s unutrašnjim izgaranjem), onda je dao gas do daske. To jest, pritežući čvor na kravati i popravljajući remen na hlačama, svojim je suradnicima izdao nekoliko kratkih i preciznih zapovijedi, a zatim glasno rekao: - Pa nećemo se valjda slikati u zahodu. To treba obaviti kako dragi Bog zapovijeda. Hajde - pljesnuo je rukama. - Idemo delati!

Par minuta kasnije svi su se našli u Gradonačelnikovom uredu.

A osim što se u svakoj situaciji znao snaći kao riba u vodi, dvogrba deva u pustinji i žlica u tanjuru juhe, Gradonačelnik je bio od one vrste ljudi koji ne samo da paze kako će sami izgledati u javnosti, nego kako će u javnosti izgledati i ljudi oko njih. Čak i kad se poneki domjenak otme kontroli. Zato, kad primijeti poderano odijelo i patrljak koji neuspješno glumi

kravatu oko vrata Duleta Antilope, odmah zatraži jednog od suradnika neka odveže svoju kravatu i doda je Duletu. Od drugog iz svoje svite zatraži sako. Tek tad dozvoli kameranima da počnu snimati, fotografima da počnu fotografirati, a novinarima počne odgovarati prije nego ovi uopće uspiju postaviti pitanja. Jer Gradonačelnik je car. A carevi rade što god žele.

No, baš kao u „Carevu novom ruhu“, nitko od svih koji su se sve to vrijeme motali oko Gradonačelnika, nije se odvažio reći kako se u dječjim kolicima umjesto jedne Seke nalaze dvije. Istina, vidio je to i sam Gradonačelnik. Pa je pomislio kako je možda ipak malo previše puta kucnuo rubom svoje čaše o nečiju drugu čašu. Onda je pogledao ove oko sebe, pa nije vidio duplo, pa je opet pogledao u kolica i vidio duplo. Onda je samo odmahnuo rukom.

- Onda smo se svi lepo slikali - rekao je Brada. - Tak da sam ja, ono, opet bil na naslovnoj stranici od novina, ne. Ožiljak se ne vidi baš najbolje jer se je celo vreme skrival otraga iza mene. Zatko kaj se on nikad nije volel slikat. Ne kužim kak se nikad nije setil da sam treba okrenut svoju glavu na onu stranu gde nema nikakvog ožiljka?

- Na kvaju je neko donija golemi ček na kojen je pisalo sto ijada kuna. U bvojkama. Bija je ovoliki - Zmija je ispružio ruke, svaku na jednu stranu (poza koja se u gimnastici naziva *odručenje*). - Tako da je jedan kvaj pvidvžava Bvada sa jedne stvane, dvugi kvaj san pvidvžava ja sa dvuge stvane, a unutva su stajali Ožijak, Gvadonačelnik i Dule Antilopa. Oni nisu movali ništa pvidvžavat.

- Posle smo ipak dobili sve u kešu - rekao je Ožiljak.

- Nemreš verovat da sto soma kuna stane, ono, u ovak tanki žbunt! - rekao je Brada.

U jednoj drugoj državi, u jednom drugom gradu, u naselju koje njegovi stanovnici naprosto zovu Naselje, Mustafa Mojca Mehmedović, vlasnik pekarnice „Triglav“, i Stevo Šteka Petrovič, vlasnik dućana mješovite robe „Drina“ i nelicenciranog boksačkog kluba istog imena, gledaju vijesti na prastarom crno-bijelom televizoru. Obojica šute. Kad vijesti završe, prvo jedan a zatim i drugi izađu kroz stražnja vrata van. Obojica pripale cigarete pa otpuhuju dimove u hladni zimski slovenski zrak. I Mojci i Šteki grudi se nadimaju od ponosa, ali nijedan od njih dvojice ne zna kako bi to rekao onom drugom. Tek kad dopuše i odbace čikove u snijeg, Šteka onako kao usput kaže: - Ko bi reko da će Duleta da primi neki gradonačelnik.

A Mojca palcem i kažiprstom skine nepostojeću mrvu duhana s jezika pa onako kao usput

kaže: – Hja, možda još i bude nešta od njega.

– Tisti denar od nagrade so dali meni v hrambo – kaže Dule Antilopa dvojici policajaca s druge strane stola. – Hteo sam da kažem da možda nisu trebali meni da daju te pare na čuvanje.

– Šta oćeš satim da kažeš? – pita ga Budak.

– Še ne vem – promrmlja Dule Antilopa.

NIJE ISTINA DA SU SVI POLICAJCI GLUPI

- Prvo se na vratima pojavio jedan glupan u policijskoj uniformi. Taj je galamio na sav glas, ali ga nitko živ nije ništa razumio – kaže Mirela. Ona misli na vodiča službenog policijskog psa Vinka Kralja.

- A s njim je bio jedan veliki tužni cucak – kaže Stela. Ona misli na službenog policijskog psa Dragu Drugog. – Njega mi je bilo žao jer uopće nije bio opasan a svejedno je imao... kako se to zove? Što se stavlja opasnim psima na nos?

- Brnjica – kaže Peđo Fišer.

- Onda je glupan pričao s nekim kroz ono što mu visi ovako tu – kaže Mirela. Rukom kojom kao da drži jaje pokazala je na desnu stranu grudi.

- Radio-stanica – kaže Peđo Fišer.

- Pa je došla jedna simpa cura isto u policijskoj uniformi – kaže Stela.

Bila je to Margita Kos. Ista ona koju su jedni zvali Magi, drugi Gita, a ona se smješkala i jednima i drugima, jer je bila takve nekakve vesele naravi. A i zato što još nije bila prava policajka nego tek policijska vježbenica.

- A pred kućom nas je čekao policijski auto s jednim debelim kao što ste vi – kaže Mirela trznuvši glavom prema Budaku.

Bio je to Tomislav Šmirgl zvan Debrecinka. Isti onaj Debrecinka koji je prvi stigao u zoološki vrt nakon što je prijavljen Sekin nestanak. Isti onaj Debrecinka koji je o tome obavijestio svog prijatelja novinara.

- Nisam ja debel neg sam krupan! – pobunio se Budak.

- Pa smo se svi potrpali unutra – rekla je Mirela ne obazirući se na Budakovu ionako netočnu opasku.

- Osim što debeli koji je vozio policijski auto nije htio uključiti da se čuje ono *di-du di-du di-du*! Iako sam ga lijepo zamolila. Nekoliko puta – rekla je Stela razočarano. – Iako mu je i ta simpa cura koja se vozila skupa s nama rekla pa daj uključi kad te cura, a to je mislila na

mene, tako lijepo moli. Ali debeli svejedno nije htio.

Tako su se Stela, Mirela i Bero našli u policiji.

Fahrudin Hadžisulejmanomerpašić, znan i kao Franjo, nije se previše uzrujavao kad mu je onaj s ružnim ožiljkom iščupao telefonsku žicu iz zida i zaključao ga u vlastitom stanu. Ionako nije namjeravao nikamo ići niti bilo koga zvati telefonom. Umjesto toga, uzeo je pivo iz frižidera i sjeo pred televizor češkajući se po trbuhu ispod potkošulje. Jer postoje, eto, i takvi ljudi. Ljudi koji se ne uzbuđuju previše ni oko čega. Koji prihvataju život (i sve što život sa sobom donosi) takvim kakav jest. Koji ne prave dramu čak ni kad ih netko zatoči u vlastitom stanu. Sve dok je u tom stanu televizor i frižider pun piva. I da se nije zagrcnuo kad je na popodnevnom vijestima ugledao četvoricu iz susjednog stana zajedno s Gradonačelnikom i dva mala crna djeteta (Otkud sad pobogu dva?! I otkud crna?!), Šrafciger bi kao i obično popio još poneko pivo, a zatim zaspao snom pravednika. No sad je, ne razmišljajući previše, odložio pivo na stolic ispred televizora pa otišao po svoju kutiju s alatom.

Fahrudin Hadžisulejmanomerpašić, znan i kao Šrafciger, možda nije imao rezervni ključ od stana, a sasvim sigurno ni mobitel (Ako nikog ne zovem ni sa normalnim telefonom, zašto bih onda nekog zvao sa mobitelom?), ali je zato imao cijeli set kojekakvih šrafcigera. Te je pomoću jednog od njih izašao iz svog stana van.

I tako postao prvi čovjek u povijesti koji je uspješno izveo obratnu provalu. To jest, umjesto da provali u stan, Šrafciger je provalio iz stana.

Zatim je sišao kat niže, pozvonio na vrata komšije (što se slobodno može čitati i kao *susjeda*) Alekse Akija Rahimovskog, umirovljenog vozača kamiona gradske čistoće, zamolio može li se poslužiti njegovim telefonom, te su nakon kratke rasprave zaključili kako je najbolje nazvati 112 (iako su prije toga nazvali redom: 221, pa 121 i 212, a komšija-susjed Rahimovski je, kao stariji gospodin, predložio i 95), gdje se javila neka žena, ili je bolje reći osoba ženskog glasa, i prespojila ga u centralu policije, gdje mu se javio dežurni policajac.

Pa iako je Šrafcigerovo uzbuđenje izlaganje slušao dobrih deset minuta, za vrijeme kojih je čuo i ponešto o nepokretnim i gluhonijemim i skoro slijepim roditeljima te djetetu neodređena spola koje je rodila bradata majka, dežurni je policajac sasvim ozbiljno shvatio taj telefonski poziv. Jer nije istina da su svi policajci glupi.

Na kraju je informacija (uredno ispisana u obliku zapisnika) završila na stolu Predraga Peđe

Fišera, pomoćnika načelnika kriminalističke policije. Baš nekako trenutak ili dva prije nego će se oglasiti njegov službeni mobitel.

TRENUTAK ILI DVA PRIJE NEGO ĆE SE OGLASITI MOBITEL PEĐE FIŠERA

Otkako je Seka nestala Čita ni na trenutak nije napustila majmunski paviljon. Cijelo je vrijeme sjedila ispred malog prijenosnog televizora, zureći u ekran dok su na njemu prikazivane vijesti, a u vrhove svojih prevelikih zelenih gumenih čizama dok nije bilo vijesti. Jer nije htjela povjerovati u ono što joj je Mirjana rekla. Čak ni kad je King rekao isto. Tako ju je sutradan ujutro zatekla njezina šefica, doktorica Vera Kraus, pa ju je prvo natjerala da pojede oba kroasana koja je donijela sa sobom i popije dvije šalice tople čokolade iz automata s toplim napitcima, nakon čega su obje sjele ispred malog prijenosnog televizora i šutke čekale sljedeće vijesti.

A kad se pojavila snimka na kojoj Gradonačelnik predaje golemi ček četvorici muškaraca, dok dvojica u uniformama na kojima piše SECURITY u naručju drže Seku (onaj lijevi) i nepoznatu crnu djevojčicu (onaj desni), Čiti je zabubnjalo u grudima. Istina, jedan od četvorice muškaraca se skrivao iza jednog drugog od četvorice muškaraca, ali je tog jednog drugog odmah prepoznala. Bio je to Brada. I sve joj je odmah bilo jasno. Iako se svim silama trudila da joj ne bude.

- Hej, pa neki od ovih rade u našem zoološkom vrtu! - uzviknula je doktorica Vera Kraus. - Nije li ono - pokazala je kažiprstom prema ekranu televizora - onaj tvoj Nazor, Vladimir...

- Velimir - šapnula je Čita svojim čizmama.

- ... naš timaritelj mjeseca?! - nastavila je doktorica Vera Kraus. - A onaj mršavi sa prevelikom zubnom protezom, ne radi li on u Zmijarniku?! A onaj što se skriva iza Nazora, nije li to onaj s ožiljkom preko lica iz Zone sumraka?! Onog četvrtog u sakou i s kravatom vidim prvi put u životu. - A nekoliko trenutaka kasnije je rekla: - Ovi su mi sumnjivi.

- Velimir nije - rekla je tiho Čita svojim čizmama. Ali to je rekla srcem, a ne glavom. Ona zna da je i Brada jednako sumnjiv. Ali nije lako sumnjati u nekoga u koga si zaljubljen. A nije lako ni lagati nekome kome toliko toga duguješ. Za jednu Čitu to je bilo previše. Zato je briznula u plač. A nakon što se pošteno isplakala, smočivši košulju doktorice Vere Kraus, ispričala joj je sve što je znala. Kao i ono što nije znala, ali je mislila da zna.

Doktorica Vera Kraus nije se obazirala na vlažnu mrlju na svojoj košulji. Umjesto toga počela

je pretraživati džepove. A kad u njima nije pronašla što je tražila, počela je prekapati svoju torbu. Na kraju ju je preokrenula iznad stola. Nećemo sad nabrajati što je sve iz njezine torbe ispalo, jer bi ovaj ionako dugačak roman bio dvostruko duži. Reći ćemo samo da se radilo o tipičnoj ženskoj torbi (koju neki ljudi sasvim pogrešno nazivaju ženska *torbica*). Na kraju je pronašla vizitku na kojoj je pisalo „Predrag Fišer“, pa ispod „inspektor“, pa još ispod „Kriminalistička policija“, a ispod svega toga broj telefona, točnije mobitela.

Pa je nazvala taj broj. A kad joj se s druge strane javio hrapavi muški glas, za koji je odmah zaključila kako pripada čovjeku koji previše puši, koji štoviše zvuči kao da je nedavno prebolio upalu pluća, rekla mu je svoje sumnje.

Razgovor je tekao ovako nekako:

PREDRAG PEĐO FIŠER: Na kojim vijestima?

DOKTORICA VERA KRAUS: Na ovim (kao da ona i Peđo Fišer sjede zajedno ispred televizora).

PREDRAG PEĐO FIŠER: S gradonačelnikom?

DOKTORICA VERA KRAUS: Da.

PREDRAG PEĐO FIŠER: Ali ta četvorica su pronašla tu malu majmunicu i...

DOKTORICA VERA KRAUS: Seku. Zove se Seka. Ta mala majmunica.

PREDRAG PEĐO FIŠER: Seku. I za to su dobili obećanu novčanu nagradu.

DOKTORICA VERA KRAUS: Ne. Ta četvorica su je ukrali.

ČITA: (tiho) Trojica.

PREDRAG PEĐO FIŠER: Jeste li sigurni, doktorice Kraus?

DOKTORICA VERA KRAUS: Sigurna sam, inspektore Fišeru.

Predrag Peđo Fišer baci pogled na zapisnik o informaciji koju je policiji dojavio izvjesni Fahrudin Hadžisulejmanomerpašić. Pa zbroji dva i dva. Premda nije sasvim siguran u rezultat.

DOKTORICA VERA KRAUS: Halo?

PREDRAG PEĐO FIŠER: (duboh uzdah, kratka pauza) U redu. Poslat ću patrolu.

ČITA: Što je rekao?

DOKTORICA VERA KRAUS: Rekao je da će poslati patrolu.

ČITA: (tiho zajeca) Neee!

NEŠTO KASNIJE

Policijsku patrolu u sastavu Tomislav Šmirgl zvan Debrecinka, vođa patrole, i Margita Kos zvana ili Magi ili Gita, policijska vježbenica, pred vratima svog stana dočekao je gospodin nimalo nalik na gospodina, odjeven u potkošulju bez rukava (gore), nešto nalik donjem dijelu pidžame (dolje), te u čarape s ravnopravnim rupama u predjelu oba palca. Predstavio se imenom i podugačkim prezimenom, dodao: – Ali možete me zvati Franjo, – pokazao im rukom na susjedna vrata te se povukao u svoj stan.

Debrecinka je pritisnuo zvonce, a zato što je bio od one vrste policajaca koji obožavaju biti policajci, držao ga je tako pritisnutim sve dok se nisu otvorila zvoncu pripadajuća vrata i u njima pojavio čovjek s ružnim ožiljkom preko lica. Kojeg patrola nije prepoznala.

– Sad valjda kužite zakaj se ne volim slikat – nacerio se Ožiljak dvojici murjaka s druge strane stola.

Malo iza toga, malo iza čovjeka s ružnim ožiljkom preko lica, pojavila se i velika bradata glava.

– Sam sam se naviril jel sam htel, ono, videt kaj se zbiva na vratima, ne – rekao je Brada dvojici murjaka s druge strane stola.

Bradu je patrola odmah prepoznala. Jer su ga vidjeli na televiziji.

O ovome se u javnosti ne priča, ali nižerangirani policajci ne vole privoditi poznate osobe iz javnog života. Jer to za nižerangirane policajce rijetko kad dobro završi. Jer poznate osobe iz javnog života imaju u svojim mobitelima brojeve višerangiranih policajaca. A kad se netko pojavi na televiziji i to još u društvu s Gradonačelnikom...

Zato bi policijska patrola u sastavu Tomislav Šmirgl zvan Debrecinka, vođa patrole, i Margita Kos zvana ili Magi ili Gita, policijska vježbenica, možda otišla neobavljena posla da Brada tad nije upitao: – Kaj se je nekaj dogodilo sa Sekom?!

– O, taj dlakavi idijot! – zarežao je Ožiljak sjedeći na stolici bez naslona i rukohvata u sobi za informativne razgovore kriminalističke policije.

– Pa kad sam se, ono, zabrinul, ne – rekao je Brada dvojici murjaka s druge strane stola.

- S kojom Sekom? - upitao je vođa patrole.

- Z onom kaj smo je ukrali - odgovorio mu je Brada.

Ožiljak ga je munuo laktom u rebra.

- Moj kompić je htel reć sa ovom kaj smo je spasili i ofurali Gradonačelniku! - brzo je dodao.

Ali nije upalilo. Jer nije istina da su svi policajci glupi. I tako su se Ožiljak, Brada, Zmija i Dule Antilopa našli u policiji.

JOŠ NEŠTO KASNIJE

DOKTORICA VERA KRAUS: Halo?

PREDRAG PEĐO FIŠER: Inspektor Fišer ovdje.

DOKTORICA VERA KRAUS: Da?

PREDRAG PEĐO FIŠER: Bili ste u pravu.

ČITA: Što je rekao?

DOKTORICA VERA KRAUS: Rekao je da su ih priveli.

ČITA: Moram u policiju.

DOKTORICA VERA KRAUS: Zašto?

ČITA: (kroz plač) Jer sam ja kriva za sve!

Tako se i Čita našla u policiji.

POUZDANI IZVOR I SLUŽBENA DUŽNOST

Onda je policajac Tomislav Šmirgl, među kolegama znan kao Debrecinka, sa svog privatnog mobitela nazvao onog istog novinara i rekao mu da je u centrali policije velika gužva, a zatim ga je upitao koliko vrijedi jedna takva informacija.

- Privode ih sa svih strana - rekao je malo kasnije zadovoljan vrijednošću takve informacije.
- A među njima su i ona četvoricu koja su bila kod Gradonačelnika - dodao je na kraju kratkog razgovora.

U prvim sljedećim izvanrednim vijestima ta je informacija objavljena: „Iz pouzdanog izvora u policiji doznajemo...”

Ministar policije Mirko Ašov obožava čips s okusom paprike, ali nikad nije uspio savladati tehniku otvaranja vrećice na način da sav njezin sadržaj ostane unutra. I zato sad pobire listiće čipsa rasute posvuda po stolu i trpa ih u usta, dok se na velikom plazma ekranu u ministarskom kabinetu vrte izvanredne televizijske vijesti. Nakon što počisti stol, a zatim i čips preostao u originalnom pakovanju, rukavom svečane policijske uniforme otre mrvicu oko usta, obriše vrhove prstiju kao i uvijek o rukohvate svoje ministarske fotelje pa se maši telefona.

Minutu kasnije, nakon što su tajnica iz ureda ministra policije i tajnica iz ureda Gradonačelnika pitale jedna drugu kako su, te jedna drugoj slagale da su dobro, ministar policije i Gradonačelnik srdačno su se pozdravili prostotama kakve se koriste prilikom pozdravljanja dragih osoba u njihovom rodnom kraju. Jer poželjeti dragom prijatelju seksualni odnos s vlastitom slikom ne znači ništa drugo doli poželjeti mu zdravlja i pripadajuće sreće. Kao što i pitati sugovornika gdje je, ne znači kako ne znamo njegovu trenutačnu lokaciju, već znači da nas zanima je li dotični živ i zdrav.

Zatim ministar policije kaže Gradonačelniku što je malo prije čuo na izvanrednim vijestima i što sad zbog toga mora poduzeti po takozvanoj službenoj dužnosti. A Gradonačelnik prvo podsjeti ministra policije na neke zajedničke uspomene koje bi za dobrobit obojice, premda ipak malko više u ministrovu korist, trebale zauvijek ostati samo zajedničke uspomene, a zatim mu se požali baš kao prijatelj prijatelju.

- I što ja sad da radim? Pobogu, pa slikao sam se s kriminalcima! I još sam im dao novac iz

gradskog proračuna!

- Pa nije ti prvi put, ni jedno ni drugo, ha ha ha ha!

- Meni to uopće nije smiješno. A ti pazi što pričaš, znaš.

- A gle, taj slučaj ipak moram dati nekome da se njime pozabavi. Uostalom, ti sam stalno govoriš neka institucije odrade svoj posao.

- Pa nećeš valjda da ja sad ispadnem najveći majmun od sviju tih majmuna?!

- Ma ništa ti ne brini, imam ja pravog čovjeka za tu stvar.

I tako je slučaj otmice male majmunice iz zoološkog vrta postao policijska operacija kodnog imena „Majmun“, a na rješavanje je dodijeljena načelniku kriminalističke policije Slavku Budaku.

SLUČAJ JE SLUŽBENO DOVRŠEN

Načelnik kriminalističke policije Slavko Budak, kojeg nitko nikada nije zvao Slavek, čak ni Slavko, uvijek samo Budak, i pomoćnik načelnika kriminalističke policije Predrag Peđo Fišer, kojega su više-manje svi zvali Peđo, sjede svaki na svojoj stolici i šute. Osim njih dvojice, u sobi za informativne razgovore kriminalističke policije nema nikoga. Informativni razgovori su završeni. Svi sudionici u slučaj otmice male majmunice su ispitani. Svi su razgovori uredno snimljeni. A sve zabilješke jednako uredno zabilježene.

Budak još uvijek može stići na onaj domjenak. Ali nekako mu se ne ide. Radije bi otišao kući, zagrlio svoje tri kćeri i zamolio ih da mu oprostite. Naravno da to neće napraviti. Jer nikad nije. Zato sad ostaje sjediti i buljiti u jeftini zidni sat koji pokazuje pogrešno vrijeme.

Peđo Fišer će za pola sata otključati ulazna vrata stana, a ususret će mu dojuriti jedna skoro sedmogodišnjakinja u invalidskim kolicima. I opet će mu se istovremeno grudi nadimati od sreće, a srce slamati od tuge. Zato sad iz unutaršnjeg džepa svoje uniforme vadi upaljač i cigarete. Jer zna da je pušenje u zatvorenom prostoru strogo zabranjeno. I jer zna da će mu Budak odmah prigovoriti. Ali kad kresne upaljač Budak se ne buni.

Dok uvlači prvi dim u svoja još ne sasvim oporavljena pluća, oglasi se crni starinski telefon. On podigne slušalicu. Peđo Fišer je već dvadeset godina policajac i uvjeren je da ga malošto još može iznenaditi. A glas koji začuje s druge strane telefonske linije to i potvrdi. Trenutak kasnije slušalicu preda Budaku. Budak izgovori uobičajeni: Halo! što u njegovom slučaju zvuči kao: Alo! pa naglo ustane sa svoje stolice i ukipi se u stavu mirno. Jer je s druge strane telefonske linije ministar policije Mirko Ašov osobno.

...

- Jesmo, završismo, gospodne minstre!

...

- Jeste, svej snimljeno, gospodne minstre!

...

- Nema vrpce, gospodne minstre! Toj digitalni snimač!

...

- Ne zajebavam, gospodne minstre!

...

- Dobro, donjetć cjeli snimač!

...

- Jesmo, zapsivalsmo! Toest nismo svi! Ja nisam ništ zapsivo! Tijo sam reć zapsivoj samo moj pomoćnik! On je vodjo zablješke!

...

- Dobro, donjetć i sve papire!

...

- Razumjem gospodne minstre!

...

Budak još neko vrijeme stoji u stavu mirno s telefonskom slušalicom čvrsto pritisnutom na uho. Zatim se prene pa preda slušalicu Peđi Fišeru.

- Minstar je reko dai pustimo kućama - kaže zatim. - Daklem, svei puštaj!

- Razum'jem gospod'ne načeln'če! - salutira mu Peđo Fišer s cigaretom među prstima.

A nakon što Budak izjuri iz sobe za informativne razgovore, izvadi mobitel i nazove doktoricu Veru Kraus. Kad se ova javi, kaže joj: - Možete doći po Seku. - Zatim kaže vratima sobe za informativne razgovore: - Elizabeta, molim vas uđite!

Pola sata kasnije načelnik kriminalističke policije Slavko Budak ponovno stoji u stavu mirno. Ovaj put u uredu ministra policije Mirka Ašova.

- Odlično obavljen posao, načelniče Budak - kaže mu ministar nakon što je ovlaš prelistao fascikl Peđe Fišera i iz trećeg pokušaja uspio uključiti digitalni snimač da bi čuo djelić snimljenog razgovora (*De ti prkontrolraj jel se ovo snima*).

- Fala gospodne minstre! - odgovori Budak pršteći od ponosa.

- Možete ići - kaže mu ministar. - I dajte da vam netko prišije taj gumb.

A kad Budak pobrkanih osjećaja izađe iz ureda ministra policije, ministar policije u najdonju ladicu svog radnog stola pospremi i snimač i sve papire vezane uz policijsku akciju kodnog imena „Majmun“.

Time je slučaj bio službeno dovršen.

SLUČAJ JE I NESLUŽBENO DOVRŠEN

Predrag Peđo Fišer u cijeloj svojoj policijskoj karijeri nijedan slučaj na kojem je radio nije ostavio nedovršen. Bez obzira, a događalo se i uvijek će se događati, je li ga netko odozgo iz ovog ili onog razloga stopirao prije kraja. Ili naprasno dovršio. Kao što je ovaj put to napravio ministar policije osobno.

Osim toga, Peđo Fišer je po prirodi znatiželjan čovjek.

Zato je par dana kasnije zamolio neke od uključenih u policijsku akciju kodnog imena „Majmun“ da se nađu na razgovoru. Svima je naglasio kako se radi o neslužbenom razgovoru. Nitko od pozvanih ga nije odbio. Jer je takav čovjek. Uz to, zamolio je policajku Elizabetu Pijuk da bude prisutna barem kad su maloljetnici i žene u pitanju. A zapravo je samo želio da mu ona pravi društvo.

- Ea Janez je sa svim šoldima od Gvadonaćelnikove nagvade uteka pviko gvanice iz Vepublike Hrvatske u Vepubliku Sloveniju - kaže Zmija dok sjedi udobno sklupčan na fotelji u uredu Peđe Fišera.

Ne kaže kako njemu i nije previše stalo do tog novca. Jer je odrastao među siromašnim ljudima koji znaju da je novac nešto što postoji, ali ne znaju gdje se točno nalazi. Prvo uz majku kojoj su važnije bile tablete koje je ionako dobivala besplatno na recept. A zatim uz tetku koja je imala mirovinu taman dovoljnu da u kući uvijek bude lonac pun blitve i krumpira. A što čovjek može više poželjeti?

- A šta se i moglo očekivat od jednog Janeza - iskezi se Zmija. - I sad mu lipo možemo staviti soli na vep, *si si si si!* - Zatim se na trenutak zamisli pa duboko uzdahne. - Da smo bavem zadvžali oni supev kombi. *Klak, klak!*

Zmija, naravno, ne može znati da će deset godina kasnije, kao šef male ali respektabilne tvrtke „Nonica“ koja se bavi reciklažom PVC ambalaže, voziti isto takav kombi. Samo crveni.

- Ja sam samo, ono, htel još jednom videt Seku, al nisam stigel jel su nas odma izbacili van iz murije - kaže Brada čudeći se što svoje velike ruke ima na što nasloniti. - Tak da opče nisam razmišljao o toj lovi od nagrade, ne.

Ne kaže kako bi, da mu je to tada netko predložio, stoput radije ostao zaključan u onoj ćeliji,

iliti prostoriji za zadržavanje, samo kad bi mu Čita svakog dana dovođila Seku u posjet.

Deset godina kasnije Brada će i Čitu i Seku viđati po cijele dane svakodnevno. Jer će biti upravitelj jednog OPG-a u Turopolju. U stvarnosti, OPG će voditi Julija nekad zvana Čita, ali Brada će obavljati sve poslove koje će mu njegova supruga reći da ih treba obaviti. Gospođa Zora već devet godina neće stanovati u svom stanu. Neće stanovati ni na ovom svijetu. Stan će oporučno ostaviti svom najdražem podstanaru. Baš kao što će Svekrva, iskupljujući se za grijeh iz prošlosti, svoje imanje u Turopolju ostaviti Juliji. Brada će prodati stan i tim će novcem mladi bračni par oronulo seosko imanje pretvoriti u obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo. Na OPG-u će imati, naravno, i domaće životinje i kućne ljubimce. Jer kakav bi to bio OPG da ih nemaju? Imat će konja, kravu, ovce, svinje, mačke, pse. Sve osim pataka. Ali zato će imati i majmune. Iako majmuni dotad nisu smatrani ni domaćim životinjama ni kućnim ljubimcima. No, kad unajmiš dobar odvjetnički ured uglavnom je sve moguće. A odvjetnički ured „Kohn“ bit će jedan od najboljih. Iako i jedan od najmanjih. Zapošljavat će tek jednog odvjetnika, Berislava Kohna. Prvi majmun koji će dobiti papire kojima se potvrđuje da je i domaća životinja i (za svaki slučaj) kućni ljubimac bit će Seka. Njezine pak blizanke, Mirela i Stela (pardon, Stela i Mirela!), bit će domaće životinje po rođenju.

– Ak se ikad sretnemo, Dule Antilopa i ja, ne bu se taj dobro provel! – zareži Ožiljak. Ne radi se tu o lovi. Radi se o časti. A čast je nešto što ne možeš kupiti. I zato, dok izgovara Duletovo ime, Ožiljak si složi zgađenu facu. Što se možda i ne vidi baš najbolje. Zbog ružnog ožiljka na njegovom licu. – U to se možete kladit!

– U sto tisuća kuna? – pita Peđo Fišer.

Zvuči sasvim ozbiljno dok to pita. Toliko ozbiljno da se Elizabeta zabrine kako će sad ovaj lik s ožiljkom reagirati.

Ožiljak zna da se susret s Duletom Antilopom nikad neće dogoditi. Između ostalog i zato što će se sam pobrinuti da se ne dogodi. Ali će svejedno s vremena na vrijeme pričati ovu istu priču. Jer kad za sebe izabereš životnu ulogu onda je naprosto moraš igrati do kraja života, zar ne?

Ali sad dozvoli samome sebi da se nasmiješi. I nije to cerenje kakvo inače koristi. Ovo sad je više nalik iskrenom osmijehu. Što se možda i ne vidi baš najbolje. Zbog ružnog ožiljka na njegovom licu. Osim što Peđo Fišer svejedno vidi. Zbog čega se i on osmijehne na jednak način.

- Vratili su se na posao. Sva trojica – kaže doktorica Vera Kraus. – A zašto i ne bi? Službeno, oni nisu ukrali Seku i, ako sam dobro shvatila, službeno se nikad i neće saznati tko ju je ukrao. Službeno, oni su je pronašli i zahvaljujući njima Seka je vraćena u zoološki vrt. Službeno, oni su sad heroji. A herojima ne možeš dati otkaz.

Ne izgleda kao da ima nešto protiv toga. Naprotiv.

- Uostalom, nije lako naći nekoga tko bi radio takav posao za takvu plaću – kaže doktorica Vera Kraus. – Pogotovo nekoga tko baš voli po cijele dane biti u mraku paviljona Zona sumraka. Ili nekoga tko se nimalo ne plaši golemih zmija od kojih te dijeli samo tanko staklo. – Na tom se mjestu doktorica Vera Kraus strese, bez obzira što je veterinarka. Zatim se glasno nasmije. – Ili nekoga koga majmuni vole kao da je jedan od njih.

- Ja sam cijelo vrijeme znala da Velimir nije kriv! – kaže Čita misleći na Bradu.

Podigne pogled sa svojih prevelikih čizama prema Elizabeti. A Elizabeta potvrdno kimne glavom. I jedna i druga znaju da to što Čita kaže nije istina. Ali i jedna i druga znaju kako postoje i važnije stvari od istine. Jedna od njih je ljubav.

- Ajme, koliko vi toga imate! – uzvikne Stela ushićeno, ogledavajući se po uredu Peđe Fišera. Ona misli na uokvirene diplome, pohvalnice, odlikovanja, zahvalnice kojima su prekriveni zidovi.

- Ajme, nisam imala pojma da ste vi tako velika faca! – uzvikne i Mirela na isti način.

Naravno da je faca! pomisli Elizabeta Pijuk. Iako zna da tog izraza nema u policijskom priručniku.

Peđo Fišer ne zna što bi rekao. Ono što zna jest da bi sve to bez razmišljanja mijenjao za par koraka jedne skoro sedmogodišnjakinje. Umjesto njega ponosna je Elizabeta.

Onda Stela okrene prema sebi malu uramljenu fotografiju koja stoji na stolu. Peđo Fišer je ne stigne zaustaviti. Stela uzme fotografiju i sjedne tik pokraj svoje jednojajčane sestre blizanke. Obje sjede kao skamenjene dok gledaju portret djevojčice u invalidskim kolicima. Tako prođu valjda pune dvije minute. Najviše ikad a da ni jedna ni druga nisu progovorile ni riječ. Jer im treba vremena da shvate zašto se djevojčica na fotografiji smije. Onda obje istovremeno kimnu glavama pa pogledaju Peđu Fišera.

- Kako se zove? – pita jedna od njih.

- Lena - jedva izgovori Peđo Fišer.

- Voljele bismo je upoznati - kaže ona druga.

Peđo Fišer po prvi put u životu pusti suze da mu teku pred nekim drugim. Elizabeta brzo posegne u jedan od džepova na svojoj uniformi. Ona naravno zna koji džep je onaj pravi. Jer je takva osoba. I jer se žena u policijskoj uniformi mora truditi dvostruko više od muškarca u policijskoj uniformi. U sljedećem trenutku već pruža Peđi Fišeru svoju čistu maramicu. No, on odmahne glavom.

- Neka ih. Neka teku - kaže.

Jer su to sad sretne suze.

- Prvo nas je ona pustila van iz one ćelije - kaže Bero mršavom sivom policajcu s druge strane stola, a pokazujući glavom prema mladoj bucmastoj policajki koja sjedi pokraj njega.

- Iz bolje od dvije koje imamo, zar ne? - kaže policajka pa, dok je njezin šef ne gleda, namigne Beri.

Bero pogne glavu tako da mu kosa padne preko lica. Jer misli da će njegov sramežljivi osmijeh na taj način ostati nezapažen.

- Iz bolje - prizna.

Peđo Fišer se pita o čemu se tu radi, ali pitanje zadrži za sebe. Jer nitko ne mora baš sve znati.

- Onda smo svi skupa otišli do moje zgrade da provjerimo jesu li se moji starci, to jest roditelji, vratili s tog koncerta u Karlovcu. Ili gdje je već bio - nastavi Bero. - Ali nisu. Pa smo sjeli na stepenice ispred haustora. To jest, nismo sjeli svi nego samo Stela i Mirela i ja. Jer je Seka bila u kolicima. I onda smo čekali.

Bez obzira koliko mu je ovaj mršavi sivi policajac simpatičan, a ova policajka još više, ne pada mu na pamet reći da su se malo i ljubili. Uostalom, nitko ne mora baš sve znati.

- I onda su došli - kaže Bero. - I onda me stara, to jest mama, počela gnjaviti da zašto se ne javljam na mobitel, i da u čijim je to Seka prastarim kolicima umjesto da je u svojim, i zašto joj je lice ofarbano crnim flomasterom, i da zašto smo svi skupa vani po toj hladnoći, i zašto nisam mogao ući u stan, i zašto malo kasnije ni ona ni tata nisu mogli ući u stan, i zašto je

ključ u bravi s druge strane... Ako mene pitate, bila je sva luda od brige, časna riječ ako nije. I ako vas baš zanima, strašno mi je išla na živce.

Jer kad si tinejdžer imaš osjećaj kako roditelji služe samo da bi te nervirali. I nikad ne pomisliš da možda i ti njih nerviraš. Iako na sasvim drugačiji način. Jer samo roditelj zna što je bezuvjetna ljubav. Iako bi možda bolji izraz bio bezuvjetna briga. Koja počne onog trena kad se dijete rodi. I ne prestane nikad.

Osim toga, kad si roditelj koji je neko vrijeme bio samohrana majka, i to u dva navrata, tad itekako dobro poznaješ svoje jedino dijete. I zato Berina mama vidi tu, svima drugima nevidljivu, promjenu kod svog sina jedinca. Kad trenutak kasnije svrne pogled na sestre blizanke, vidi isto. Njih troje više nisu djeca.

Pedo Fišer ipak nije pozvao sve koji su bili uključeni u policijsku akciju kodnog imena „Majmun“. Jer je znao da se svi ni neće odazvati. Svakako ne oni iz susjedne države. Ali nije se previše iznenadio kad mu je nakon nekog vremena stiglo pismo. Koje, sudeći prema datumu s poštanskog štambilja, i nije dugo lutalo. Iako je na mjestu adrese pisalo samo „Hrvaška policija“ i ispod „En mršav siv policaj – dober!“. Nasmijao se vidjevši poštansku marku na kojoj je umjesto antilope bila divokoza. Jer u Sloveniji nema antilopa. Osim jedne. Potpisane na kraju pisma.

Na mješavini slovenskog i njegove inačice hrvatskog jezika, Dule je očigledno imao potrebu olakšati svoju dušu. Ili svoje dvije duše. Jednu koja ga je mučila jer je sav novac od nagrade zadržao za sebe, što se kosilo s pravilima kriminalističkog zanata. I drugu koja ga je mučila jer je shvatio da više ne želi biti kriminalac. Za što je zaslužan upravo taj mršav siv policaj kojemu je i namijenio ovo pismo. Pa je napisao kako nije planirao prisvojiti sav novac od nagrade (čeprav si nagrade sploh nismo zaslužili!), ali kad ga opet nisu pustili u dvigalo do petnajstog nastropja nego je spet morao da se penje pešice, a kad je stigao pred vrata tistega stanovanja još i čuo kako se tisti trije unutra smeju, sjurio se po stopnicah natrag dole sa svim parama i otišao na avtobusnu postaju. Na kraju je dodao kako taj novac nije potrošio na sebe. Niti ene kune! (dvaput podvučeno).

Iz nekog razloga nije napisao kako je novcem od Gradonačelnikove nagrade (ipak minus novo odijelo i nove cipele) kupio pravi pravcati profesionalni boksački ring. Istina polovni. Ali je zato ostalo novca i za stolice na koje sjedaju boksači između dviju rundi, i za nove zaštitne kacige, i za nove rukavice, boksačke tenisice, štitnike za zube, pa čak i dresove (tu se najbolje snašao Štekin sin Stevan koji ih je odabrao te na njih isprintao logo kluba koji je

sam osmislio). Pa je sad boksački klub „Drina“ ispunio sve potrebne uvjete za dobivanje licence. Tri godine kasnije već će tri godine zaredom biti državni prvaci.

Pedo Fišer preklopi pismo i ugura ga natrag u kovertu. Zatim nekoliko puta kimne glavom. On je već dvadeset godina policajac i zato zna da se svi mi pretvaramo da jesmo nešto što nismo. I da tek malobrojni među nama doista znaju tko su i što su. A mi ostali? Pa, mi ostali smo samo više ili manje uspješni glumci. U predstavi koja se zove život.

To je kao kad imaš limenku za kekse u kojoj nije ono što na njoj piše. Jer su keksi pojedeni, a limenka je lijepa, i slika na poklopcu je lijepa, i šteta je da se baci. Pa onda neki u takvoj limenci drže pribor za pletenje, ili gumbe, ili vrećice sa začinskim biljem. A neki drugi kupuju jeftinije kekse u ružnijim pakiranjima pa ih premještaju u limenku. Eto, o tome se radi.

EPILOG

Tjedan dana kasnije slika je idilična. Dok vani krupne pahulje snijega još jednom uspijevaju ovaj grad na nekoliko trenutaka učiniti nestvarno lijepim, u majmunskom paviljonu gradskog zoološkog vrta ispred kaveza s čimpanzama prostrta je dekica, a na dekici se igraju dvije Seke. Uopće im nije važno što je jedna od njih dlakava i crna a druga to nije. Kao što im nije važno ni sve to što se ovih dana zbog njih dvije dogodilo. Mirjana, Čita i Brada ih zaljubljeno gledaju. King se duri u svom uglu. Naravno, ovako nešto moguće je samo u romanima. U stvarnosti bi vjerojatno i Čita i Brada bili na dekici skupa sa Sekama. A King bi stajao odmah s one strane rešetke i promatrao ih grleći pritom Mirjanu. A Oliver Dragojević bi pjevao... Ma, pustimo sad to.

TREĆI DIO

IMA JOŠ MALO

STARA GODINA

Stara je godina. Svi su u majmunskom paviljonu. Dobro, ne baš svi. Berin tata je na koncertu, jer je „Čelično željezo“ dobilo ponudu kakva se ne odbija. Taj doček Nove godine u domu umirovljenika „Sveti Ivan i Marija“ trebala je odraditi Kokosova grupa „Plavi gumb“, ali ih je desetkovala gripa pa je Kokos doveo zamjenu, istina s malo drukčijim repertoarom. Uoči sljedeće Nove godine će štíćenici „Ivice i Marice“ (barem oni koji u međuvremenu neće sasvim poseniliti) zahtijevati da im pjevaju i sviraju oni isti mladići od prošle godine.

Nema ni Stelinih i Mirelinih roditelja. Jer njihov tata Novu godinu dočekuje sa svojom tajnom ljubavnicom pa je njihova mama otišla kod Bake i Prabake po utjehu. To jest, da je natrpaju novogodišnjim išlerima, čupavcima, boem kockama, kokos kuglicama te kiflicama s orasima.

Budak je odbio poziv na novogodišnji policijski gange-parti, bez obzira što će uvodnu pjesmu „Mojaj mala brkata i suva, bilob dobro da nije i gluva“ ojkati ministar policije Mirko Ašov osobno. Umjesto toga sad sjedi na čelu izdašne novogodišnje trpeze i sluša kako njegove tri kćeri pjevaju „Radujte se narodi“. A kad zažmiri učini mu se da se nalazi usred jata anđela što lete u obliku slova V. Ili možda u obliku slova A kojem fali crtica.

Peđo Fišer sjedi u Leninim kolicima s Lenom u naručju. I on i Lena na glavi imaju rajfove s rogovima i ušima soba. Natječu se iz čije će puhalice poletjeti veći balončić. Peđo zna da Lena vara tako što namjerno puše prejako pa joj se balončići odmah rasprskavaju. Jer je shvatila da i on nju sve vrijeme vara, zato što želi da ona pobijedi.

Svi ostali su tu.

Seka i Seka se drže za ruke. Obje sjede u Mirjaninom krilu i širom otvorenih usta gledaju je kako guli bananu. Kad je oguli, Mirjana je ravnopravno dijeli: komadić Seki u usta, komadić Seki u usta, komadić sebi u usta. King se duri u svom uglu. No, kad Brada i njemu donese bananu, on pride i uzme je. Zatim je premjesti iz ruke u ruku. Pa se rukuje s Bradom i zarokće.

Ožiljak pita: – I kaj ti je sad rekel taj majmun?

A Brada kaže: – Rekel je sretna Nova godina!

Čita pogleda na sat i kaže: – Nije još.

– Vajda majmun ne zna koliko je uvi! – iskezi se Zmija. Pa se nasmije: – *Si, si, si, si!*

King čuje Zmiju kako se smije, iskesi zube onako kako to samo majmuni znaju, pa ga imitira:

– *Si, si si si!*

Seka jedan komadić banane gurne Ožiljku u usta. Ožiljak tad složi najgluplju facu u cijelom svom životu. Ako njega pitate, reći će najsretniju.

Brada je donio ajngemaht koji je sam skuhao. Cijelim putem od stana gospođe Zore do zoološkog vrta taj je golemi vrući lonac nosio u rukama. I ni kapi nije prolio. Zato mu Čita kasnije šapne: – Ti si moj najdraži majmun!

Doktorica Vera Kraus iznese tanjure. Plastični su pa se mora dobro paziti da ih vrući ajgenmaht ne smanji. Berina mama oduševljeno izjavi: – Savršene noklice, meni nikad ovako dobro ne uspiju!

Malo kasnije Čita još jednom pogleda na sat i uzvikne: – Sad će!

Pa svi krenu brojati naglas. Brada malko zaostaje za drugima. On jedva zna brojati unaprijed, a kamoli unatrag. Ali zar je to sad uopće važno?

DESET! DEVET! OSAM! SEDAM! ŠEST! PET! ČETIRI! (ČETIVI!) TRI! (TVI!) DVA! JEDAN...

KRAJ!

Bila je to jedna od najhladnijih zima ikad. A njima je svima bilo toplo oko srca. Sad, je li tako bilo zbog Bradinog ajngemahta ili zbog njihovih osjećaja, tko će ga znati.

DIJELOVI TEKSTA IZBAČENI IZ ROMANA

- Tis odma znao das dvje Seke? - upita Budak
- Nisam odmah - odgovori Peđo Fišer. - Saznao sam kad je patrola dovezla kolica pa sam zavirio unutra.
- I ništminis reko?! - zaprepašten je Budak.
- Mislio sam da vam je to poznato - kaže Peđo Fišer.
- Ma šta ti imaš mislit?! - uzvikne Budak.

* * *

Zmija se vraća s posla. Ispred jednog kontejnera za smeće ugleda veliku prozirnu vreću dopola punu plastičnih boca, izlisanu žensku torbu i poznatu malu stolicu. Ali ne vidi vlasnicu. Uplaši se da nije upala u kontejner pa pritrči i nagne se nad njega. No unutra je samo smeće. Zmija zbunjen sjedne na stoličicu. Ne primjećuje da se nonica krije iza drveta. Primijeti je tek kad mu priđe i stane ispred njega. Dok Zmija sjedi a nonica stoji otprilike su iste visine. Tad ga nonica bez riječi zagrli. Ostanu tako neko vrijeme. Onda ona uzme veliku prozirnu vreću i svoju staru žensku torbu pa pričekava da Zmija ustane kako bi mogla uzeti i stolicu. Kad Zmija ustane on joj iz ruke uzme vreću dopola napunjenu plastičnim bocama pa je odloži pokraj kontejnera. Nonica kima glavom. Zmija isto. Onda on uzme njezinu malu stolicu pa oboje krenu dalje. Nakon par koraka nonica Zmiju primi za ruku. I dalje ne govore ništa. Jer ponekad nisu potrebne riječi da bi se ljudi međusobno razumjeli.

* * *

- A kako se preziva gospođa Zora? - upita Peđo Fišer spreman zapisati odgovor.
- Čudno - kaže Brada.
- Molim?

- Htel sam reč ne preziva se ko, kaja znam, naprimer ono, Žilić kaj je ko žila za krv il naprimer ko Džapo kaj je ko džapit nekaj, il naprimer ko Nazor kaj je ko ulica u kojoj je dom za nezbrinutu decu, a i komplicirano je za pročitati, ne.

- Da čujem?

- Paaa... Klagenfurt. Tak mi se čini.

Pedo Fišer zapiše na jedan od papira iz svog fascikla pa ga okrene prema Bradi.

- Ovako?

Brada se zagleda u papir na kojem piše KLAGENFURT i neko vrijeme miče usnama. On ima disleksiju. Iako, naravno, ne zna da ima disleksiju. Zna da se poneko slovo ponekad sakrije ispod nekog drugog slova, ili da dva susjedna zamijene mjesta, ali vjerojatno bi prije doživio duboku starost no uspio pročitati tu riječ - disleksija.

- Je tak je!

* * *

- A koj nacrtu oči natom konbiju od zoolškog vrta? - zanima Budaka.

- Ja sam ih nacrtal - kaže Ožiljak.

Čak je pomalo ponosan. Uvijek je imao peticu iz likovnog. Dok je još išao u školu. Prije nego ga je njegov stari onako udario. Poslije čega više nije raspoznavao boje. Ali ovaj kombi je bio crn, a ta ZOO slova bijela, a kad je crno i bijelo u pitanju tu se nema što ne raspoznati. A i nije to baš neko umjetničko djelo. Samo je u ta dva O prvo nasprejao malo bijelog laka a zatim još manje crnog u sredinu bijelog.

- Trebalo ga je nekak zakamuflirati, ne? - naceri se Ožiljak.

* * *

- U informativnom sustavu policije nema nijedne osobe koja se zove Zora Klagenfurt - kaže Elizabeta Pijuk Peđi Fišeru. - Ali na istoj adresi je prijavljena osoba koja se zove Zora

Klinkendorf.

* * *

Kad se u sitne noćne sate poslije proslave Nove godine Zmija vraća kući on naleti na nonicu koja se upravo penje na svoju stoličicu da bi se mogla nagnuti preko ruba kontejnera za smeće. Možda zato što nije sasvim trijezan, a možda iz nekog drugog razloga, Zmija joj se prišulja s leđa pa je zgrabi. Nonica ne zavrišti niti bilo što slično. Jer kad živiš takvim životom više te ničega nije strah. Ali kad je Zmija trenutak kasnije okrene prema sebi i zavrti u nešto za što on misli da je ples, počne se glasno smijati. I više nikad ne prestane.

* * *

- Moš ić i pazšta radiš! - kaže Budak i priprijeti mu prstom.
- Vas lahko nekaj prašam? - pita Dule Antilopa. Pa se brzo ispravi: - Hteo sam da kažem da li mogu nešto da vas pitam?
- Pitaj - kaže Budak.
- Kako tačno ide to s črvi v tetrapaku, hteo sam da kažem sa glistama u tetrapaku?
- Nemam pojma očem pričaš - kaže Budak.
- To sem si tudi mislil.

* * *

- Zar je nisi nahranio? - pita mama. Jer Seka neutješno plače.
- Nisam - kaže Bero. - Ali je puna do čepa.
- Jesi li joj presvukao pelenu? - pita mama.
- Nisam - kaže Bero. - Ali je čista kao zjenica.

- Kaže se kao suza - kaže mama.
- Znao sam da ima veze s očima! - kaže Bero.
- A zašto onda plače? - čudi se mama.
- Zato što je našla najbolju prijateljicu - kaže Bero.

Mama ga sumnjičavo gleda. Onako kako ga gleda kad se iz kupaonice vraća s časopisom loše skrivenim ispod majice.

- Je li? A gdje stanuje ta njezina prijateljica? - pita mama.
- U zooškom vrtu - kaže Bero.

* * *

Na vratima sobe za informativne razgovore začuje se kucanje.

- Ma ko sad smeta, majkmu?! - pita Budak naglas samoga sebe.

Peđo Fišer za svaki slučaj slegne ramenima.

- Da! - uzvikne Budak.

Vrata se otvore, a kroz njih proviri glava mlade bucaste policajke.

- Oprostite što smetam, gospodine načelnice - kaže Elizabeta Pijuk Budaku. - A i vi, gospodine pomoćnice načelnika - kimne zatim prema Peđi Fišeru. - Ali stvar je hitna.
- Da čujem - mrzovoljno promrmlja gospodin načelnik, to jest načelnik kriminalističke policije Slavko Budak, pitajući se za kog se vruga ova (naravno da nema pojma kako se ta ova zove) sad malo prije ispričala i njegovom pomoćniku kad je sasvim dovoljno ispričati se samo njemu, pa ipak je on ovdje glavni, nije li?
- Da nemate kojim slučajem pelenu? - upita ga Elizabeta.

Ma šta to ova melje? pomisli Budak. Kakvu sad pelnu? Pa jel ovo policija il je obdanšte? To jest dječji vrtić?

- Pelnu? – upita za svaki slučaj.

- Ili dvije? – doda Elizabeta.

- Dvije? – ponovi Budak poput papagaja koji ponavlja riječi koje čuje. Istina, poput papagaja koji još nije do kraja savladao umijeće ponavljanja riječi koje čuje. Pa mu ponekad promakne poneki samoglasnik.

- Po jednu za svaku Seku – pojasni Elizabeta.

- Pa jel ja teb izgledam ko neko kom trebaju pelne?! – plane Budak. – Il ko neko ko de god ide uvijek nosi jedno paklo sasobom?! Za slučaj da nekom usfali?!

Ovo sam joj baš dobro odbrusjo, pomisli zadovoljan samim sobom. Iako nije sasvim siguran kaže li se *paklo* i kad su vražje pelene u pitanju ili se to odnosi samo na cigarete.

- Ne izgledate, gospodine načelniče! – odgovori Elizabeta odrješito. Toliko odrješito da Peđi Fišeru izmami osmijeh na lice.

- Šta ne izgledam? – zbuni se Budak.

- Ne izgledate kao netko kome trebaju pelene ni kao netko tko gdje god ide nosi jedan *paket* sa sobom za slučaj da nekome *zatreba*! – pojasni Elizabeta.

Ova mlada žena će daleko dogurati u policijskom poslu, pomisli Peđo Fišer lagano kimajući glavom.

Budak se još malo više zbuni.

- Jel trebaš ti jošta?! – vikne.

- Ništa osim jedne pelene, gospodine načelniče – odgovori Elizabeta Pijuk. – Eventualno dvije – doda.

- Moš ić! – uzvikne Budak.

- Razumijem, gospodine načelniče! – uzvratu mu mlada bucmaista policajka na propisan način. – Oprostite na smetnji, gospodine načelniče. – Pa se okrene prema Peđi Fišeru. – I vi, gospodine pomoćniče načelnika.

Zatim za sobom zatvori vrata.

A Peđo Fišer se nije prevario. Deset godina kasnije, nakon što on ode u zasluženu mirovinu, upravo će Elizabeta Pijuk biti ta koja će ga naslijediti. I tako postati najmlađa načelnica kriminalističke policije. I prva žena na tom radnom mjestu. I prvi načelnik kriminalističke policije čiji će pomoćnik također biti žena, Margita Magi Gita Kos.

* * *

- Zar ona to smije jesti? - upita Bero Baku pokazujući prema svojoj sestri Seki koja sjedi Prabaki u krilu i tamani kolače.

- Svi smiju jesti kolače - odgovori Baka.

- Kod kuće ih ne jede - kaže Bero. Barem koliko je njemu poznato.

- Pa što onda jede?! - čudi se Baka.

Bero razmišlja neko vrijeme. Zatim kaže: - Piše na frižideru.

* * *

- A koj taj Lesi? - pita Budak.

- Lassie je pas - odgovori mu Peđo Fišer. - Ženka škotskog ovčara. Glavnik lik iz jednog starog romana. I iz filma.

Majkmu, pomisli Budak i odmahne svojom velikom izbrijanom glavom, kako ker možbit glavni lik?

* * *

Peđo Fišer u svojoj kancelariji piše ostavku. Ne samo na mjesto pomoćnika načelnika kriminalističke policije nego i ostavku cijeloj policiji. Zvoni telefon.

Budakova tajnica kaže: - Treba vas gospodin načelnik.

A Peđo kaže: - Katarina, i vi i ja znamo da načelnik nije gospodin. Niti će to ikad biti. No,

javite mu da sam upravo namjeravao do njega.

Zatim savija list papira na kojem je njegova ostavka i posprema ga u unutarnji džep svoje uniforme.

Kad uđe u Budakov ured, koji je jednom bio njegov ured, Budak sjedi na uredskoj stolici, a nogu u gipsu drži na pisaćem stolu. Po njegovom mišljenju za gips su krive balote i Japanci. Balote zato što su tvrde, a Japanci zato što ne znaju napraviti kvalitetnu obuću. Naime, kad po ne zna se koji put Budak jednom balotom nije uspio pogoditi jednu drugu balotu, toliko se iznervirao (i na samoga sebe zbog svoje nespretnosti, i na ostale igrače koji su mu se glasno smijali) da je na trenutak izgubio živce pa je onda tu drugu balotu pogodio nogom, potpuno smetnuvši s uma da na nozi ima samo japanku, i da mu je zbog toga nožni palac više-manje potpuno neopremljen za šutiranje balota. Pa je nakon šutiranja palac morao u gips, a on na bolovanje.

Sad pokaže rukom Peđi Fišeru neka sjedne gdje god želi, a kad se ovaj smjesti kaže mu da više ne želi biti načelnik kriminalističke policije. Predrag Peđo Fišer ne vjeruje svojim ušima.

- Štajsad, štas bleno? - pita Budak.

- Ovaj... ja... - Peđo ne zna što bi rekao.

A Budak uzvikne: - Romb!

* * *

Deset godina kasnije Dule Antilopa je glavni trener juniorske ekipe boksačkog kluba „Drina“. Ali ne u Zvorniku u Republici Bosni i Hercegovini nego u Novom Mestu u Republici Sloveniji. Točnije, u naselju koje njegovi stanovnici godinama uporno nazivaju Naselje. Boksачki klub to zaista i jest. Iako se odmah do njega nalazi i specijalizirani dućan originalnih balkanskih potrepština istog imena „Drina“. Dućan vodi Stevan Petrovič koji je ga je naslijedio od pokojnog oca. Od kojeg je uz dućan naslijedio i nadimak Šteka. Koji je pak, jer je Stevan rođeni Slovenac, a ne tamo nekakav čefur, malo izmijenio. U duhu slovenskog jezika. Jedno *o* umjesto jednog *a*. Stevan Petrovič Šteko. Stevan i Dule su dobri prijatelji. Pa zato lakše podnose svoja razočaranja u vlastitu djecu. Jer Stevanov sedmogodišnji sin Stojše radije udara vreću u boksačkom klubu „Drina“ nego li slaže šteke legalno uvezenih cigareta, dok Duletov sedmogodišnji sin Iztok radije obigrava oko kupaca u

specijaliziranom dućanu „Drina“ nego li skakuće po ringu između konopaca. I Stevan i Dule bi dali svaki po jednu ruku da je obratno. Tako barem kažu dok im u restoranu „Triglav“ vlasnica Mojca Mehmedović, kći rahmetli Mustafe Mojce Mehmedovića, osobno spušta treću rundu na stol. Eh, da je onako kako je trebalo biti. Ali kad je život nepredvidljiv. Pa ni ono što je trebalo biti ispadne kako ne treba. Ili baš kako treba. Tko će ga znati. Na zdravje!

* * *

Pedo Fišer još će jednom javno plakati. Bit će to deset godina kasnije i pred puno više ljudi oko njega. Jer će na drugu stepenicu specijalno sagrađenog pobjedničkog postolja svoja kolica parkirati Lena Fišer, najmlađa osvajačica medalje na četiristo metara. To će biti njezine prve paraolimpijske igre i njezina prva medalja. I dok će gore na tribinama pokraj njezinog oca njezina trenerica Stela skakati od sreće, po prvi put u životu Lena se neće smijati. Srebrna paraolimpijka bit će ljuta kao ris. Jer joj je pobjeda izmakla za pola kotača.

* * *

U informativnom sustavu Ministarstva unutarnjih poslova nećete naći ništa o policijskoj akciji kodnog imena „Majmun“. Policijski službenici koji su u toj akciji sudjelovali obavezali su se na čuvanje službene tajne. Civilne osobe pak iz razumljivih razloga nisu htjele ništa pričati. Zato neki tvrde da se ništa od ovoga i nije dogodilo. No, mi znamo da jest.

I SAD ZAISTA NEMA VIŠE

Zoran Pongrašić

Rođen 1961. godine u Novoj Gradiški. Odrastanje, borbu s prištićima i školovanje obavio je bez većih trauma u novozagrebačkom naselju Trnsko. Spisateljsku karijeru započeo je alternativnom književnošću kao tekstopisac i svirač ritam-gitare u rock grupi *Kost i koža*. Do danas se okušao u skoro svim oblicima književnog stvaralaštva (pjesma, priča, roman, radio-dramski i kazališni tekst, filmski i strip-scenarij) podjednako za djecu, tinejdžere i odrasle, te kao ilustrator, zbog čega ga Darko Macan potpuno ispravno naziva „piscem opće prakse“. Objavljeno mu je podosta toga, ponešto je nagrađeno, ponešto prevedeno, ponešto je u lektiri, a ponešto u leksikonima i antologijama. Za tzv. djecu i mlade napisao je romane: *Mama je kriva za sve*, *41,5 °C*, *Gumi-gumi*, *Vidi majmuna!* i *Ovaj put je kriv tata*. Desetak je godina radio i kao inspektor u policiji, što mu je olakšalo pisanje ovog romana.

Biblioteka Nije lektira

knjiga 1

Zoran Pongrašić

KRIVE SU SEKA I SEKA

© 2023 Zoran Pongrašić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2023

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Krešimir Pintarić

Fotografija

Miklos Magyar / Pexels

Objavljeno

9. kolovoza 2023.

ISBN 978-953-374-117-8 (HTML)

ISBN 978-953-374-118-5 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-374-119-2 (PDF)

ISBN 978-953-374-120-8 (MOBI)

Prvo izdanje

Knjiga u centru, Zagreb, 2021.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture i medija
Republike Hrvatske.**